

**ПІДСУМКИ РОБОТИ КОЛЕКТИВУ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
І ВИКОНАННЯ УМОВ
КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ
У 2014–2015 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ
ТА ЗАВДАННЯ НА НАСТУПНИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

**Харків
2015**

**Звіт ректора
Харківського національного медичного університету
члена-кореспондента НАМН України,
професора В.М. Лісового
на загальних зборах трудового колективу університету
28.08.2015 р.**

Шановні співробітники, колеги!

Щиро вітаю всіх вас із початком нового навчального року! За традицією наприкінці серпня ми зустрічаємося в університетській актовій залі з метою підведення підсумків нашої спільної роботи, проведення детального аналізу її результатів, опрацювання і прийняття завдань не тільки на наступний рік, але й на більш тривалий період.

Рік, що минає, як і попередній, був насичений різними подіями у сфері суспільного життя держави. Незважаючи на проведення антитерористичної операції, у країні йде наполеглива робота щодо її входження до Євросоюзу, реорганізації всіх ланок діяльності державних інститутів, органів місцевого самоврядування. Вирішення цих масштабних завдань охоплює всі сфери нашого життя. На тлі цієї дуже непростої роботи громадяни України змушені зберігати свою територіальну цілісність, єдність усього українського багатонаціонального суспільства. Незважаючи на зусилля нашої держави та всієї світової спільноти, на сході країни продовжуються бойові дії, гинуть мирні люди. Саме тому ми, як представники найгуманнішої професії, не можемо залишатись осторонь цих подій. Я думаю, кожен із вас добре пам'ятає, як під час зустрічі співробітників і студентів університету з Міністром охорони здоров'я України О. Квіташвілі наші волонтери передали у діючу військову частину відремонтований за власні кошти санітарний транспорт. Упродовж минулого навчального року напрями нашої волонтерської діяльності розвивались і поширювались. Високою оцінкою такої політичної активності, передусім студентської молоді, було нагородження координатора волонтерського руху університету Анастасії Рождественської медаллю Української Православної Церкви Київського Патріархату «За жертвність і любов до України».

Безумовно, це дуже важливий напрямок роботи, і ми будемо його розвивати, але основне наше завдання – проведення навчально-виховного процесу, підготовка висококваліфікованих фахівців для практичної охорони здоров'я. У цьому плані актуальними залишаються питання надання якісної освіти майбутнім лікарям, удосконалення їх знань на післядипломному етапі навчання. Адже в країні сьогодні, як ніколи, дуже висока потреба в кваліфікованих спеціалістах-медиках, які здатні надавати високоякісну медичну допомогу. За оцінкою Прем'єр-міністра України А. Яценюка, «низька тривалість і якість життя зараз вже питання національної безпеки». Всі ми розуміємо, що на ці два показники певною мірою впливають організованість, своєчасність та якість надання медичної допомоги фахівцями, яких ми з вами готуємо.

Шановні колеги! Ми багато зробили в минулому році, щоб відповідати високому званню найстарішої вищої медичної школи країни. Наполегливо працювали над імплементацією в роботу університету положень Закону України «Про вищу освіту». Обговорили та прийняли нові нормативні документи університету, у тому числі Статут, Положення про вчену раду, органи студентського самоврядування. Оновили склад вченої ради, керівні ланки ряду деканатів та кафедр. Брили активну участь в обговоренні всіх новацій МОЗ України, які впроваджувались у рамках реорганізації системи охорони здоров'я. Надавали допомогу Донецькому та Луганському медичним вишам, які вимушені були продовжувати свою роботу на нових місцях. Змінили свої позиції у галузевому моніторингу МОЗ України. Ще більше розширили власні ліцензійні обсяги. Продовжили зміцнювати матеріально-технічну базу університету.

Минулий навчальний рік, з одного боку, завершує 210-річний термін існування університету, а з другого, починає новий десятирічний віток нашої діяльності. І від того, як ми його розпочнемо і проведемо, багато в чому буде залежати успішність нашої подальшої роботи. Тож хочу ще раз усіх привітати з початком нового 2015–2016 н. р. Сподіваюсь, що він буде таким же успішним, як і минулий, і незважаючи на певні труднощі в суспільно-політичному і економічному житті нашої держави, ми впораємося з тими завданнями, які постали перед вищою медичною школою і нашим університетом на шляху до повноцінної євроінтеграції, до європейського статусу нашого університету. Я всім вам зичу успіхів на цьому шляху.

РОЗДІЛ I

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА ДОДИПЛОМНОМУ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПАХ ОСВІТИ

Навчальний 2014–2015 р. проходив під загальним гаслом реформування Міністерством охорони здоров'я України медичної галузі взагалі та системи надання освітніх послуг як важливішої складової формування якісного кадрового складу медичних закладів.

Ще на початку року ми розпочали заходи з імплементації Закону України «Про вищу освіту» у діяльність університету та виконання «Плану заходів МОЗ України щодо підготовки та організації проведення 2014–2015 н. р.», що був затверджений Наказом МОЗ України № 595 від 22 серпня 2014 р. За рішенням минулих серпневих зборів було перероблено «Комплексний план роботи університету на наступний рік» з урахуванням пунктів плану МОЗ. Тому провідним напрямом навчально-виховної діяльності університету в 2014–2015 н. р. була реалізація розроблених на основі цих програмних заходів завдань із загальною метою приведення якості освіти відповідно до європейських освітніх стандартів та проведення навчально-виховного процесу на рівні державних стандартів освіти, за освітніми програмами в галузі вищої медичної освіти.

Було продовжено реалізацію затвердженої МОЗ України наскрізної програми підготовки студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів для оволодіння практичними навичками та методиками, необхідними для роботи на посадах лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина»; наскрізних програм «Профілактика ВІЛ-інфікування, попередження передачі від матері до дитини, діагностика, лікування ВІЛ-інфікованих та соціально-психологічна підтримка людей, які живуть з ВІЛ», «Послідовного вивчення основ трансплантології на профільних кафедрах».

У звітний період вченою радою університету та вченими радами факультетів, підрозділами Навчально-наукового центру, структурами методичного спрямування за циклами та профілями підготовки, кафедрами створено необхідні умови для успішної реалізації основних завдань з підготовки медичних кадрів на додипломному етапі поки що у рамках кредитно-модульної системи. Основними завданнями цієї ланки роботи ми визначили такі (табл. I.1):

Таблиця I.1 – Додипломна освіта

№ пор.	Основні завдання організації та науково-методичного забезпечення навчального процесу
1	Подальше удосконалення системи організації навчального процесу з метою забезпечення максимальної об'єктивності оцінювання результатів навчання
2	Вдосконалення організаційно-методичного забезпечення навчального процесу, у тому числі за умовами КМСОНП на всіх кафедрах університету
3	Забезпечення системності навчальної роботи та контролю її якості на кафедрах щодо реалізації робочих навчальних планів аудиторних занять та самостійної роботи студентів, ліквідація формального підходу в реалізації тестових технологій поточного та підсумкового контролю знань

№ пор.	Основні завдання організації та науково-методичного забезпечення навчального процесу
4	Забезпечення максимальної об'єктивності та прозорості в оцінюванні рівня засвоєння знань та умінь і змісту ліцензійних іспитів «Крок 1», «Крок 2» та «Крок Б. Сестринська справа» у процесі поточного та підсумкового контролю
5	Подальше вдосконалення методичного та інформаційного супроводу самостійної роботи студентів, контролю якості її виконання
6	Суттєве вдосконалення змісту індивідуальних форм навчально-виховної роботи, педагогічної взаємодії викладачів та студентів
7	Проведення соціологічного моніторингу серед вітчизняних та іноземних студентів, викладачів університету щодо проблем якості вищої медичної освіти, забезпечення конституційних прав студентів на її одержання
8	Подальше вдосконалення змісту та організації внутрішньоуніверситетських форм підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з психолого-педагогічної підготовки
9	Реалізація основних напрямів щодо підготовки випускників та випускаючих і профільних кафедр до випускних іспитів у 2015 році
10	Удосконалення організаційно-методичного забезпечення практично орієнтованих випускних іспитів зі складових дисциплін
11	Проведення ретельного аналізу результатів атестації випускників 2014 р., розроблення програм заходів, спрямованих на усунення недоліків у підготовці студентів і реалізації пропозицій голів екзаменаційних комісій
12	Удосконалення рівня вимог до змісту та якості видань інструктивно-методичної літератури, рукописів підручників та посібників, їх відповідності змісту навчальних планів, галузевим стандартам освіти і вимогам МОН та МОЗ України
13	Пріоритетне матеріально-технічне та фінансове забезпечення впровадження нових освітніх технологій

У 2014–2015 н. р. в реалізації навчально-виховного процесу брали участь 7 134 вітчизняних та іноземних студентів – 100% від усього контингенту, 70 кафедр зі штатом 1 032 науково-педагогічні та педагогічні працівники. У роботі зі створення якісного навчально-методичного супроводу були задіяні всі організаційно-методичні ресурси університету: профільні методичні комісії, Навчально-науковий центр і його підрозділи (методичний кабінет, навчально-методичний відділ, лабораторія з проблем соціології та психології), провідні методисти 70 кафедр університету з соціально-економічного, гуманітарного, природничо-наукового та професійного циклів підготовки.

У межах діяльності навчально-методичного кабінету університету (зав. доц. Ж.І. Логвінова) проводилось удосконалення змісту та якості навчально-методичної документації та засобів навчання на додипломному етапі підготовки лікарів на 70 кафедрах університету відповідно до Галузевих стандартів освіти та вимог МОН і МОЗ України на єдиних уніфікованих засадах. Продовжувалось впровадження сучасного інформаційного забезпечення та подальше удосконалення організаційних питань з інноваційних технологій навчання відповідно до вимог Європейського освітнього простору. Радою навчально-методичного кабінету (голова – професор В.А. Огнєв) проводилась експертиза якості навчально-методичної документації нормативних і вибіркового дисциплін та експертиза навчально-методичного супроводу (підручники, посібники, вказівки, робочі зошити та ін.), який готується до видання.

За результатами цієї роботи протягом 2014–2015 н. р. в університеті було реалізовано такі завдання:

- поновлено та перероблено навчально-методичне та інформаційне забезпечення кредитно-трансферної системи організації навчання на 1–6-х курсах медичних факультетів;

- доповнено робочі програми відповідних дисциплін необхідними практичними навичками та методиками, передбаченими наскрізними програмами: «Профілактика ВІЛ-інфікування, попередження передачі ВІЛ від матері до дитини, діагностика, лікування ВІЛ-інфікованих та соціально-психологічна підтримка людей, що живуть з ВІЛ» (Київ–2009); «Послідовне вивчення основ трансплантології на профільних кафедрах» (Київ–2011); «Підготовка студентів мед. факультетів ВМНЗ IV рівня акредитації та лікарів-інтернів для оволодіння практичними навичками та методиками, необхідними для роботи на посадах лікарів за спеціальностями "Загальна практика – сімейна медицина"» (Київ–2011);

- доповнено робочі програми з дисциплін «Внутрішня медицина», «Хірургія», «Травматологія та ортопедія», «Нейрохірургія», «Гігієна та екологія», «Епідеміологія» з метою поліпшення організації вивчення студентами питань військової медицини та медицини надзвичайних ситуацій згідно з типовими програмами;

- продовжено впровадження книжки обліку практичних навичок для студентів медичних факультетів за спеціальностями: 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа» (українською, російською та англійською мовами), що було затверджено вченою радою ХНМУ (протокол № 1 від 24.01.2013 р.);

- оновлено електронну базу навчально-методичних матеріалів для проведення занять зі студентами, які навчаються за напрямом підготовки «Медицина» за спеціальностями «Лікувальна справа», «Стоматологія» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»);

- оновлено електронну базу методичних матеріалів для проведення навчального процесу зі студентами, які навчаються за спеціальністю «Сестринська справа» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»);

- оновлено електронну базу методичних матеріалів для проведення навчального процесу зі студентами, які навчаються за спеціальністю «Сестринська справа» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр»);

- оновлено електронну базу методичного супроводу для проведення навчального процесу за спеціальністю «Лабораторна діагностика» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»);

- оновлено електронну базу методичного супроводу для проведення навчального процесу за спеціальністю «Лабораторна діагностика» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр»);

- оновлено Web-сторінку «Інформаційний пакет ECTS» на порталі університету, яка включає всю необхідну організаційно-методичну інформацію з дисциплін;

- продовжено удосконалення системи оцінювання знань студентів;

- продовжено роботу з підвищення рівня психолого-педагогічної підготовки викладачів університету.

Проводяться систематичні заходи щодо навчання та консультування викладацького складу. Постійно діють семінари з різних педагогічних питань, які охоплюють всі ланки організації та адміністрування (семінари з деканами факультетів, завідувачами кафедр, різними категоріями науково-педагогічного персоналу та ін.).

Для подальшого навчання та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр та підрозділів у межах програми «Вища медична освіта і Болонський процес» організовано та проведено 47 семінарів (табл. І.2).

**Таблиця І.2 – Додипломна освіта.
Кількість семінарів за тематикою «Вища медична освіта
і Болонський процес» та «Школа молодого викладача»**

Семінари	2012–2013 н. р.	2013–2014 н. р.	2014–2015 н. р.
ПОДІ	9	15	14
ECTS	18	12	14
Психолого-педагогічні	17	17	19
Усього	44	44	47

Діяльність опорних кафедр ХНМУ та їх співпраця з опорними кафедрами МОЗ України

Наказом ХНМУ № 348 від 22.09.2011 р. затверджено перелік опорних кафедр ХНМУ з навчальних дисциплін додипломної підготовки фахівців за спеціальностями: «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа», «Стоматологія» на медичних та стоматологічних факультетах вищих медичних навчальних закладів МОЗ України (табл. І.3).

**Таблиця І.3 – Додипломна освіта.
Опорні кафедри університету за переліком навчальних дисциплін**

№ пор.	Кафедра	Дисципліна
1	Акушерства та гінекології № 1	Акушерство і гінекологія* (для студентів-іноземців) Акушерство**
2	Внутрішніх та професійних хвороб	Професійні хвороби*
3	Внутрішньої медицини № 1 та клінічної фармакології	Клінічна фармакологія**
4	Медичної генетики	Медична генетика*
5	Неврології	Неврологія
6	Патологічної анатомії	Патоморфологія, секційний курс
7	Психіатрії, наркології та медичної психології	Психіатрія
8	Травматології та ортопедії	Травматологія і ортопедія*
9	Пропедевтики внутрішньої медицини № 1	Пропедевтика внутрішньої медицини* (для студентів-іноземців)

* для медичних факультетів;

** для стоматологічних факультетів;

без відмітки – для медичних та стоматологічних факультетів.

Усі завідувачі кафедр брали активну участь у засіданнях опорних кафедр, розташованих на базі ВНЗ України. Один раз на навчальний рік опорні кафедри проводять робочі наради із залученням завідувачів однопрофільних кафедр ВМНЗ України за графіком, затвердженим Центральним методичним кабінетом з вищої медичної освіти МОЗ України.

До 15 червня 2015 р. до Центрального методичного кабінету з вищої медичної освіти МОЗ України було подано звіти опорних кафедр щодо виконання роботи за поточний навчальний рік та план на 2015–2016 н. р., затверджений вченою радою опорних кафедр університету.

Робота опорних кафедр зосереджена на узагальненні досвіду викладання профільних дисциплін, проведення показових лекцій та практичних занять; модернізації та стандартизації навчально-методичного забезпечення, особливо самостійної роботи студентів, створенні, за необхідністю, сучасної навчальної літератури та експертизі рукописів навчально-методичної літератури.

Кожна опорна кафедра формує свою діяльність на основі установлених законодавчих документів. Таким чином, як організаційні, так і більшість змістовних напрямків діяльності на опорних кафедрах мають уніфікований характер. Серед найбільш важливих розділів роботи слід визначити підготовку і проведення робочих нарад-семінарів для завідувачів та відповідальних за організаційну діяльність однопрофільних кафедр.

Слід відзначити досвід кафедри медичної генетики, яка активно запровадила інноваційні відкриті заняття, майстер-класи за конкретними вказаними темами, що є сучасною формою втілення передового професійного досвіду.

Співробітники опорних кафедр активно працюють над підготовкою національних підручників.

Подано до друку єдиний діючий підручник в Україні «Патологічна анатомія» (А.І. Струков, В.В. Серов, м. Москва), перекладений колективом опорної кафедри патологічної анатомії ХНМУ на українську мову.

Кафедрою неврології створено національний підручник «Нервові хвороби», який вийшов з друку у 2015 р. та розповсюджений на всі однопрофільні кафедри медичних ВНЗ України.

Опорними кафедрами ХНМУ проводиться експертиза рукописів за дорученням ЦМК з ВМО МОЗ України.

У минулому навчальному році в навчально-методичному кабінеті відбулася виставка підручників і навчальних посібників, які створені співробітниками відповідних кафедр та використовуються в навчальному процесі. Особливу увагу привертають видання кафедри акушерства та гінекології (зав. каф. проф. М.О. Щербина) – трьома мовами для спеціалістів і окреме видання для навчання бакалаврів та підручник, виданий кафедрою хірургії № 1 (зав. каф. проф. В.В. Бойко) у двох частинах, написаний відповідно до кредитно-трансферної системи навчання студентів. Підручники отримали широке громадське визнання.

Управління навчальним процесом здійснюється згідно із Законом України «Про вищу освіту» та регламентується роботою профільних методичних комісій. Наказ університету про їх структуру та склад оновлюється кожен навчальний рік.

XLVIII навчально-методична конференція університету «Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ» відбулась у грудні 2014 р. Співробітниками кафедр було подано 102 роботи, у яких були підведені підсумки роботи підрозділів та кафедр університету з інноваційних технологій навчання. За результатами конференції було видано збірник «Матеріали XLVIII навчально-методичної конференції "Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ"» (10 грудня 2014 р. м. Харків) (Харків, ХНМУ, 2014, випуск 5, 252 с.).

Університет взяв активну участь у роботі Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора ТДМУ чл.-кор. НАМН України проф. Леоніда Якимовича Ковальчука «Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) (21–22 травня 2015 р., м. Тернопіль). Від ХНМУ було подано та опубліковано 52 наукові праці від різних підрозділів та кафедр, 10 з них були відібрані як усні доповіді на пленарному та секційних засіданнях, решту опубліковано в матеріалах конференції.

Оцінюючи в цілому рівень організації та науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, слід констатувати, що університет успішно реалізує програмні заходи (*табл. І.4*): гнучко та оперативно вносяться необхідні зміни до робочих навчальних планів та робочих програм дисциплін, покращується рівень інформаційного забезпечення навчання й опанування науково-педагогічними працівниками сучасних технологій навчання та оцінювання результатів засвоєння знань, умінь та навичок.

**Таблиця І.4 – Додипломна освіта.
Кредитно-модульна система організації навчального процесу**

№ пор.	Реалізація програмних заходів у 2014–2015 н. р.
1	Розроблені та затверджені робочі навчальні плани з усіх спеціальностей та графік навчального процесу на 2014–2015 н. р.
2	Продовжена підготовка викладацького складу, навчально-методичної документації кафедр для забезпечення організації навчального процесу за кредитно-модульною системою на всіх курсах за всіма спеціальностями
3	Розроблені інформаційні пакети дисциплін, які містять необхідні переліки організаційно-методичної документації для забезпечення навчального процесу на умовах його кредитно-модульної організації
4	На Web-порталі ХНМУ розміщено «Інформаційні пакети ECTS», які містять усю необхідну організаційно-методичну інформацію щодо дисциплін, які викладаються студентам
5	Створені індивідуальні плани навчання для студентів 5–6-х курсів медичних та 5-го курсу стоматологічного факультетів

№ пор.	Реалізація програмних заходів у 2014–2015 н. р.
6	З 2011–2012 н. р. індивідуальні плани навчання для студентів усіх факультетів поєднані з заліковою книжкою
7	У 2014–2015 н. р. здійснено прийом студентів на 2-й курс навчання за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Стоматологія» і на 3-й курс – за спеціальністю «Лабораторна діагностика» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»
8	Підготовлена вся екзаменаційна документація для проведення державної атестації студентів 6-х курсів медичних факультетів, які навчалися за кредитно-модульною системою
9	Підготовлена вся екзаменаційна документація для проведення державної атестації студентів 5-го курсу стоматологічного факультету
10	Підготовлено до «Комплексного тестового теоретичного державного іспиту–2014» (КТТДІ) для студентів за спеціальністю «Лабораторна діагностика», освітньо-кваліфікаційний напрям «Бакалавр» всю документацію з дисциплін: «Клінічна лабораторна діагностика», «Клінічна біохімія», «Гігієна та екологія з гігієнічною експертизою», «Мікробіологія з основами імунології та технікою мікробіологічних досліджень», які складали комплекс: тестові завдання, ситуаційні задачі, теоретичні питання та перелік практичних навичок
11	Підготовлено всю документацію для комплексного кваліфікаційного державного іспиту (ККІ-2014) для студентів за спеціальністю «Сестринська справа», освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр», що складався з таких етапів: тестовий ліцензійний іспит: «Крок Б. Сестринська справа»; теоретична частина – відповідь на набір завдань із відповідних дисциплін: клінічне медсестринство у внутрішніх хворобах, хірургії та педіатрії і практична частина – маніпуляції на фантомах
12	Розроблена та затверджена необхідна документація: протоколи першого та другого етапів для студентів за спеціальністю «Сестринська справа» – «Бакалавр»: комплекси типових та ситуаційних завдань, перелік питань щодо невідкладних станів, маніпуляцій та ін.
13	Розроблена та затверджена необхідна документація для проведення державної атестації для студентів 2-го курсу спеціальності «Сестринська справа», освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»
14	Розроблена та затверджена необхідна документація для проведення держ. атестації для студентів 1-го курсу спеціальності «Адміністративний менеджмент», освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»
15	Розроблена та затверджена необхідна документація для проведення державної атестації для студентів 1-го курсу спеціальності «Педагогіка вищої школи», освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»

Одним із ключових питань діяльності навчального закладу є питання якості надання освітніх послуг, тобто якості навчання, що завжди було найяскравішим доказом того, добре ми навчаємо чи ні. Аналіз загальних показників успішності студентів 1–5-х курсів медичних та 1–4-х курсів стоматологічного факультетів у 2014–2015 н. р., як і у минулому році, демонструє наявність тенденції до зниження показників якісної успішності, зростання обсягів задовільних результатів в оцінюванні дисциплін. Також залишається дуже великим рівень розбіжностей в академічних показниках семестрового контролю між вітчизняним та іноземним контингентом (табл. 1.5). Результати, отримані іноземними студентами, свідчать про подальше накопичення проблем, пов'язаних із забезпеченням виконання вимог робочих планів та програм дисциплін. Так, за показниками семестрових контролів на час термінів їх завершення академічну заборгованість мали 2 205 студентів-іноземців (76,88%) в осінньому семестрі та 1 491 (58,38%) – у весняному.

Таблиця І.5 – Додипломна освіта.

**Виконання вимог навчальних планів та робочих програм дисциплін
у 2014–2015 н. р. (за графіком навчального процесу)**

№ пор.	Показники
Осінній семестр	
1	1–5-і курси медичних факультетів та 1–4-і курси стоматологічного факультету – семестровий контроль на умовах кредитно-модульного навчання
2	На 1–5-х курсах медичних факультетів завершено вивчення 33 дисциплін, які підлягали оцінюванню; на 1–4-х курсах стоматологічного факультету завершено вивчення 19 дисциплін, що підлягали оцінюванню
3	У цілому в університеті відсоток успішності в реалізації студентами навчальних планів та робочих програм із дисциплін за кредитно-модульною системою навчання складав 55,65%, у тому числі вітчизняними студентами – 85,14%, іноземними – 23,12%. Якій успішності в університеті – 22,87%, у тому числі у вітчизняних студентів – 40,06%, у іноземних – лише 3,91%
4	85,14% вітчизняних студентів 1–5-х курсів медичних та 1–4-х курсів стоматологічного факультетів успішно виконали вимоги навчальних планів та робочих програм із дисциплін. Академічну заборгованість мали 30 студентів 1-х курсів (4,20% контингенту), 83 студенти 2-х курсів (12,81% контингенту), 136 студентів 3-х курсів (21,48% контингенту), 138 студентів 4-х курсів (24,64% контингенту) та 81 студент 5-х курсів (13,82% контингенту). Порівняно з минулим роком спостерігається значне погіршення показників успішності студентів усіх курсів
5	23,12% іноземних студентів 1–5-х курсів спеціальності «Лікувальна справа» та 1–4-х курсів спеціальності «Стоматологія» успішно виконали вимоги навчальних планів та робочих програм із дисциплін. Академічну заборгованість мали 2 205 іноземних студентів (76,88% контингенту)
Весняний семестр	
1	1–5-і курси медичних та 1–4-і курси стоматологічного факультетів – семестровий контроль на умовах кредитно-модульного навчання
2	На 1–5-х курсах кожного медичного факультету завершено вивчення 44 дисциплін, які підлягали оцінюванню; на 1–4-х курсах стоматологічного факультету завершено вивчення 28 дисциплін, які підлягали оцінюванню
3	У цілому в університеті відсоток успішності в реалізації студентами навчальних планів та робочих програм дисциплін за кредитно-модульною системою навчання складав 64,75%, у тому числі вітчизняними студентами – 83,90%, іноземними – 41,62%. Якій успішності в університеті складала 16,72%, у тому числі у вітчизняних студентів – 27,74%, у іноземних – 3,41%. Порівняно з минулим роком успішність студентів трохи покращилась
4	83,90% вітчизняних студентів 1–5-х курсів медичних та 1–4-х курсів стоматологічного факультетів успішно виконали вимоги навчального плану та робочих програм із дисциплін. Академічну заборгованість мали 97 студентів 1-х курсів (13,60% контингенту), 105 студентів 2-х курсів (15,37% контингенту), 192 студенти 3-х курсів (29,31% контингенту), 52 студенти 4-х курсів (9,15% контингенту) та 51 студент 5-х курсів (10,92% контингенту). Порівняно з минулим роком успішність студентів майже не змінилась
5	41,62% іноземних студентів 1–5-х курсів спеціальності «Лікувальна справа» та 1–4-х курсів спеціальності «Стоматологія» успішно виконали вимоги навчальних планів та робочих програм із дисциплін. Академічну заборгованість мали 1 491 іноземний студент (58,38% контингенту). Порівняно з минулим роком успішність студентів майже не змінилась

У цілому відсоток виконання навчальних планів студентами-іноземцями у 2013–2014 н. р. склав 23,12 проти 42,36% (осінній семестр) та 41,62 проти 32,48% (весняний). Відповідно показники успішного виконання навчальних програм вітчизняними студентами становили 85,14 проти 84,17% та 83,90 проти 82,04%. Показники семестрових контролів рівнів сформованості знань вітчизняних студентів свідчать про наявність суттєвих розбіжностей показників як окремих дисциплін, так і у співвідношенні між бюджетним та контрактним контингентом. Розбіжності на рівні оцінок якості «5» та «4» контрактного відносно бюджетного досягли 53,81% в осінньому семестрі, 38,46% – у весняному. Основні показники для факультетів, дисциплін та форм навчання наведені у *табл. І.6*.

Спостерегається незначне зменшення рівня розбіжності показників якісного навчання з дисциплін між бюджетними та контрактними студентами: майже 60,00% в осінньому семестрі та 70,00% – у весняному. Як і раніше, залишається великим рівень розбіжності якості навчання студентів із деяких дисциплін, він коливається від 4,41 до 100,00% (*табл. І.7–І.8*).

Таблиця І.6 – Додипломна освіта.
Показники підсумкової успішності вітчизняних студентів 1–6-х курсів медичних та 1–5-х курсів
стоматологічного факультетів у 2014–2015 н. р. (за результатами оцінювання дисциплін)

Форма навчання	Усього студентів	В акад. відпустці	Зобов'язані складати	Склали	Результати					Якісна успішність, %	Абсолютна успішність, %
					«5»	«5», «4»	«5», «4», «3»	«3»	«2»		
Осінній семестр											
Бюджетна	1979	27	1952	1851	79	1105	515	152	102	60,66	94,83
					4,05	56,61	26,38	7,79	5,23		
Контрактна	1239	28	1211	842	3	80	569	190	369	6,85	69,53
					0,25	6,61	46,99	15,69	30,47		
У цілому по університету	3218	55	3163	2693	82	1185	1084	342	471	40,06	85,14
					2,59	37,46	34,27	10,81	14,89		
Весняний семестр											
Бюджетна	2011	26	1985	1764	43	780	847	94	221	41,46	88,87
					2,17	39,29	42,67	4,74	11,13		
Контрактна	1133	32	1101	825	1	32	611	181	276	3,00	74,93
					0,09	2,91	55,50	16,44	25,07		
У цілому по університету	3144	58	3086	2589	44	812	1458	275	497	27,74	83,90
					1,43	26,31	47,25	8,91	16,10		

**Таблиця І.7 – Додипломна освіта.
Показники семестрового контролю рівнів сформованості знань
вітчизняних студентів медичних та стоматологічного факультетів
з дисциплін в осінньому семестрі 2014–2015 н. р.**

№ пор.	Назва дисципліни	Успішність								
		Абсолютна, %			Якісна, %			Середній бал		
		усього	бюджет	конт-ракт	усього	бюджет	конт-ракт	усього	бюджет	конт-ракт
1	Анатомія людини	93,60	94,82	90,00	79,26	85,75	60,00	3,96	4,04	3,69
2	Гістологія, цитологія та ембріологія	95,93	97,15	92,31	65,12	75,65	33,85	3,82	3,97	3,38
3	Медицина надзвичайних ситуацій	96,91	97,72	94,44	65,98	78,08	29,17	3,76	3,92	3,27
4	ОХТА	95,07	97,49	84,27	64,89	73,62	25,84	3,72	3,80	3,27
5	Мікробіологія, вірусологія	98,36	99,50	93,26	60,37	68,84	22,47	3,62	3,70	3,24
6	Біостатистика	93,68	94,41	91,43	40,98	52,17	6,67	3,46	3,58	3,07
7	Оториноларингологія	98,06	98,29	97,84	61,11	86,29	37,30	3,78	4,21	3,37
8	Фтизіатрія	100,00	100,00	100,00	88,11	93,57	71,43	3,93	4,00	3,71
9	Офтальмологія	98,24	98,25	98,21	72,69	78,36	55,36	3,89	3,99	3,60
10	Дерматологія, венерологія	78,38	83,23	74,16	15,92	29,03	4,49	3,12	3,34	2,93
11	Урологія	98,00	97,35	100,00	68,50	80,79	30,61	3,85	4,03	3,31
12	Судова медицина	99,00	98,68	100,00	74,50	90,07	26,53	4,09	4,34	3,31
13	Соціальна медицина	95,66	96,55	93,66	40,56	53,92	10,56	3,48	3,63	3,14
14	Професійні хвороби	100,00	100,00	100,00	65,54	95,95	35,14	3,71	4,05	3,36
15	Епідеміологія	98,65	98,65	98,65	56,76	86,49	27,03	3,66	4,04	3,29
16	Клін. імунологія та алергологія	97,89	97,63	98,10	49,60	76,92	27,62	3,60	3,96	3,30
17	Медична генетика	99,14	98,78	100,00	93,97	95,73	89,71	4,30	4,40	4,06
18	Нейрохірургія	99,14	100,00	97,06	74,14	89,63	36,76	4,03	4,31	3,36
19	Анестезіологія	98,71	98,78	98,53	79,74	95,73	41,18	4,14	4,40	3,49
20	Травматологія та ортопедія	98,69	98,71	98,65	91,70	94,84	85,14	4,19	4,29	3,97
21	Онкологія	99,56	99,35	100,00	82,10	90,32	64,86	4,13	4,29	3,81
22	Клінічна фармакологія	96,98	96,95	97,06	78,88	90,24	51,47	4,04	4,24	3,53

Таблиця І.8 – Додипломна освіта.
Показники семестрового контролю рівнів сформованості знань
вітчизняних студентів медичних та стоматологічного факультетів
з дисциплін у весняному семестрі 2014–2015 н. р.

№ пор.	Назва дисципліни	Успішність								
		Абсолютна. %			Якісна. %			Середній бал		
		усього	бюджет	конт-ракт	усього	бюджет	конт-ракт	усього	бюджет	конт-ракт
1	Українська мова (за проф. спрямуванням)	98,52	98,34	98,79	62,07	71,37	48,48	3,67	3,80	3,49
2	Історія української культури	100,00	100,00	100,00	73,94	77,15	52,50	4,07	4,14	3,60
3	Медична хімія	98,12	98,81	93,83	44,96	50,40	11,11	3,49	3,55	3,12
4	Іноземна мова	98,46	98,62	98,05	59,75	68,90	37,07	3,71	3,84	3,40
5	Латинська мова та медична термінологія	92,57	93,90	90,32	59,33	70,28	32,26	3,86	4,06	3,35
6	Медична біологія	94,67	96,26	90,73	38,71	49,80	11,22	3,42	3,57	3,06
7	Медична та біологічна фізика	94,81	98,03	86,83	52,45	65,35	20,49	3,57	3,76	3,10
8	Філософія	97,54	98,04	95,71	75,69	80,78	57,14	4,05	4,16	3,64
9	Анатомія людини	91,41	100,00	91,91	43,75	100,00	44,12	3,41	4,25	3,41
10	Гістологія, цитологія та ембріологія	91,41	100,00	91,13	25,00	100,00	22,58	3,20	4,25	3,16
11	Іноземна мова (за проф. спрямуванням)	98,69	98,99	97,81	51,50	61,71	21,90	3,62	3,75	3,24
12	Фізіологія	96,93	98,01	95,44	48,46	66,17	22,81	3,53	3,75	3,22
13	Біоорганічна та біологічна хімія	92,53	97,01	86,32	36,60	53,73	11,93	3,36	3,60	3,03
14	Медична інформатика	97,45	98,01	96,59	45,50	65,67	14,77	3,50	3,75	3,13
15	Мікробіологія, вірусологія та ембріологія	87,88	100,00	88,15	10,61	100,00	6,67	2,98	4,00	2,95
16	ПВМ	98,48	100,00	98,43	47,73	80,00	46,46	3,47	3,80	3,46
17	ПТС	68,18	100,00	68,89	51,52	100,00	49,63	3,23	4,40	3,21
18	ПОС	75,76	100,00	76,30	0,76	20,00	0,00	2,77	3,20	2,76
19	ПДТС	95,45	100,00	95,28	38,64	80,00	37,01	3,38	4,20	3,35
20	Соціальна медицина, ООЗ	88,03	100,00	87,50	7,75	83,33	1,47	2,97	4,17	2,25
21	Патоморфологія	97,66	97,82	97,00	64,13	70,70	37,00	3,71	3,79	3,38
22	Патофізіологія	80,12	84,99	60,00	47,95	55,21	18,00	3,58	3,62	3,30
23	Фармакологія	76,80	80,39	62,00	40,94	47,70	13,00	3,47	3,52	3,21
24	Радіологія	99,39	99,28	99,58	83,66	93,08	66,95	3,98	4,14	3,68
25	Фізична реабілітація, спортивна медицина	100,00	100,00	100,00	44,37	100,00	41,91	3,48	4,83	3,42
26	Гігієна та екологія	94,74	95,40	92,00	58,48	65,13	31,00	3,62	3,69	3,34
27	Пропедевтика внутрішньої медицини	99,42	99,52	99,00	79,34	83,78	61,00	3,91	3,98	3,63
28	Загальна хірургія	91,42	94,67	78,00	69,59	75,30	46,00	3,84	3,89	3,63
29	Пропедевтика педіатрії	97,27	98,55	91,92	81,45	87,89	54,55	3,93	4,00	3,60
30	Сестринська практика	96,61	97,82	90,91	86,03	91,04	62,50	4,00	4,06	3,71

№ пор.	Назва дисципліни	Успішність								
		Абсолютна, %			Якісна, %			Середній бал		
		усього	бюджет	конт-ракт	усього	бюджет	конт-ракт	усього	бюджет	конт-ракт
31	Секційний курс	98,59	98,88	98,53	28,87	83,24	27,21	3,31	4,09	3,27
32	Урологія	99,16	98,88	100,00	73,22	83,24	43,33	3,94	4,09	3,50
33	Оториноларингологія	97,71	98,12	95,92	81,68	89,20	48,98	4,11	4,24	3,51
34	Психіатрія, наркологія	95,94	96,31	95,48	54,82	82,03	21,47	3,60	3,95	3,19
35	Фізична реабілітація, спортивна медицина	100,00	100,00	100,00	69,46	82,12	31,67	4,10	4,34	3,38
36	Фтизіатрія	96,05	96,05	96,05	45,90	86,18	11,30	3,48	3,92	3,09
37	Офтальмологія	94,53	92,76	96,05	42,55	72,37	16,95	3,48	3,85	3,16
38	Дерматологія, венерологія	96,65	95,53	100,00	43,10	51,40	18,33	3,42	3,50	3,20
39	Судова медицина	99,58	99,44	100,00	66,95	82,68	20,00	3,97	4,20	3,27
40	Внутрішня медицина	99,24	100,00	99,22	34,09	75,00	32,81	3,33	3,75	3,32
41	Акушерство	100,00	100,00	100,00	2,22	25,00	3,13	3,04	3,25	3,03
42	Неврологія	97,79	99,08	94,40	47,57	57,19	22,40	3,60	3,72	3,26
43	Епідеміологія	93,51	96,32	86,76	63,64	80,98	22,06	3,78	3,97	3,25
44	Професійні хвороби	96,97	98,77	92,65	78,35	92,02	45,59	3,86	4,00	3,49
45	Радіаційна медицина	98,70	98,77	98,53	96,10	98,77	89,71	4,11	4,19	3,91
46	Медична генетика	99,15	98,73	100,00	97,03	95,57	100,00	4,22	4,32	4,01
47	Анестезіологія та інтенсивна терапія	98,31	97,47	100,00	80,93	91,77	58,97	4,29	4,62	3,64
48	Нейрохірургія	99,58	99,37	100,00	81,36	89,87	64,10	4,14	4,38	3,67
49	Основи стоматології	89,61	96,93	72,06	70,13	88,96	25,00	3,77	4,00	3,14
50	Секційний курс	98,73	98,10	100,00	80,93	93,04	56,41	3,97	4,16	3,60
51	Онкологія	96,54	98,16	92,65	75,32	90,18	39,71	3,93	4,15	3,41
52	Травматологія та ортопедія	96,97	98,77	92,65	86,15	95,09	64,71	4,12	4,24	3,79
53	Клін. імунологія та алергологія	99,15	98,73	100,00	61,86	71,52	42,31	3,72	3,86	3,45
54	Клінічна фармакологія	97,88	99,37	94,87	64,83	74,68	44,87	3,78	3,92	3,49
55	Інфекційні хвороби	94,00	94,70	92,47	60,81	71,03	38,36	3,74	3,88	3,42
56	Екстрена та невідкладна медична допомога	99,58	99,37	100,00	91,10	95,57	82,05	4,14	4,29	3,85

Тепер розглянемо один із важливих моментів діяльності університету у плані зовнішнього оцінювання якості навчання, а також питання, яке в останні роки залишається одним із найважливіших – результати ліцензійних іспитів «Крок» різного рівня.

Результати складання ЛІІ «Крок 1» вітчизняними студентами ХНМУ у 2015 р. Іспит відбувся 23 червня 2015 р. Відповідно до Галузевих стандартів вищої освіти тестовий екзамен «Крок 1» є семестровим екзаменом і вимірює показники якості фахової компоненти базової вищої освіти. Студенти, які не склали іспит, відрховуються з університету.

Іспит проводився відповідно до навчального плану, розробленого на основі Галузових стандартів вищої освіти (наказ МОЗ України від 29.07.2004 № 629) у терміни, визначені листом МОЗ України від 21.06.2011 року № 08.01-47/987. Згідно з регламентом (наказ ЦТ від 18.10.2011 № 97), іспит проходив одночасно по всій країні у присутності представників Центру тестування (м. Київ). У нашому університеті в проведенні МЛП «Крок 1» було задіяно 10 аудиторій. Іспит було проведено в одну зміну. За технологією закритість та процедура тестування порушені не були.

Склад екзаменаційного буклету – екзаменаційні тести, які було сформовано з національного банку тестових завдань. Умови та термін проведення іспиту був традиційним. Для доставки екзаменаційних матеріалів до ВНЗ була залучена Державна фельд'єгерська служба України.

Для забезпечення моніторингу дотримання процедури проведення ліцензійного іспиту відповідно до Порядку аудиторії, у яких проходив іспит, були оснащені системами аудіо- та відеоспостереження. Зроблені відеозаписи та фото були передані до Центру тестування, де забезпечено аналіз та збереження відповідної інформації.

Результати складання офіційного іспиту «Крок 1». Екзамен цього року склали 933 студенти, з них: 509 – громадяни України, 3 – громадяни Росії, які навчаються на І медичному факультеті, 111 – російськомовні громадяни іноземних держав та 310 англомовних студентів.

Не склали з першого разу серед тих, хто з'явився на іспит: у цілому по університету 130 осіб, що складає 13,93%, вітчизняних студентів – 36 (7,03%), з них: бюджет – 22 особи, тобто 4,3%, контракт – 14 студентів, що склало 2,73%; студентів – громадян іноземних країн – 94 особи, що становить 22,32% від присутніх іноземців, зокрема російськомовні – 36 (32,43%), англомовні – 58 (18,7%).

**Таблиця І.9 – Додипломна освіта. Порівняльна таблиця
складання ЛІІ «Крок 1» студентами 3-го курсу ХНМУ (за 3 роки)**

Факультет	Складали			Склали			Не склали		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
I медичний	153	144	201	146 (95,43%)	133 (93,06%)	192 (95,52%)	6+1 (Росія) (4, 57%)	9+2 (Росія) (6,94%)	8+1 (Росія) (4,47%)
II медичний	142	136	200	128 (90,14%)	108 (79,41%)	186 (93%)	14 (9, 86%)	27+1 (Росія) (20,59%)	14 (7%)
III медичний	78	79	74	69 (88,46%)	62 (78,48%)	64 (86,48%)	9 (11, 54%)	17 (21,52%)	10 (13,52%)
IV медичний	74	64	37	70 (94,6%)	61 (95,31%)	34 (91,89%)	4 (5, 40%)	3 (4,69%)	3 (8,11%)
Загальна кількість (вітчизняні)	447	423	512	413 (92, 39%)	364 (86,05%)	476 (92,97%)	34 (7, 61%)	59 (13,95%)	36 (7,03%)
Російськомовні	88	115	111	48 (54,55%)	69 (60%)	75 (67,57%)	40 (45,45%)	46 (40%)	36 (32,43%)
Англомовні	241	348	310	204 (84, 65%)	308 (88,5%)	252 (81,3%)	37 (15, 35%)	40 (11,5%)	58 (18,7%)
Загальна кількість (іноземці)	329	463	421	252 (76,6%)	377 (81,42%)	327 (77,67%)	77 (23, 4%)	86 (18,58%)	94 (22,32%)
У цілому по університету	776	886	933	665 (85,7%)	741 (83,63%)	804 (86,07%)	111 (14,3%)	145 (16,37%)	130 (13,93%)

Компаративний аналіз результатів складання ЛПІ «Крок 1» у ХНМУ в 2014 та 2015 рр. свідчить, що серед вітчизняних студентів ХНМУ відбулося зменшення на 6,92%. Зокрема, на I медичному факультеті цього року не склали іспит 9 студентів (один з них – громадянин Росії), тобто 4,47%; у 2014 р. не склали 11 студентів (6,94%), тобто покращання показників на 2,47%; на II медичному факультеті не склали 14 студентів (7%) проти 28 (20,59%) в 2014 р. (поліпшення на 13,59%); на III медичному факультеті не склали 10 студентів (13,52%) проти 17 (21,52%) минулого року (поліпшення на 8%); на IV медичному факультеті – 3 (8,11%) проти 3 (4,69%) минулого року (погіршення на 3,42%).

Майже всі з тих, хто не склав «Крок 1», мали невідпрацьовану академічну заборгованість.

Проте були студенти, які не склали ліцензійний інтегрований іспит, хоча виконали всі вимоги навчального плану.

Проаналізуємо результати складання іспиту (табл. I.10).

**Таблиця I.10 – Додипломна освіта.
Середній бал складання ЛПІ «Крок 1» по факультетах (%)**

Факультет (медичний)	Рік		
	2013	2014	2015
	Тест, %		
I	77,2	71,5	79
II	71,9	63,3	76,6
III	69,2	61,9	73,7
IV	67,5	70,5	75,9
V	51,3	49,9	61,3
VI	63,2	65,1	69,9

У цьому році найвищий показник якісної успішності був на I медичному факультеті – 79%. На 2-му місці – II медичний факультет (76,6%), на 3-му – IV медичний факультет (75,9%), 4-е місце посів III медичний факультет (73,7%), на 5-му місці – VI медичний факультет (69,9%), на 6-му – V медичний факультет (61,3%).

Результати складання іспиту за субтестами цього року свідчать про поліпшення складання кожної з дисциплін. Найвищий показник зафіксовано з нормальної фізіології (+20,6%), біології (+16,7%), гістології (+14,8%) та фармакології (+13,3%).

Аналіз результатів складання ліцензійного інтегрованого іспиту студентами за групами показав, що на відміну від минулого року, де були групи, які мали середній відсоток з будь-якої дисципліни нижчий за 60,5%, у 2015 р. спостерігається поліпшення показників серед груп. На I–IV медичних факультетах немає груп, де середня успішність була б нижчою за 60,5%.

Щодо результатів англомовних студентів-іноземців за субтестами, можна зробити такі попередні висновки. У цьому році поліпшилися показники майже з усіх дисциплін. Найвищий показник зафіксовано з патологічної анатомії (+11,5%), мікробіології (+9,3%) та біохімії (+8,4%). Зменшення показників зафіксовано з фармакології (-1,9%) та нормальної фізіології (-3%).

Таблиця І.11 – Додипломна освіта. Результати складання «Крок 1» студентами – громадянами України за субтестами

№ пор.	Субтести	Рік, %			Різниця показників 2013–2014 рр., %
		2013	2014	2015	
1	Біологія	78	66,3	83	+16,7
2	Анатомія	65,4	55,9	62,6	+6,7
3	Гістологія	70,2	60,7	75,5	+14,8
4	Норм. фізіологія	72,6	59,7	80,3	+20,6
5	Біохімія	71,6	66,6	68	+1,4
6	Пат. фізіологія	71,8	73,7	83,2	+9,5
7	Пат. анатомія	72,4	72,2	74,5	+2,3
8	Мікробіологія	64,5	67,4	78,2	+10,8
9	Фармакологія	82,5	73,7	87	+13,3

Таблиця І.12 – Додипломна освіта. Порівняльні результати складання ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1. Medicine 2011» студентами VI медичного факультету

№ пор.	Субтести	Рік, %		Різниця показників, %
		2014	2015	
1	Біологія	65,4	73,7	+8,3
2	Норм. анатомія	55,2	62,1	+6,9
3	Гістологія	59,3	63,4	+4,1
4	Норм. фізіологія	67,2	64,2	-3
5	Біохімія	66,2	74,6	+8,4
6	Пат. фізіологія	65,5	69,5	+4
7	Пат. анатомія	63,5	75	+11,5
8	Мікробіологія	61,9	71,2	+9,3
9	Фармакологія	73,9	72	-1,9

У студентів-іноземців з російськомовною формою навчання середній бал успішності склав 61,3%, що на 10% більше порівняно з 2014 р. Показники за субтестами стали вище з усіх предметів. Найбільший позитивний зріст зафіксовано з таких дисциплін: анатомія (+16,3%), гістологія (+14,4%) та патофізіологія (+14,6%).

Таблиця І.13 – Додипломна освіта. Порівняльні результати складання ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1» студентами V медичного факультету

№ пор.	Субтести	Рік, %		Різниця показників
		2014	2015	
1	Біологія	50,7	61,9	+11,2%
2	Анатомія	40,5	56,8	+16,3%
3	Гістологія	52,3	66,7	+14,4%
4	Фізіологія	46,9	57,6	+10,7%
5	Біохімія	52,5	64,3	+11,8%
6	Пат. фізіологія	51,0	65,6	+14,6%
7	Пат. анатомія	49,0	58,3	+9,3%
8	Мікробіологія	46,8	53,9	+7,1%
9	Фармакологія	57,6	65,3	+7,7%

Таблиця І.14 – Додипломна освіта. Результати складання у 2015 р. ліцензійного інтегрованого іспиту студентами по факультетах «Крок 1. Загальна лікарська підготовка»

№ пор.	Факультет	Кількість студентів	Тест, %	Субтести, %								
				Біологія	Нормальна анатомія	Гістологія	Нормальна фізіологія	Біохімія	Пат. фізіологія	Пат. анатомія	Мікробіологія	Фармакологія
1	I	201	79	84,6	64,4	77,6	82,6	70,2	85,4	76,1	80,1	88,6
2	II	200	76,6	82,3	63,4	75	79,6	67,2	82,8	74	77,4	86,6
3	II	74	73,7	81,6	58,6	72,4	77,2	64,6	78,5	71,7	73,3	84,3
4	IV	37	75,9	81,5	56,6	73,2	78,4	66,8	82,5	74,8	81,8	86,1

Таблиця І.15 – Додипломна освіта. Результати складання у 2015 р. ліцензійного інтегрованого іспиту російськомовними студентами-іноземцями по факультетах «Крок 1. Загальна лікарська підготовка»

№ пор.	Факультет	Кількість студентів	Тест, %	Субтести, %								
				Біологія	Нормальна анатомія	Гістологія	Нормальна фізіологія	Біохімія	Пат. фізіологія	Пат. анатомія	Мікробіологія	Фармакологія
1	1	3	60,5	52,4	53,3	56,6	67,8	53,3	64,5	61,1	60,4	66,7
2	5	111	61,3	61,9	56,8	66,7	57,6	64,3	65,6	58,3	53,9	65,3

Таблиця І.16 – Додипломна освіта. Результати складання у 2015 р. ліцензійного інтегрованого іспиту англomовними студентами-іноземцями «Krok 1. Medicine»

№ пор.	Кількість студентів	Тест, %	Субтести, %								
			Біологія	Нормальна анатомія	Гістологія	Нормальна фізіологія	Біохімія	Пато-фізіологія	Пат-анатомія	Мікробіологія	Фармакологія
1	310	69,9	73,7	62,1	63,4	64,2	74,6	69,5	75	71,2	72

Перше перескладання ЛП «Крок 1» заплановане на кінець серпня 2015 р.

Тобто ті заходи, що були нами впроваджені з метою підготовки студентів до ЛП, мають свої наслідки. Проте вважаю, що для покращання якості підготовки необхідно розширити нашу роботу в цьому напрямку з визначенням цілого ряду завдань, серед яких першочерговими є такі:

1) здійснення контролю якості засвоєння фахових дисциплін за допомогою тестових банків, які відповідають вимогам освітньо-професійної програми загальної лікарської підготовки і освітньо-кваліфікаційних характеристик спеціальності, кафедральними колективами;

2) поточний контроль підготовки студентів до ЛП «Крок 1» не повинен обмежуватися застосуванням тестових завдань, а мусить узагальнювати знання та вміння третьокурсників шляхом комплексної атестації в межах окремих розділів дисциплін;

3) кафедральним колективам слід здійснювати комплексний моніторинг тестових завдань з офіційного сайту Центру тестування при МОЗ України і обов'язково застосовувати їх під час кожного практичного заняття, розподіливши їх за кожною темою та ступенем зустрічальності;

4) питання підготовки до складання ЛП «Крок 1» слід розглядати на кожному із засідань кафедри, заслуховуючи інформацію викладачів про підготовку студентів, звертаючи особливу увагу на групи ризику;

5) провести аналіз найбільш типових помилок у кожному з субтестів, здійснити ретельну перевірку причин недоліків підготовки студентів до ЛП «Крок 1»;

6) деканатам постійно здійснювати контроль за успішністю студентів 3-го курсу шляхом індивідуальної роботи з кожним, особливо з тими, хто має поточну заборгованість;

7) питання підготовки до складання «Крок 1» регулярно обговорювати на засіданнях вчених рад факультетів, аналізуючи на засіданнях кафедр, на зборах студентів із прийняттям конкретних рішень щодо удосконалення цієї роботи, колективно визначати шляхи та способи покращання якості навчання;

8) перевірка готовності до складання «Крок 1» мусить розпочинатися з 1-го курсу.

Перейдемо до результатів «Крок 2». 19 травня 2015 р. Центром тестування було проведено ліцензійний іспит «Крок 2. Загальна лікарська підготовка» (далі – Крок 2. ЗЛП) у 18 вищих навчальних закладах, які здійснюють підготовку фахівців за даною спеціальністю: 11 вищих навчальних закладів МОЗ України, 3 медичні факультети вищих навчальних закладів МОН України, 2 ВНЗ УАНМ, 2 ПВНЗ. Дата проведення іспиту була затверджена листом МОЗ України від 19.06.2014 № 08.01-47/16982. Критерій «склав/не склав» залишився на рівні 50,5% правильних відповідей.

Іспит проводився відповідно до вимог Порядку проведення ліцензійних інтегрованих іспитів, введеного у дію листом МОЗ України від

29.04.2013 № 08-01-21/568 одночасно по всій країні у 73 аудиторіях. Для проведення іспиту було залучено 102 представники Центру тестування.

Для забезпечення моніторингу за дотриманням процедури проведення ліцензійного іспиту у всіх ВНЗ здійснювалася відеозйомка проведення іспиту. Зроблені відеозаписи було передано до Центру тестування, де забезпечено аналіз та збереження відповідної інформації.

Іспит «Крок 2. ЗЛП», який є складовою частиною атестації випускників, у ХНМУ складало 447 вітчизняних студентів I, II, III та IV медичних факультетів, 71 російськомовний іноземний студент V медичного факультету та 135 англомовних студента VI медичного факультету. Загалом 653 випускники.

Безпосередньому проведенню ліцензійного іспиту передувала значна підготовча робота під головуванням деканату II медичного факультету, який відповідає за загальні результати підготовки університету до ліцензійних іспитів «Крок 2». Була створена методична комісія з проблем забезпечення ЛП «Крок 2. Загальна лікарська підготовка», а також наскрізна програма підготовки до ліцензійного іспиту, що дозволило провести на кафедрах великий обсяг навчальної роботи, а також контролювати рівень сформованості знань із подальшим їх корегуванням. На всіх випускаючих кафедрах широко застосовується тестування, обов'язкове при проведенні поточного та кінцевого контролю як складова частина атестації.

Підготовка складання стандартизованого тестового державного іспиту «Крок 2» у 2015 р. проводилась згідно з «Методичними рекомендаціями з підготовки до ліцензійних іспитів «Крок 1» і «Крок 2» як галузевого моніторингу якості вищої медичної освіти відповідно до Європейських вимог», виданими МОЗ у 2013 р. Проведено ретельний аналіз та обговорення результатів тестування в 2014 р. У межах виконання рішень ректорату та вченої ради університету проведено заходи щодо переформування відповідальних профільних кафедр за напрямками змісту ліцензійного іспиту «Крок 2. Загальна лікарська підготовка», призначені керівники та відповідальні окремих профілів. Установлено уніфіковані вимоги щодо змісту та обсягів кафедральних тестових банків.

Деканатами було організовано підготовку випускників до складання ліцензійного іспиту, головною метою якої було забезпечення безперервного режиму тестового навчання під час аудиторних занять і завдяки самостійній позааудиторній роботі. У процесі підготовки випускників кафедрами застосовані як власні тестові банки, так і буклети Центру тестування МОЗ попередніх років. За результатами практичних занять при проведенні поточної та заключної атестації з відповідних профільних циклів було забезпечено тестовий контроль вихідного та кінцевого рівня сформованості знань.

На 6-х курсах було проведено три етапи пілотних тестувань: перший передбачав установлення вихідного рівня сформованості знань із відповідних профілів та виявлення «групи ризику». За результатами тестування внесені корективи в індивідуальні плани підготовки випускників;

другий та третій етап – встановлення кінцевого рівня сформованості знань та готовності до ліцензійного державного іспиту.

Відповідно спостерігалось зростання середніх показників вірного рішення випускниками тестових завдань від 57,3 (перший етап), 65,5 (другий етап) до 80% (кінцевий рівень).

У цілому в 2015 р. показник успішності іспиту по університету склав 82,28%, що на 1,06% вище, ніж у попередньому навчальному році (81,22%). Збільшили загальний показник вітчизняні студенти. Студенти VI медичного факультету за значеннями показника посіли перше місце (86,1%), друге (84,3%) – студенти I медичного факультету. Студенти IV медичного факультету на 0,1% відстали від студентів I медичного факультету й посіли третє місце із показником 84,2%. На четвертому місці за загальним показником знаходиться II медичний факультет – 82,5% вірних відповідей, на п'ятому місці за загальним показником – III медичний факультет – 81,1% вірних відповідей, на шостому місці за загальним показником – V медичний факультет – 75,5% вірних відповідей. Найбільший приріст за дисциплінами (19,35%) порівняно з попереднім роком показали студенти I медичного факультету з гігієнічного профілю – 83,2 проти 63,85%. Найвищі показники за результатами всіх субтестів показали студенти VI медичного факультету, другий рівень у студентів I медичного факультету.

Найнижчий результат серед профілів виявився у студентів V медичного факультету з гігієни – 70,8%, що свідчить про їх недостатню підготовку. Це, на наш погляд, пов'язано з недостатньою увагою самих студентів до вивчення цього напрямку підготовки.

У цілому за результатами субтестів найвищі показники у студентів всіх факультетів з акушерсько-гінекологічного профілю (86,48%). На другому місці – педіатричний профіль (85,93%), на третьому – гігієнічний профіль (81,56%), на четвертому – терапевтичний (81,4%) й останнє, п'яте місце посідає хірургічний профіль (79,3%).

Результати ліцензійного іспиту «Крок 2. Загальна лікарська підготовка» свідчать про те, що випускаючими кафедрами проведено необхідний обсяг роботи, а переважна більшість випускників показала достатній рівень знань. Проте все ж таки 3 випускники цього року не склали ЛП «Крок 2» і відповідно не отримали диплом спеціаліста й були відрховані з університету як такі, що не виконали навчальний план підготовки. Відповідно до чинної нормативної бази студенти, які одержали незадовільну оцінку на тестовому іспиті «Крок 2», можуть повторно його скласти один раз не раніше, ніж через рік протягом трьох років.

Перед викладачами випускаючих кафедр та профільними методичними комісіями постає складна задача переосмислити методику підготовки випускників до складання ЛП «Крок 2», яка повинна бути чітко відпрацьованою системою контролю засвоєних необхідних знань кожним шотикурсником. У разі невиконання студентом вказаного рівня слід вирішувати питання щодо подальшого допуску студента до державної атестації.

**Таблиця І.17 – Додипломна освіта.
Результати складання у 2015 р. ліцензійного інтегрованого іспиту
«Крок 2. Загальна лікарська підготовка»**

№ пор.	Контингент студентів медичних факультетів	Загальний показник, %	Субтести, %					Перескладали з минулого року	Пересклапи	Не склапо по факультету
			Терапевтичний профіль	Хірургічний профіль	Педіатричний профіль	Акушерство та гінекологія	Гігієнічний профіль			
1	I	2014								
		75,3	72,93	75,85	79,91	77,89	63,85	4	2	7
		2015								
		84,3	83,5	79,8	88,1	90,7	83,2	1	1	1
2	II	2014								
		72,84	70,51	76,42	78,58	76,67	63,55	2	2	5
		2015								
		82,5	81,8	77,8	85,6	89,6	81,9	1	1	1
3	III	2014								
		74,7	72,3	76,5	81,8	77,4	68,4	3	2	2
		2015								
		81,1	80,1	74,9	87	88,4	80,4	0	0	1
4	IV	2014								
		73,1	69,1	74,9	80,1	76,2	71,5	1	1	1
		2015								
		84,2	82,1	79,3	88,5	91,6	86,5	0	0	0
5	V (російськомовні)	2014								
		94,3	93,9	93	95,1	96,1	94,8	9	9	0
		2015								
		75,5	77,5	76,4	75,2	73	70,8	0	0	0
6	VI (англомовні)	2014								
		97,1	97,2	96,7	97	97,2	97,2	10	10	0
		2015								
		86,1	83,4	87,6	91,2	85,6	86,6	0	0	0
7	У цілому по університету	2014								
		81,22	79,32	82,22	85,41	83,57	76,55	29	26	15
		2015								
		82,28	81,4	79,3	85,93	86,48	81,56	2	2	3

З 18 ВНЗ, що брали участь у тестуванні, в одинадцяти показник кількості студентів, які не склали іспит, не перевищує середній по країні. Зокрема у трьох ВНЗ – ЗДМУ, ДМІТНМ та ПВНЗ МАЕтМ іспит склали всі студенти – громадяни України. У восьми ВНЗ показник кількості студентів, які не склали іспит, не перевищує середній по країні: ДМА – іспит не склав 1 студент із 423 (0,2%), ЛНМУ – 1 студент із 430 (0,2%), БДМУ – 1 студент із 356 (0,3%), ХНМУ – 3 студенти із 440 (0,7%), ОНМУ – 3 студенти із 360 (0,8%), ТДМУ – 2 студенти із 266 (0,8%), ВНМУ – 4 студенти із 431 (0,9%) та НМУ – 9 студентів із 977 (0,9%).

У решти семи ВНЗ, що брали участь у тестуванні, показник кількості студентів, які не склали іспит, перевищує середній по країні.

Найбільший відсоток студентів, які не склали іспит, мають такі ВНЗ: ЛМІ – іспит не склали 3 студенти із 30 (10,0%), ХНУ – 6 студентів із 86 (7,0%) та КМУУАНМ – 3 студенти із 57 (5,3%).

Таблиця І.18 – Додипломна освіта. Кількість студентів, які не склали ЛІІ «Крок 2» у 2015 р. при критерії 50,5%

ВНЗ	Крок 2. ЗЛП								
	Громадяни України			Іноземці (рос., укр.)			Іноземці (англ.)		
	Зареєст- ровано	Не склали	Не склали, %	Зареєст- ровано	Не склали	Не склали, %	Зареєст- ровано	Не склали	Не склали, %
ЗДМУ	366	0	0,0	17	3	17,6	86	3	3,5
ДМІТНМ	7	0	0,0	5	4	80	24	0	0
ПВНЗ МАЕТМ	5	0	0,0	-	-	-	-	-	-
ДМА	423	1	0,2	95	2	2,1	38	0	0
ЛНМУ	430	1	0,2	15	0	0	33	0	0
БДМУ	356	1	0,3	-	-	-	69	0	0
ХНМУ	440	3	0,7	71	0	0	135	0	0
ОНМУ	360	3	0,8	53	8	15,1	162	19	11,7
ТДМУ	266	2	0,8	2	0	0	117	0	0
ВНМУ	431	4	0,9	89	1	1,1	112	0	0
НМУ	977	9	0,9	68	0	0	34	1	2,9
УМСА	255	4	1,6	36	0	0	4	0	0
ІФНМУ	408	7	1,7	53	13	24,5	116	3	2,6
СДУ	140	3	2,1	32	0	0	100	3	3
УжНУ	106	4	3,8	2	0	0	51	5	9,8
КМУУАНМ	57	3	5,3	2	0	0	6	0	0
ХНУ	86	6	7,0	95	15	15,8	63	9	14,3
ЛМІ	30	3	10,0	-	-	-	-	-	-
Всього	5143	54	1	635	46	7,2	1150	43	3,7

Таблиця І.19 – Додипломна освіта. Національний показник результатів складання ЛІІ «Крок 2» студентами – громадянами України за субтестами (вісь 2)

Показники	Середнє по ВНЗ, %	Терапевтичний профіль	Хірургічний профіль	Педіатричний профіль	Акушерство та гінекологія	Гігієнічний профіль
Національний	2014					
	74,2	72,2	78,4	80,7	78,6	62,2
	2015					
	83,0	82,0	80,0	86,0	91,0	78,0
ХНМУ	2014					
	81,22	79,32	82,22	85,41	83,57	76,55
	2015					
	82,28	81,4	79,3	85,93	86,48	81,56

Таким чином, аналіз результатів складання випускниками іспиту «Крок 2. Загальна лікарська підготовка» в цілому та за субтестами свідчить про те, що у цьому році є тенденція до їх покращання. На сьогодні ми досягли достатньо високого показника – відсоток правильних відповідей у ХНМУ складає 82,28. Тому завдання випускаючих кафедр – утримати й закріпити досягнутий результат у новому навчальному році. Профільним і методичним комісіям слід звернути увагу на подальше підвищення якості навчання та контролю засвоєння знань, підсилити відповідальність викладачів до здобуття студентами необхідних науково-теоретичних знань та навичок.

Важливою складовою підготовки до складання іспитів є попередня атестація самостійно або на базі комп'ютерних класів. При цьому студент може обирати різні форми навчання, контролю та самоконтролю, а також обсяг роботи (100, 150 або 200 тестів).

У режимі навчання студент може цілеспрямовано працювати з тими тестовими завданнями, на які він не дав правильні відповіді під час попередніх сеансів роботи. Також під час комп'ютерної атестації студент має можливість отримати на екрані повну інформацію про результати тестування (загальна кількість правильних відповідей, їх відсоток, вірні відповіді на тестові завдання, в яких зроблено помилки та ін.). Важливим компонентом освітнього процесу є також самотестування студентів під час самопідготовки з використанням індивідуальних комп'ютерів.

Підготовка до іспитів «Крок» є не лише формою контролю та самоконтролю готовності, а й елементом повторення навчального матеріалу з дисциплін, які є складовими цих іспитів. Проте успішне складання ЛП залежить не тільки від студентів, але й від організованої роботи кафедральних колективів. Методичною основою забезпечення успішного тестового навчання та контролю є наявність якісного кафедрального банку тестів. Основними вимогами щодо якості кафедральних банків є їх відповідність змісту освітньо-професійної програми (ОПП) у частині її фахової компоненти щодо загальної лікарської підготовки та вимогам освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) спеціальностей, змісту ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» та навчальних програм з дисциплін у повному їх обсязі.

Тестовий кафедральний банк формується виключно з тестів, Центру тестування МОЗ України, які пройшли необхідну експертизу якості. Кількість банку тестів встановлюється кафедрою, виходячи із умов забезпечення достатнього обсягу для проведення систематичного поточного контролю та тестового етапу підсумкового контролю. Систематично здійснюється тематичний обіг тестів для виключення можливості механічного запам'ятовування вірних відповідей. Кафедра розробляє необхідний обсяг кількості тестів щодо забезпечення змісту навчальних питань, що виносяться на самостійну роботу студентів. Для забезпечення можливості активної позааудиторної роботи студентів кафедрою розробляються методичні рекомендації (посібники) щодо проведення тестування з наданням

тематичного переліку тестового банку з поясненнями до відповідей. Важливою стороною забезпечення ефективності використання тестів з навчальною метою є проведення аналізу найбільш типових помилок.

На деканаті покладена організація і проведення ректорського тестування та подальших претестувань студентів факультету для підготовки до ліцензійних іспитів «Крок», забезпечення ретельного контролю за впровадженням тестового навчання на профільних кафедрах факультету, активної участі вчених рад факультетів у вирішенні питань щодо покращання якості підготовки студентів до ліцензованого інтегрованого іспиту.

Декани факультетів разом із випускаючими кафедрами повинні здійснювати повсякденний контроль за підготовкою студентів. Також до обов'язків деканатів входить формування та дієва робота зі студентами з «групи ризику». При цьому важливою є безпосередня робота з цією «групою ризику» і окремий додатковий графік підготовки студентів як на кафедрах, так і в комп'ютерних класах. Забезпечення проведення замірів рівня формування фахових знань шляхом контрольного тестування у Навчально-науковому центрі (ННЦ) ХНМУ.

Аналіз результатів складання ліцензійного іспиту «Крок 1. Стоматологія» вітчизняними студентами в 2015 р. свідчить про позитивну динаміку щодо показників підготовки студентів (табл. 1.20).

**Таблиця 1.20 – Додипломна освіта.
Порівняльний аналіз результатів складання
«Крок 1. Стоматологія» вітчизняними студентами у 2014–2015 рр.**

Результати (в 2015 р. критерій «склав/не склав» встановлено на рівні 60,5%)		Рік					
		2014	2015	2014	2015	2014	2015
		ХНМУ		Національний показник		Порівняльні дані відносно національного показника	
Кількість студентів		124	146	–	–	–	–
Загальний тест, %		62,2	75,6	62,7	72,0	-0,5	+3,6
Субтести, %	Біологія	73,2	78,9	75,7	75,7	-2,5	+3,2
	Анатомія	55,1	72,3	60,9	71,5	-5,8	+0,8
	Гістологія	65,5	72,6	66,9	71,5	-1,4	+1,1
	Нормальна фізіологія	58,1	73,3	57,9	67,2	+0,2	+6,1
	Біохімія	52,2	76,7	50,4	72,6	+1,8	+4,1
	Патологічна фізіологія	67,5	76,5	65,2	71,8	+2,3	+4,7
	Патологічна анатомія	68,1	74,5	68,8	71,4	-0,7	+3,1
	Мікробіологія	64,6	76,7	64,3	74,5	+0,3	+2,2
	Фармакологія	62,4	80,7	60,5	74,4	+1,9	+6,3

Слід зазначити, що поряд із позитивною динамікою показників загального тесту та показників за субтестами, на стоматологічному факультеті, як і в минулому році (за даними Центру тестування МОЗ України) відсоток студентів, які не склали іспит з першої спроби, в ХНМУ у 2014 р. є меншим (12,9%) за середній по країні (18,7%). У 2015 р. за результатами складання ЛП «Крок 1. Стоматологія» відраховано 2 студенти. Результати аналізу складання іспиту «Крок 2. Стоматологія» вітчизняними студентами у 2015 р. показали підвищення показників з усіх дисциплін, крім ортодонції, відсоток студентів, які не склали іспит за результатами першого складання, не перевищує середній по країні (15,56%) та складає 8,22%. За цим показником стоматологічний факультет ХНМУ посів п'яте місце серед інших ВНЗ України.

В 2015 р. всі випускники склали ліцензійний інтегрований іспит «Крок 2. Стоматологія».

**Таблиця 1.22 – Додипломна освіта.
Порівняльний аналіз результатів складання «Крок 2. Стоматологія»
вітчизняними студентами у 2014–2015 рр.**

Параметри		Рік		Національний показник 2014 р.	Національний показник 2015 р.	Порівняльні дані 2014–2015 рр.	Порівняльні дані відносно нац. показника 2014 р.	Порівняльні дані відносно нац. показника 2015 р.
		2014	2015					
		ХНМУ						
Кількість студентів		117	147			+30		
Тест, %		79,5	80,3	78,1	78,1	+0,8	+1,4	+2,2
Субтести зі стоматології, %	Терапевтичної	83,1	86,1	79,2	79,9	+3,0	+3,9	+6,2
	Хірургічної	81,6	81,1	79,2	79,1	-0,5	+2,4	+2,0
	Ортопедичної	73,4	77,6	74,8	77,5	+4,2	-1,4	+0,1
	Дитячої	80,9	76,1	79,7	75,2	-4,8	+1,2	+0,9
	Дитячої терапевтич.	81,8	79,8	81,0	76,6	-2,0	+0,8	+3,2
	Дитячої хірургічної	81,8	76,0	80,2	75,8	-5,8	+1,6	+0,2
	Ортодонції	77,6	67,5	76,0	71,0	-10,1	+1,6	-3,5

Серед іноземних студентів іспит «Крок 2. Стоматологія» не склали 13 студентів V медичного факультету спеціальність «Стоматологія» із 51, що становить 25,5%, англомовної форми навчання (VI медичний факультет) спеціальність «Стоматологія» іспит не склали 48 студентів із 93, що становить 51,6%.

Згідно з «Положенням про організацію та проведення ректорського контролю якості знань студентів в ХНМУ» у 2014–2015 н. р. на базі ННЦ

ХНМУ було продовжено проведення ректорського контролю (РК) стану життєвості знань серед вітчизняних студентів 1–3-х курсів I–IV медичних та стоматологічного факультетів.

Проведення ректорського контролю слід вважати досить вагомим різновидом внутрішнього аудиту. Декілька років тому ми вже розпочинали схожу форму контролю залишкових знань студентів, але зараз зміст та напрямки цієї роботи були значно розширені.

Загальна мета запровадження РК академічної успішності студентів – визначення стійкості засвоєння студентами навчального матеріалу та об'єктивності оцінювання викладачами знань студентів під час підсумкового (семестрового) контролю знань. Для впровадження такої схеми ми використовували вже існуючі у нас механізми – бази тестових завдань для проведення ПМК на 1–3-х курсах.

Метою РК було:

- підготовка студентів до складання ЛП «Крок 1», як важливої складової рейтингу ВНЗ України;
- вимірювання показників залишкових знань студентів;
- відповідність нормативним вимогам рівня організації навчального процесу на кафедрах;
- встановлення групи ризику – відсотку студентів, що складали РК та вірно відповіли менше, ніж на 61% тестових завдань.

Проведення РК академічної успішності студентів було організовано співробітниками ННЦ ХНМУ, відділом моніторингу якості освіти. У взаємодії з навчально-методичним відділом та деканатами було узгоджено розклад та терміни проходження РК. При проведенні РК обов'язково були присутні методист ННЦ (призначався керівником ННЦ), керівник ННЦ або його заступник, декан факультету обраної групи або представник деканату. Досить часто проведення замірів проходило у присутності проректора з науково-педагогічної роботи. Вхід до аудиторії здійснювався за пред'явленням документа, що посвідчує особу студента. В аудиторії виключалися розмови, використання телефонів і будь-якої оргтехніки, а так само друкованих та рукописних матеріалів. Співробітниками ННЦ були створені електронні бази обробки даних для подальшої аналітичної роботи з результатами РК. Контроль проводився у письмовому та електронному вигляді.

При проведенні РК у формі електронного тестування були використані підготовлені викладачами кафедр банки тестових завдань з п'яти навчальних дисциплін: медична біологія; анатомія людини; гістологія, цитологія та ембріологія; біологічна та біоорганічна хімія; нормальна фізіологія. Кількість завдань з кожного предмету було від 60–90 тестів у формі ситуативних завдань різного рівня складності формату А.

При проведенні РК у формі письмового тестування відділ моніторингу скомплював зразки буклетів за трьома незалежними варіантами для медичних факультетів (105 тестів по 35 з кожної дисципліни «Медична біологія», «Анатомія людини» та «Гістологія») та двома для стомато-

логічного факультету (105 завдань по 35 з кожної дисципліни «Медична біологія», «Анатомія людини» та «Гістологія»).

На першому курсі РК проходив у весняному семестрі (згідно з наказом ректора № 100 від 03.03.2015 р. про «Проведення ректорського контролю серед студентів 1-х курсів»), в термін з 10 березня по 03 квітня з навчального матеріалу, що вивчався у осінньому семестрі 2014–2015 н. р. з наступних дисциплін: для студентів спеціальності «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа» – медична біологія, анатомія людини; спеціальності «Стоматологія» – анатомія людини, медична біологія, гістологія, цитологія та ембріологія.

Результати РК першого курсу свідчать про те, що, на жаль, збереглась тенденція минулого року – значна різниця в показниках між дисциплінами. На першому місці з успішності на всіх факультетах з досить вагомим відривом знаходяться показники медичної біології. Результати з анатомії та гістології на стоматологічному факультеті дуже далекі від умовного критерію 60,5%. Дуже цікаво розглянути результати РК на 2-му та 3-му курсах тому, що студенти старших курсів також відповідали на тести з цих дисциплін.

На 2-му курсі роботу з РК було розпочато в осінньому семестрі (наказ ректора за № 386 від 20.10.2014 р. про «Проведення ректорського контролю серед студентів 2-х курсів») в термін з 30 жовтня по 06 листопада за окремим графіком. Було проведено РК серед студентів 2-го курсу I–IV медичних та стоматологічного факультетів, а також V факультету з підготовки іноземних студентів за спеціальністю «Лікувальна справа» та «Стоматологія» за такими дисциплінами: медична біологія; анатомія людини; гістологія, цитологія та ембріологія (після вивчення всієї дисципліни).

Зведені результати ректорського контролю осіннього семестру по факультетах, чисельність студентів, відсутніх осіб, середні показники по дисциплінах та загальні результати тестування наведені в *табл. 1.22*.

Найкращі показники в осінньому семестрі цього навчального року було отримано на III медичному факультеті: з анатомії (86,9%), медичної біології (84,09%), гістології (77,57%). Найкращий загальний середній результат (82,84%) у цьому році отримано на III медичному факультеті.

Найгірший загальний показник (32,65%) отримано на V факультеті з роботи з іноземними студентами.

Звертаємо увагу на так звану «групу ризику» – студентів, які за результатами ректорського контролю не перейшли поріг критерію «склав/не склав» 60,5% (*табл. 1.23*). На чотирьох факультетах кількість таких студентів перевищує 50% контингенту. Практика формування таких груп необхідна для більш чіткого аналізу ситуації рівня підготовки студентів до складання ЛП та планування заходів з нормалізації ситуації.

Таблиця І.22 – Додипломна освіта. Загальні результати складання ректорського контролю студентами другого курсу в осінньому семестрі 2014–2015 н. р.

Факультет	Всього студентів	Не з'явилося осіб, %	Середні показники по дисциплінах, %	Загальний результат, %
I медичний	212	10 (4,72)	Мед. біол. – 82,06 Анатомія – 83,05 Гістологія – 76,66	80,59
II медичний	200	15 (7,50)	Мед. біол. – 68,89 Анатомія – 59,15 Гістологія – 0,29	72,07
III медичний	72	3 (4,17)	Мед. біол. – 84,09 Анатомія – 86,90 Гістологія – 77,54	82,84
IV медичний	36	1 (2,85)	Мед. біол. – 53,47 Анатомія – 55,51 Гістологія – 57,31	60,00
V факультет спец.: «Лік. справа»	210	57 (27,14)	Мед. біол. – 36,38 Анатомія – 26,98 Гістологія – 34,59	32,65
V факультет спец.: «Стоматологія»	144	48 (33,33)	Мед. біол. – 20,63 Анатомія – 22,62 Гістологія – 17,40	54,83
Стоматологічний факультет	148	10 (6,76)	Мед. біол. – 65,60 Анатомія – 49,98 Гістологія – 52,72	56,10

**Таблиця І.23 – Додипломна освіта.
Кількість студентів другого курсу, що отримали результат менше, ніж 60,5% по факультетах (в осінньому семестрі)**

Факультет	2014–2015 н. р., %
I медичний	20 (9,90)
II медичний	37 (20,00)
III медичний	5 (7,25)
IV медичний	19 (55,88)
V факультет по роботі з іноземними студентами за спеціальністю «Лікувальна справа»	98 (64,05)
V факультет по роботі з іноземними студентами «Стоматологія»	87 (90,63)
Стоматологічний факультет	69 (50)

На 2-му курсі у весняному семестрі 2014–2015 н. р. за окремим графіком з 16 лютого по 08 квітня 2015 р. було проведено РК стану життєвості знань за такими дисциплінами: медична біологія; анатомія людини; гістологія, цитологія та ембріологія. Саме ці дисципліни вивчалися на перших роках навчання, і тому результати РК повинні були надати можливість з організації заходів з підвищення рівня знань студентів до початку ЛІІ «Крок» (табл. І.24).

Таблиця І.24 – Додипломна освіта. Загальні результати складання ректорського контролю студентами другого курсу у весняному семестрі 2014–2015 н. р.

Факультет	Всього студентів	Не з'явилося осіб, %	Середні показники по дисциплінах, %	Загальний результат, %
I медичний	230	10 (5,79)	Мед. біол. – 56,69 Анатомія – 45,51 Гістологія – 48,89	50,36
II медичний	224	27 (12,2)	Мед. біол. – 58,89 Анатомія – 48,8 Гістологія – 53,52	53,73
III медичний	74	6 (8,11)	Мед. біол. – 59,34 Анатомія – 44,8 Гістологія – 50,46	51,33
IV медичний	36	2 (5,55)	Мед. біол. – 46,21 Анатомія – 37,01 Гістологія – 42,92	42,04
Стоматологічний	142	29 (20,42)	Мед. біол. – 44,3 Анатомія – 37,01 Гістологія – 43,3	41,53

Результати РК показують, що з анатомії найкращий показник на II медичному – 48,8%, далі – I медичний (45,51%), III медичний – 44,8%. Нижчі показники з анатомії на IV медичному та стоматологічному факультетах – 37,01%. З медичної біології найкращі показники на III медичному – 59,34%, на II медичному – 58,89%, на I – 56,69%, IV медичний – 46,21%, нижчий відсоток на стоматологічному факультеті – 44,30%. З гістології показники кращі на II медичному – 53,52%, на III – 50,46 %, I медичний – 48,89%, стоматологічний факультет – 43,30%, нижчий відсоток на IV медичному – 42,92%. Найкращий загальний результат отримано на II медичному факультеті – 53,73%.

Останнє місце серед факультетів посідає стоматологічний факультет – загальний показник 41,53%.

Результати тестування свідчать про те, що всі п'ять факультетів показали недостатній рівень знань при критерії 60,5% правильних відповідей. У цілому частка студентів медичних факультетів, що не змогла написати РК, становить: з медичної біології – 223 (43,5%), з анатомії людини – 228 (44,1%), з гістології – 213 (41,8%) студентів.

Кількість студентів стоматологічного факультету, що не змогли написати РК, становить: з медичної біології – 49 (45,8%), з анатомії – 44 (33,3%), з гістології – 42 (42%).

За всіма показниками результати РК демонструють значне зменшення рівня знань студентів при складанні фундаментальних дисциплін порівняно з попередніми роками як у абсолютних, так і в якісних показниках успішності засвоєння навчального матеріалу. У зв'язку із зазначеним кафедрам необхідно планувати заходи з підвищення рівня контролю знань студентів з анатомії, гістології та медичної біології з метою недопущення їх зниження.

Також згідно з наказом ректора за № 386 від 20.10.2014 р. про «Проведення ректорського контролю серед студентів 3-х курсів» в термін з 30 жовтня по 19 грудня 2014 р. за графіком було проведено РК серед студентів третього курсу з наступних дисциплін: медична біологія; анатомія людини; гістологія, цитологія та ембріологія. Зведені результати ректорського контролю осіннього семестру по факультетах, чисельність студентів, відсутніх осіб, середні показники по дисциплінах та загальні результати тестування наведено в *табл. І.25*. РК проводився у комп'ютерних класах ННЦ.

Таблиця І.25 – Додипломна освіта. Загальні результати складання ректорського контролю студентами третього курсу в осінньому семестрі 2014–2015 н. р.

Факультет	Всього студентів	Не з'явилося осіб, %	Середні показники по дисциплінах, %	Загальний результат, %
I медичний	209	26 (12,4)	Мед. біол. – 66,86 Анатомія – 66,3 Гістологія – 84,65	72,6
II медичний	209	40 (19,1)	Мед. біол. – 81,72 Анатомія – 65,01 Гістологія – 79,53	75,42
III медичний	75	43 (57,3)	Мед. біол. – 76,44 Анатомія – 56,01 Гістологія – 70,75	67,73
IV медичний	36	2 (5,6)	Мед. біол. – 63,47 Анатомія – 57,51 Гістологія – 73,63	64,87
Стоматологічний	167	33 (19,6)	Мед. біол. – 66,53 Анатомія – 53,93 Гістологія – 61,88	60,78

Найкращі середні показники в осінньому семестрі цього навчального року отримано: з анатомії (66,3%) – на I медичному факультеті; з медичної біології (81,72%) – на II медичному факультеті; з гістології (84,65%) – на I медичному факультеті.

Таким чином, найкращий загальний середній результат (75,42%) у цьому році отримано на II медичному факультеті, найгірший загальний показник (60,78%) – на стоматологічному факультеті.

За результатами РК на 3-му курсі також було сформовано «групи ризику», інформацію про які було передано до деканатів (*табл. І.26*).

Таблиця І.26 – Додипломна освіта. Кількість студентів третього курсу, що отримали результат менше, ніж 60,5% по факультетах (в осінньому семестрі)

Факультет	2014–2015 н. р.
	60,5%
I медичний	16 (8,74)
II медичний	8 (4,74)
III медичний	12 (37,5)
IV медичний	14 (41,18)
Стоматологічний	25 (18,66)

У весняному семестрі з 16 лютого по 08 квітня було проведено РК серед студентів третього курсу з дисциплін, що вивчались на 2-му курсі: біологічна та біоорганічна хімія і нормальна фізіологія (табл. I.27).

Таблиця I.27 – Додипломна освіта. Загальні результати складання ректорського контролю студентами третього курсу у весняному семестрі 2014–2015 н. р.

Факультет	Всього студентів	Не з'явилось осіб, %	Середні показники по дисциплінах, %	Загальний результат, %
I медичний	208	23 (11,03)	Біохімія – 62,88 Фізіологія – 56,74	59,81
II медичний	203	24 (11,82)	Біохімія – 62,49 Фізіологія – 53,32	57,9
III медичний	75	3 (3,05)	Біохімія – 51,74 Фізіологія – 45,95	48,84
IV медичний	37	2 (5,55)	Біохімія – 60,31 Фізіологія – 54,63	57,47
Стоматологічний	160	39 (24,38)	Біохімія – 56,01 Фізіологія – 50,35	53,18

Таким чином, ми маємо наступні результати.

Середні показники за дисциплінами: з біохімії найкращий показник на I медичному – 62,88%, далі II медичний – 62,49%, IV медичний – 60,31%. Нижчі показники з біохімії на III медичному – 51,74% та стоматологічному факультетах – 56,01%; з фізіології найкращі показники на I медичному – 56,74%, на IV медичному – 54,63% та на II медичному – 53,32%.

Найкращий загальний результат у цьому році на I медичному факультеті – 59,81%. Нижчий загальний результат на III медичному – 48,84% та стоматологічному факультетах – 53,18%. У цілому кількість студентів медичних факультетів, що не змогла написати РК, становить з біохімії – 288 (62,5%), фізіології – 339 (70,8%) студентів. Кількість студентів стоматологічного факультету, що не змогла написати РК, становить з біохімії – 69 (65,7%), з фізіології – 101 (74,3%) студент.

Результати тестування показують, що рівень знань студентів з біохімії на I, II, IV факультетах значно вище, ніж з фізіології.

Взагалі різниця між кількістю студентів, що склали РК при діючому критерії 60,5% (табл. I.28), та студентами, що не склали РК (табл. I.29), вражає.

**Таблиця I.28 – Додипломна освіта.
Кількість студентів, що склали ректорський контроль більше, ніж на 60,5%**

Дисципліна	Факультети, %	
	Медичні	Стоматологічний
Медична біологія	186 (36,33)	39 (29,10)
Анатомія людини	74 (14,45)	4 (3,0)
Гістологія	148 (28,91)	48 (35,8)
Біохімія	178 (37,5)	36 (34,3)
Нормальна фізіологія	136 (29,2)	35 (25,75)

**Таблиця І.29 – Додипломна освіта.
Кількість студентів, що не склали ректорський контроль**

Дисципліна	Факультети, %	
	Медичні	Стоматологічний
Медична біологія	323 (63,64)	95 (70,9)
Анатомія людини	434 (85,44)	130 (97,0)
Гістологія	360 (70,87)	86 (64,18)
Біохімія	288 (62,5)	69 (65,7)
Нормальна фізіологія	339 (70,8)	101 (74,3)

Однак, якщо ми порівняємо результати ректорського контролю студентів 3-го курсу, що складали ЛП «Крок 1» у цьому році (23 червня 2015 р.), то отримаємо такі дані (табл. І.30):

**Таблиця І.30 – Додипломна освіта.
Порівняння результатів ректорського контролю
з показниками «Крок 1» за субтестами**

Дисципліна		Факультети				
		I	II	III	IV	Стомат.
Біохімія	РК, %	62,9	62,5	51,7	60,3	56,0
	Крок 1, %	70,2	67,2	64,6	66,8	78,6
	Різниця, %	7,3	4,7	12,9	6,5	22,6
Норм. фізіологія	РК, %	56,7	53,3	46,0	54,6	50,4
	Крок 1, %	82,6	79,6	77,2	78,4	71,3
	Різниця, %	25,9	26,3	31,2	23,8	20,9
Біологія	РК, %	66,9	81,7	76,4	63,5	66,5
	Крок 1, %	84,6	82,3	81,6	81,5	74,1
	Різниця, %	17,7	0,6	5,2	18	7,9
Норм. анатомія	РК, %	66,3	65,0	56,0	57,5	53,9
	Крок 1, %	64,4	63,4	58,6	56,6	67,4
	Різниця, %	-1,9	-1,6	2,6	-0,9	13,5
Гістологія	РК, %	84,7	79,5	70,8	73,6	61,9
	Крок 1, %	77,6	75	72,4	73,2	78,9
	Різниця, %	-7,1	-4,5	1,6	-0,4	17,0

З анатомії та гістології різниця не дає негативного результату, але показники дуже близькі один до одного. По інших дисциплінах рівень складання ЛП «Крок 1» за субтестами вище, іноді на два десятки, ніж результати РК.

Шість років тому ми впровадили систему складання підсумково-модульних контролів (ПМК) на базі ННЦ. У 2014–2015 н. р. завершували цю практику за графіком навчального процесу та розкладом занять в осінньому семестрі. З 23 жовтня 2014 по 16 січня 2015 р. студенти 3-го курсу медичних факультетів складали 5 підсумково-модульних контролів: фармакологія – ПМК 1, патофізіологія – ПМК 1, патоморфологія – ПМК 1, ОХТА – ПМК 2, мікробіологія – ПМК 2. Студенти 3-го курсу стоматологічного факультету складали 3 модульні контролі: фармакологія та медична рецептура – ПМК 2; патофізіологія – ПМК 2; патоморфологія – ПМК 2.

За графіком навчального процесу та розкладом занять у весняному семестрі з 28 квітня по 19 червня 2015 р. студенти 3-го курсу медичних факультетів складали 4 підсумково-модульні контролю: гігієна та екологія – ПМК 2; фармакологія та медична рецептура – ПМК 2; патофізіологія – ПМК 2; патоморфологія – ПМК 2. Загальні результати наведено у *табл. І.31–І.32*.

У рамках аналізу наших результатів при проведенні ліцензійного іспиту «Крок 1» відділ моніторингу якості освіти ННЦ провів порівняння між результатами, що показують вітчизняні студенти на ліцензійних іспитах, з тими, які вони отримують у ННЦ при складанні модульних контролів.

Ми проглянули матеріали складання ПМК успішних студентів за всі роки навчання. Практично за всіма дисциплінами було показано рівень знань із високими балами. Близько 80% з цих студентів отримували бали, які давали змогу претендувати на кафедри на третій рівень оцінювання. Практично всі вони складали і склали тести другого рівня.

Навіть на стоматологічному факультеті таких було 68,7%. Тому досить закономірно, що на ліцензійних іспитах вони отримали високі оцінки.

Стосовно студентів з негативними результатами так званої «групи ризику». Деканати у кращому випадку підходять до її визначення на початку третього курсу, коли проводяться перші «пілотні заміри». А за порівняльними результатами ми бачимо, що ця група може бути встановлена з великою часткою вірогідності вже наприкінці першого курсу. У цьому контексті зміни у функціях відділу моніторингу якості освіти ННЦ, які ми стали запроваджувати у минулому навчальному році, при комплексній роботі з деканатами та відповідальними за підготовку до ліцензійних іспитів можуть надати нові результати, які будуть корисними не тільки для розвинення системи контролю за якістю навчального процесу, а насамперед, для надання студентам можливості отримувати якісні знання. Тому нам необхідно вдосконалювати форми роботи на цій ланці нашої діяльності та розвивати їх у технічному та методологічному плані.

Цей висновок може бути підтверджений результатами складання ПМК, що показали студенти, які не склали ліцензійний іспит «Крок 1», а саме:

1. Зі всіх студентів, що не склали ліцензійний іспит, лише 19,4% змогли відповісти на тести другого рівня. До речі, це були тільки студенти медичних факультетів. Студенти стоматологічного факультету взагалі не намагалися складати другий рівень тестів.

2. Більша частина студентів (58,3%) мала низьку оцінку при складанні модульного контролю (від 50 до 53 балів) з більшою кількістю дисциплін, які входять до іспиту «Крок». 58,3% з цих студентів не були своєчасно допущені до складання ПМК з одного чи більше предметів.

Розглянувши результативність складання ПМК порівняно з попередніми роками, можна зробити загальний висновок, що у цьому році не відмічається значної відмінності показників від попередніх (*табл. І.31–І.32*). Якщо порівняти показники 2015 р. з показниками 2014 р., то вони майже однакові, але за окремими позиціями значно кращі, ніж у 2013 р.

Таблиця І.31 – Додипломна освіта.

Відносні показники складання ПМК на 3-му курсі медичних факультетів за окремими дисциплінами 2014–2015 н. р.

Дисципліна	Звітний навчальний рік	Кількість студентів					ПНД (середній бал)	ПМК (середній бал)
		які складали ПМК у плановий термін, %	які склали на 50–53 бали, %	які склали на 55–59 балів, %	які склали на 61–65 балів, %	які склали на 67–71 бал, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Патоморфологія	2012–2013	93,16	12,08	45,60	12,38	29,72	89,49	61,04
	2013–2014	93,3	17,08	55,94	8,66	18,32	85,81	59,04
	2014–2015	95,94	15,93	55,04	12,3	16,73	75,98	83,33
ОХТА	2012–2013	93,59	23,97	37,44	3,20	34,93	87,74	60,69
	2013–2014	96,22	24,82	39,56	5,90	29,73	88,85	59,82
	2014–2015	97,13	26,35	43,96	5,4	31,47	88,09	60,21
Фармакологія	2012–2013	94,48	14,49	49,07	6,78	29,44	83,14	60,66
	2013–2014	96,69	15,40	45,23	7,82	31,54	86,75	60,96
	2014–2015	71,18	5,71	48,1	21,47	24,73	68,14	86,49
Патофізіологія	2012–2013	86,54	17,95	38,66	8,69	34,09	86,96	61,06
	2013–2014	85,94	14,21	38,34	12,87	34,58	87,74	61,51
	2014–2015	73,11	4,23	38,1	27,78	29,89	73,31	87,96

Таблиця І.32 – Додипломна освіта.
Відносні показники складання ПМК на 3-му курсі стоматологічного факультету
за окремими дисциплінами 2014–2015 н. р.

Дисципліна	Звітний навчальний рік	Кількість студентів					ПНД (середній бал)	ПМК (середній бал)
		що складали ПМК у плановий термін, %	які склали на 50–53 бали, %	які склали на 55–59 балів, %	які склали на 61–65 балів, %	які склали на 67–71 бал, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Фармакологія	2012–2013	77,88	28,45	52,01	3,87	14,65	76,06	57,86
	2013–2014	98,39	18,03	57,38	5,74	18,85	77,57	59,13
	2014–2015	75,3	23,6	56,12	7,89	19,11	71,15	62,13
Патоморфологія	2012–2013	92,96	32,58	65,91	0,00	1,52	81,72	55,39
	2013–2014	95,97	43,7	56,3	0,00	0,00	82,6	54,73
	2014–2015	96,11	45,12	53,23	0,00	0,00	79,12	55,12
Патофізіологія	2012–2013	83,92	54,17	41,67	0,00	3,33	76,18	54,52
	2013–2014	96,77	47,5	50,0	0,83	1,67	72,09	54,39
	2014–2015	81,12	55,78	51,46	0,59	0,65	73,56	55,19

Для покращання якості підготовки до контролю ліцензійно-інтегрованого іспиту «Крок 1» необхідно поряд з існуючими формами застосовувати нові. Разом із відповідальними за підготовку до складання ліцензійних іспитів рівня «Крок 1» пропонуємо розглянути впровадження таких заходів:

1. Звернути особливу увагу на студентів, які набрали на РК від 50,5 до 60,5% з метою встановити причину, що заважає показати достатній рівень знань.

2. Розширити практику проведення РК у наступному навчальному році за дисциплінами та формами.

3. Під час практичних занять необхідно подавати тестові завдання, які були запропоновані Центром тестування при МОЗ України у минулі 5 років, обмежити використання власних кафедральних банків завдань.

4. Кафедральним колективам слід здійснити комплексний моніторинг тестових завдань з офіційного сайту Центру тестування при МОЗ України і обов'язково застосовувати їх під час кожного практичного заняття, розподіливши за кожною темою.

5. Кафедрами забезпечити використання для оцінювання студентів на кожному занятті 20–30 тестових завдань багатовибіркового типу, формату А (з однією правильною відповіддю).

6. Питання підготовки до складання «Кроків» розглядати на кожному засіданні кафедри, заслуховуючи інформацію викладачів про підготовку студентів, звертаючи увагу на «групи ризику».

7. Деканам факультетів звернути увагу на групи студентів, що набирають найменший відсоток правильних відповідей на ректорських контрольних роботах.

Минулий рік підвів межу під нашими першими спробами впровадження незалежної оцінки якості знань в університеті. Ми впровадили та успішно використовували систему складання ПМК у єдиному місці, паралельно запровадив проведення різних форм РК. У наступному навчальному році ми будемо продовжувати та розширювати практику проведення контролів різного рівня на незалежній базі, тобто у класах Навчально-наукового центру, розширимо ступінь охоплення контролюючими та навчальними формами роботи більший контингент студентів, у тому числі V та VI факультетів, зосередивши увагу на дисциплінах, що входять до ЛПІ «Крок 2».

Перейдемо до результатів основного етапу перевірки якості діяльності університету, яким, безумовно, є проведення випускної кампанії. Ми вже звикли до того, що випускні іспити мають ступеневу систему: ліцензійний державний іспит «Крок 2» та комплексний практично орієнтований державний іспит (ПОДІ). «Практично орієнтований іспит у вигляді комплексного Державного іспиту проводиться як комплексна перевірка спроможності випускника здійснювати професійну діяльність в умовах, наближених до реальних, і демонструвати необхідний рівень

сформованості умінь і навичок, визначених відповідно до ОКХ» (Наказ МОЗ України № 53 від 31.01.2005). На підставі Рішення Всеукраїнської навчально-наукової конференції (лист МОЗ України від 11.06.2014 р. № 08.01-47/16030) необхідною умовою іспитів є забезпечення прозорості та попередження корупційних дій під час проведення Державної атестації.

Іспит складається з 2 комплексів, кожен з яких проводиться у 2 етапи. Перший комплекс: внутрішні, професійні та інфекційні хвороби; хірургічні хвороби з дитячою хірургією; акушерство та гінекологія. Другий – дитячі хвороби з дитячими інфекційними хворобами; гігієна, соціальна медицина та економіка охорони здоров'я. Розділ невідкладних станів та маніпуляцій на фантомах і манекенах передбачає в першу чергу те, що кожен випускник на сучасному етапі повинен володіти знаннями та умінями щодо надання екстреної допомоги при різних критичних станах як дорослим, так і дітям різного віку. Другий етап обох комплексів проводиться у клініках біля ліжка хворого і надає можливість виявити клінічне мислення кожного випускника та володіння методикою обстеження пацієнтів різного віку.

Співробітники ННЦ разом зі співробітниками навчально-методичного кабінету та профільних кафедр щорічно переглядають та оновлюють дидактичний матеріал, який супроводжує усі розділи іспиту, готують державні протоколи щодо проведення та оцінювання I та II частин державних іспитів з клінічних, гігієнічних дисциплін за всіма спеціальностями та протоколи відповідей студентів, а також протоколи проведення та оцінювання I та II частин іспиту з комплексного державного іспиту зі спеціальності «Стоматологія», замовляють необхідну облікову медичну документацію, яку випускники оформлюють та заповнюють під час проведення іспиту. Іспит з кожної дисципліни проводиться у два дні: перший – перевірка знань з невідкладних станів – на базі класу фантомно-комп'ютерних технологій ННЦ, другий день – у відповідних базових клініках.

Розклад та розподіл груп складається таким чином, що як на клінічну базу, так і у фантомний клас приходить 3–4 групи студентів у день, що надає можливість організовано провести іспит, виявити індивідуальну підготовку кожного випускника. У цілому іспит триває не більше 6 год на день, що відповідає законодавчим вимогам щодо його організації та проведення.

Ураховуючи зміни розділів галузевих стандартів (у грудні 2010 р. галузеві стандарти були змінені та доповнені), була проведена ретельна переробка усього методичного супроводу. Згідно з профілями переглянуті завдання у вигляді типових та ситуаційних задач, доповнені показники, синдроми, нозологічні форми та ін. Усі зміни було обговорено та затверджено на профільних циклових методичних комісіях і після цього добавлено до використання на іспиті.

Планова підготовка студентів випускних курсів до державної ате-стації проводилася на базі Навчально-наукового центру університету. З кожною академічною групою проводився 6-годинний навчальний цикл з діагностики невідкладних станів та надання термінової медичної допо-моги, тренінг із виконання медичних маніпуляцій за списком 5 ОКХ спеціальностей. У процесі проходження циклів коригувався рівень під-готовки випускників, визначалася «група ризику», проводилося позаау-диторне консультування тощо. Для іспитів з техніки виконання практич-них маніпуляцій використовувалися також манекени для дослідження молочної залози, передміхурової залози, бімануального обстеження дів-чат та жінок, катетеризації сечового міхура, виконання первинної хірур-гічної обробки рани, виконання внутрішньом'язового та внутрішньовен-ного введення лікарських речовин, стимулятори для визначення групи крові, шини для транспортної іммобілізації, прилади для зупинки зовні-шньої кровотечі.

Аналізуючи відповіді на іспиті, можна сказати, що більшість сту-дентів продемонстрували виконання маніпуляцій на достатньому рівні, необхідному для кожного випускника, але стосовно деяких питань з на-дання невідкладної допомоги є необхідність у подальшому працювати більш ретельно. Вирішення ситуаційних задач із невідкладних станів також підкреслило окремі розділи з критичних станів, якими студенти володіють недостатньо, на що треба звернути увагу відповідних кафедр під час проведення навчального процесу в майбутньому.

Протягом 5 років у ХНМУ навчалися студенти за спеціальністю «Лабораторна діагностика», освітньо-кваліфікаційний напрям «Бака-лавр». У 2015 р. відбувся п'ятий випуск і складання «Комплексного ква-ліфікаційного іспиту» (ККІ). Підготовка до цього іспиту також проводи-лася заздалегідь. Співробітники випускаючих кафедр, дисципліни яких складають комплекс, працювали над складанням тестових завдань, ситу-аційних задач, теоретичних питань та практичних навичок. Методичну розробку для вказаного дидактичного супроводу до іспиту проводили співробітники навчально-методичного кабінету ХНМУ. ККІ об'єднує такі дисципліни: клінічна лабораторна діагностика, клінічна біохімія, гігієна та екологія з гігієнічною експертизою, мікробіологія з основами імунології та технікою мікробіологічних досліджень.

Проведенню випускних іспитів усіх напрямів передував великий обсяг організаційно-методичної роботи, виконаний ННЦ, навчально-ме-тодичним кабінетом та навчально-методичним відділом, деканами факу-льтетів, профільними та цикловими методичними комісіями, керівника-ми іспитів та клінічних баз профільних кафедр. Окрема робота проведе-на членами державних екзаменаційних комісій, екзаменаторами та сек-ретаріатом.

Голови державних екзаменаційних комісій факультетів позитивно оцінили результати нашої роботи. У звітах зазначено, що застосування

комплексного державного іспиту як у спеціалістів, так і у бакалаврів дозволяє об'єктивно визначити відповідність рівнів сформованості знань та умінь випускників і перевірити їх спроможність здійснювати професійну діяльність в умовах, наближених до реальних, відповідно до вимог державних стандартів освіти. Голови екзаменаційних комісій також позитивно оцінили організацію проведення державних іспитів.

Оцінюючи в цілому показники випускних іспитів, необхідно визнати стабільність у якісній динаміці рівнів підготовки випускників (*табл. 1.33*).

Недоліки, які виявлені при підготовці фахівців у ХНМУ під час проведення державної атестації:

Кафедрам терапевтичного профілю (дисципліна «Внутрішні, професійні та інфекційні хвороби»):

1. Більше уваги приділяти особливостям лікування хворих з діабетом та переддіабетом при захворюваннях серцево-судинної системи.
2. У лекційному матеріалі ширше висвітлювати питання сучасної діагностики та медичної допомоги пацієнтам з аутоімунним гепатитом.
3. Особливу увагу звертати на поглиблення знань студентів з питань ранньої діагностики, лікування і профілактики при загостренні перебігу хронічної серцевої недостатності відповідно до рекомендацій європейського та української асоціації кардіологів.
4. Поглибити знання студентів відносно ранньої діагностики уроджених вад серця, які вперше можуть бути виявлені у дорослих пацієнтів, та тактики ведення таких хворих.

Таблиця І.33 – Додипломна освіта. Результати складання державної атестації у ХНМУ в 2014–2015 н. р.

Спеціалісти																		
Рік випуску	Кількість студентів, зобов'язаних складати ДВІ	Допущено до складання ДВІ	Складали	Результати складання ДВІ на оцінки (абс. кількість/відсоток)										Середній бал	Абсолютна успішність	Якісна успішність	Отримали диплом з відзнакою	
				Тільки на «5»		На «5» і «4», тільки «4»		На «5», «4» і «3»		Тільки на «3»		Отримали «2»					Кількість	%
				Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%					
I медичний факультет («Лікувальна справа»)																		
2015 Б	69	69	69	4	5,80	39	56,52	25	36,23	1	1,45	0	0,00	4,13	100,00	62,32	3	4,35
2015 К	61	61	61	1	1,64	18	29,51	33	54,10	9	14,75	0	0,00	3,67	100,00	31,15	1	1,64
Всього	130	130	130	5	3,85	57	43,85	58	44,62	10	7,69	0	0,00	3,90	100,00	47,69	4	3,08
II медичний факультет («Лікувальна справа»)																		
2015 Б	74	74	74	5	6,76	40	54,05	23	31,08	6	8,11	0	0,00	3,89	100,00	60,81	3	4,05
2015 К	56	56	56	2	3,57	14	25,00	19	33,93	21	37,50	0	0,00	3,31	100,00	28,57	2	3,57
Всього	130	130	130	7	5,38	54	41,54	42	32,31	27	20,77	0	0,00	3,60	100,00	46,92	5	3,85
III медичний факультет («Педіатрія»)																		
2015 Б	73	73	73	0	0,00	64	87,67	9	12,33	0	0,00	0	0,00	4,08	100,00	87,67	0	0,00
2015 К	27	27	27	0	0,00	12	44,44	12	44,44	3	11,11	0	0,00	3,72	100,00	44,44	0	0,00
Всього	100	100	100	0	0,00	76	76,00	21	21,00	3	3,00	0	0,00	3,9	100,00	76,00	0	0,00
IV медичний факультет («Медико-профілактична справа»)																		
2015 Б	73	73	73	1	1,37	46	63,01	25	34,25	1	1,37	0	0,00	4	100,00	64,38	1	1,37
2015 К	7	7	7	0	0,00	5	71,43	2	28,57	0	0,00	0	0,00	3,77	100,00	71,43	0	0,00
Всього	80	80	80	1	1,25	51	63,75	27	33,75	1	1,25	0	0,00	3,89	100,00	65,00	1	1,25

Стоматологічний факультет																		
2015 Б	5	5	5	1	20,00	4	80,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,2	100,00	100,00	1	20,00
2015 К	143	143	143	6	4,20	35	24,48	63	44,06	39	27,27	0	0,00	3,6	100,00	28,67	0	0,00
Всього	148	148	148	7	4,73	39	26,35	63	42,57	39	26,35	0	0,00	3,90	100,00	31,08	1	0,68
V факультет з підготовки іноземних студентів («Лікувальна справа»)																		
2015	70	70	70	0	0,00	6	8,57	35	50,00	29	41,43	0	0,00	3,33	100,00	8,57	0	0,00
VI факультет з підготовки іноземних студентів («Лікувальна справа»)																		
2015	135	135	135	1	0,74	42	31,11	63	46,67	29	21,48	0	0,00	3,59	100,00	31,85	1	0,74
V факультет з підготовки іноземних студентів («Стоматологія»)																		
2015	51	51	51	0	0,00	2	3,92	7	13,73	42	82,35	0	0,00	3,11	100,00	3,92	0	0,00
VI факультет з підготовки іноземних студентів («Стоматологія»)																		
2015	93	93	93	3	3,23	8	8,60	31	33,33	51	54,84	0	0,00	3,31	100,00	11,83	0	0,00
2015 Всього іноз.	349	349	349	4	1,15	58	16,62	136	38,97	151	43,27	0	0,00	3,34	100,00	17,77	1	0,29
Всього по університету																		
2014	824	824	824	22	2,67	239	29,00	341	41,38	222	26,94	0	0,00	3,52	100,00	31,67	20	2,43
2015 Всього	937	937	937	24	2,56	335	35,75	347	37,03	231	24,65	0	0,00	3,61	100,00	38,31	12	1,28
2015 Б	294	294	294	11	3,74	193	65,65	82	27,89	8	2,72	0	0,00	4,06	100,00	69,39	8	2,72
2015 К	643	643	482	13	2,02	142	22,08	265	41,21	223	34,68	0	0,00	3,49	100,00	24,11	4	0,62
Бакалаври, магістри																		
III медичний факультет («Сестринська справа»), Бакалаври																		
2015 Б	5	5	5	1	20,00	4	80,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,10	100,00	100,00	0	0,00
2015 К	4	4	4	0	0,00	4	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,00	100,00	100,00	1	25,00
Всього	9	9	9	1	11,11	8	88,89	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,05	100,00	100,00	1	11,11
III медичний факультет («Сестринська справа»), Магістри																		
2015 Б	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0
2015 К	1	1	1	1	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5,00	100,00	100,00	1	100,00
Всього	1	1	1	1	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5,00	100,00	100,00	1	100,00

IV медичний факультет («Лабораторна діагностика»), Бакалаври																		
2015 Б	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
2015 К	8	8	8	4	50,00	1	12,50	2	25,00	1	12,50	0	0,00	4,32	100,00	62,50	0	0,00
Всього	8	8	8	4	50,00	1	12,50	2	25,00	1	12,50	0	0,00	4,32	100,00	62,50	0	0,00
IV медичний факультет («Лабораторна діагностика»), Магістри																		
2015 Б	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
2015 К	9	9	9	4	44,44	3	33,33	0	0,00	2	22,22	0	0,00	4,22	100,00	77,78	0	0,00
Всього	9	9	9	4	44,44	3	33,33	0	0,00	2	22,22	0	0,00	4,22	100,00	77,78	0	0,00
Навчально-науковий інститут післядипломної освіти («Адміністративний менеджмент»), Магістри																		
2015 Б	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
2015 К	14	14	14	5	35,71	9	64,29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,40	100,00	100,00	1	7,14
Всього	14	14	14	5	35,71	9	64,29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,40	100,00	100,00	1	7,14
Навчально-науковий інститут післядипломної освіти («Педагогіка вищої школи»), Магістри																		
2015 Б	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
2015 К	30	30	30	21	70,00	9	30,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,70	100,00	100,00	4	13,33
Всього	30	30	30	21	70,00	9	30,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,70	100,00	100,00	4	13,33
Всього по університету																		
2014	35	35	35	10	28,57	23	65,71	1	2,86	1	2,86	0	0,00	4,27	100,00	94,29	3	8,57
2015 Всього	71	71	71	36	50,70	30	42,25	2	2,82	3	4,23	0	0,00	4,45	100,00	92,96	7	9,86
2015 Б	5	5	5	1	20,00	4	80,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4,10	100,00	100,00	0	0,00
2015 К	66	66	66	35	53,03	26	39,39	2	3,03	3	4,55	0	0,00	4,44	100,00	92,42	7	10,61

Кафедрам хірургічного профілю (дисципліна «Хірургічні хвороби з дитячою хірургією»):

1. Більше уваги приділяти патогенезу хірургічних захворювань, призначенню консервативної патогенетично обґрунтованої медикаментозної терапії даного хірургічного захворювання або вибору оптимального для конкретного хворого методу оперативного лікування.

2. Поширити рівень знань щодо показань та методики виконання стентування та балонної дилатації жовчних шляхів як методу малоінвазивної їх декомпресії при механічній жовтяниці пухлинного та не пухлинного генезу.

3. Покращити рівень знань з питань сучасної лікувальної тактики при сполученій та комбінованій політравмі органів черевної порожнини.

4. При обстеженні хірургічних хворих з хронічною оклюзуючою артеріальною патологією кінцівок звертати увагу на визначення ступеня хронічної ішемії тканин кінцівки за клінічними ознаками.

5. На практичних заняттях ретельніше відпрацьовувати практичні навички при невідкладних станах щодо надання допомоги пораненим під час військових дій, особливо – зупинку кровотечі на полі бою, переливання крові у військово-польових умовах тощо.

Кафедрам акушерсько-гінекологічного профілю (дисципліна «Акушерство та гінекологія»):

1. Звернути увагу на сучасні підходи до ведення пацієнток із масивними акушерськими кровотечами, зокрема на алгоритм реанімаційних заходів та методику інфузійно-трансфузійної терапії.

2. Підвищити рівень знань студентів з проблеми застосування різних контрацептивних методів з точки зору відношення ризику для здоров'я та користі від їх використання.

3. Поглибити рівень знань студентів з питань, що стосуються використання ендоскопічних методів дослідження в гінекології.

Кафедрам педіатричного профілю (дисципліна «Дитячі хвороби з дитячими інфекційними хворобами»):

1. Більше уваги приділяти відпрацюванню практичних навичок та послідовності проведення первинної реанімації новонародженого згідно із сучасним алгоритмом.

2. Під час проведення практичних занять приділяти увагу питанням диспансерного спостереження за реконвалесцентами, що перенесли кишкові інфекції (сальмонельоз, ротавірусна інфекція, шигельози).

3. На практичних заняттях ретельніше розглядати питання сучасного підходу до проведення вакцинації у дітей.

4. Поглибити знання студентів-випускників щодо принципів диспансерного нагляду дітей із захворюваннями серцево-судинної системи, особливо з вродженими вадами серця після проведеної хірургічної корекції.

Кафедрам медико-профілактичного профілю (дисципліна «Гігієна, соціальна медицина, організація та економіка охорони здоров'я»):

1. Покращити знання студентів про класифікації клімату та погоди, про кліматичні зони Землі й України та використання їх для медичного

прогнозування і гігієнічної оцінки можливості загострення хронічних серцево-судинних захворювань, бронхіальної астми та інших метеотропних реакцій.

2. Покращити знання студентів з теоретичних основ та методології оцінки ризику від впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення.

3. Поглибити знання щодо розрахунку штатних нормативів медичного персоналу.

4. Приділити увагу оформленню статистичної медичної документації.

Кафедрам стоматологічного профілю (дисципліни «Терапевтична стоматологія», «Хірургічна стоматологія», «Ортопедична стоматологія», «Стоматологія дитячого віку»):

1. Приділити увагу покращанню знань студентів щодо використання вітчизняних зуботехнічних матеріалів з урахуванням комплаєнтності при заходах лікування в клініці ортопедичної стоматології.

2. Впровадити в навчальний процес удосконалену методику виготовлення безпосередніх та проміжних протезів.

3. Поглибити знання студентів з технології виготовлення безметалевої кераміки.

4. Звернути увагу на відпрацювання практичних навичок щодо оцінювання результатів інструментальних і лабораторних методів дослідження хворих зі стоматологічною патологією.

5. Розширити знання студентів з організації медичної допомоги при бойових пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки.

6. Поліпшити знання студентів з принципів обробки ран при пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки.

7. Посилити увагу на вивченні ранньої діагностики та профілактики зловласних новоутворень щелепно-лицевої ділянки.

8. З розділу дитячої терапевтичної стоматології студенти продемонстрували недостатні знання щодо визначення гігієнічного стану порожнини рота у дітей, які знаходяться на етапі лікування незнімною ортодонтичною технікою.

9. З розділу дитячої хірургічної стоматології студенти не в достатньому обсязі володіють номенклатурою сучасних анестетиків.

10. З розділу ортодонтії студенти недостатньо орієнтовані у питаннях виявлення шкідливих звичок та функціональних порушень порожнини рота як етіологічного фактора виникнення зубощелепної патології.

Кафедрам, відповідальним за підготовку студентів за напрямом «Сестринська справа» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»), більше уваги необхідно приділяти:

- діагностиці захворювань крові та нирок і проблемам лікування хворих, виявлення симптомів побічної дії ліків та їх профілактики;
- підвищенню рівня знань студентів-бакалаврів щодо особливостей організації роботи хірургічних відділень різного профілю;
- відпрацюванню практичних навичок щодо виконання основних медсестринських маніпуляцій.

Кафедрам, відповідальним за підготовку студентів за напрямом «Лабораторна діагностика» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»), необхідно:

- приділити увагу оснащенню новою апаратурою та приладами кафедр, які проводять санітарно-гігієнічні лабораторні дослідження;
- підвищити якість підготовки бакалаврів з питань спектрофлюориметричних методів дослідження;
- вжити заходів щодо оптимізації курсу засвоєння новітніх методів біохімічних досліджень, укомплектувати кафедру наборами хімічних реактивів та відповідною сучасною апаратурою;
- приділяти більше уваги питанням мікробіологічної діагностики інфекційних захворювань, обумовлених бактеріями родини Enterobacteriaceae;
- приділити увагу питанням оволодіння бакалаврами новітніми вірусологічними методами досліджень.

1. Кафедрам *терапевтичного профілю* (дисципліна «Внутрішні, професійні та інфекційні хвороби»):

1.1. Студентам-випускникам приділяти більше уваги вивченню сучасної класифікації цирозу печінки, що є результатом вірусних гепатитів.

1.2. Під час практичних занять і лекцій звертати увагу студентів на сучасні стандарти діагностики та медичної допомоги пацієнтам згідно з рекомендаціями ESC/EACTS з реваскуляризації міокарда.

1.3. При проведенні практичних занять і лекцій звертати увагу студентів на алгоритм стандартів лікування хворих з неалкогольною жировою хворобою печінки.

1.4. Студенти-іноземці не повною мірою володіють знаннями щодо сучасних алгоритмів діагностики та лікування інфаркту міокарда, сучасних методів терапевтичної корекції запальних захворювань кишечника та демонструють недостатні навички надання невідкладної допомоги при проведенні серцево-легеневої реанімації.

2. Кафедрам *хірургічного профілю* (дисципліна «Хірургічні хвороби з дитячою хірургією») запланувати та виконати такі заходи:

2.1. На циклі з хірургії на практичних заняттях під час курації хірургічних хворих з різною хірургічною патологією приділяти увагу й удосконалювати практичні навички щодо обстеження артеріальної та венозної систем кінцівок для виявлення можливої хірургічної судинної патології у хворого – визначення пульсації магістральних артерій кінцівки в проєкційних точках, набряку кінцівки, наявності варикозно розширених поверхневих вен, пальпація глибоких вен кінцівки.

2.2. На практичному занятті за темою «Хірургічні захворювання вен кінцівок» ретельно теоретично розбирати клінічну симптоматику хірургічних захворювань магістральних вен кінцівок, особливо ургентних (гострих венозних тромбозів та їх ускладнення – тромбоемболії легеневої артерії). При клінічних тематичних розборах хворих з венозною патологією удосконалювати практичні навички з техніки проведення та оцінки

проекційної пальпації глибоких вен, патогномонічних симптомів та клінічних діагностичних проб («маршової» та ін.).

2.3. Англومовні випускники мають недостатні знання та практичні навички щодо проведення профілактики виникнення тромбоемболічних ускладнень у хірургічних хворих в до- і післяопераційному періодах. Декілька іноземних англومовних випускників мають недостатні знання та практичні навички щодо проведення профілактики виникнення тромбоемболічних ускладнень у хірургічних хворих в до- і післяопераційному періодах.

3. Кафедрам акушерсько-гінекологічного профілю (дисципліна «Акушерство та гінекологія») були запропоновані такі заходи:

3.1. Розширити лекційний матеріал щодо сучасних методів діагностики та лікування вагітних із захворюваннями щитоподібної залози та клінічних особливостей порушень гестаційного процесу у цієї категорії хворих.

3.2. Більш ретельно вивчати алгоритм знеболення пологів та акушерських операцій для надання допомоги вагітним, роділлям та породіллям.

3.3. Більше уваги приділити оволодінню інформацією про ведення вагітності, пологів, складання плану обстеження та призначення сучасних методів лікування і профілактики у жінок із ВІЛ-інфекцією.

4. Кафедрам педіатричного профілю (дисципліна «Дитячі хвороби з дитячими інфекційними хворобами»).

4.1. Поглибити знання студентів-випускників щодо принципів диспансерного нагляду дітей із захворюваннями сечовивідної системи.

4.2. Під час проведення практичних занять з диференційної діагностики захворювань дихальної системи приділяти увагу факторам ризику формування бронхолегеневої дисплазії.

5. Кафедрам медико-профілактичного профілю.

5.1. Дисципліна «Загальна гігієна та екологія людини»:

5.1.1. З метою попередження виникнення і поширення внутрішньолікарняних інфекцій та дотримання в ЛПЗ санітарно-протиепідемічного режиму рекомендовано вимагати від студентів чіткого засвоєння інструкції з седиментаційно-аспіраційного відбору проб повітря за допомогою приладу Кротова.

5.1.2. У зв'язку з підвищенням вимог до засвоєння тем з курсу військової гігієни пропонується більш детально розглядати на практичних заняттях питання організації нагляду за повноцінністю та безпечністю харчування військових і цивільних формувань в умовах воєнних дій.

5.1.3 При відповідях на змістовний модуль «Гігієна надзвичайних ситуацій» у студентів були не досить чіткі знання про гігієнічні заходи в умовах надзвичайних ситуацій і військових дій.

5.2. Дисципліна «Соціальна медицина та ОЕОЗ»:

5.2.1. Висловлені побажання в навчальному процесі кафедри звернути увагу на удосконалення знань нормативно-правових документів, правил оформлення медичної статистичної документації та складання річ-

них звітів у процесі підготовки студентів до ліцензійного іспиту «Крок 2» та до державних іспитів.

5.2.2. Англomовні студенти показали недостатньо вичерпні знання щодо важливості організації стаціонарозамінних форм надання медичної допомоги населенню, а саме денних стаціонарів на базі амбулаторно-поліклінічних закладів та стаціонарів на дому.

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ДЛЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Останні роки університет постійно проводив масштабні заходи з розширення підготовки лікарів для інших держав, які дали певні результати. Останні навчальні сезони кількість іноземних студентів, які навчаються в нашому університеті, складає близько 50% всього контингенту. Це дуже непроста форма педагогічної роботи, тому ми надаємо інформацію про результати цього напрямку навчальної діяльності в окремому розділі.

Контингент V та VI факультетів завжди значно змінюється протягом навчального року. Станом на 01.10.2014 р. (табл. I.34) на факультетах з підготовки іноземних студентів нараховувалось 2 967 студентів (V факультет – 1 122; VI факультет – 1 845); з них: 1-й курс – 386 студентів (V факультет – 202; VI факультет – 184), 2-й курс – 705 студентів (V факультет – 333; VI факультет – 372), 3-й курс – 585 студентів (V факультет – 205; VI факультет – 380), 4-й курс – 619 студентів (V факультет – 181; VI факультет – 438), 5-й курс – 468 студентів (V факультет – 134; VI факультет – 334), 6-й курс – 205 студентів (V факультет – 68; VI факультет – 137).

Таблиця I.34 – Додипломна освіта.
Кількість іноземних студентів,
що навчаються в ХНМУ, станом на 01.10.2014 р.

Курс	Спеціальність				Усього
	Лікувальна справа		Стоматологія		
	Мова навчання				
	російська	англійська	російська	англійська	
1-й	93	166	109	18	386
2-й	202	303	131	69	705
3-й	122	324	83	56	585
4-й	116	351	65	87	619
5-й	82	238	52	96	468
6-й	68	137	–	–	205
Усього	682	1519	440	326	2967

Станом на 01.07.2015 р. (табл. I.35) на факультетах з підготовки іноземних студентів нараховувалось 2 794 студенти (V факультет – 951; VI факультет – 1843); з них: 1-й курс – 718 студентів (V факультет – 255; VI факультет – 463), 2-й курс – 619 студентів (V факультет – 270; VI факультет – 349), 3-й курс – 548 студентів (V факультет – 182; VI факультет – 366), 4-й курс – 600 студентів (V факультет – 171; VI факультет – 429), 5-й курс – 309 студентів (V факультет – 73; VI факультет – 236).

**Таблиця І.35 – Додипломна освіта.
Кількість іноземних студентів,
що навчаються в ХНМУ, станом на 01.07.2015 р.**

Курс	Спеціальність				Усього
	Лікувальна справа		Стоматологія		
	Мова навчання				
	російська	англійська	російська	англійська	
1-й	119	392	136	71	718
2-й	170	286	100	63	619
3-й	111	312	71	54	548
4-й	105	343	66	86	600
5-й	73	236	—	—	309
6-й	—	—	—	—	—
Усього	578	1569	373	274	2794

26.06.2015 р. на V та VI факультетах з підготовки іноземних студентів відбувся випуск 6-го курсу зі спеціальності «Лікувальна справа» та 5-го курсу зі спеціальності «Стоматологія». 205 випускників отримали диплом лікаря за спеціальністю «Лікувальна справа» (70 випускників V факультету та 135 випускників VI факультету з підготовки іноземних студентів). 83 випускники 5-го курсу отримали диплом лікаря зі спеціальності «Стоматологія» (38 випускників V факультету та 45 – VI факультету з підготовки іноземних студентів).

Значна робота з підготовки, методичного забезпечення і проведення ліцензійних іспитів «Крок 1» та «Крок 2» була проведена деканатами спільно з кафедральними колективами. Практично всі кафедри факультетів брали участь у розробці тестових завдань і ситуаційних задач для проведення іспитів. Кафедри медико-біологічного профілю оновили банки тестових завдань для проведення тестування 3-го курсу за системою «Крок 1», клінічні кафедри – ситуаційних задач для тестування 6-го курсу за системою «Крок 2». При підготовці до проведення ліцензованого іспиту було проведено три попередніх тестування студентів за системою «Крок 1. ЗЛП».

23 червня 2015 р. Центром тестування при МОЗ України було проведено тестування «Крок 1. Загальна лікарська підготовка». Всього атестувалося 111 студентів 3-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів та 310 студентів VI факультету з підготовки іноземних студентів (спеціальність «Лікувальна справа»). Результати іспиту наведено в *табл. І.36*.

75 російськомовних та 252 англомовні студенти успішно склали іспит. Слід відмітити, що загальний показник порівняно з минулим роком підвищився – з 49,9 до 63,3%.

Таблиця І.36 – Додипломна освіта. Результати складання тестового іспиту «Крок 1. ЗЛП» іноземними студентами V та VI факультетів з підготовки іноземних студентів (спеціальність «Лікувальна справа») в 2014–2015 н. р. порівняно з 2013–2014, 2012–2013 та 2011–2012 н. р.

Навчальний рік	Факультет	Кількість студентів	Тест	Біологія	Нормальна анатомія	Гістологія	Нормальна фізіологія	Біохімія	Патологічна фізіологія	Патологічна анатомія	Мікробіологія	Фармакологія
2014–2015	V (російськомовні)	111	61,3	61,9	56,8	66,7	57,6	64,3	65,6	58,3	53,9	65,3
	VI (англомовні)	310	69,9	73,7	62,1	63,4	64,2	74,6	69,5	75,0	71,2	72,0
2013–2014	V (російськомовні)	115	49,9	50,7	40,5	52,3	46,9	52,5	51,0	49,0	46,8	57,6
	VI (англомовні)	348	65,1	65,4	55,2	59,3	67,2	66,2	65,5	63,5	61,9	73,9
2012–2013	V (російськомовні)	88	51,3	52,7	51,0	53,1	51,9	49,1	53,4	48,5	47,9	54,3
	VI (англомовні)	241	63,2	68,8	57,1	65,0	65,5	63,4	63,6	61,2	58,1	66,2
2011–2012	V (російськомовні)	71	46,9	47,4	34,9	33,4	46,6	46,0	53,4	46,9	52,1	51,7
	VI (англомовні)	148	64,6	76,0	60,3	68,9	68,9	61,0	60,9	69,1	62,0	60,7

Кращий результат російськомовні студенти отримали з «гістології» – 66,7% (у минулому році – 52,3%) та з «патологічної фізіології» – 65,6% (у минулому році – 51,0%). Загальний показник складання студентами VI факультету також підвищився з 65,1% у 2013–2014 н. р. до 69,9% у поточному. Кращий результат англomовні студенти отримали з «патологічної анатомії» та «біохімії» – відповідно 75,0 та 74,6% (у минулому році відповідно – 63,5 й 66,2%).

При підготовці до проведення Державних випускних іспитів на 6-му курсі відбулося три попередніх тестування студентів за системою «Крок 2». 19 травня 2015 р. Центром тестування при МОЗ України було проведено тестування «Крок 2. Загальна лікарська підготовка». Всього атестувалося 70 студентів шостого курсу V факультету з підготовки іноземних студентів та 135 студентів VI факультету з підготовки іноземних студентів (спеціальність «Лікувальна справа»). Результати іспиту наведено у *табл. I.37*.

70 російськомовних студентів та 135 англomовних успішно склали іспит. Слід відзначити, що загальний показник порівняно з минулим роком дещо знизився – з 94,3 до 75,51%. Кращий результат російськомовні студенти отримали з «терапевтичного профілю» – 77,48% (у минулому році – 93,9%).

Загальний показник складання студентами VI факультету також дещо знизився з 97,1% у 2013–2014 н. р. до 97,1% у поточному. Кращий результат англomовні студенти отримали з «педіатричного профілю» (91,2%) (у минулому році – з «акушерства та гінекології», «гігієнічного профілю» та «терапевтичного профілю» – по 97,2%).

При підготовці до проведення випускних іспитів деканатами був складений рейтинг успішності всіх студентів, до якого входила успішність за шість років навчання, результати складання іспитів щодо кожної екзаменаційної дисципліни, а також результати проведення тестування за системою «Крок 2. Загальна лікарська підготовка».

11 березня 2015 р. Центром тестування при МОЗ України було проведено тестування «Крок 1. Стоматологія». Всього атестувалося 73 студенти 3-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів та 75 студентів третього курсу VI факультету з підготовки іноземних студентів. Результати іспиту наведені у *табл. I.38*.

23 студенти V факультету з підготовки іноземних студентів та 45 студентів VI факультету з підготовки іноземних студентів не склали іспит.

Таблиця І.37 – Додипломна освіта. Результати складання тестового іспиту «Крок 2. ЗЛП» іноземними студентами V та VI факультетів з підготовки іноземних студентів (спеціальність «Лікувальна справа») в 2014–2015 н. р. порівняно з 2013–2014, 2012–2013 та 2011–2012 н. р.

Навчальний рік	Факультет	Кількість студентів	Тест	Терапевтичний профіль	Хірургічний профіль	Педіатричний профіль	Акушерство та гінекологія	Гігієнічний профіль
2014–2015	V (російськомовні)	70	75,51	77,48	76,36	75,19	72,98	70,82
	VI (англомовні)	135	86,1	83,4	87,6	91,2	85,6	86,6
2013–2014	V (російськомовні)	96	94,3	93,9	93	95,1	96,1	94,8
	VI (англомовні)	138	97,1	97,2	96,7	97	97,2	97,2
2012–2013	V (російськомовні)	149	67,17	66,74	68,89	67,09	68,59	64,56
	VI (англомовні)	99	64,6	66,2	62,7	61,9	68,5	62,4
2011–2012	V (російськомовні)	141	91,9	93,9	88,8	94,8	91,2	87,9
	VI (англомовні)	51	77,3	80,8	74,8	79	77,3	67,6

Таблиця І.38 – Додипломна освіта. Результати складання тестового іспиту «Крок 1. Стоматологія» іноземними студентами V та VI факультетів з підготовки іноземних студентів (спеціальність «Стоматологія») в 2014–2015 н. р. порівняно з 2013–2014, 2012–2013 та 2011–2012 н. р.

Навчальний рік	Факультет	Кількість студентів	Тест	Біологія	Нормальна анатомія	Гістологія	Нормальна фізіологія	Біохімія	Патологічна фізіологія	Патологічна анатомія	Мікробіологія	Фармакологія
2014–2015	V (російськомовні)	73	64,5	61	63	60,4	59,6	67,5	66,4	65,6	68,8	68,1
	VI (англомовні)	75	48,7	53,8	44,8	45,4	47,4	49,8	47,1	48,9	45,7	56,3
2013–2014	V (російськомовні)	64	54,1	60,5	49,2	60,2	54,6	53,1	52,1	48,8	63,8	53,0
	VI (англомовні)	88	57,3	61,2	56	58	54,7	54	54,3	60,2	61,1	59,6
2012–2013	V (російськомовні)	51	57,6	51,3	60,3	50,4	58,2	59,3	56,8	57,7	60,8	60,8
	VI (англомовні)	97	47,7	47,3	48,9	41,8	47	47	50,3	48,7	48,7	48,9
2011–2012	V (російськомовні)	28	40,8	41,3	43,7	40,4	41,9	39,1	34,2	39,3	39,3	35,7
	VI (англомовні)	47	54,8	45,5	45,5	51,7	46,8	40	49,3	45	47,5	47,1

Після перескладання ліцензійного іспиту «Крок 1. Стоматологія» один студент V факультету та один студент VI факультету з підготовки іноземних студентів не склали іспит. Усі інші студенти VI факультету з підготовки іноземних студентів успішно пересклали іспит.

Кращий результат російськомовні студенти отримали з «мікробіології», «фармакології» та «біохімії» – відповідно 68,8, 68,1 та 67,5% (у минулому році – 63,8, 53,0 та 53,1% відповідно), а англomовні з «фармакології» – 56,3% та «біології» – 53,8% (у минулому році – з «біології», «мікробіології» та «патологічної анатомії» – 61,2, 61,1 та 60,2% відповідно).

Аналізуючи показники іспиту порівняно з минулим навчальним роком, слід відзначити покращання результатів у російськомовних студентів на 9,0% та деяке зниження загального показника тесту в англomовних студентів на 8,6%.

26 травня 2015 р. Центром тестування при МОЗ України було проведено тестування «Крок 2. Стоматологія». Всього атестувався 51 студент 5-го курсу V факультету та 93 студенти 5-го курсу VI факультету з підготовки іноземних студентів. Результати іспиту наведені у *табл. І.39*.

Слід відзначити, що 13 студентів V факультету та 48 студентів VI факультету з підготовки іноземних студентів не склали іспит. Загальний показник у 2014–2015 н. р. склав 58,0% (російськомовні) та 47,4% (англomовні). Аналізуючи показники іспиту порівняно з минулим навчальним роком, слід відзначити зниження результатів на 30,2% серед російськомовних та на 47,4% серед англomовних. Кращий результат російськомовні студенти отримали з «терапевтичної стоматології» та «дитячої хірургічної стоматології» – 67,6 і 60,5% (у минулому навчальному році – відповідно 89,19 та 89,63%). Кращий результат англomовні студенти отримали з «терапевтичної стоматології» – 53,3% та з «хірургічної стоматології» – 47,3% (у минулому році – з «ортопедичної стоматології» та «ортодонтії» – по 96,7%).

При підготовці до проведення випускних іспитів деканатом був складений рейтинг успішності всіх студентів факультету, до якого входила успішність за шість років навчання, результати складання іспитів щодо кожної екзаменаційної дисципліни, а також результати проведення тестування за системою «Крок 2». У цілому, аналізуючи результати проведених ліцензійних іспитів за системою «Крок 2», можна стверджувати, що вони дають стимул щодо підготовки до державних випускних іспитів.

Таблиця І.39 – Додипломна освіта. Результати складання тестового іспиту «Крок 2. Стоматологія» іноземними студентами V та VI факультетів з підготовки іноземних студентів (спеціальність «Стоматологія») в 2014–2015 н. р. порівняно з 2013–2014, 2012–2013 та 2011–2012 н. р.

Навчальний рік	Факультет	Кількість студентів	Тест	Терапевтична стоматологія	Хірургічна стоматологія	Ортопедична стоматологія	Дитяча стоматологія	Дитяча терапевтична стоматологія	Дитяча хірургічна стоматологія	Ортодонція
2014–2015	V (російськомовні)	51	58,8	67,6	59,1	53,7	54,5	57,3	60,5	40,8
	VI (англомовні)	93	47,4	53,3	47,3	45,2	42,7	45,9	41,6	36,4
2013–2014	V (російськомовні)	26	88,96	89,19	89,75	88,05	88,85	89,07	89,63	87,40
	VI (англомовні)	44	95,3	94,6	94,7	96,7	94,9	93,4	96,3	96,7
2012–2013	V (російськомовні)	37	65,6	69,9	66,4	62,7	65,6	67,5	65,0	61,7
	VI (англомовні)	12	74,3	80,2	68	69,7	78,7	78,5	84,6	72,0
2011–2012	V (російськомовні)	39	77,2	78,9	75,6	78,3	75,5	75	78,1	73,7
	VI (англомовні)	–	–	–	–	–	–	–	–	–

За допомогою цих тестів можна визначити «слабкі місця», на які слід звернути увагу, виявити «групу ризику» і допомогти студентам у підготовці до складання випускних іспитів. Саме тому необхідно ширше використовувати медичні ліцензійні іспити і знаходити подальше впровадження в системі вищої медичної освіти з метою кращої підготовки гідних фахівців.

Виходячи із аналізу результатів складання випускниками V факультету з підготовки іноземних студентів («Лікувальна справа») випускних практично орієнтованих державних іспитів, Державна екзаменаційна комісія вважає за необхідне внести пропозиції щодо подальшого удосконалення якості практичної (теоретичної) підготовки випускників:

1. Кафедрам терапевтичного профілю (дисципліна «Внутрішні, професійні та інфекційні хвороби»).

1.1. Студентам-випускникам приділяти більше уваги вивченню сучасної класифікації цирозу печінки, що є результатом вірусних гепатитів.

Підготувати методичні вказівки для студентів та викладачів.

1.2. Під час практичних занять і лекцій звертати увагу студентів на сучасні стандарти діагностики та медичної допомоги пацієнтам згідно з рекомендаціями ESC/EACTS з реваскуляризації міокарда.

Підготувати методичні вказівки для студентів та викладачів.

1.3. При проведенні практичних занять і лекцій звертати увагу студентів на алгоритм стандартів лікування хворих з неалкогольною жировою хворобою печінки.

Підготувати методичні вказівки для студентів та викладачів.

2. Кафедрам хірургічного профілю (дисципліна «Хірургічні хвороби з дитячою хірургією») запланувати та виконати такі заходи:

2.1. На циклі з хірургії на практичних заняттях під час курації хірургічних хворих з різною хірургічною патологією приділяти увагу й удосконалювати практичні навички щодо обстеження артеріальної та венозної систем кінцівок для виявлення можливої хірургічної судинної патології у хворого – визначення пульсації магістральних артерій кінцівки в проекційних точках, набряку кінцівки, наявності варикозно розширених поверхневих вен, пальпація глибоких вен кінцівки.

2.2. На практичному занятті за темою «Хірургічні захворювання вен кінцівок» ретельно теоретично розбирати клінічну симптоматику хірургічних захворювань магістральних вен кінцівок, особливо ургентних (гострих венозних тромбозів та їх ускладнення – тромбоемболії легеневої артерії). При клінічних тематичних розборах хворих з венозною патологією удосконалювати практичні навички з техніки проведення та оцінки проекційної пальпації глибоких вен, патогномонічних симптомів та клінічних діагностичних проб («маршової» та ін.).

2.3. Під час курації хірургічних хворих у палатах, при розборах хворих на тематичних обходах з викладачем, на ургентних чергуваннях більше часу та уваги приділяти питанню індивідуального вибору лікувальної тактики при різній хірургічній патології, особливо ургентній: розби-

рати показання до проведення консервативної терапії, у т.ч. «пробної», різні існуючі показання до оперативного лікування (життєві, абсолютні, відносні); у якій клінічній ситуації показано активну хірургічну тактику з виконанням термінової невідкладної операції за життєвими показаннями, а коли можна застосувати вичікувальну тактику з проведенням «пробної» консервативної терапії з подальшими можливими варіантами. Розбирати, як впливає на вибір лікувальної тактики вік хворого, наявність у нього супутньої патології, пізні надходження хворого до стаціонару часто з розвитком тяжких ускладнень та ін.; розбирати доцільність та показання до виконання сучасних мініінвазивних оперативних утручань в абдомінальній, торакальній, судинній хірургії.

3. Кафедрам акушерсько-гінекологічного профілю (дисципліна «Акушерство та гінекологія») були запропоновані такі заходи.

3.1. Розширити лекційний матеріал щодо сучасних методів діагностики та лікування вагітних із захворюваннями щитоподібної залози та клінічних особливостей порушень гестаційного процесу у цієї категорії хворих.

3.2. Більш ретельно вивчати алгоритм знеболення пологів та акушерських операцій для надання допомоги вагітним, роділлям та породіллям.

4. Кафедрам педіатричного профілю (дисципліна «Дитячі хвороби з дитячими інфекційними хворобами»).

4.1. Поглибити знання студентів-випускників щодо принципів диспансерного нагляду дітей із захворюваннями сечовивідної системи.

4.2. Під час проведення практичних занять з диференційної діагностики захворювань дихальної системи приділяти увагу факторам ризику формування бронхолегеневої дисплазії.

5. Кафедрам медико-профілактичного профілю.

5.1. Дисципліна «Загальна гігієна та екологія людини»:

5.1.1. З метою попередження виникнення і поширення внутрішньолікарняних інфекцій та дотримання в ЛПЗ санітарно-протиепідемічного режиму рекомендовано вимагати від студентів чіткого засвоєння інструкції з седиментаційно-аспіраційного відбору проб повітря за допомогою приладу Кротова.

5.1.2. У зв'язку з підвищенням вимог до засвоєння тем з курсу військової гігієни пропонується детальніше розглядати на практичних заняттях питання організації нагляду за повноцінністю та безпечністю харчування військових і цивільних формувань в умовах воєнних дій.

5.2. Дисципліна «Соціальна медицина та ОЕОЗ»:

5.2.1. Висловлені побажання в навчальному процесі кафедри звернути увагу на удосконалення знань нормативно-правових документів, правил оформлення медичної статистичної документації та складання річних звітів у процесі підготовки студентів до ліцензійного іспиту «Крок 2» та до державних іспитів.

Виходячи із аналізу результатів складання випускниками VI факультету з підготовки іноземних студентів («Лікувальна справа») випускних практично орієнтованих державних іспитів, Державна екзаменаційна комісія вважає за необхідне внести пропозиції щодо подальшого удосконалення якості практичної (теоретичної) підготовки випускників:

1. Кафедрам терапевтичного профілю (дисципліна «Внутрішні, професійні та інфекційні хвороби»).

Під час підготовки іноземних англomовних студентів на кафедрах терапевтичного профілю:

1.1. Покращити володіння студентами сучасними алгоритмами діагностики та лікування інфаркту міокарда.

1.2. Поглибити знання студентів з питання сучасних методів терапевтичної корекції запальних захворювань кишечника.

1.3. Покращити навички надання невідкладної допомоги при проведенні серцево-легеневої реанімації.

2. Кафедрам хірургічного профілю (дисципліна «Хірургічні хвороби з дитячою хірургією») запланувати та виконати такі заходи:

2.1. При проведенні щоденних навчальних курацій хірургічних хворих на тематичних обходах, на ургентних чергуваннях та при роботі з історією хвороби викладач повинен звертати увагу студентів на необхідність дотримання стандартних схем обстеження хірургічних хворих з різнобічною хірургічною патологією та особливу увагу приділяти використанню сучасних високоінформативних методів інструментального обстеження (ендовідеоскопічних, тораковідеоскопічних, лапаровідеоскопічних, різних видів комп'ютерної томографії, у т. ч. поєднаних із контрастуванням).

2.2. Використовуючи потужні клінічні бази кафедри, наочно знайомити випускників із сучасними інструментальними методами обстеження хірургічних хворих у діагностичних відділеннях.

2.3. У кожній групі англomовних студентів 6-го курсу на циклі з хірургії на практичному занятті за тематикою «Хірургічні захворювання вен» в розділі «Тромбоемболія легеневої артерії» ретельно розглядати всі існуючі методи профілактики тромбоемболічних ускладнень у хірургічних хворих в до- і післяопераційному періодах з урахуванням ступеня ризику їх виникнення та застосування сучасних фармакологічних антикоагуляційних препаратів (низькомолекулярні гепарини, нові таблетовані прями антикоагулянти, нові дезагреганти).

2.4. На циклі з хірургії на практичних заняттях при розборі кожної теми хірургічної патології зі студентами в розділі «Лікування» обов'язково розбирати сучасні мініінвазивні оперативні втручання – ендовідеоскопічні (ургентне клепування кровоточивих виразок шлунка, папілосфінктеротомії при жовтяницях, видалення поліпів травного тракту), ангиографічні (балонна дилатація стенозованих коронарних, сонних, ниркових артерій, магістральних артерій кінцівок, ургентна оклюзія органних артерій при гострій кровотечі та ін.), лапаровідеоскопічні (холецистектомія, мікрохолецистостомія, дренажування черевної порожнини), тораковідеоскопічні втручання (ушивання розриву або резекція легені при травмі, декорткація плеври при хронічній емпіємі та ін.).

2.5. Наочно знайомити випускників із сучасними мініінвазивними оперативними втручаннями, працюючи з ними в операційних, у відділенні хірургічної ендоскопії, в рентгенангіографічному відділенні.

3. Кафедрам акушерсько-гінекологічного профілю (дисципліна «Акушерство та гінекологія») були запропоновані такі заходи:

3.1. Під час семінарів і клінічних розборів більше уваги приділяти питанням підготовки студентів щодо ведення вагітності, пологів, плану обстеження та сучасним методам лікування та профілактики у жінок із ВІЛ-інфекцією.

3.2. Акцентувати увагу викладачів на необхідності більш чіткого засвоєння алгоритмів діагностики, лікування та профілактики ускладнень у вагітних із цукровим діабетом та визначенні диференційно-діагностичних параметрів діабетичних фетопатій.

3.3. Провести методичні наради та створити разом із відповідними кафедрами методичні матеріали для покращання підготовки випускників.

4. Кафедрам педіатричного профілю (дисципліна «Дитячі хвороби з дитячими інфекційними хворобами»).

4.1. Поглибити знання студентів-випускників щодо диференційної діагностики, принципів лікування бронхолегеневої дисплазії та сучасних протоколів надання медичної допомоги дітям з різною соматичної патологією.

5. Кафедрам медико-профілактичного профілю.

5.1. Дисципліна «Загальна гігієна та екологія людини»:

5.1.1. З урахуванням наявності в різних регіонах світу локальних військових конфліктів та екстремальних ситуацій природного і техногенного характеру при проведенні практичних занять слід більше уваги і часу приділяти засвоєнню теоретичних знань та практичних умінь і навичок з розділу «Гігієна при екстремальних ситуаціях та в умовах війни».

5.1.2. З точки зору профілактики негативного впливу на здоров'я людини кліматологічних показників (температура, тиск, вологість повітря, опади, світловий клімат, вітровий режим та ін.) студенти повинні засвоїти класифікацію кліматичних поясів, оволодіти схемою і методикою оцінки впливу погоди та клімату на організм людини, засвоїти методику профілактики геліометеотропних реакцій.

5.2. Дисципліна «Соціальна медицина та ООЗ».

У навчальному процесі звернути увагу на удосконалення вивчення цієї теми студентами в процесі підготовки їх до ліцензійного іспиту «Крок 2» та до державних іспитів.

Як бачимо, наші іноземні студенти державну атестацію долають більш-менш успішно, але результати їх поточної навчальної діяльності вражають. Загальні показники успішності весняної екзаменаційної сесії 2014–2015 н. р. наведено у *табл. І.40–І.61*.

При аналізі таблиць особливу увагу звертають на себе такі дві тенденції:

1. Практична відсутність на молодших курсах позитивних оцінок – 5 (А) та мінімальна кількість оцінок 4 (В, С) на дисциплінах природничо-наукового блоку.

2. Зростання кількості позитивних оцінок (5 та 4), починаючи з дисциплін професійного блоку, що вивчаються на 1–3-х курсах, та «клінічних» дисциплін старших курсів.

Роз'яснень стосовно такого розподілу оцінювання знань студентів може бути безліч. Будемо вважати, що на старших курсах студенти-іноземці ретельніше відносяться до опанування дисциплін своєї майбутньої професії.

Результати навчання студентів V факультету з підготовки іноземних студентів по дисциплінах

Таблиця І.40 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 1-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		П	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Латинська мова та медична термінологія	119	0	59	60	6	13	41	0	3,42	15,97	50,42
		0	49,58		5,04	10,92	34,45	0,00			
Медична біологія	119	0	56	63	0	4	59	0	3,06	3,36	52,90
		0	47,06		0,00	3,36	49,58	0,00			
Медична та біологічна фізика	119	0	44	75	0	5	70	0	3,07	4,20	63,03
		0	36,97		0,00	4,20	58,82	0,00			
Медична хімія	119	0	32	87	0	1	86	0	3,01	0,84	73,10
		0	26,89		0,00	0,84	72,27	0,00			
Історія України	119	0	26	93	1	26	66	0	3,30	22,69	78,2
		0	21,85		0,84	21,85	55,46	0,00			

Таблиця І.41 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 2-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Філософія	167	1	48	118	4	56	58	0	3,54	35,93	70,66
		0,598	28,74		2,40	33,53	34,73	0,00			
Біоорганічна та біологічна хімія	167	1	91	75	0	5	70	0	3,07	2,99	44,91
		0,598	54,49		0,00	2,99	41,92	0,00			
Фізіологія	167	1	40	126	0	11	115	0	3,09	6,59	75,45
		0,598	23,95		0,00	6,59	68,86	0,00			
Медична інформатика	167	1	73	93	0	2	91	0	3,02	1,20	55,69
		0,598	43,71		0,00	1,20	54,49	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Медицина надзвичайних станів (2-й потік)	78	0	9	69	1	18	50	0	3,29	24,36	88,46
		0	11,53		1,28	23,08	64,10	0,00			

Таблиця І.42 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 3-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Патоморфологія	110	0	28	82	1	22	59	0	3,29	20,91	74,55
		0	25,45		0,91	20,00	53,64	0,00			
Пат. фізіологія	110	0	97	13	0	2	11	0	3,15	1,82	11,82
		0	88,18		0,00	1,82	10,00	0,00			
Пропедевтика внутрішньої медицини	110	0	23	87	0	32	55	0	3,37	29,09	79,09
		0	20,91		0,00	29,09	50,00	0,00			
Загальна хірургія	110	0	21	89	0	22	67	0	3,25	20,00	80,91
		0	19,09		0,00	20,00	60,91	0,00			
Пропедевтика педіатрії	110	0	25	85	1	21	63	0	3,27	20,00	77,27
		0	22,73		0,91	19,09	57,27	0,00			
Фармакологія	110	0	98	12	0	2	10	0	3,17	1,82	10,91
		0	89,09		0,00	1,82	9,09	0,00			
Гігієна та екологія	110	0	13	97	0	0	97	0	3	0,00	88,18
		0	11,82		0,00	0,00	88,18	0,00			
Радіологія	110	0	0	110	5	17	88	0	3,25	20,00	100,0
		0	0,00		4,55	15,45	80,00	0,00			
Сестринська практика	110	0	41	69	1	28	40	0	3,43	26,36	62,73
		0	37,27		0,91	25,45	36,36	0,00			

Таблиця І.43 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 4-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Урологія	104	0	2	102	1	13	88	0	3,15	13,46	98,08
		0	1,92		0,96	12,50	84,62	0,00			
Неврологія	104	0	5	99	2	14	83	0	3,18	15,38	95,19
		0	4,81		1,92	13,46	79,81	0,00			
Судова медицина	104	0	5	99	4	34	61	0	3,42	36,54	95,19
		0	4,81		3,85	32,69	58,65	0,00			
Дерматологія	104	0	21	83	1	13	69	0	3,18	13,46	79,81
		0	20,19		0,96	12,50	66,35	0,00			
Фізична реабілітація та спортивна медицина	104	0	0	104	2	32	70	0	3,35	32,69	100,00
		0	0,00		1,92	30,77	67,31	0,00			

Таблиця І.44 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 5-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Інфекційні хвороби	73	0	14	59	0	6	53	0	3,1	8,22	80,82
		0	19,18		0,00	8,22	72,60	0,00			
Клінічна фармакологія	73	0	13	60	0	30	30	0	3,5	41,10	82,19
		0	17,81		0,00	41,10	41,10	0,00			
Медична генетика	73	0	2	71	3	59	9	0	3,92	84,93	97,26
		0	4,00		4,11	80,82	12,33	0,00			
Клінічна імунологія	73	0	4	69	7	29	33	0	3,62	49,32	94,52
		0	5,48		9,59	39,73	45,21	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Анестезіологія та інтенсивна терапія	73	0	10	63	1	33	29	0	3,56	46,58	86,30
		0	13,70		1,37	45,21	39,73	0,00			
Екстрена та невідкладна мед. допомога	73	0	2	71	5	39	27	0	3,69	60,27	97,3
		0	2,74		6,85	53,42	36,99	0,00			
Нейрохірургія	73	0	2	71	0	52	19	0	3,73	71,23	97,26
		0	2,74		0,00	71,23	26,03	0,00			
Секційний курс	73	0	8	65	0	30	35	0	3,46	41,10	89,04
		0	10,96		0,00	41,10	47,95	0,00			

Таблиця І.45 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 1-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Стоматологія») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Історія України	136	0	32	104	2	26	76	0	3,29	20,59	76,47
		0	23,53		1,47	19,12	55,88	0,00			
Історія української культури	136	0	36	100	2	13	85	0	3,17	11,03	73,53
		0	26,47		1,47	9,56	62,50	0,00			
Латинська мова	136	0	61	75	6	19	50	0	3,41	18,38	55,15
		0	44,85		4,41	13,97	36,76	0,00			
Медична біологія	136	0	66	70	1	9	60	0	3,16	7,35	51,47
		0	48,53		0,74	6,62	44,12	0,00			
Медична фізика	136	0	37	99	0	3	96	0	3,03	2,21	72,79
		0	27,21		0,00	2,21	70,59	0,00			
Анатомія людини	136	0	52	84	0	0	84		3	0,00	61,76
		0	38,24		0,00	0,00	61,76	0,00			
Гістологія	136	0	59	77	0	1	76		3,01	0,74	56,62
		0	43,38		0,00	0,74	55,88	0,00			

Таблиця І.46 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 2-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Стоматологія») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
ПВМ	100	0	22	78	0	13	65	0	3,17	13,00	78,00
		0	22,00		0,00	13,00	65,00	0,00			
Фізіологія	100	0	20	80	0	2	78	0	3,03	2,00	80,00
		0	20,00		0,00	2,00	78,00	0,00			
Біохімія	100	0	61	39	0	1	38	0	3,03	1,00	39,00
		0	61,00		0,00	1,00	38,00	0,00			
Мікробіологія	100	0	48	52	0	7	45	0	3,13	7,00	52,00
		0	48,00		0,00	7,00	45,00	0,00			
Медична інформатика	100	0	52	48	0	1	47	0	3,02	1,00	48,00
		0	52,00		0,00	1,00	47,00	0,00			
Пропедевтика терапевтичної стоматології	100	0	80	20	1	4	15	0	3,3	5,00	20,00
		0	80,00		1,00	4,00	15,00	0,00			
Пропедевтика ортопедичної стоматології	100	0	64	36	0	0	36	0	3	0,00	36,00
		0	64,00		0,00	0,00	36,00	0,00			
Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології	100	0	32	68	0	14	54	0	3,21	14,00	68,00
		0	32,00		0,00	14,00	54,00	0,00			

Таблиця І.47 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 3-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Стоматологія») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		П	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Секційний курс	71	0	3	68	0	12	56	0	3,18	16,90	95,77
		0,00	4,23		0,00	16,90	78,87	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		П	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Соціальна медицина	71	0	25	46	0	7	39	0	3,15	9,86	64,79
		0,00	35,21		0,00	9,86	54,93	0,00			
Фізична реабілітація та спортивна медицина	71	0	6	65	7	23	35	0	3,57	42,25	91,55
		0	8,45		9,86	32,39	49,30	0,00			
Радіологія	71	0	4	67	1	13	53	0	3,22	19,72	94,37
		0,00	5,63		1,41	18,31	74,65	0,00			

Таблиця І.48 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 4-го курсу V факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Стоматологія») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати оцінювання				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Внутрішня медицина	66	0	2	64	0	15	49	0	3,23	22,73	96,97
		0	3,03		0,00	22,73	74,24	0,00			
Дерматологія	66	0	19	47	0	3	44	0	3,06	4,55	71,21
		0	28,79		0,00	4,55	66,67	0,00			
Педіатрія	66	0	1	65	0	11	54	0	3,17	16,67	98,48
		0	1,52		0,00	16,67	81,82	0,00			
Оториноларингологія	66	0	9	57	0	9	48	0	3,16	13,64	86,36
		0	12,12		0,00	13,64	72,73	0,00			
Епідеміологія	66	0	4	62	0	0	62	0	3	0,00	93,94
		0	6,06		0,00	0,00	93,94	0,00			
Неврологія та нейростоматологія	66	0	1	65	0	0	65	0	3	0,00	98,48
		0	1,52		0,00	0,00	98,48	0,00			
Нейрохірургія	66	0	0	66	0	12	54	0	3,18	18,18	100,0
		0	0,00		0,00	18,18	81,82	0,00			
Медицина надзвичайних станів	66	0	3	63	0	6	57	0	3,1	9,09	95,45
		0	4,55		0,00	9,09	86,36	0,00			

**Результати навчання студентів VI факультету з підготовки іноземних студентів
за окремими дисциплінами у весняному семестрі**

Таблиця І.49 – Додипломна освіта.

Підсумки оцінювання 1-го потоку 1-го курсу («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Історія української культури	157	0	34	123	6	23	94	0	3,28	18,47	78,34
		0,00	21,66		3,82	14,65	59,87	0,00			
Латинська мова та мед. термінологія	157	0	69	88	23	35	30	0	3,92	36,94	56,05
		0,00	43,95		14,65	22,29	19,11	0,00			
Медична та біологічна фізика	157	0	25	132	6	47	79	0	3,45	33,76	84,08
		0,00	15,92		3,82	29,94	50,32	0,00			
Медична біологія	157	0	89	68	3	23	42	0	3,43	16,56	43,31
		0,00	56,69		1,91	14,65	26,75	0,00			
Медична хімія	157	0	30	127	1	20	106	0	3,17	13,38	80,89
		0,00	19,11		0,64	12,74	67,52	0,00			
Англійська мова	157	0	20	137	24	47	66	0	3,69	45,22	87,26
		0,00	12,74		15,29	29,94	42,04	0,00			

**Таблиця І.50 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 1-го курсу
 VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі
 за кредитно-модульною системою («Стоматологія») по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Історія України	71	0	21	50	1	2	47	0	3,08	4,23	70,42
		0,00	29,58		1,41	2,82	66,20	0,00			
Історія української культури	71	0	18	53	1	5	47	0	3,13	8,45	74,65
		0,00	25,35		1,41	7,04	66,20	0,00			
Медична біологія	71	0	44	27	1	0	26	0	3,07	1,41	38,03
		0,00	61,97		1,41	0,00	36,62	0,00			
Медична та біологічна фізика	71	0	26	45	0	4	41	0	3,09	5,63	63,38
		0,00	36,62		0,00	5,63	57,75	0,00			
Анатомія людини	71	0	30	41	1	6	34	0	3,20	9,86	57,75
		0,00	42,25		1,41	8,45	47,89	0,00			
Гістологія, цитологія та ембріологія	71	0	35	36	1	0	35	0	3,06	1,41	50,70
		0,00	49,30		1,41	0,00	49,30	0,00			
Англійська мова	71	0	17	54	4	10	40	0	3,33	19,72	76,06
		0,00	23,94		5,63	14,08	56,34	0,00			
Латинська мова та медична термінологія	71	0	47	24	4	11	9	0	3,79	21,13	33,80
		0,00	66,20		5,63	15,49	12,68	0,00			

**Таблиця І.51 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 2-го курсу, (1-й потік, група 1–14)
 VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі
 за кредитно-модульною системою («Лікувальна справа») по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	Н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	(Fx)			
Фізіологія	143	0	29	114	13	42	59	0	3,60	38,46	79,72
		0,00	20,28		9,09	29,37	41,26	0,00			
Біоорганічна та біологічна хімія	143	0	72	71	1	12	58	0	3,20	9,09	49,65
		0,00	50,35		0,70	8,39	40,56	0,00			
Медична інформатика	143	0	65	78	0	14	64	0	3,18	9,79	54,55
		0,00	45,45		0,00	9,79	44,76	0,00			

**Таблиця І.52 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 2-го курсу (2-й потік, група 15–28)
 VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі
 за кредитно-модульною системою («Лікувальна справа») по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Філософія	143	0	54	89	14	55	20	0	3,93	48,25	62,24
		0,00	37,76		9,79	38,46	13,99	0,00			
Фізіологія	143	0	42	101	1	41	59	0	3,43	29,37	70,63
		0,00	29,37		0,70	28,67	41,26	0,00			
Біоорганічна та біологічна хімія	143	0	79	64	1	1	62	0	3,05	1,40	44,76
		0,00	55,24		0,70	0,70	43,36	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Медична інформатика	143	0	79	64	0	16	48	0	3,25	11,19	44,76
		0,00	55,24		0,00	11,19	33,57	0,00			
Медицина надзвичайних ситуацій	143	0	67	76	0	7	69	0	3,09	4,90	53,15
		0,00	46,85		0,00	4,90	48,25	0,00			

**Таблиця 1.53 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 2-го курсу
VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі
за кредитно-модульною системою (стоматологія) по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
ПВМ	63	0	7	56	0	7	49	0	3,13	11,11	88,89
		0,00	11,11		0,00	11,11	77,78	0,00			
Фізіологія	63	0	17	46	1	7	38	0	3,20	12,70	73,02
		0,00	26,98		1,59	11,11	60,32	0,00			
Біоорганічна та біологічна хімія	63	0	18	45	0	2	43	0	3,04	3,17	71,43
		0,00	28,57		0,00	3,17	68,25	0,00			
Мікробіологія, вірусологія та імунологія	63	0	22	41	0	2	39	0	3,05	3,17	65,08
		0,00	34,92		0,00	3,17	61,90	0,00			
Пропедевтика терапевтичної стоматології	63	0	27	36	0	18	18	0	3,50	28,57	57,14
		0,00	42,86		0,00	28,57	28,57	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Медична інформатика	63	0	29	34	0	1	33	0	3,03	1,59	53,97
		0,00	46,03		0,00	1,59	52,38	0,00			
Пропедевтика ортопедичної стоматології	63	0	21	42	0	0	42	0	3,00	0,00	66,67
		0,00	33,33		0,00	0,00	66,67	0,00			
ПДТС	63	0	12	51	1	16	34	0	3,35	26,98	80,95
		0,00	19,05		1,59	25,40	53,97	0,00			

**Таблиця І.54 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів 3-го курсу (1-й потік, група 1–15)
 VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	Н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Патоморфологія	159	0	85	74	17	30	27	0	3,86	29,56	46,54
		0,00	53,46		10,69	18,87	16,98	0,00			
Патофізіологія	159	0	132	27	3	14	10	0	3,74	10,69	16,98
		0,00	83,02		1,89	8,81	6,29	0,00			
ПВМ	159	0	22	137	8	60	69	0	3,55	42,77	86,16
		0,00	13,84		5,03	37,74	43,40	0,00			
Загальна хірургія	159	0	61	98	8	28	62	0	3,45	22,64	61,64
		0,00	38,36		5,03	17,61	38,99	0,00			
Пропедевтика педіатрії	159	0	22	137	14	68	55	0	3,70	51,57	86,16
		0,00	13,84		8,81	42,77	34,59	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	Н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Фармакологія	159	0	118	41	0	32	9	0	3,78	20,13	25,79
		0,00	74,21		0,00	20,13	5,66	0,00			
Радіологія	159	0	12	147	23	63	61	0	3,74	54,09	92,45
		0,00	7,55		14,47	39,62	38,36	0,00			
Сестринська практика	159	0	35	124	8	61	55	0	3,62	43,40	77,99
		0,00	22,01		5,03	38,36	34,59	0,00			
Гігієна та екологія	159	0	88	71	3	19	49	0	3,35	13,84	44,65
		0,00	55,35		1,89	11,95	30,82	0,00			

Таблиця І.55 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 3-го курсу (2-й потік, група 16–30) VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	Н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	(Fx)			
Патоморфологія	153	0	86	67	6	34	27	0	3,69	26,14	43,79
		0,00	56,21		3,92	22,22	17,65	0,00			
Патофізіологія	153	0	127	26	0	13	13	0	3,50	8,50	16,99
		0,00	83,01		0,00	8,50	8,50	0,00			
ПВМ	153	0	31	122	0	40	82	0	3,33	26,14	79,74
		0,00	20,26		0,00	26,14	53,59	0,00			
Загальна хірургія	153	0	90	63	9	13	41	0	3,49	14,38	41,18
		0,00	58,82		5,88	8,50	26,80	0,00			
Пропедевтика педіатрії	153	0	51	102	7	50	45	0	3,63	37,25	66,67
		0,00	33,33		4,58	32,68	29,41	0,00			
Фармакологія	153	0	130	23	0	12	11	0	3,52	7,84	15,03
		0,00	84,97		0,00	7,84	7,19	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	Н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	(Fx)			
Радіологія	153	0	0	153	4	100	49	0	3,71	67,97	100,00
		0,00	0,00		2,61	65,36	32,03	0,00			
Сестринська практика	153	0	62	91	3	55	33	0	3,67	37,91	59,48
		0,00	40,52		1,96	35,95	21,57	0,00			
Гігієна та екологія	153	0	86	67	1	24	42	0	3,39	16,34	43,79
		0,00	56,21		0,65	15,69	27,45	0,00			
Російська мова	153	0	70	83	4	47	32	0	3,66	33,33	54,25
		0,00	45,75		2,61	30,72	20,92	0,00			

**Таблиця 1.56 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 3-го курсу
VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Стоматологія») по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	Н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Соціальна медицина ООЗ	54	0	3	51	0	1	50	0	3,02	1,85	94,44
		0,00	5,56		0,00	1,85	92,59	0,00			
Фізична реабілітація та спортивна медицина	54	0	3	51	0	3	48	0	3,06	5,56	94,44
		0,00	5,56		0,00	5,56	88,89	0,00			
Секційний курс	54	0	0	54	1	10	43	0	3,22	20,37	100,00
		0,00	0,00		1,85	18,52	79,63	0,00			
Судова медицина	54	0	2	52	0	13	39	0	3,25	24,07	96,30
		0,00	3,70		0,00	24,07	72,22	0,00			

Таблиця І.57 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 4-го курсу (1-й потік, група 1–16) VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Урологія	168	0	17	151	2	85	64	0	3,59	51,79	89,88
		0,00	10,12		1,19	50,60	38,10	0,00			
Дерматологія. Венерологія	168	0	31	137	0	42	95	0	3,31	25,00	81,55
		0,00	18,45		0,00	25,00	56,55	0,00			
Судова медицина	168	0	10	158	16	75	67	0	3,68	54,17	94,05
		0,00	5,95		9,52	44,64	39,88	0,00			
Неврологія	168	0	24	144	9	66	69	0	3,58	44,64	85,71
		0,00	14,29		5,36	39,29	41,07	0,00			
Фізична реабілітація та спортивна медицина	168	0	10	158	15	85	58	0	3,73	59,52	94,05
		0,00	5,95		8,93	50,60	34,52	0,00			

Таблиця І.58 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 4-го курсу (2-й потік, група 17–32) VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Психіатрія і наркологія	175	0	49	126	2	51	73	0	3,44	30,29	72,00
		0,00	28,00		1,14	29,14	41,71	0,00			
Фтизіатрія	175	0	53	122	0	33	89	0	3,27	18,86	69,71
		0,00	30,29		0,00	18,86	50,86	0,00			
Офтальмологія	175	0	19	156	15	36	105	0	3,42	29,14	89,14
		0,00	10,86		8,57	20,57	60,00	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Неврологія	175	0	30	145	14	36	95	0	3,44	28,57	82,86
		0,00	17,14		8,00	20,57	54,29	0,00			
Оториноларингологія	175	0	47	128	3	39	86	0	3,35	24,00	73,14
		0,00	26,86		1,71	22,29	49,14	0,00			

**Таблиця І.59 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 4-го курсу
VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Стоматологія») по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5»	«4»	«3»	«2»			
					A	B, C	D, E	Fx			
Нейрохірургія	86	0	2	84	0	18	66	0	3,21	20,93	97,67
		0,00	2,33		0,00	20,93	76,74	0,00			
Педіатрія	86	0	2	84	4	28	52	0	3,43	37,21	97,67
		0,00	2,33		4,65	32,56	60,47	0,00			
Епідеміологія	86	0	5	81	0	3	78	0	3,04	3,49	94,19
		0,00	5,81		0,00	3,49	90,70	0,00			
Неврологія, у т. ч. нейро-стоматологія	86	0	0	86	1	5	80	0	3,08	6,98	100,00
		0,00	0,00		1,16	5,81	93,02	0,00			
Оториноларингологія	86	0	2	84	0	14	70	0	3,17	16,28	97,67
		0,00	2,33		0,00	16,28	81,40	0,00			
Медицина надзвичайних ситуацій	86	0	54	32	0	4	28	0	3,13	4,65	37,21
		0,00	62,79		0,00	4,65	32,56	0,00			

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
					«5»	«4»	«3»	«2»			
		п	н		A	B, C	D, E	Fx			
Внутрішня медицина	86	0	0	86	0	17	69	0	3,20	19,77	100,00
		0,00	0,00		0,00	19,77	80,23	0,00			
Дерматологія	86	0	17	69	0	11	58	0	3,16	12,79	80,23
		0,00	19,77		0,00	12,79	67,44	0,00			

Таблиця І.60 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 5-го курсу (1-й потік, група 1–7) VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
					«5»	«4»	«3»	«2»			
		п	н		A	B, C	D, E	Fx			
Інфекційні хвороби	119	0	9	110	1	32	77	0	3,31	27,73	92,44
		0,00	7,56		0,84	26,89	64,71	0,00			
Епідеміологія	119	0	12	107	2	43	62	0	3,44	37,82	89,92
		0,00	10,08		1,68	36,13	52,10	0,00			
Травматологія та ортопедія	119	0	3	116	20	83	13	0	4,06	86,55	97,48
		0,00	2,52		16,81	69,75	10,92	0,00			
Професійні хвороби	119	0	0	119	2	82	35	0	3,72	70,59	100,00
		0,00	0,00		1,68	68,91	29,41	0,00			
Радіаційна медицина	119	0	0	119	4	113	2	0	4,02	98,32	100,00
		0,00	0,00		3,36	94,96	1,68	0,00			
Онкологія	119	0	1	118	22	75	21	0	4,01	81,51	99,16
		0,00	0,84		18,49	63,03	17,65	0,00			
Основи стоматології	119	0	6	113	1	88	24	0	3,80	74,79	94,96
		0,00	5,04		0,84	73,95	20,17	0,00			

**Таблиця І.61 – Додипломна освіта. Підсумки оцінювання студентів-іноземців 5-го курсу (2-й потік, група 8–13)
VI факультету з підготовки іноземних студентів у весняному семестрі («Лікувальна справа») по дисциплінах**

Дисципліна	Кількість студентів	Не складали (F)		Склали	Результати ПМК				Середній бал	Якісна успішність	Абсолютна успішність
		п	н		«5» А	«4» В, С	«3» D, E	«2» Fх			
Клінічна імунологія та алергологія	117	0	0	117	5	72	40	0	3,70	65,81	100,00
		0,00	0,00		4,27	61,54	34,19	0,00			
Нейрохірургія	117	0	2	115	19	64	32	0	3,89	70,94	98,29
		0,00	1,71		16,24	54,70	27,35	0,00			
Анестезіологія та інтенсивна терапія	117	0	1	116	32	68	16	0	4,14	85,47	99,15
		0,00	0,85		27,35	58,12	13,68	0,00			
Медична генетика	117	0	0	117	24	44	49	0	3,79	58,12	100,00
		0,00	0,00		20,51	37,61	41,88	0,00			
Секційний курс	117	0	5	112	4	71	37	0	3,71	64,10	95,73
		0,00	4,27		3,42	60,68	31,62	0,00			
Інфекційні хвороби	117	0	14	103	1	17	85	0	3,18	15,38	88,03
		0,00	11,97		0,85	14,53	72,65	0,00			
Клінічна фармакологія	117	0	5	112	4	52	56	0	3,54	47,86	95,73
		0,00	4,27		3,42	44,44	47,86	0,00			
Екстрена та невідкладна допомога	117	0	4	113	28	54	31	0	3,97	70,09	96,58
		0,00	3,42		23,93	46,15	26,50	0,00			

Зрозуміло, що університет буде і надалі розвивати цей напрямок своєї навчальної діяльності. Необхідно ще раз ретельно розглянути всі резерви кафедр та навчальних підрозділів, що за деякими причинами не змогли використати в минулому для підвищення якості роботи з іноземними студентами. Декани V та VI факультетів надали нам деякі пропозиції, що повинні допомогти університету в подальшій реалізації цього напрямку. Найбільш цікаві з них такі:

- у зв'язку зі збільшенням прийому іноземних громадян на англomовну форму навчання продовжити забезпечення підготовки достатньої кількості викладачів, які вільно володіють англійською мовою;

- ширше використовувати сучасні технології в процесі навчання: створювати мультимедійні фільми та програми для ознайомлення із методиками обстеження та лікування хворих із різними нозологічними формами, банками тестових завдань «Крок 1» та «Крок 2», іншою навчально-методичною інформацією;

- з метою забезпечення профілактики правопорушень іноземними студентами та їх безпечного перебування здійснювати спільні заходи з правоохоронними органами та представниками іноземних земляцтв щодо інформування про основні законодавчі акти та правила поведінки під час навчання та дозвілля;

- інтенсифікувати роботу кафедр зі створення сучасних англomовних підручників, навчальних посібників та іншої навчально-методичної літератури;

- включити до списків рекомендованої літератури на кафедрах іноземну літературу, яка є в бібліотеці ХНМУ, репозитарії та матеріали сайтів кафедр;

- сприяти проведенню конференцій та інших заходів англійською мовою спільно для іноземних та вітчизняних студентів;

- з метою покращання підготовки студентів до складання МЛП «Крок 1» та «Крок 2» «Загальна лікарська підготовка» та «Стоматологія» продовжити практику використання банків «якірних» тестових завдань під час практичних занять та, як тестової частини, при проходженні модульного контролю з дисциплін, починаючи з 1-го курсу;

- продовжити практику триразових «пілотних» тестувань студентів 3-го, 5-го та 6-го курсів як частину підготовки до МЛП, після кожного наскрізного тестування проводити аналіз та надавати списки студентів з низькими показниками на профільні кафедри для індивідуальної роботи.

Як бачимо, впровадження практично всіх з цих заходів необхідно і для підвищення якості надання освітніх послуг при навчанні всіх інших контингентів студентів та курсантів, тому їх буде включено до пунктів Комплексного плану діяльності на наступний рік.

МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ ХНМУ

Вже декілька років у складі університету працює Медичний коледж. Це самостійна структурна одиниця нашого закладу зі своїми традиціями та особливостями у проведенні навчально-виховної роботи.

Планування процесу навчання у Медичному коледжі здійснюється відповідно до вимог основних чинних нормативно-правових актів, які регламентують діяльність з питань організації навчального процесу.

Навчальний процес у Медичному коледжі ХНМУ в 2014–2015 н. р. відбувався згідно з робочими навчальними планами, затвердженими директором. Навчальні плани були розроблені відповідно до примірних навчальних планів підготовки молодшого спеціаліста за спеціальностями: 5.12010102 «Сестринська справа», 5.12010101 «Лікувальна справа», 5.12010105 «Акушерська справа» (затверджені Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, 2011 р.). Відповідно до листа МОН України від 13.03.2015 № 1/9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015–2016 н. р.» педагогічна рада коледжу має право використовувати навчальні плани для здобувачів вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста без змін до 2017 р.

Графік навчального процесу на 2014–2015 н. р. було розглянуто та затверджено на засіданні педагогічної ради Медичного коледжу ХНМУ (протокол № 23 від 29.08.2014). Зміни до графіку навчального процесу не вносились.

У Медичному коледжі ХНМУ актуальним є питання збереження контингенту студентів, тому адміністрацією та викладачами постійно ведеться робота у цьому напрямку, а також щодо поліпшення адаптації студентів до умов навчання. Контингент студентів Медичного коледжу ХНМУ станом на 30.06.2015 р. наведено в *табл. І.62*.

**Таблиця І.62 – Додипломна освіта.
Контингент студентів Медичного коледжу ХНМУ**

Відділення «Акушерська справа»			
Курс	Бюджет	Контракт	Усього
II	–	21	21
III	–	27	27
Разом		48	48
Відділення «Сестринська справа»			
I	3	56	59
II	5	94	99
III	5	99	104
IV	4	108	112
Разом	17	357	374
Відділення «Лікувальна справа»			
I	–	30	30
II	–	29	29
III	–	29	29
IV	–	30	30
Разом	–	118	118
Усього по коледжу	17	523	540

Навчально-виховний процес у Медичному коледжі забезпечують п'ять циклових комісій: загальноосвітньої підготовки, гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки № 1, професійної та практичної підготовки № 2. Випускаючими є циклові комісії професійної та практичної підготовки № 1 (терапевтичні та педіатричні дисципліни) і професійної та практичної підготовки № 2 (хірургічні дисципліни).

Характеристика та аналіз успішності студентів Медичного коледжу ХНМУ наведена в таблицях за спеціальностями (табл. 1.63–1.76). Показники семестрового контролю знань студентів представлені за цикловими комісіями.

**Показники семестрового контролю знань студентів по циклах
Відділення «Сестринська справа»**

Таблиця 1.63 – Циклова комісія загальноосвітньої підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Українська мова	57	100
2	Українська література	69	100
3	Іноземна мова	61	100
4	Світова література	87	100
5	Історія України	75	100
6	Всесвітня історія	70	100
7	Людина і світ	92	100
8	Математика	32	100
9	Фізика	37	100
10	Астрономія	90	100
11	Біологія (Медична біологія)	92	100
12	Географія	88	100
13	Хімія	53	100
14	Інформатика	85	100
15	Фізична культура	89	100
16	Захист Вітчизни	92	100
17	Українська мова (ДПА)	62	100
18	Математика (ДПА)	38	100
19	Біологія (ДПА)	73	100
Усього по циклу		71	100

Таблиця 1.64 – Циклова комісія гуманітарної та соціально-економічної підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Основи філософських знань	69,5	100
2	Культурологія	69,2	100
3	Фізичне виховання	76,1	100
4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	71,2	100
5	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	55	100
6	Основи правознавства	73	100
7	Історія України	61	100
8	Соціологія	79,5	100
9	Основи економічної теорії	81	100
Усього по циклу		70,6	100

Таблиця І.65 – Циклова комісія природничо-наукової підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Основи латинської мови з медичною термінологією	47,4	100
2	Основи психології та міжособове спілкування	70,5	100
3	Основи медичної інформатики	80	100
4	Анатомія людини	47,9	100
5	Фізіологія	53,4	100
6	Патоморфологія та патофізіологія	50	100
7	Фармакологія та медична рецептура	47,3	100
8	Біонеорганічна хімія	33	100
9	Біоорганічна хімія	32	100
10	Фізична та колоїдна хімія	34,4	100
11	Мікробіологія	52,5	100
12	Основи екології та профілактичної медицини	66,5	100
13	Безпека життєдіяльності	82,8	100
14	Медична біологія	45	100
15	Основи біологічної фізики та медична апаратура	51,7	100
16	Зріст і розвиток людини	59,1	100
Усього по циклу		52,2	100

Таблиця І.66 – Циклова комісія професійної та практичної підготовки № 1

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Історія медицини та медсестринства	79,5	100
2	Основи медсестринства	60,5	100
3	Медсестринство у внутрішній медицині	54	100
4	Медсестринство в педіатрії	56,5	100
5	Медсестринство в інсектології	60	100
6	Медсестринство в дерматології та венерології	63	100
7	Медсестринство в сімейній медицині	67	100
8	Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині	54	100
9	Медсестринство в неврології	75	100
10	Медсестринство в психіатрії та наркології	72,5	100
11	Громадське здоров'я і громадське медсестринство	60,5	100
12	Медсестринська етика та деонтологія	75	100
13	Медична та соціальна реабілітація	53	100
Усього по циклу		64	100

Таблиця І.67 – Циклова комісія професійної та практичної підготовки № 2

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї	72	100
2	Медсестринство в хірургії	55	100
3	Медсестринство в акушерстві	51	100
4	Медсестринство в гінекології	46	100
5	Медсестринство в офтальмології	63	100
6	Медсестринство в оториноларингології	54	100
7	Медсестринство в онкології	50	100
8	Анестезіологія та реаніматологія	62	100
9	Військово-медична підготовка та медицина над-звичайних ситуацій	60	100
10	Основи охорони праці та охорона праці в галузі	68	100
Усього по циклу		58	100

Відділення «Акушерська справа»

Таблиця І.68 – Циклова комісія гуманітарної та соціально-економічної підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Основи філософських знань	80	100
2	Культурологія	80	100
3	Фізичне виховання	85	100
4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	75	100
5	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	75	100
6	Основи правознавства	70,6	100
7	Історія України	75	100
8	Соціологія	70	100
9	Основи економічної теорії	84	100
Усього по циклу		77	100

Таблиця І.69 – Циклова комісія природничо-наукової підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Основи латинської мови з мед. термінологією	80	100
2	Основи психології та міжособове спілкування	95	100
3	Основи медичної інформатики	85	100
4	Анатомія людини	55	100
5	Фізіологія людини	62,5	100
6	Патоморфологія та патофізіологія	60	100
7	Основи медичної генетики	55	100
8	Основи мікробіології з імунологією	75	100
9	Фармакологія та медична рецептура	80	100
10	Основи екології та профілактичної медицини	83	100
11	Безпека життєдіяльності	95	100
Усього по циклу		75	100

Таблиця І.70 – Циклова комісія професійної та практичної підготовки № 1

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Загальний догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка	75	100
2	Внутрішня медицина	58	100
3	Педіатрія	63	100
4	Дерматологія та венерологія	80	100
5	Інфектологія	81,5	100
6	Неврологія та психіатрія з наркологією	76	100
7	Медична та соціальна реабілітація	53	100
8	Епідеміологія	76	100
Усього по циклу		70	100

Таблиця І.71 – Циклова комісія професійної та практичної підготовки № 2

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Хірургія	58	100
2	Акушерство	52	100
3	Гінекологія	53	100
4	Анестезіологія і реаніматологія	41	100
5	Оториноларингологія	70	100
6	Офтальмологія	84	100
7	Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї	72	100
8	Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій	80	100
9	Основи охорони праці та охорона праці в галузі	86	100
Усього по циклу		100	100

Відділення «Лікувальна справа»
Таблиця І.72 – Циклова комісія загальноосвітньої підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Українська мова	82	100
2	Українська література	93	100
3	Іноземна мова	85	100
4	Світова література	100	100
5	Історія України	93	100
6	Всесвітня історія	93	100
7	Людина і світ	93	100
8	Математика	46	100
9	Фізика	53	100
10	Астрономія	97	100
11	Біологія	100	100
12	Географія	93	100
13	Хімія	80	100
14	Інформатика	93	100
15	Фізична культура	93	100
16	Захист Вітчизни	97	100
17	Українська мова (ДПА)	83	100
18	Математика (ДПА)	79	100
19	Біологія (ДПА)	96	100
Усього по циклу		87	100

Таблиця І.73 – Циклова комісія гуманітарної та соціально-економічної підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Основи філософських знань	86,2	100
2	Культурологія	75	100
3	Фізичне виховання	46,5	100
4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	75	100
5	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	64	100
6	Основи права	81	100
7	Історія України	73	100
8	Соціологія	79,3	100
9	Основи економічної теорії	83	100
Усього по циклу		73,6	100

Таблиця І.74 – Циклова комісія природничо-наукової підготовки

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Основи латинської мови з медичною термінологією	38	100
2	Основи загальної та медичної психології	55,8	100
3	Основи медичної інформатики	86,7	100
4	Анатомія людини	73,5	100
5	Фізіологія	66	100
6	Патоморфологія та патофізіологія	62	100
7	Фармакологія та медична рецептура	54	100
8	Біонеорганічна хімія	36,7	100
9	Біоорганічна хімія	40	100
10	Фізична та колоїдна хімія	43	100
11	Мікробіологія	57	100
12	Основи екології та профілактичної медицини	80	100
13	Безпека життєдіяльності	89,7	100
14	Медична біологія	51,7	100
15	Основи біологічної фізики та медична апаратура	66,7	100
16	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я	63,3	100
Усього по циклу		60,3	100

Таблиця І.75 – Циклова комісія професійної та практичної підготовки № 1

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка	54	100
2	Внутрішня медицина	55	100
3	Педіатрія	67	100
4	Дерматологія та венерологія	64	100
5	Інфектологія	69,5	100
6	Неврологія	57	100
7	Психіатрія та наркологія	57	100
8	Медична та соціальна реабілітація	70	100
9	Сімейна медицина	93	100
10	Геронтологія, геріатрія та паліативна медицина	67	100
11	Епідеміологія	86	100
12	Невідкладні стани у внутрішній медицині	67	100
13	Невідкладні стани в педіатрії	66	100
Усього по циклу		67	100

Таблиця І.76 – Циклова комісія професійної та практичної підготовки № 2

№ пор.	Дисципліна	Якісний показник, %	Абсолютний показник, %
1	Хірургія	45	100
2	Акушерство	46	100
3	Гінекологія	25	100
4	Стоматологічні захворювання	68	100
5	Анестезіологія і реаніματοлогія	80	100
6	Оториноларингологія	70	100
7	Офтальмологія	53	100
8	Онкологія	53	100
9	Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї	70	100
10	Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій	60	100
11	Основи охорони праці та охорона праці в галузі	80	100
12	Невідкладні стани в хірургії	67	100
13	Невідкладні стани в акушерстві та гінекології	47	100
Усього по циклу		59	100

Отже, навчальна успішність у коледжі знаходиться на достатньо високому рівні за всіма формами діяльності. Тому є незалежне підтвердження, а саме: результати ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок М», що проводиться відповідно до Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів «Медицина» і «Фармація», затвердженого наказом МОЗ України від 14.08.1998 № 251 (зарєстрованого у Міністерстві юстиції України 11.09.1998 № 563/3003). Ліцензійний іспит здійснюється на основі технологій педагогічного тестування, проводиться у письмовій (бланковій) тестовій формі. Екзаменаційний тест складається зі 150 тестових завдань, які пройшли фахову експертизу. У 2014–2015 н. р. іспити проводилися відповідно до графіка: на відділенні «Акушерська справа» – 15 січня 2015 р., на відділенні «Лікувальна справа» – 3 червня 2015 р., на відділенні «Сестринська справа» – 9 червня 2015 р. Результати складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок М» у 2014–2015 н. р. наведено в *табл. І.77–І.83*. Порівнюючи результати цього року з результатами складання іспитів різного рівня у 2013–2014 н. р., можна зробити висновок про достатньо високі показники навчальної ус-

підшості у медичному коледжі впродовж останніх років. Про стабільність результатів насамперед свідчить і те, що оцінки на різних рівнях достовірно відповідають одна одній.

Відповідно до Указу Президента України від 23 січня 1996 № 77 «Про заходи щодо реформування системи підготовки спеціалістів та працевлаштування випускників вищих навчальних закладів» та Порядку працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 1996 № 992, наказу МОЗУ № 367 від 25.12.1997, визначення місць працевлаштування персонально кожного випускника Медичного коледжу ХНМУ проводиться комісією з працевлаштування випускників. Склад комісії з працевлаштування затверджено Наказом ХНМУ № 309 від 29.08.2014 р.

Протягом 2014–2015 н. р. відбувся випуск студентів Медичного коледжу ХНМУ: 17 осіб відділення «Акушерська справа» (контрактна форма навчання); 110 осіб відділення «Сестринська справа», 4 з яких навчалися за державним замовленням; 30 осіб відділення «Лікувальна справа» (контрактна форма навчання).

**Результати складання ліцензійного інтегрованого іспиту
студентами Медичного коледжу ХНМУ (2013–2014 та 2014–2015 н. р.)**

Таблиця І.77 – Додипломна освіта. «Крок М. Акушерська справа»

Навчальний рік	Кількість студентів	Тест, %	Субтести, %											
			Акушерство	Гінекологія. Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї	Педіатрія	Внутрішня медицина	Хірургія	Загальний догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка	Інші професійно-зорієнтовані дисципліни	Дермато-венерологія	Інфектологія	Анестезіологія та реаніматологія	Нервові та психічні хвороби	Охорона праці
2014–2015	17	90,1	90,6	81	98	97,4	82,7	82,8	97,6	98	98	94,1	98	100
2013–2014	22	87,6	88,6	87,4	85,9	75,5	87,1	97,7	94,2	100	93,9	97	100	80,3

Таблиця І.78 – Додипломна освіта. «Крок М. Сестринська справа»

Навчальний рік	Кількість студентів	Тест. %	Субтести, %													
			Основи медсестринства	Медсестринство у внутрішній медицині	Медсестринство в інших дисциплінах терапевтичного профілю	Медсестринство у хірургії	Медсестринство в інших дисциплінах хірургічного профілю	Медсестринство в педіатрії	Медсестринство в акушерстві та гінекології	Невідкладні стани	Медсестринське обстеження	Медсестринський діагноз	Планування медсестринських втручань	Реалізація плану медсестринських втручань	Оцінка результатів медсестринських втручань та їх корекція	Інша діяльність та знання медсестри
2014–2015	110	91,9	91,1	88,8	95,6	91,7	83,8	95,4	88,4	94,2	87,1	93,4	89,3	93,3	96,5	91,2
2013–2014	96	84	80,6	85,8	85,8	82,4	82,4	82,5	81,9	89,3	81,4	83,8	83,7	87,3	84,5	82,4

Таблиця І.79 – Додипломна освіта. «Крок М. Лікувальна справа» (2014–2015 н. р.)

№ пор.	Кількість студентів	Тест, %	Субтести, %													
			Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка	Внутрішня медицина	Дисципліни терапевтичного профілю (нервові, психічні, інфекційні, шкірні і венеричні хвороби, основні реабілітації, фізіотерапія, ЛФК та масажу)	Хірургічні хвороби	Дисципліни хірургічного профілю (основні реанімації, травматологія, хвороби вуха, горла, носа, очні хвороби, захворювання зубів і порожнини рота)	Педіатрія	Акушерство і гінекологія	Невідкладні стани у внутрішній медицині	Невідкладні стани в хірургії	Невідкладні стани в педіатрії	Невідкладні стани в акушерстві та гінекології	фельдшер ФАП	фельдшер ШМД	фельдшер здоров'я пункту промислового підприємства
1	30	92,6	95,8	95,4	97,5	95,2	78,9	93,7	85,2	97,1	97,8	81,1	94,4	93,5	88,3	90,2

Таблиця І.80 – Додипломна освіта. «Крок М. Лікувальна справа» (2013–2014 н. р.)

№	Група	Факультет	Кількість студентів	Тест, %	Субтести, %								
					Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка	Терапевтичний профіль	Хірургічний профіль	Педіатрія з курсом дитячих інфекцій та основами імунпрофілактики	Акушерство і гінекологія	Невідкладні стани	фельдшер ФАП	фельдшер ШМД	фельдшер здоров'я пункту промислового підприємства
1	46	9	29	78,6	82,8	79,7	81,4	71,1	79,6	79,2	78,3	84,1	71

**Таблиця І.81 – Додипломна освіта. Підсумки Державного комплексного кваліфікаційного іспиту
зі спеціальності 5.12010102 «Сестринська справа» у 2015 р.**

Комплексний кваліфікаційний Державний іспит з фаху «Сестринська справа»	Кількість студентів		Середній бал		% випускників, які отримали відмінні, добрі, задовільні оцінки												Кількість випускників, які отримали дипломи з відзнакою				Кількість випускників, які отримали незадовільні оцінки			
	відмінні				%		добрі		%		задовільні		%											
	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний, %	попередній, %	звітний, %	попередній, %		
Теоретична частина	110	91	4,17	4,04	19	9	17	9,8	91	77	83	84	–	5	–	6,2	12	15	11	16	–	–	–	–
Практична частина	110	91	3,9	4,1	26	27	23,6	30	48	34	43,6	37	36	30	32,8	32								

**Таблиця І.82 – Додипломна освіта. Підсумки Державного комплексного кваліфікаційного іспиту
зі спеціальності 5.12010105 «Акушерська справа» у 2015 р.**

Комплексний кваліфікаційний Державний іспит з фаху «Сестринська справа»	Кількість студентів		Середній бал		% випускників, які отримали відмінні, добрі, задовільні оцінки										Кількість випускників, які отримали дипломи з відзнакою				Кількість випускників, які отримали незадовільні оцінки					
	відмінні				%		добрі		%		задовільні		%											
	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний	попередній	звітний, %	попередній, %	звітний	попередній	звітний, %	попередній, %
Теоретична частина	17	22	4,05	4,5	1	12	5,8	54	16	10	94,2	46	–	–	–	–	1	2	5,8	9	–	–	–	–
Практична частина	17	22	3,9	3,7	3	3	17,6	14	10	11	58,9	50	4	8	23,5	36								

**Таблиця І.83 – Додипломна освіта. Підсумки Державного комплексного кваліфікаційного іспиту
зі спеціальності 5.12010101 «Лікувальна справа» у 2015 р.**

Комплексний кваліфікаційний Державний іспит з фаху «Лікувальна справа»	Кількість студентів		Середній бал		% випускників, які отримали відмінні, добрі, задовільні оцінки												Кількість випускників, які отримали дипломи з відзнакою				Кількість випускників, які отримали незадовільні оцінки			
	відмінні				%		добрі		%		задовільні		%											
	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній	попередній	звітній, %	попередній, %	звітній	попередній	звітній, %	попередній, %
Теоретична частина	30	29	4,2	4,1	6	2	20	6,9	24	25	80	86,2	–	2	–	6,9	2	7	6,6	24	–	–	–	–
Практична частина	30	29	3,9	3,9	4	8	13,2	27,6	16	11	53,2	37,9	11	10	36,6	34,5								

На підставі листа директора Департаменту охорони здоров'я ХОДА «Про визначення місць працевлаштування випускників Медичного коледжу ХНМУ, які навчались за державним замовленням» № 04/310 від 26.05.2015 та рішення комісії з працевлаштування Медичного коледжу ХНМУ (Протокол № 3 від 27.05.2015 р.) проведено розподіл випускників, які навчались за державним замовленням: ДЛПЗ Центральна клінічна лікарня Укрзалізниці – 1 особа; КЗОЗ Харківська міська клінічна лікарня швидкої та невідкладної медичної допомоги ім. проф. О. І. Мещанінова – 3 особи.

Якщо ми торкнулися результатів розподілу, розглянемо, як він відбувався на медичних та стоматологічному факультеті. Відповідно до наказу МОЗ України від 17.07.2014 № 506 «Про заходи щодо реалізації рішення Колегії Міністерства охорони здоров'я України від 01 липня 2014 р. № 3» 19 листопада 2014 р. комісією з проведення персонального розподілу та працевлаштуванню випускників 2015 р. під головуванням ректора В.М. Лісового та у присутності заступника директора кадрового менеджменту, освіти та науки МОЗ України О.П. Волосовця в університеті було проведено персональний розподіл.

Всього були працевлаштовані 296 випускників, 3 випускники отримали можливість самостійного працевлаштування.

Випускники 2015 р. були направлені до закладів охорони здоров'я 24 областей, у тому числі до закладів охорони здоров'я Харківської області – 136 випускників; до закладів охорони здоров'я, що розташовані в сільській місцевості – 160 випускників, у т. ч. Харківської області – 79 осіб.

Направлення на роботу проходило за 37 спеціальностями. Основні спеціальності, за якими працевлаштовані випускники 2015 р., такі: лікар загальної практики – сімейний лікар – 106; лікар-лаборант – 44; лікар-педіатр – 35.

Плани МОЗ з розподілу у 2015 р. були виконані без порушень.

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА

У минулому році ми продовжували наполегливу роботу з розширення переліку освітніх послуг, які може надавати університет різним категоріям населення. Це більше стосувалось післядипломної освіти. У зв'язку з отриманням ліцензії надання освітніх послуг підвищення кваліфікації лікарів МОН України (від 10.03.2015 р. АЕ № 636084) обсяг післядипломної підготовки лікарів за акредитованими спеціальностями у галузі знань 1201 «Медицина» шляхом проведення циклів тематичного удосконалення, передатестаційних циклів, спеціалізації (перепідготовки), стажування зріс до 2500.

Ліцензований обсяг освітніх послуг у 2014 р. складав:

- підвищення кваліфікації (тематичне удосконалення) – 400 осіб;
- підвищення кваліфікації (передатестаційні цикли) – 550 осіб;
- спеціалізація – 120 осіб;
- адміністративний менеджмент – 15 осіб;
- педагогіка вищої школи – 30 осіб;
- підготовка немедичних працівників з надання першої невідкладної медичної допомоги – 1500 осіб;
- соціальна робота – 30 осіб.

Освітні послуги, що надавались у Навчально-науковому інституті післядипломної освіти ХНМУ у 2014–2015 н. р., були такі:

– первинна післядипломна спеціалізація (інтернатура) за 27 спеціальностями; залежно від спеціальності тривалість навчання в інтернатурі складала від 1 до 3 років;

– підвищення кваліфікації лікарів шляхом проведення спеціалізації (тривалість навчання від 2,5 до 10 міс);

– підвищення кваліфікації лікарів шляхом проведення тематичного удосконалення (тривалість циклу від 0,5 до 1 міс);

– передатестаційних циклів (тривалість один місяць);

– стажування;

– підготовка немедичних працівників відповідно до Постанови КМУ № 1115 від 21.11.2012 р.;

– отримання другої вищої освіти за спеціальністю «Адміністративний менеджмент» та «Педагогіка вищої школи» за ОКР «Магістр»;

– навчання за спеціальністю «Соціальна робота» за ОКР «Бакалавр».

Важливе місце в розвитку післядипломної освіти посіла робота з розширення переліку надання освітніх послуг з отримання другої вищої освіти, зокрема поряд з підготовкою фахівців за спеціальністю «Адміністративний менеджмент». У 2014–2015 н. р. проведено набір та навчання фахівців за спеціальністю «Педагогіка вищої школи».

За спеціальністю 8.18010018 «Адміністративний менеджмент» навчається 14 студентів, ними виконано магістерські роботи.

За спеціальністю 8.180010021 «Педагогіка вищої школи» навчається – 30 студентів, ними виконано магістерські роботи.

У 2014–2015 н. р. проведена велика робота ННПО ХНМУ з підготовки неметичних працівників з надання першої невідкладної допомоги.

27.05.2014–16.06.2014 р. та 08.10.2014–21.10.2014 р. кафедрою МНС, анестезіології та інтенсивної терапії проводилась підготовка 68 членів волонтерського загону Харківського національного медичного університету за програмою надання першої медичної допомоги за II рівнем «Початкова професійна підтримка життя» (48 год).

На сьогодні створюється Навчально-тренувальний центр волонтерів із надання невідкладної домедичної допомоги при Координаційній раді студентського самоврядування ХНМУ під керівництвом Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ.

Головною метою створення центру є необхідність проведення разом із викладачами ХНМУ навчання студентів інших вищих навчальних закладів м. Харкова за програмами Надання першої медичної допомоги за I рівнем «Основи підтримки життя» (12 год), а також з надання домедичної допомоги шляхом само- та взаємодопомоги. Волонтерів ХНМУ готують як інструкторів-асистентів викладача.

25.03.2015 р. відбувся семінар для 40 студентів ХНМУ 2–5-х курсів, членів медичного волонтерського загону з основ викладання за програмою надання домедичної допомоги. За результатами навчання слухачам вручені сертифікати інструктора-асистента викладача НТП.

07.05.2015 р. 11 студентів пройшли навчання з надання першої невідкладної медичної допомоги, само- та взаємодопомоги в екстремальних ситуаціях для студентів – членів волонтерського загону Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії Державного управління при президентіві України.

18.06.2015 р. були проведені курси з надання першої невідкладної медичної допомоги та теоретично-практичні заняття з надання само- та взаємодопомоги в екстремальних ситуаціях для студентів волонтерського загону Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (7 слухачів).

Групою викладачів, відповідно до звернень керівництва Національної гвардії України, Обласної державної адміністрації Харківської області та волонтерського руху «HELP ARMY», протягом другої половини 2014 р. та початку 2015 р. проводились заняття з особовим складом окремих частин Національної гвардії України та Збройних сил України.

30.01.2015–31.01.2015 р. відбулись навчально-методичні збори з надання домедичної допомоги шляхом само- та взаємодопомоги для військовослужбовців Національної гвардії України – 230 осіб.

29.08.2014–04.09.2014 р. проводились заняття для медичного складу (Медична рота – лікарі, фельдшери та медичні сестри) ВЧ ЗСУ за темою «Невідкладні стани» – 17 осіб.

Теоретично-практичні заняття з надання домедичної допомоги шляхом само- та взаємодопомоги для військовослужбовців ЗСУ – 594 особи.
23.02.2015–24.02.2015 р. теоретично-практичні заняття з надання домеди-

чної допомоги шляхом само- та взаємодопомоги для військовослужбовців ЗСУ – 600 осіб.

24.06.2015 р. проведені навчальні заняття з надання першої невідкладної медичної допомоги у військових умовах та теоретично-практичних занять з надання само- та взаємодопомоги при отриманні поранень для особового складу військової частини 3017 Національної гвардії України – 170 осіб.

Таким чином, на сьогодні проведено навчання 1625 військовослужбовців вказаного контингенту. В процесі цієї роботи підготовка проводилась за трьома напрямками, а саме:

- заняття для медичного складу (лікарі, фельдшери та медичні сестри);
- підготовка санітарних інструкторів рот;
- заняття для військовослужбовців з надання само- та взаємодопомоги.

У роботі в ННПО ХНМУ важливе місце надається новим педагогічним технологіям та участі у виставкових заходах Міністерства освіти та науки України, про що свідчить нагорода ХНМУ дипломом Гран-прі та золотою медаллю за участь у міжнародній виставці «Освіта та кар'єра – 2014» у номінації «Кращий дизайн офіційного сайту вищого навчального закладу».

У ННПО ХНМУ створюються умови для модернізації післядипломної медичної освіти, відповідно до імплементації положень Закону України «Про вищу освіту» у роботу університету та Концепції нової системи охорони здоров'я.

Проводиться робота із запровадження лікарської резидентури як форми післядипломної підготовки лікарів-спеціалістів, де ХНМУ бере активну участь у розробці положень про резидентуру, інтернатуру, клінікоординатуру.

Підготовка лікарів-інтернів в ХНМУ в 2014–2015 н. р. проводиться згідно з «Положенням про спеціалізацію (інтернатуру) у вищих медичних і фармацевтичних закладах III–IV рівнів акредитації», затвердженого наказом № 291 від 19.09.1996 р. за 27 спеціальностями: акушерство та гінекологія, анестезіологія та інтенсивна терапія, внутрішні хвороби, дитяча хірургія, дитяча анестезіологія, епідеміологія, загальна гігієна, загальна практика – сімейна медицина, інфекційні хвороби, медицина невідкладних станів, неврологія, дерматовенерологія, ортопедія та травматологія, отоларингологія, офтальмологія, патологічна анатомія, психіатрія, педіатрія, радіологія, стоматологія, судово-медична експертиза, урологія, хірургія, неонатологія, нейрохірургія, лабораторна діагностика, пульмонологія та фтизіатрія.

У 2014–2015 н. р. до роботи з інтернами було залучено 134 НПП: 49 професорів, 65 доцентів та 20 асистентів ХНМУ.

Підготовку в інтернатурі з 01.09.2014 р. розпочали 264 інтерни 1-го року навчання (114 – за державним замовленням, 156 – за контрактом), інтернів 2-го року – 242 (96 – за бюджетом, 146 – за контрактом), інтернів 3-го року – 30 (9 – за бюджетом, 21 – за контрактом).

На 01.01.2015 р. в ННПО навчалось 542 інтерни, з них за бюджетом – 219 та за контрактом – 323.

**Таблиця І.84 – Післядипломна освіта.
Контингент лікарів-інтернів у 2014–2015 н. р.**

№ пор.	Кафедра	1-й рік навчання			2-й рік навчання			3-й рік навчання			Усього
		Б	К	В-го	Б	К	В-го	Б	К	В-го	
1	Акушерства, гінекології та ДГ	1	13	14	3	10	13	4	10	14	41
2	МНС, анестезіології та ІТ: Анестезіологія: МНС	4	10	14	4	7	11	–	–	–	25
		7	1	8	8	–	8	–	–	–	16
3	Внутр. медицини № 1	–	2	2	5	4	9	–	–	–	11
4	Внутр. медицини № 2 і КІ та А	5	–	5	6	1	7	–	–	–	12
5	Внутр. медицини № 3	1	6	7	3	11	14	–	–	–	21
6	Внутрішніх та професійних хвороб	1	–	1	–	–	–	–	–	–	1
7	Дитячої хірургії: дитяча анестезіологія дитяча хірургія	1	2	3	–	–	–	–	–	–	3
		–	2	2	1	–	1	4	1	5	8
8	Епідеміології	1	–	1	–	–	–	–	–	–	1
9	Гігієни і екології № 2	6	2	8	–	–	–	–	–	–	8
10	ЗПСМ	43	1	44	15	–	15	–	–	–	59
11	Інфекційних хвороб	–	5	5	2	4	6	–	–	–	11
12	Неврології №2	–	1	1	–	2	2	–	–	–	3
13	Нейрохірургії	–	2	2	–	–	–	–	–	–	2
14	ЕНМД, ортопедії та травматології	–	5	5	1	1	2	–	–	–	7
15	Оториноларингології	1	1	2	–	3	3	–	–	–	5
16	Офтальмології	1	1	2	4	2	6	–	–	–	8
17	Патологічної анатомії	7	–	7	–	–	–	–	–	–	7
18	Психіатрії, наркології та МП	–	–	–	1	1	2	–	–	–	2
19	Педіатрії № 1 та неонатології Педіатрія Неонатологія	8	5	13	9	2	11	–	–	–	24
		–	–	–	1	–	1	–	–	–	1
		5	–	5	7	3	10	–	–	–	15
20	Педіатрії № 2	4	3	7	4	2	6	–	–	–	13
21	Радіології	4	3	7	4	2	6	–	–	–	13
22	Стоматології	6	73	79	13	80	93	–	–	–	172
23	Судової медицини	–	2	2	8	1	9	–	–	–	11
24	Урології, нефрології та андрології	–	1	1	–	1	1	–	–	–	2
25	Хірургії № 1	1	10	11	–	6	6	1	7	8	25
26	Хірургії № 2	3	–	3	–	5	5	–	3	3	11
27	Дерматовенерологія	–	–	–	1	–	1	–	–	–	1
28	Фтизіатрії та пульмонології	3	–	3	–	–	–	–	–	–	3
29	Клінічної лаб. діагн.	5	8	13	–	–	–	–	–	–	13
Усього		114	156	270	96	146	242	9	21	30	542

Слід зауважити, що в цьому навчальному році набрано 154 інтерни-контрактники при плані набору на 2014 р. 140 осіб. На кафедрах ХНМУ навчаються 48 лікарів-інтернів, випускників Донецького НМУ та Луганського ДМУ, з них за бюджетом – 28 осіб, за контрактом – 20 осіб.

У 2014–2015 н. р. Навчально-науковим інститутом післядипломної освіти ХНМУ надавались освітні послуги з підвищення кваліфікації ліка-

рів шляхом тематичного удосконалення за 21 спеціальністю, проведення передатестаційних циклів за 32 спеціальностями, циклів спеціалізації за 13 спеціальностями.

Згідно із затвердженим навчально-виробничим планом Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ в 2014–2015 н. р. проведено передатестаційних циклів – 37, циклів спеціалізації – 13, тематичного удосконалення – 53.

До участі у проведенні даних циклів було залучено: 32 кафедри, 52 професори, 93 доценти, 39 асистентів ХНМУ.

У 2014–2015 н. р. порівняно з 2013–2014 н. р. було розроблено, затверджено та проведено 10 нових циклів ТУ, а саме:

1. Кафедра акушерства, гінекології та дитячої гінекології – «Ультразвукова діагностика в перинатології та дитячій гінекології».

2. Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології – «Діагностика та превенція суїцидальної поведінки».

3. Кафедра хірургії № 1 – «Актуальні питання ендоскопії».

4. Кафедра внутрішніх та професійних хвороб – «Актуальні питання професійної патології».

5. Кафедра неврології № 2 – «Структурно-функціональна діагностика захворювань нервової системи».

6. Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології – «Актуальні питання психіатрії та наркології в загальній медичній практиці».

7. Кафедра хірургії № 1 – «Особливості діагностики та лікування вроджених та набутих вад серця».

8. Кафедра хірургії № 1 – «Діагностика та лікувальна бронхоскопія».

9. Кафедра акушерства, гінекології та дитячої гінекології – «Використання сучасних репродуктивних технологій у медичній практиці».

10. Кафедра соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я – «Доказова медицина з основами сучасної епідеміології та біологічної статистики».

У 2014–2015 н. р. на курсах тематичного удосконалення, спеціалізації, стажування і передатестаційних циклах навчалися слухачі не тільки з м. Харкова і Харківської області, а і з різних міст України.

Цикли тематичного удосконалення закінчили та отримали посвідчення 437 фахівців (з них за контрактом 9) лікувально-профілактичних закладів не тільки Харківської області (35) та м. Харкова (381), а й інших регіонів України (21).

Відповідно до п. 3.14 «Плану заходів МОЗ України для організації навчального процесу у вищих навчальних закладах післядипломної освіти, підпорядкованих МОЗ України, в умовах режимів підвищеної готовності та надзвичайної ситуації» було спільно розроблено кафедрами університету (медицини катастроф та військової медицини; екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії та травматології; внутрішніх та професійних хвороб; гігієни та екології № 1; епідеміології та стоматології), затверджено вченою радою ХНМУ 20.05.2015 р. та проведено у травні

2015 р. цикл тематичного удосконалення «Актуальні питання військово-медичної підготовки в умовах режимів підвищеної готовності та надзвичайних ситуацій» тривалістю 18 год для науково-педагогічних та педагогічних працівників ВМНЗ І–ІV рівнів акредитації з кількістю 285 слухачів.

У 2014–2015 н. р. пройшли передатестаційні цикли та отримали посвідчення про проходження підвищення кваліфікації та свідоцтва про складання іспиту після проведення передатестаційних циклів зі спеціальностей: «Стоматологія», «Епідеміологія», «Гастроентерологія», «Хірургічна стоматологія», «Терапія», «Психіатрія», «Нейрохірургія», «Дитяча анестезіологія», «Ортопедична стоматологія», «Дитяча стоматологія», «Неврологія», «Терапевтична стоматологія», «Загальна практика – сімейна медицина», «Неонатологія», «Педіатрія», «Анестезіологія», «Ортопедія і травматологія», «Алергологія», «Офтальмологія», «Ендоскопія», «Генетика медична», «Акушерство і гінекологія», «Дитяча гінекологія», «Судинна хірургія», «Хірургія серця та магістральних судин», «Торакальна хірургія», «Хірургія», «Ревматологія», «Дитяча хірургія», «Дитяча нефрологія», «Отоларингологія», «Нефрологія», «Медична генетика» 283 фахівці лікувально-профілактичних закладів (з них за контрактом – 27 лікарів) м. Харкова, Харківської області – 28, інших регіонів України – 20; у тому числі пройшли курси стажування та отримали сертифікати 26 лікарів-спеціалістів: за фахом «Стоматологія» – 3 лікарі, «Ортопедична стоматологія» – 1 лікар, «Дитяча гінекологія» – 1, «Хірургія» – 3, «Психіатрія» – 1, «Дитяча хірургія» – 1, за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» – 2; «Хірургічна стоматологія» – 5; «Терапевтична стоматологія» – 4; «Епідеміологія» – 1; «Терапія» – 1; «Торакальна хірургія» – 3 лікарі.

Закінчили та продовжують навчання на 13 циклах спеціалізації та отримали сертифікати лікаря-спеціаліста 98 фахівців (з них за контрактом – 23 лікарі, у тому числі пройшли курси стажування та отримали сертифікати 2 лікарі-спеціалісти за фахом «Терапевтична стоматологія»): 7 – за фахом «Генетика медична», 2 – за фахом «Дитяча хірургія», 8 – за фахом «Дитяча гінекологія», 5 – за фахом «Ортопедична стоматологія», 7 – за фахом «Дитяча офтальмологія», 6 – за фахом «Дитяча стоматологія», 7 – за фахом «Ендоскопія», 6 – за фахом «Торакальна хірургія», 6 – за фахом «Хірургія серця та магістральних судин», 19 – за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» (з них: 13 лікарів-терапевтів та 6 лікарів-педіатрів дільничних), 9 – за фахом «Хірургічна стоматологія», 10 – за фахом «Терапевтична стоматологія» та продовжують навчання 6 лікарів за фахом «Ортодонтія».

З боку слухачів циклів тематичного удосконалення, ПАЦ та спеціалізації, а також у відгуках керівників медичних установ надана позитивна оцінка роботи кафедр щодо організації циклів, їх актуальності, науковості та науково-практичного рівня.

Вагомим засобом підвищення ефективності навчального процесу стало подальше втілення рейтингу навчальної діяльності лікарів-інтернів, що дозволило проводити систематичний аналіз поточної успішності, під-

вищити рівень здійснення поточного контролю з боку ННПО на очному циклі.

На початку навчального року у вересні 2015 р. були проведені ви-робничі збори з лікарями-інтернами 1-го року навчання, де вони були ознайомлені з «Положенням про організацію поточного контролю та рей-тингової системи оцінки навчальної діяльності лікарів-інтернів».

Згідно з «Положенням про організацію поточного контролю» що-місячно викладачі лікарів-інтернів, які навчаються на очному циклі, по-дають до ННПО підсумки поточної атестації інтернів за місяць, а старос-ти груп лікарів-інтернів «Журнали обліку відвідування занять очного ци-клу навчання лікарями-інтернами». Ці дані аналізуються і обговорюються на кожному засіданні вченої ради ННПО ХНМУ.

На засіданні вченої ради ННПО від 03.02.2015 р. за № 2 були за-слухані підсумки роботи викладачів кафедр ННПО з контролю поточної успішності та забезпечення об'єктивного рейтингу навчальної діяльності лікарів-інтернів, курсантів в осінньому семестрі 2014–2015 н. р., підсумки рейтингової атестації лікарів-інтернів у першому півріччі.

На засіданні вченої ради ННПО від 05.05.2015 р. за № 5 були за-слухані підсумки рейтингової атестації лікарів-інтернів на кафедрах ННПО у другому півріччі 2014–2015 н. р.

Організація поточного контролю та рейтингової системи оцінки на-вчальної діяльності лікарів-інтернів сприяє активізації навчального про-цесу на кафедрах, об'єктивізації підсумкового результату вивчення дис-циплін лікарями-інтернами.

Поточний контроль за набуттям знань та умінь слухачів забезпечу-ється викладачами групи через виставлення оцінок в академічний журнал.

24 березня 2015 р. 189 лікарів-інтернів складали ЛП «Крок 3. За-гальна лікарська підготовка». Як свідчать результати іспиту (*табл. 1.86*), лікарі-інтерни набули необхідного рівня професійної підготовки, що до-звولیло успішно витримати ліцензійні умови іспиту.

Таблиця І.85 – Підсумки річної атестації лікарів-інтернів за 2014–2015 н. р.

№ пор.	Період	% здійснення поточного контролю	Показники поточної успішності						Кількість не атестованих
			Відмінно, %	Добре, %	Задовільно, %	Незадовільно, %	Якісна успішність, %	Середній бал	
1	Вересень 2014	97,9	29	55	16	0	90,7	4,1	26
2	Жовтень 2014	98,4	30,6	51,2	17,3	0	84,3	4,1	41
3	Листопад 2014	98,7	29,7	58,1	11,4	0	88,95	4,2	43
4	Грудень 2014	99,4	25,8	50,1	42	0	78,3	4,0	3
5	Січень 2015	96,4	24	56,4	18,1	0	88,3	4,0	13
6	Лютий 2015	98,3	27,1	51,1	22,9	0	85,0	4,05	28
7	Березень 2015	97,4	32,3	55,7	19,2	0	88,9	4,3	35
8	Квітень 2015	94,9	28	53,9	18,3	0	84,02	4,05	48
9	Травень 2015	100	21,7	56,9	21,0	0	80,9	3,95	28
10	Червень 2015	100	22,1	58	16	0	83,5	4,1	0
У цілому по ННІПО		98,1	27,03	54,6	20,2	0	85,3	4,1	26,5

Таблиця І.87 – Результати складання ЛПІ інтернами за спеціалізаціями «Крок 3. Загальна лікарська підготовка» 2015 р. порівняно з 2014 р.

Код спеціалізації	Назва спеціалізації	Кількість інтернів	Тест, %		Порівняльні результати, %
			2015	2014	
1	Акушерство і гінекологія	17	74,4	72,1	+2,3
2	Анестезіологія	14	80	83,8	-3,8
55	Внутрішні хвороби	16	72,5	79,9	-7,4
24	Дитяча анестезіологія	3	78,7	—	—
31	Дитяча хірургія	2	69,5	90,5	-21
37	Загальна гігієна	9	76,1	73,2	+2,9
4	ЗПСМ	46	81,5	76,8	+4,7
42	Епідеміологія	1	84,5	79,1	+5,4
5	Інфекційні хвороби	4	73,9	76,4	-2,5
6	Лабораторна діагностика	5	82,3	-	-
8	Медицина невідкладних станів	8	76,2	75,6	+0,6
9	Неврологія	1	82,5	74,2	+8,3
10	Нейрохірургія	2	76,5	—	—
12	Дерматовенерологія	—	—	72	—
56	Пульмонологія та фтизіатрія	3	73,8	72	+1,8
12	Ортопедія і травматологія	5	64,9	84,5	-19,6
13	Отоларингологія	2	76	82,0	-6
14	Офтальмологія	2	78,8	86,5	-7,7
15	Патологічна анатомія	7	80,3	81,6	-1,3
35	Педіатрія	17	74,2	80,7	-8,3
16	Психіатрія	—	—	86,8	—
53	Радіологія	8	73,1	73,2	-0,1
19	Судово-медична експертиза	2	46,2	61,8	-15,6
21	Урологія	1	80,5	73,5	+7
23	Хірургія	14	80,8	72,4	+8,4

Аналізуючи результати складання ЛПІ «Крок 3. Загальна лікарська підготовка» за субтестами, звертає на себе увагу те, що підвищилися середні показники з розділу «Хірургічний профіль» (+3,7%), «Загальні питання» (+8%), «Педіатричний профіль» (+2,2%).

11 листопада 2014 р. в ХНМУ Центром тестування при МОЗ України було проведено ЛПІ «Крок 3. Стоматологія» (табл. І.88–І.89). Іспит пройшов для інтернів 2-го року навчання.

Таблиця І.88 – Результати ЛПІ «Крок 3. Стоматологія» (11.11.2014 р.)

Рік	Всього інтернів	Середнє по ВНЗ, %
2014	92	78,3
2013	98	74,4
Δ	-6	+3,9

Таблиця І.89 – Аналіз результатів складання ЛІІ «Крок 3. Загальна лікарська підготовка» 2015 р. за субтестами

Рік	Кількість інтернів	Тест, %	Субтести, %											
			Загальні питання	Невідкладні стани	Організація допомоги в екстремальних ситуаціях	Терапевтичний профіль	Хірургічний профіль	Педіатричний профіль	Акушерсько-гінекологічний профіль	Інфекційний профіль	Діагностика та диференційна діагностика	Лабораторно-інструментальне обстеження	Ведення пацієнта	Профілактика та прогноз стану хворого
2015	189	77	85	78,5	73	77,9	74,6	82	81	73,2	77,9	78,5	76,5	78,6
2014	153	77,3	77	78,5	74	77,8	70,9	79,8	86,7	82,1	81	74	74,3	75,4
Δ	+36	-0,3	+8	0	-1	+01	+3,7	+2,2	-5,7	-8,9	-3,1	+4,5	+2,2	+3,2

Усі інтерни-стоматологи склали іспит позитивно, крім двох (2,1%) – Зленко В.В. та Курдюков А.В. Інтерни-стоматологи правильно відповіли на 78,3% при минулорічному показнику 74,4% (+3,9%).

**Таблиця І.90 – Інтерни, які не склали іспит
«Крок 3. Стоматологія» (11.11.2014 р.)**

Рік	Кількість інтернів	Усього не склали	
		Кількість	%
2012	88	2	2,2
2013	98	6	6,1
2014	92	2	2,1

26 травня 2015 р. в ХНМУ Центром тестування при МОЗ України вперше було проведено ЛП «Крок 3. Лабораторна діагностика 2015 р.». Із 8 лікарів-інтернів іспит не склали 3 інтерни: Авраменко С.А., Мащенко А.С., Протопопов О.М.

У січні 2015 р. атестація на визначення знань та практичних навичок із присвоєнням звання лікаря проводилась за 7 спеціальностями згідно з розкладом, затвердженим ректором університету із середнім балом: «Психіатрія» (2 інтерни) – 4,5; «Неврологія» (2 інтерни) – 5,0; «Радіологія» (5 інтернів) – 4,4; «Судово-медична експертиза» (9 інтернів) – 3,8; «Медицина невідкладних станів» (8 інтернів) – 4,0; «Інфекційні хвороби» (6 інтернів) – 4,5; «Дерматовенерологія» (1 інтерн) – 5,0.

Середній бал заключної атестації випускників-інтернів у січні 2015 р. склав 4,2, проти 4,1 у січні 2014 р.

Завершувальна атестація лікарів-інтернів у червні 2015 р. проходила за 17 спеціальностями з середнім балом: «Акушерство та гінекологія» (14 інтернів) – 4,1; «Загальна практика – сімейна медицина» (14 інтернів) – 4,0; «Внутрішні хвороби» (28 інтернів) – 4,32; «Патологічна анатомія» (7 інтернів) – 4,7; «Ортопедія і травматологія» (2 інтерни) – 5,0; «Педіатрія» (20 інтернів) – 4,55; «Анестезіологія та інтенсивна терапія» (11 інтернів) – 4,27; «Хірургія» (11 інтернів) – 4,18; «Загальна гігієна» (6 інтернів) – 4,5; «Епідеміологія» (1 інтерн) – 5,0; «Стоматологія» (85 інтернів) – 3,7; «Дитяча хірургія» (5 інтернів) – 3,8; «Отоларингологія» (3 інтерни) – 4,3; «Офтальмологія» (5 інтернів) – 5,0; «Неонатологія» (1 інтерн) – 5,0; «Урологія» (1 інтерн) – 5,0; «Лабораторна діагностика» (9 інтернів) – 4,4. Усього 260 чоловік.

Усі інтерни склали атестацію на визначення знань та практичних навичок позитивно. Середній бал атестацій на визначення знань та практичних навичок випускників-інтернів у 2015 р. склав: у січні – 4,2 проти 4,1 у 2014 р., у червні – 4,46 проти 4,12 у 2014 р.

Атестація лікарів-інтернів на визначення рівня знань та практичних навичок за кожним фахом проходила в три етапи: комп'ютерний тест-

контроль, практична та теоретична частини, які проводила державна комісія одного і того ж складу.

При проведенні атестації на визначення знань та практичних навичок до засобів контролю включалися також питання із суміжних дисциплін: «Трансплантологія», «Інфекційні захворювання», «Фтизіатрія», «Дитячі інфекційні захворювання», «Оперативна хірургія та топографічна анатомія», «Невідкладна допомога та інтенсивна терапія» та інші – відповідно до програм спеціальностей.

Головами атестаційних комісій позитивно оцінено рівень відповідності сформованості знань, умінь та навичок лікарів-інтернів, що було досягнуто в результаті засвоєння програм відповідних спеціальностей та суміжних циклів. Проте разом із позитивними сторонами професійної підготовки лікарів-інтернів зроблені зауваження щодо рівнів фахової підготовки з окремих розділів, внесені дійові пропозиції для подальшого покращання професійної підготовки лікарів на післядипломному етапі. Недоліки засвоєння практичних навичок, на погляд атестаційних комісій, обумовлено недостатньою інтеграцією засвоєння практичних навичок на очному та заочному циклах навчання.

Має місце недостатня підготовка до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 3. Загальна лікарська підготовка» лікарів-інтернів за спеціальностями «Судово-медична експертиза» та «Ортопедія і травматологія», де середні показники вірного вирішення тестових завдань нижчі за університетський рівень. Відбір інтернів на навчання доцільно проводили за критеріями фахової придатності, можливо, на конкурсній основі, за участю викладачів профільних кафедр.

Вагомим засобом підвищення ефективності навчально-виховного процесу стало подальше втілення рейтингу навчальної діяльності лікарів-інтернів, що дозволило проводити систематичний аналіз поточної успішності, підвищити рівень здійснення поточного контролю з боку викладачів на очному циклі.

Ще один дуже важливий для університету напрям – робота сектору сприяння працевлаштуванню випускників ХНМУ. На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 1726 «Про підвищення рівня працевлаштування випускників вищих навчальних закладів» у складі Навчально-наукового інституту післядипломної освіти продовжує роботу створений в ННПО ХНМУ сектор сприяння працевлаштуванню випускників, основні завдання якого такі:

- вивчення постійного попиту і пропонування на ринку праці медичних працівників;

- налагодження співпраці з державною службою зайнятості, лікувальними установами та Головним Управлінням охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації;

- надання інформації студентам, випускникам та лікарям-інтернам про вакантні робочі місця відповідно до їх фахової підготовки;

- надання консультацій студентам і випускникам з питань оформлення власного резюме та розміщення їх на сайті ХНМУ;
- інформування деканатів та випускових кафедр про наявні вільні вакансії для подальшого працевлаштування випускників.

Метою діяльності сектору є створення умов для ефективної реалізації права випускників університету на працю, сприяння забезпеченню першим робочим місцем, підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці, а також накопичення та поновлення бази даних вільних вакансій лікарів-спеціалістів у лікувальних установах Харківського регіону та інших регіонів України.

Налагоджена співпраця ХНМУ з державною службою зайнятості Харківської області – Харківським обласним та міським центрами зайнятості, Департаментом у справах молоді та спорту. В межах угоди про «Спільну діяльність» та «Плану спільних дій» між нашим університетом та міським центром зайнятості центр надсилає до університету інформацію щодо потреби лікувальних закладів Харківського регіону в лікарях-спеціалістах. Ця інформація розміщується на сайті ХНМУ та доводиться до інтернів і випускників ХНМУ. Проводяться інформаційні зустрічі в новоствореному інформаційно-консультаційному Харківському обласному центрі зайнятості з актуальних питань зайнятості молоді.

На сайті нашого університету розміщено інформацію щодо створеного сектору, техніки ефективного пошуку роботи та інформацію щодо вільних вакансій лікарів-спеціалістів у лікувальних установах й організаціях Харкова і Харківської області та інших регіонів України.

З випускниками ХНМУ, які звертаються до ННІПО з питань працевлаштування, проводиться індивідуальна робота, пропонуються наявні вакантні лікарські посади в лікувальних установах Харківщини та інших областей, що надали відповідні пропозиції до нашого навчального закладу, формується база даних вакантних робочих місць. За результатами звернень лікарів-інтернів є позитивні результати отримання першого робочого місця після закінчення навчання в інтернатурі.

БІБЛІОТЕЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Реформування вищої освіти, впровадження нових освітніх технологій значно посилюють роль бібліотеки вищого навчального закладу в інформаційному забезпеченні та супроводі його навчально-педагогічної та наукової діяльності. Бібліотека і ВНЗ функціонують в єдиному інформаційному просторі, який є для студентів головним джерелом знань. Вони мають одну стратегічну задачу – забезпечити підготовку фахівців, що відповідають сучасним вимогам.

Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету (НБ ХНМУ) підтримує Всесвітній Рух відкритого доступу до інформації та знань, імплементує інформаційно-бібліотечні ресурси в єдиний освітньо-науковий простір університету, використовуючи як традиційні, так і впроваджуючи інноваційні технології.

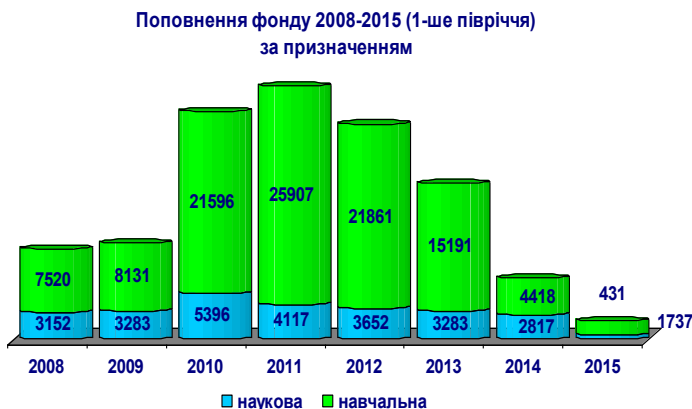
Структура бібліотеки упорядкована відповідно до наказу МОН України від 27.09.2012 № 1058. Обслуговування ведеться на 5 абонементів, у 11 читальних залах (в тому числі двох залах електронної інформації) на 350 посадкових місць, у бібліотечних пунктах на кафедрах та НДІ гігієни праці та професійних захворювань, бібліотеці медичного коледжу ХНМУ. У Науковій бібліотеці користувачі мають можливість замовити необхідну літературу за МБА, здійснюється електронна доставка документів (ЕДД). Продовжується участь у створенні Зведеного електронного каталогу медичних бібліотек України на чолі з ННМБ України та Зведеного каталогу періодичних видань, що надійшли до бібліотек м. Харкова.

Фонд Наукової бібліотеки на 15.06.2015 р. складає 004 281 документ.

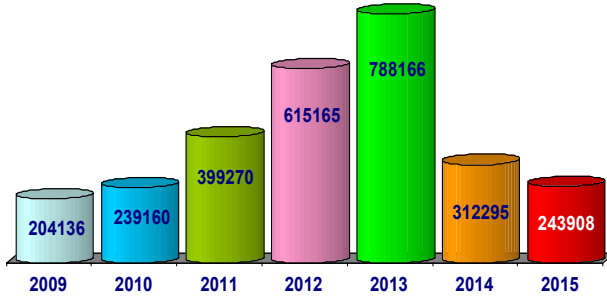

На 15.06.2015 р. в університеті – 7 051 суб'єкт навчання, в тому числі іноземних громадян – 3 161 (44,8%), серед яких англомовних – 2 077 (29,4% загальної кількості). Забезпеченість навчальною літературою одного суб'єкта навчання у 2014–2015 н. р. складає 83,31 примірник, у тому числі державною мовою – 43,09. У зв'язку зі збільшенням набору студентів та переведенням до нашого університету студентів з Донецького та Луганського медичних вишів спостерігається незначне зниження кількості примірників на одного суб'єкта навчання. На діаграмі динаміка поповнення бібліотечного фонду університету:

До 2014 р. спостерігалось суттєве зростання виділення коштів на придбання літератури. Проте, на жаль, необхідність економії бюджетних коштів негативно вплинула на комплектування фондів бібліотеки у 2014 р. та 1-му півріччі 2015 р. (діаграма).

Витрати на придбання літератури
2009-2015(1-ше півріччя)

Особлива увага сьогодні приділяється комплектуванню фонду навчальною літературою: на 15.06.2015 кількість сучасних підручників/посібників (2010–2015 рік видання) складає 638 назв/30 099 примірників, в тому числі:

- підручників: 228 назв / 15 063 примірників;
- навчальних посібників: 410 назв / 15 036 примірників.

Серед сучасної навчальної літератури 97 назв національних підручників у кількості 8 095 примірників.

На 100% за ліцензійними вимогами забезпечені сучасною навчальною літературою з грифами МОН і МОЗ України наступні дисципліни: «Основи психології. Основи педагогіки», «Основи економічних теорій», «Політологія», «Біологічна та біоорганічна хімія», «Пропедевтика внутрішньої медицини», «Пропедевтика педіатрії», «Медицина надзвичайних ситуацій», «Внутрішня медицина», «Педіатрія», «Акушерство і гінекологія», «Соціальна медицина, організація охорони здоров'я», «Урологія», «Неврологія», «Судова медицина, медичне законодавство», «Радіаційна медицина», «Епідеміологія», «Професійні хвороби», «Онкологія», «Клінічна фармакологія», «Травматологія та ортопедія», «Клінічна імунологія та алергологія», «Анестезіологія та інтенсивна терапія».

До комплектування потребують: «Анатомія людини», «Медична інформатика», «Хірургія» (українською мовою), «Фтизіатрія» (українською мовою), «Оториноларингологія», «Офтальмологія». Не забезпечені сучасними підручниками чи посібниками «Латинська мова та медична термінологія», «Патоморфологія», «Гігієна та екологія», «Соціологія та медична соціологія», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Біостатистика», «Медична психологія».

Згідно з результатами Галузевого моніторингу 2014 р. щодо діяльності медичних ВНЗ МОЗ України наш університет отримав найвищу оцінку «успішно» за показником забезпечення сучасними підручниками

(виданими за останні 5 років) на одного суб'єкта навчання і посідає 2-е місце разом із НМУ після ЗДМУ.

Фонд наукової літератури поповнюється виключно за рахунок подарунків від кафедр ХНМУ, приватних осіб, благодійних фондів, централізованої розсилки та обмінно-резервних фондів.

У зв'язку з реорганізацією бібліотеки НДІ гігієни праці та професійних захворювань з березня 2015 р. розпочато інвентаризацію її фондів. Фонд бібліотеки НДІ ГПтаПЗ є дуже цінним галузевим зібранням. Об'єднання його з фондом НБ ХНМУ дасть змогу оптимізувати інформаційно-бібліографічне обслуговування фахівців університету та інших користувачів.

Провідним вектором діяльності НБ ХНМУ є комплексна автоматизація бібліотечних процесів на базі ліцензійної автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи ІРБІС. На завершальному етапі процес впровадження автоматизованої видачі літератури введено нову форму читачьких квитків – із штрих-кодом.

Етапи впровадження автоматизованої видачі літератури:

- ✓ 1 вересня 2012 р. – на абонементі з читальним залом для англомо-
вних студентів – *Library for English medium students*;
- ✓ 1 вересня 2013 р. – на абонементі молодших (1–3-х) курсів, які
здобувають освіту українською та російською мовами;
- ✓ 1 січня 2014 р. – на абонементі старших (4–6-х) курсів, які здобу-
вають освіту українською та російською мовами, у читальному залі нав-
чальної літератури, на абонементі художньої літератури.

До 1 січня 2015 р. планувалось завершити процес автоматизації у неохоплених структурних підрозділах – на абонементі та в читальному залі наукової літератури, а також у читальному залі гуманітарної підготовки та самостійної роботи. На цих пунктах для автоматизованої видачі оброблено штрих-кодом активну частину наукового фонду. На жаль, в умовах економії бюджетних коштів у 2014–2015 н. р. не було можливості придбати все необхідне технічне обладнання, тож цей процес відтерміновується.

Наукова бібліотека ХНМУ є учасником проекту «Єдина картка читача бібліотек ВНЗ Харкова», який передбачає вільний доступ користувачів до фондів та електронних ресурсів у читальних залах бібліотек ВНЗ.

Локальна мережа бібліотеки об'єднує 45 комп'ютерів з доступом до Інтернету, в тому числі 9 – у залах електронної інформації для студентів і науковців, та новий потужний сервер, придбаний у 1-му півріччі 2015 р., для забезпечення безперебійної одночасної роботи – автоматизованої видачі літератури, роботи електронного каталогу та Репозитарію ХНМУ (на виконання рекомендації Моніторингової групи МОЗ України, травень 2013 р.). Працює зона Wi-Fi.

Бібліотека вивчає та запроваджує сучасні досягнення в інформаційній галузі, які допомагають краще задовольняти запити та потреби ко-

ристувачів. Четвертий рік поспіль працює web-сайт Наукової бібліотеки <http://libr.knmu.edu.ua>, який є засобом просування бібліотеки в інформаційному середовищі і надання інтерактивного доступу до її власних та віддалених ресурсів: повнотекстових, бібліографічних, проблемно-орієнтованих БД для забезпечення інформацією навчально-педагогічного та науково-дослідного процесів в університеті; рекомендаційних списків, бюлетенів тощо. Щороку НБ ХНМУ поновлює договір на участь в проєкті HINARI, очолюваний BOOЗ, використовуються бази PubMed (Medline), Cochrane Library, Science Direct, DOAJ, Open J-Gate та ін.; за програмою проєкту «Електронна інформація для бібліотек» (eIFL Direct) надаються безкоштовні тріал-доступи до БД зарубіжних видавництв, таких як BioOne Online Journals, періодичних видань «The New England Journal of Medicine» та «Pediatric Neurology Briefs», від видавництв Thomson Reuters, Academic Press, Springer-Link та ін., а також до Web of Science, однієї з провідних наукометричних БД. За даними Google Analytics, за 2014–2015 н. р. зареєстровано 9 тисяч унікальних користувачів та 13 тис. відвідувань web-сайту бібліотеки.

Серед найбільш затребуваних ресурсів бібліотеки – електронний каталог (ЕК), який ведеться з 1992 р. і на цей час налічує майже 200 000 бібліографічних записів, у тому числі з посиланням на повний текст – 1 297. Спостерігається тенденція до збільшення кількості звернень користувачів з приводу пошуку актуальної інформації через ЕК бібліотеки. Так, у 2011 р. зареєстровано понад 1,5 млн. результативних пошуків, у 2012 р. – майже 2,1 млн., у 2013 р. – 3,1 млн., у 2014 р. – 3,3 млн., а тільки за 5 міс 2015 р. – 1 845 000 пошуків.

Проводилась активна робота на сторінках бібліотеки у соцмережах Facebook та V Kontakte: різноманітне висвітлення її роботи, фондів та ресурсів, зв'язок із діяльністю всієї університетської спільноти та багато іншого.

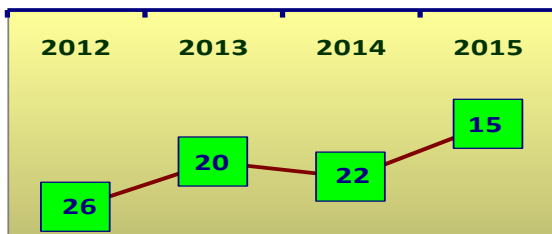
Частиною електронної колекції Наукової бібліотеки є Репозитарій ХНМУ – перший серед медичних вишів України, який надає відкритий доступ до наукових і навчально-методичних матеріалів, має *власний Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN) – 2310-8363*, що свідчить про його міжнародне визнання як інформаційного ресурсу із статусом повноцінного електронного видання.

Станом на червень 2015 р. Репозитарій ХНМУ налічує 8 227 публікацій; постійно поповнюється новими документами; статистичні дані, отримані за допомогою інструментів Google Analytics та DSpace, свідчать про 41 067 унікальних користувачів Репозитарію ХНМУ та завантаження понад 1,5 млн. файлів. Репозитарій поповнюється шляхом самоархівування авторами-співробітниками університету, а також за допомогою модераторів від кафедр.

Активне поповнення та використання Репозитарію ХНМУ сприяє підвищенню позицій у міжнародному рейтингу Webometrics: за 4 роки

існування він піднявся з 1 242 до 935 місця у загальному рейтингу, з 26 на 15 – серед репозитаріїв України та посідає 1-е місце серед репозитаріїв вітчизняних медичних вишів. Тож необхідно продовжувати активну роботу співробітників університету щодо постійного оперативного розміщення наукових доробок та освітніх матеріалів в електронному архіві ХНМУ.

Webometrics Repositories Ukraine

Важливим напрямом роботи Наукової бібліотеки є поліпшення інформаційної компетентності користувачів. Для цього використовуються різні як традиційні форми і методи роботи, так і з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (Дні інформації, перегляди нових надходжень, Семінари молодих вчених, створення тематичних та інформаційних виставок, віртуальних експозицій тощо). З 2012 р. для іноземних студентів проводяться уроки знайомства з бібліотекою *«Library Lessons for English Medium Students»*. У цьому навчальному році проведено два уроки, які складаються з трьох презентацій – англійською мовою надається інформація про бібліотеку в цілому, її структуру, правила користування, традиційні, електронні та он-лайн ресурси. Такий захід не проводить жодна бібліотека ВНЗ Харкова.

Особливу увагу НБ ХНМУ приділяє формуванню інформаційної культури користувачів, як студентів, так і співробітників університету. Проводяться індивідуальні і групові консультації, різноманітні семінари, тренінги та майстер-класи, розробляються інформаційні буклети, слайд-лекції тощо. У 2014–2015 н. р. для молодих науковців проведено 2 семінари-презентації – «Публікаційна кар'єра науковця: наукометричний підхід» та «Інформаційно-комунікаційна обізнаність молодого науковця медичної галузі». Всі заходи інтегрують бібліотечні продукти і послуги у науково-освітній простір університету.

Наукова бібліотека бере активну участь у процесі духовно-гуманістичного виховання майбутніх лікарів. Протягом навчального року співробітники бібліотеки підготували різноманітні віртуальні експозиції до ювілеїв видатних вчених ХНМУ: «Життя, віддане судовій медицині. Батько і син Бокаріуси: до 145-річчя з дня народження М.С. Бокаріуса, батька і

115-річчя від дня народження М.М. Бокаріуса, сина», «До 95-річчя з дня народження Л.Т. Малої», «До 85-річчя з дня народження В.Т. Зайцева»; традиційні художні до ювілеїв: поета В.А. Симоненка, польської і української письменниці Ванди Василевської, поета П.П. Гулака-Артемовського, поета, прозаїка Ю.І. Андруховича, поетеси Л. Костенко, письменника І. Ле, письменника і перекладача Т. Осьмачка, письменника та драматурга М. Кропивницького, українського письменника М. Рильського, українського письменника та драматурга О.Є. Корнійчука, щорічна – до дня народження Великого Українського Кобзаря Т.Г. Шевченка та інших, продовжується цикл виставок з історії медицини та Харкова.

На сайті бібліотеки в розділі «Віртуальні експозиції» створено нову рубрику «Тема на часі». В ній розміщено виставку «Медична допомога при вогнепальних пораненнях», в якій представлені наукові публікації для медичних працівників щодо надання допомоги постраждалим від вогнепальної зброї в сучасних умовах.

На студентських конференціях, заняттях проведено огляди-презентації до ювілейних дат видатних вчених-медиків, до 70-річчя з Дня перемоги у Другій світовій війні та вшанування пам'яті жертв Голодомору. Для першокурсників – огляд-презентацію «Улюблениця літературної музи: медицина в літературі», а для іноземних студентів, що навчаються російською – зустріч-портрет «Образ людини у живописі Т.Г. Шевченка».

На студентській конференції «Славетні постаті медичної Харківщини» учасникам представлена презентація «Книжкові колекції видатних вчених-медиків у фондах НБ ХНМУ» – Ф. Альбрехта, Д. Лямбля, І. Оболенського, Ф. Опенховського та багатьох інших.

Протягом навчального року створено бібліографічні покажчики та інша продукція: «Медицина в зеркале мировой литературы», «Петрова Зоя Петровна», «Перцева Жаннета Николаевна», Календар знаменних дат Харківського національного медичного університету на 2015 р. Ця робота триватиме.

Бібліотечні працівники виявляють творчий підхід до роботи, постійно підвищують професійну кваліфікацію завдяки участі в різноманітних міжнародних, республіканських, міських та інших фахових заходах,

виступають із доповідями та презентаціями, свою науково-дослідницьку роботу представляють у друкованих працях. Публікаційна активність співробітників НБ ХНМУ представлена на діаграмі.

Третій раз поспіль вони беруть участь у новому заході з підвищення кваліфікації «Школа бібліотечного журналіста» (організатор – ХДНБ ім. В.Г. Короленка). Отримано дипломи 2-го та 3-го ступеня. Новий вектор роботи дав можливість започаткувати з 1 жовтня 2014 р. електронний бюлетень НБ ХНМУ «Бібліотерапевт». Безпосередніми творцями кожного випуску та членами редакційної колегії стали О.А. Русанова та К.М. Тесленко – «учні» першої школи, їх кандидатури було висунуто на конкурс «Бібліотекар року 2014», який проводить Харківське методичне об'єднання вузівських бібліотек. За підсумками конкурсу – перемога у номінації «За кращу PR-кампанію Бібліотеки».

Необхідно звернути увагу і на проблемні питання. Деякі завдання щодо створення сучасного оптимального середовища бібліотеки залишаються актуальними і сьогодні:

- постійне забезпечення навчальних дисциплін сучасними підручниками відповідно до ліцензійних вимог, придбання нових наукових та літературно-художніх видань;
- бракує площ для самостійної роботи студентів; гостра необхідність розділення пунктів обслуговування (абонемент і читальний зал) англomовних студентів, яких у бібліотеці зареєстровано понад 2 000, збільшення посадкових місць для самостійної роботи (на даний час їх 40);
- бракує площ для розміщення понад мільйонного фонду, враховуючи приєднання фонду бібліотеки НДІ ГП та ПЗ;
- вкрай необхідне оновлення програмного забезпечення, поповнення та оновлення технічного парку бібліотеки для автоматизованого обслуговування користувачів, внесення всього фонду до електронного каталогу, покращання інформаційно-комунікаційних сервісів тощо на виконання рекомендацій МОЗУ після аналізу результатів Галузевого моніторингу 2014 р. щодо діяльності медичних ВНЗ (необхідно збільшити показники забезпеченості комп'ютерами та місцями колективного використання електронних інформаційних ресурсів у ХНМУ);
- придбання необхідного обладнання для оцифрування та збереження цінних та рідкісних видань друком кінця XVII – початку XX ст.

Наукова бібліотека університету надає широкий вибір ресурсів для забезпечення наукової та академічної місії університету. Важливим є створення якісного інформаційного забезпечення підготовки спеціалістів-медиків, підтримка наукових пошуків аспірантів, докторантів та викладачів. Наповнення новим змістом

цих напрямків роботи у процесі інтеграції вищої освіти до європейського освітнього простору зумовлюють подальшу перебудову і вдосконалення діяльності бібліотеки.

Видавнича діяльність ХНМУ

У звітному навчальному році видавнича діяльність університету полягала у виданні 12 підручників (352,2 друк. арк.), з них 11 – з грифом МОН, МОЗ України, 35 навчальних посібників (575,9 друк. арк.), з них 6 (172,75 друк. арк.) з грифом МОН, МОЗ, ЦМК з ВМО МОЗ України, 77 внутрішньовузівських робіт (139,9 друк. арк.), 17 монографій (191,53 друк. арк.).

Видано підручники:

З грифом МОН, МОЗ, Центрального методичного кабінету з вищої медичної освіти МОЗ України:

1. Неврологія. – За ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. – К. : ВСВ «Медицина», 2014. – 640 с. (40,0 друк. арк.).

2. Уход за больными (практика). – Под ред. О. Н. Ковалевой, В. Н. Лесового, С. И. Шевченко, Т. В. Фроловой. – К. : ВСИ «Медицина», 2014. – 432 с. (27,0 печ. л.).

3. Нефрологія. – За ред. Л. А. Пирога, Д. Д. Іванова; за участю Ю. В. Одинця. – Донецьк : Вид-во «Заславський О. Ю.», 2014. – 316 с. (19,75 друк. арк.).

4. Пропедевтика внутренней медицины. – О. Н. Ковалева, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова. – К. : ВСВ «Медицина», 2014. – 998 с. (62,4 печ. л.).

5. Медицинская психология. – И. Д. Спирина, И. С. Витенко, А. М. Кожина и др. – Днепропетровск, 2014. – 456 с. (28,5 печ. л.).

6. Урология. – В. Н. Лесовой, И. А. Гарагатый, С. П. Пасечников, С. А. Возианов. – Винница : Новая Книга, 2014. – 432 с. (27,0 печ. л.).

7. Професійні хвороби. – В. А. Капустник, І. Ф. Костюк, Г. О. Бондаренко та ін.; за ред. В. А. Капустника, І. Ф. Костюк. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 702 с. (43,87 друк. арк.).

8. Акушерство та гінекологія : у 2 кн. Кн. 1. Акушерство. – За ред. В. І. Грищенка, М. О. Щербини. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 392 с. (24,5 друк. арк.).

9. Акушерство та гінекологія : у 2 кн. Кн. 2. Гінекологія. – За ред. В. І. Грищенка, М. О. Щербини. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 252 с. (15,75 друк. арк.).

10. Деонтологія в медицині. – О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 240 с. (15,0 друк. арк.).

11. Фтизіатрія. – За ред. В. І. Петренко; за участю О. С. Шевченко, С. Л. Матвеевої. – К. : ВСВ "Медицина", 2015. – 472 с. (29,5 друк. арк.).

Без грифа МОН, МОЗ, Центрального методичного кабінету з вищої медичної освіти МОЗ України:

Медична інформатика. – О. І. Антюфєєва, І. А. Балик, Л. В. Батюк та ін.; за ред. В. Г. Книгавка. – Харків : ХНМУ, 2015. – 288 с. (18,9 друк. арк.).

Надруковано такі **навчальні посібники**:

1. Хирургическая гастроэнтерология и проктология. – Под ред. И. А. Криворучко, В. Н. Лесового. – Харьков: Стиль-издат, 2014. – 454 с. (28,4 печ. л.).

2. Философия. – А. П. Алексеенко, К. И. Карпенко, Л. О. Гончаренко и др. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 72 с. (4,5 печ. л.).

3. Хрестоматія з історії України. – І. Ю. Робак, Л. І. Глебова, Г. Л. Демочко, О. В. Чернуха. – Харків : ФОП Тарасенко В. П., 2014. – 318 с. (18,6 друк. арк.).

4. Посттравматичні стресові розлади. – За ред. Б. В. Михайлова, за участю В. Б. Михайлова. – Харків, 2014. – 285 с. (17,8 друк. арк.).

5. Гігієна дітей та підлітків. – За ред. М. М. Надворського, за участю В. О. Коробчанського. – Одеса : Прес-кур'єр, 2014. – 264 с. (15,38 друк. арк.).

6. Гострі респіраторні інфекції. – В. М. Козько, А. В. Бондаренко, Д. В. Кацапов та ін. – Харків, 2014. – 147 с. (8,75 друк. арк.).

7. Клінічна андрологія. – В. М. Лісовий, А. В. Аркатов, О. В. Книгавко. – Харків : ХНМУ, 2014. – 308 с. (19,25 друк. арк.).

8. Опухоли головы и шеи. – В. И. Стариков, О. В. Мужичук. – Харьков, 2014. – 73 с. (4,5 печ. л.).

9. Врачебная этика и медицинская деонтология. – О. С. Бильченко. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 198 с. (12,4 печ. л.).

10. Медична і біологічна фізика. Лекції. – В. Г. Книгавко, О. В. Зайцева, М. А. Бондаренко, Л. В. Батюк. – Харків : ХНМУ, 2014. – 280 с. (17,5 друк. арк.).

11. Неотложная хирургия органов брюшной полости и забрюшинного пространства. – В. И. Лупальцов, В. Н. Лесовой. – Харьков : Контраст, 2014. – 223 с. (13,9 печ. л.).

12. Невідкладна абдомінальна та ретропенітонеальна хірургія. – В. І. Лупальцов, В. М. Лісовий. – Харків : Контраст, 2014. – 191 с. (11,9 печ. л.).

13. Клинические лекции по дерматовенерологии и косметологии. – В. П. Федотов, А. И. Макаrchук, А. М. Дашук. – Запорожье : «Просвіта», 2014. – 474 с. (29,6 печ. л.).

14. Рекова Л. П. Травматические переломы нижней челюсти. Временная иммобилизация. – Л. П. Рекова. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 64 с. (4,0 печ. л.).

15. Кузнєцова І. В. Основи граматики. – І. В. Кузнєцова, В. Б. Кальницька, О. В. Крайненко. – Харків : ХНМУ, 2014. – 178 с. (11,12 друк. арк.).

16. 100 избранных лекций по эндокринологии. – Под ред. Ю. И. Караченцева, при участии О. О. Риги, А. С. Сенаторовой, Л. М. Пасишвили и др. – Харьков : ООО "САМ", 2014. – 998 с. (62,25 печ. л.).

17. Бронхолегеневая дисплазия : неонатальный та постнеонатальный мониторинг. – Г. С. Сенаторова, О. Л. Логвинова, А. В. Сенаторова. – Харьков, 2015. – 176 с. (11,0 друк. арк.).

18. Ургентная абдоминальная хирургия. – И. А. Криворучко, В. Н. Лесовой, В. В. Бойко и др.; под ред. И. А. Криворучко, В. Н. Лесового. – Харьков : ООО «Щедрая усадьба плюс», 2015. – 404 с. (25,25 печ. л.).

19. Клінічна паразитологія з ентомологією. – В. М. Козько, В. В. М'ясоєдов, Г. О. Соломенник та ін. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 320 с. (20,0 друк. арк.).

20. Герпетична та герпес-вірусна інфекція. – О. К. Дуда, М. І. Краснов, В. М. Козько. – К. : Приватне підприємство "Громко", 2015. – 80 с. (5,0 друк. арк.).

21. Пособие для стоматологов. – Т. С. Оспанова, О. С. Бильченко, Т. С. Бездетко и др. – Харьков : ФОП Бровин О. В., 2015. – 131 с. (8,2 печ. л.).

22. Философски-познавательные и этические аспекты пропедевтической медицины. – Ж. Д. Семидоцкая, И. А. Чернякова, А. Б. Борзенко. – Харьков : ХНМУ, 2015. – 63 с. (3,9 печ. л.).

Надруковано такі **навчально-методичні посібники**:

1. Клиническая паразитология и тропическая медицина : в 2 ч. Ч. 1. – В. Н. Козько, А. В. Бондаренко, Д. В. Кацапов и др. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 160 с. (9,3 печ. л.).

2. Клиническая паразитология и тропическая медицина : в 2 ч. Ч. 2. – В. Н. Козько, А. В. Бондаренко, Д. В. Кацапов и др. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 162 с. (9,42 печ. л.).

3. Болезнь Эбола и другие геморрагические лихорадки, регулируемые Международными медико-санитарными правилами. – А. В. Бондаренко, В. Н. Козько, Н. Ф. Меркулова и др. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 80 с. (4, 62 печ. л.).

4. Инфекции, регулируемые Международными медико-санитарными правилами. – А. В. Бондаренко, В. Н. Козько, Н. Ф. Меркулова и др. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 136 с. (18,5 печ. л.).

5. Методическое пособие по нейрохирургии для врачей-курсантов неврологов, нефрологов и студентов. – В. О. Пятикоп, В. О. Чмут, Ю. Г. Сергиенко и др. – Харьков : Влавке, 2014. – 140 с. (8,75 печ. л.).

6. Клінічна лабораторна діагностика. – О. І. Залобовська, В. В. Зленко, М. І. Литвиненко та ін. – Харків : Мастербук, 2014. – 53 с. (3,3 друк. арк.).

Видано **довідники, керівництва, словники, покажчики**:

1. Посттравматическое стрессовое расстройство. Что делать? Краткое руководство для пациентов, страдающих эпилепсией, и их родственников. – В. И. Коростий, А. М. Кожина, Е. А. Зеленская. – Харьков : ФОП Шейнина О. В., 2014. – 32 с. (2,0 печ. л.).

2. Терминологический словарь по биоэтике и биобезопасности. – О. Н. Ковалева, В. А. Капустник, В. И. Смирнова, Т. Н. Амбросова. – Харьков : ХНМУ, 2014. – 112 с. (7,0 печ. л.).

3. Атлас кожных и венерических болезней. – А. М. Дащук. – Харьков : Изд-во С.А.М., 2014. – 128 с. (8,0 печ. л.).

4. Історія політичної думки: навчальний енциклопедичний словник-довідник. – За ред. Н. М. Хоми, за участю Н. С. Куфтеріної. – Львів : Новий Світ-2000, 2014. – 516 с. (32,2 друк. арк.).

5. Політологія : навчальний енциклопедичний словник-довідник. – За ред. Н. М. Хоми, за участю Н. С. Куфтеріної. – Львів : Новий Світ-2000, 2014. – 765 с. (47,8 друк. арк.).

6. Енциклопедичний тлумачний словник фармацевтичних термінів: українсько-латинсько-російсько-англійський. – За ред. В. П. Черниха, за участю О. В. Кулікової. – Вінниця : Нова книга, 2014. – 824 с. (51,5 друк. арк.).

7. Лабораторные тесты в клинической практике: выбор и интерпретация. Справочник врача. – Под ред. Г. Д. Фадеенко, В. В. Мясоедова. – К. : ООО «Библиотека "Здоровье Украины"», 2015. – 326 с. (20,36 печ. л.).

Згідно зі внутрішньовузівським планом видання літератури для студентів редакційно-видавничим відділом ХНМУ в електронному вигляді видано 77 робіт обсягом 139,9 друк. арк.

Продовжується видавницька діяльність університету. У 2014–2015 н. р. було видано такі журнали : «Експериментальна і клінічна медицина» (4 номери), «Медицина сьогодні і завтра» (3 номери), «Ультразвукова перинатальна діагностика» (2 номери).

За звітний рік вийшли з друку такі **монографії**:

1. Аминокислоты глазами химиков, фармацевтов и биологов: в 2 т. Т. 1. – А. О. Сыровая, Л. Г. Шаповал, В. А. Макаров и др. – Харьков : «Щедра садиба плюс», 2014. – 228 с. (14,25 печ. л.).

2. Аминокислоты – наноразмерные молекулы: клинико-лабораторные исследования. – Харьков : Тов. «Щедра садиба», 2014. – 154 с. (9,6 печ. л.).

3. Вплив світлодіодного випромінювання та протимікробних препаратів на мікроорганізми, збудники гнійно-запальних локалізованих процесів на стан фагоцитарної активності нейрофілів. – М. М. Мішина, Н. І. Філімонова, А. М. Коробов та ін. – Харків, 2014. – 218 с. (13,6 друк. арк.).

4. Анафілаксія. – П. Г. Кравчун, В. Д. Бабаджан, Л. В. Кузнецова та ін. – К. : Тов. «Актавис Україна», 2014. – 226 с. (14,2 друк. арк.).

5. Теорія жанру : теоретичні та прикладні аспекти. – І. В. Корнейко, О. Б. Петрова, Н. О. Попова. – Харків : "Мадрид", 2014. – 127 с. (7,9 друк. арк.).

6. Механізми формування та шляхи профілактики суїцидальної поведінки у хворих на депресивні розлади. – Г. М. Кожина, В. І. Коростій, К. О. Зеленська. – Харків : ХНМУ, 2014. – 64 с. (4,0 друк. арк.).

7. Гастроэзофагеальная рефлюксная болезнь: пищеводные и внепищеводные проявления и коморбидность. – Под ред. А. Н. Беловола. – К. : Здоров'я України, 2014. – 376 с. (23,5 друк. арк.).

8. Повторное эндодонтическое вмешательство. Причины. Стратегия. Возможности. – Р. С. Назарян, Ю. В. Фоменко, Н. А. Щерблякина, Т. О. Колесова. – Харьков : Тов. «Щедра садиба плюс», 2014. – 116 с. (7,25 печ. л.).

9. Використання антигомотоксичного препарату «Траумель-С» для реабілітації репаративного потенціалу пульпи. – В. П. Голік, Г. Г. Гришанин, І. Л. Дюдін. – Харків : ХНМУ, 2014. – 196 с. (12,25 друк. арк.).

10. Водно-электролитный обмен и инфузионная терапия. – В. В. Никонов, С. В. Курсов, К. Г. Михневич, Е. Ю. Сорокина. – Харьков : ФЛП Панов А. Н., 2015. – 130 с. (8,2 печ. л.).

11. Клініко-орієнтовані технології забезпечення якості ортопедичного лікування незнімними конструкціями: тимчасові коронки. – В. П. Голік, А. В. Ярова, І. В. Янішен. – Харків : ХНМУ, 2015. – 110 с. (6,8 друк. арк.).

12. Клініко-технологічна якість в стоматології: облицювальні полімери для незнімних конструкцій зубних протезів. – В. П. Голік, Н. М. Бреславець, І. В. Янішен. – Харків : ХНМУ, 2015. – 128 с. (8,0 друк. арк.).

13. Хірургія серцевих ушкоджень (особливості сучасної доктрини). – В. В. Бойко, П. М. Замятін, І. В. Полівенок, О. В. Бучнєва. – Харків : Промінь, 2014. – 156 с. (9,75 друк. арк.).

14. Регіональна система організації та контролю оздоровлення населення на рекреаційних водоймах. – М. Г. Щербань, В. В. М'ясоєдов, В. А. Капустник та ін. – Харків : ХНМУ, 2014. – 212 с. (13,25 друк. арк.).

15. Современные представления об этиологии и патогенезе полипозных риносинуситов, протекающих на фоне круглогодичного аллергического ринита. – Л. В. Кузнецова, В. Д. Бабаджан, П. Г. Кравчун и др. – К. : Тов. «Актавіс Україна», 2015. – 94 с. (5,88 печ. л.).

16. Пространственные аспекты развития социально-экономической системы: экономика, образование и здравоохранение. – При участии В. В. Бойко, П. М. Замятина, В. И. Жукова, И. В. Сорокиной, Н. О. Шушляпиной и др. – Ополе (Польша) : Академия управления и администрации в Ополе, 2015. – 300 с. (13,6 печ. л.).

17. Дзеркальні процеси в психотерапії та арт-терапії. – Г. Дамманн, Т. Менг (пер. з нім.), за ред. укр. видання Г. Кожиної, В. Коростія, М. Марути та О. Чабана. – Харків : Фактор, 2014. – 312 с. (19,5 друк. арк.).

Редакційно-видавничий відділ (РВВ) є основним підрозділом ХНМУ у видавничій діяльності. Протягом навчального року тут відбувається підготовка та друкування всієї необхідної літератури – навчальної, навчально-методичної, наукової, триває постійне тиражування ділової документації. У постійному виробництві відділу – журнали ВАК «Експериментальна і клінічна медицина» та «Медицина сьогодні і завтра». РВВ здійснює також

поліграфічне забезпечення конференцій, що проводяться в університеті, та багато іншого.

Протягом звітного періоду видано методичних вказівок, навчальних посібників, монографій, бланкової та іншої поліграфпродукції обсягом 291,3 друкованих аркушів загальним накладом 146 тис. примірників. Останнім часом відбувається розміщення відредагованих видань в електронному вигляді на сайті бібліотеки у Репозитарії.

РВВ працює злагоджено та професійно. Його співробітники – відмінні фахівці й завжди готові виконати будь-яке, навіть найскладніше завдання. Впевнено можна сказати, що своєю роботою та ставленням до неї вони роблять досить помітний внесок у підтримку належного рівня навчального та виховного процесу, а також у справу вузівської науки.

Проте слабкою ланкою в роботі відділу була й залишається технічна, насамперед комп'ютерна база. За допомогою ПК виконуються всі оригінал-макети, які є так званою сировиною, матрицею для подальших друкарських офсетних, ризографічних, цифрових та інших робіт. Отже, питання поліпшення видавничої діяльності полягає в тому, що настав час звернути увагу на матеріальні потреби, які сприятимуть подальшому досконалому виконанню відділом своєї роботи, необхідної університету.

Видавнича діяльність коледжу

Методична робота педагогічного колективу протягом навчального року проводилась відповідно до затвердженого плану роботи та була спрямована на розв'язання методичної проблеми року: «Підготовка конкурентоспроможного фахівця на основі застосування в навчально-виховному процесі інноваційних педагогічних технологій».

Відповідно до цієї методичної проблеми перед викладачами були поставлені завдання:

- застосування інноваційних технологій під час проведення занять;
- підвищення якості навчальних занять;
- виявлення, узагальнення та розповсюдження педагогічного досвіду;
- підготовка та проведення відкритих занять, тижнів дисциплін та інших заходів з використанням інноваційних технологій;
- професійне становлення викладачів-початківців.

У 2015 р. відбувся захист дисертації викладача Яровенко Т.С. «Історико-літературні дослідження творчості Володимира Винниченка, Євгена Маланюка та Яра Славутича: всеукраїнський і регіональний дискурс».

Викладачем Яровенко Т.С. видано серію книг «Стилет і стилос трьох степовиків» для викладачів та студентів філологічних факультетів університетів, до якої увійшли книги першого Винниченківського циклу: Володимир Винниченко: «Бо я – українець» : дайджест-конспект життя і творчості за матеріалами досліджень В. Панченка (Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2011. – 512 с.) .Автори проекту : Колісник С. О. , Яровенко Т.С.;

Володимир Винниченко : жінки у творчості й житті: дайджест-конспект життя і творчості за матеріалами досліджень В. Панченка, С. Михиди та ін. Упорядник-автор Яровенко Т. С. (Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. – 360 с.); Володимир Винниченко : Від Єлисавета до Мужена: дайджест-конспект життя і творчості за матеріалами досліджень В. Панченка, Г. Клочика, В. Марка, С. Михиди, О. Гольник). Упорядник-автор Яровенко Т. С. (Кіровоград : Поліграф – Сервіс, 2013. – 423 с.); Володимир Винниченко: Утвердження українськості: дайджест-конспект життя і творчості за матеріалами досліджень В. Панченка, С. Михиди та ін.). Упорядник-автор Яровенко Т. С. (Кіровоград : Поліграф – Сервіс, 2013. – 430 с.).

З метою якісного проведення занять та забезпечення студентів необхідними навчально-методичними матеріалами викладачі постійно проводять роботу щодо підготовки навчально-методичних комплексів дисциплін, які вони викладають. Особливу увагу викладачі приділяють розробці матеріалів для самостійної роботи студентів. Було розроблено, розглянуто відповідними цикловими комісіями, методичною радою коледжу, вченою радою Харківського національного медичного університету такі дидактичні матеріали для викладачів та студентів:

1. Робочий зошит для самопідготовки студентів III курсу відділення «Акушерська справа» з дисципліни «Акушерство» за темами: «Патологічне акушерство» та «Оперативне акушерство» / упор. К. М. Куренкова. – Харків, 2014. – 110 с., мова укр.

2. Робочий зошит для самопідготовки студентів III курсу відділення «Акушерська справа» з дисципліни «Гінекологія» за темами модулю 2 «Безпліддя. Запальні захворювання жіночих статевих органів» та модулю 3 «Аномалії розвитку жіночих статевих органів. Неправильні положення. Пухлиноподібні утворення та пухлини жіночих статевих органів» / упор. К. М. Куренкова. – Харків, 2014. – 51 с., мова укр.

3. Неправильні положення та аномалії розвитку жіночих статевих органів : метод. вказ. для студентів III–IV курсу з дисципліни «Медсестринство в гінекології», «Гінекологія» / упор. О. О. Якиміва. – Харків, 2014. – 20 с., мова укр.

4. Новоутворення жіночих статевих органів : метод вказ. для студентів III–IV курсу з дисципліни «Гінекологія», «Медсестринство в гінекології» / упор. О. О. Якиміва. – Харків, 2014. – 56 с., мова укр.

5. Невідкладна допомога в гінекології : метод. вказ. для студентів III–IV курсу з дисципліни «Гінекологія», «Медсестринство в гінекології» / упор. О. О. Якиміва. – Харків, 2014. – 32 с., мова укр.

6. Алгоритми виконання практичних навичок з дисципліни «Основи медсестринства» / упор. О. В. Коваленко. – Харків, 2014. – 133 с.

7. Хвороби новонароджених дітей : метод. вказ. для позааудиторної самостійної роботи студентів з дисципліни «Медсестринство в педіатрії» за темою модулю II «Хвороби новонароджених дітей» / упор. Л. В. Курова, Н. В. Крутенко. – Харків, 2015. – 45 с.

8. Проблеми раціонального харчування : рекомендації викладачам щодо організації та проведення інтерактивних занять з профілактики шкідливих звичок у студентів / упор. О. І. Полянська. – Харків, 2015. – 24 с.

9. Застосування математичних методів у професійній діяльності медичного працівника : навчально-методичний посібник для викладачів та студентів / упор. Л. В. МIRONENKO. – Харків, 2015. – 40 с.

10. Показникові рівняння : метод. вказ. для студентів з дисципліни «Математика» / упор. Л. В. МIRONENKO. – Харків, 2015. – 36 с.

11. Упровадження активних методів у навчально-виховний процес ВНЗ : методичні рекомендації викладачам ВНЗ / упор. І. В. Гуляєва. – Харків, 2015. – 36 с.

12. Здорова дитина : метод. вказ. для позааудиторної самостійної роботи студентів з дисципліни «Медсестринство в педіатрії» за темами модулю 1 / упор. Л. В. Курова, Н. В. Крутенко. – Харків, 2015. – 86 с.

13. Алгоритми практичних навичок з дисципліни «Педіатрія» / упор. О. В. Купріянова, Н. В. Крутенко. – Харків, 2015. – 164 с.

14. Робочий зошит для аудиторної роботи студентів з дисципліни «Педіатрія» за темами модулів III–IV курсів : «Захворювання органів травлення, дихання та серцево-судинної системи» / упор. О. В. Купріянова, Л. В. Курова. – Харків, 2015. – 54 с.

15. Збірник методичних матеріалів та тренувальних завдань для підготовки до підсумкового контролю з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» / упор. Л. І. Глотова. – Харків, 2015. – 24 с.

16. Збірник методичних матеріалів та тренувальних завдань для підготовки до підсумкового контролю з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» / упор. Л. І. Глотова. – Харків, 2015. – 36 с.

17. Робочий зошит з дисципліни «Акушерство» для самопідготовки студентів IV курсу за темами з розділу «Невідкладна медична допомога в акушерстві», спеціальність «Акушерська справа» / упор. К. М. Куренкова. – Харків, 2015. – 24 с.

18. Загальні методи гінекологічних хворих та догляд за ними : метод. вказ. з дисципліни «Гінекологія», «Медсестринство в гінекології» для самостійної роботи студентів III–IV курсів за спеціальностями «Лікувальна справа», «Сестринська справа» / упор. О. О. Якиміва. – Харків, 2015. – 60 с.

19. Збірник диктантів : метод. вказ. для контролю знань студентів III курсу з дисципліни «Медсестринство в акушерстві» за спеціальністю «Сестринська справа» / упор. О. О. Якиміва. – Харків, 2015. – 72 с.

20. Алгоритми практичних навичок : метод. вказ. для студентів III та IV курсу до практичних занять з дисципліни «Педіатрія» за темами модулю / упор. Л. В. Курова. – Харків, 2015. – 87 с.

21. Збірник тестових завдань для перевірки початкового рівня знань студентів на практичних заняттях з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» : методичні рекомендації для викладачів / упор. С. С. Петрова. – Харків, 2015. – 56 с.

Робота приймальної комісії ХНМУ за 2014–2015 н. р.

Приєм студентів у 2014 р. на 1-й курс Харківського національного медичного університету здійснювався згідно з чинним законодавством, Положенням про приймальну комісію ХНМУ, Правилами прийому до Харківського національного медичного університету у 2014 р., затвердженими рішенням приймальної комісії та погодженими з Міністерством освіти і науки України.

Незважаючи на складну суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні останнім часом, профорієнтаційна робота з абітурієнтами проводилася постійно протягом року з метою популяризації спеціальностей (напрямів підготовки) відповідно до плану профорієнтаційної роботи, який охоплював усі напрями роботи приймальної комісії серед міської і сільської молоді, випускників медичних училищ та коледжів.

З усією інформацією про університет, правилами прийому до ХНМУ у 2014 р. та змінами до них у поточному році абітурієнти могли ознайомитися на Web-сайті університету, у республіканських і регіональних виданнях, на шпальтах вітчизняних і зарубіжних газет та журналів.

З метою ознайомлення та роз'яснення особливостей спеціальностей (напрямів підготовки), за якими ведеться підготовка студентів у ХНМУ, двічі впродовж року було проведено «День відкритих дверей» (20.12.2013 та 12.04.2014). Близько 1 500 абітурієнтів та їхніх батьків мали можливість ознайомитися з університетом та його підрозділами. Під час заходу було організовано зустрічі з членами ректорату та приймальної комісії, провідними вченими та спеціалістами, екскурсії по ВНЗ з відвідуванням музеїв і кафедр ХНМУ, демонстрацією аудиторій, лабораторій, наукової бібліотеки, а також святковий концерт за участю студентів. Інформаційно-оглядові буклети про історію, сучасне життя університету, факультети, кафедри та напрями підготовки фахівців були надані абітурієнтам. Упродовж року в ХНМУ активно видавалася довідкова література, книги, рекламні проспекти, кольорові інформаційні плакати, фотоальбоми, в яких розповідається про історію ВНЗ, його випускників і провідних вчених, що працювали в університеті.

Щорічно виходить спеціальний випуск газети «Медичний університет», який містить пояснення Правил прийому до ХНМУ. Протягом 2014 р. плакати, буклети, медична газета університету з рубриками і розділами професійної орієнтації, з Правилами прийому до ХНМУ в 2014 р. розповсюджувалися серед учнів середніх шкіл, училищ, коледжів міста і області.

Університет брав участь у спеціалізованій ярмарці навчальних місць та освіти «Освіта Слобожанщини – 2014» 02-04.04.2014 р. у Харкові.

Більше 10 років на базі ХНМУ діють ліцензовані підготовчі курси з вечірньою і заочною формами навчання. Мета підготовчих курсів – залучення до вступу в університет якомога більшої кількості шкільної молоді та поліпшення загальноосвітньої підготовки майбутніх вступників до

незалежного тестування. За 2013–2014 н. р. підготовчі курси випустили 81 слухача. Протягом декількох років у Черкаській області працює Смілянська філія підготовчих курсів ХНМУ, де постійно проводилася профорієнтаційна робота серед майбутніх вступників.

Секретарі відбіркової комісії проводили профорієнтаційну роботу серед вступників з виявленням обґрунтованих мотивів та сформованості самовизначення при виборі лікарської професії. Цей напрям профорієнтаційної роботи має на меті підвищення рівня мотивації до усвідомленого вибору професії.

У 2014 р. прийом заяв від абітурієнтів на участь у конкурсі при вступі до ХНМУ проводився з 11 липня до 1 серпня (до 12.00). Абітурієнти брали участь у конкурсі на підставі результатів Зовнішнього Незалежного Оцінювання з конкурсних предметів, визначених МОН України, серед яких біологія – профільний, фізика або хімія вибором та українська мова та література. Мінімальний бал для допуску до участі у конкурсі з профільного предмету складав 155 балів на спеціальність «Лікувальна справа», «Педіатрія» і «Стоматологія» та 140 балів на спеціальність «Медико-профілактична справа», з непрофільних – 124. МОЗ України надало дозвіл (лист № 08.01047/22/789-14/20142 від 16.07.2014 р.) щодо зменшення мінімальної кількості балів із профільної конкурсної дисципліни «Біологія» для абітурієнтів за напрямом «Медицина» до 140 балів на спеціальності «Педіатрія» та «Стоматологія».

Велику увагу було приділено інформаційному супроводу вступної кампанії. Харківський національний медичний університет підключено до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО). Вся інформація про абітурієнтів операторами приймальної комісії вносилася до ЄДЕБО в режимі реального часу. Серед вступників цього року дуже високою популярністю користувалася інформаційно-пошукова система «Конкурс», що формується з Єдиної державної електронної бази з питань освіти, та здійснює інформування громадськості про подання заяв від абітурієнтів та конкурсну ситуацію при вступі до вищих навчальних закладів.

Про ефективність постійної профорієнтаційної і організаційної роботи приймальної комісії під керівництвом ректорату університету свідчить висока конкурсна ситуація, що склалася при вступі до ХНМУ та виконання держзамовлення й плану прийому на місця фінансування за кошти фізичних та юридичних осіб в 2014 р.

Незважаючи на складну суспільно-політичну ситуацію, до приймальної комісії ХНМУ у 2014 р. надійшло 8 302 заяви, з них 5 563 електронні заяви, що на 762 електронні заяви більше, ніж у минулому році. Надійшла велика кількість заяв від абітурієнтів з Луганська та Луганської області – 722, Донецька та Донецької області – 1 557. Від абітурієнтів з АР Крим зареєстровано 22 заяви. Абітурієнти за допомогою електронної системи вступу «Електронна заява на вступ до ВНЗ – 2014» мали можливість по-

дати заяву до участі у конкурсі на спеціальності «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Стоматологія», «Медико-профілактична справа» та «Лабораторна діагностика».

Традиційно найбільшу кількість заяв – понад 3 500 – було зареєстровано на спеціальність «Лікувальна справа», 2 035 заяв – на спеціальність «Педіатрія», 1 143 – «Медико-профілактична справа», 1 110 – «Стоматологія», 151 заява – «Лабораторна діагностика». Збільшилась кількість заяв на другий курс. Популярністю користувалися спеціальності ОКР «Магістр» «Адміністративний менеджмент» та «Педагогіка вищої школи». Прийом вітчизняних студентів здійснювався на місця держзамовлення і фінансування за кошти фізичних або юридичних осіб відповідно до плану прийому в рамках ліцензійного обсягу підготовки. Конкурс на місця держзамовлення за спеціальністю: «Лікувальна справа» становив 8,9, «Стоматологія» – 277,5, «Педіатрія» – 29,1, «Медико-профілактична справа» – 32,7. Конкурс на місця фінансування за кошти фізичних або юридичних осіб за спеціальністю: «Лікувальна справа» – 31,7, «Стоматологія» – 8,8. Загальний конкурс по університету склав 10,7 осіб на одне місце.

Списки осіб, рекомендованих до зарахування із зазначенням конкурсного балу, категорії списку за результатами вступних випробувань окремо по кожній спеціальності, оперативно доводили до відома абітурієнтів шляхом їх розміщення на інформаційних стендах Приймальної комісії та Web-сайті університету. Вся інформація щодо вступної кампанії в ХНМУ регулярно оновлювалася та розміщувалась на інформаційних стендах приймальної комісії та офіційному Web-сайті університету протягом усього терміну проведення конкурсного відбору та зарахування.

Зарахування на навчання до ХНМУ відбувалося згідно з Умовами прийому до ВНЗ, затвердженими наказом МОН України № 1510 від 29.10.2013 р. і Правилами прийому до ХНМУ в 2014 р.

Згідно з Наказом МОЗ України № 516 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних кадрів, підвищення кваліфікації лікарів та провізорів у 2014 р.» від 23.07.2014 р. у поточному році збільшена кількість місць на державне замовлення на спеціальність «Лікувальна справа» до 399 місць.

Державне замовлення університет виконав у повному обсязі: прийнято на освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст» на спеціальність «Лікувальна справа» – 399 студентів, «Педіатрія» – 70, «Медико-профілактична справа» – 35, «Стоматологія» – 4. Відповідно до Листа МОЗ України № 08.01-47/23756 від 14.08.2014р. було отримано згоду на збільшення обсягу прийому на спеціальність «Лікувальна справа» на місця за кошти фізичних та юридичних осіб з подальшим коригуванням ліцензійного обсягу відповідної спеціальності. На зазначені місця зараховано за спеціальністю «Лікувальна справа» 86 студентів, «Стоматологія» – 122, «Педіатрія» – 2, «Медико-профілактична справа» – 2. На місця за кошти фізичних або юридичних осіб було зараховано 213 студентів. Усього

до університету зараховано на освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст» – 720 осіб.

У 2014 р. продовжився набір для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста на другий курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) за спеціальністю «Лікувальна справа» та «Стоматологія» для осіб, які вступають на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спорідненим напрямом підготовки. Так, за спеціальністю «Лікувальна справа» подано 169 заяв, а за спеціальністю «Стоматологія» – 27, що на 40% більше, ніж у 2013 р. На другий курс на спеціальність «Лікувальна справа» на місця державного замовлення зараховано 8 студентів, на місця за кошти фізичних та юридичних осіб – 10 студентів, на спеціальність «Стоматологія» за кошти фізичних та юридичних осіб – 8 студентів.

Державне замовлення на спеціальність «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» (денна форма навчання) виконано на 100%, зараховано 5 студентів. На місця за рахунок фінансування за кошти фізичних або юридичних осіб за спеціальністю «Лабораторна діагностика» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр», «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» (денна форма навчання) зараховано 9 студентів.

На спеціальність «Лабораторна діагностика», «Адміністративний менеджмент» освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» зараховано 28 студентів. На спеціальність «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» не надійшло жодної заяви, що пов'язано з невизначеністю даних фахівців в практичній медицині.

У цьому році розпочато набір для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» на другий та третій курси (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) за спеціальністю «Лабораторна діагностика» для осіб, які вступають на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спорідненим напрямом підготовки. Активно проводився набір за новими спеціальностями «Соціальна робота» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» та «Педагогіка вищої школи» освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр». На третій курс на освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» на спеціальність «Лабораторна діагностика» зараховано 2 студенти. На освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» «Педагогіка вищої школи» зараховано 30 студентів.

Серед зарахованих студентів ХНМУ приблизно 24,6 % абітурієнтів подали заяву до участі у конкурсі через систему «Електронний вступ», що на 15,6% більше, ніж у минулому році.

Серед зарахованих студентів на місця навчання за державним замовленням 39,4% є медалістами або отримали диплом з відзнакою після закінчення ВНЗ I–II рівня акредитації та 2 студенти були нагороджені дипломами I–III ступенів IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з ба-

зових предметів та нагороджені дипломами I–III ступенів III етапу Всеукраїнських конкурсів – захистів науково-дослідницьких робіт.

Серед зарахованих студентів приблизно 24,4% – мешканці сільської місцевості. До ХНМУ в 2014 р. зараховано 18 випускників довузівської підготовки, що склало 22,2% від загального обсягу слухачів підготовчих курсів. Зменшення кількості студентів, що закінчили підготовчі курси, пов'язано зі збільшеною кількістю зарахованих студентів з Донецької та Луганської областей.

Кількість місць для осіб, які мали право на позаконкурсне зарахування згідно з Правилами прийому до ХНМУ у 2014 р., становило 15% від обсягу державного замовлення. Від пільгового контингенту надійшло 343 заяви, що склало 4,1% загальної кількості поданих заяв та на 0,1% більше, ніж у 2013 р. Більша кількість поданих заяв від пільгового контингенту складалась за рахунок осіб з числа дітей-інвалідів та інвалідів I–II груп та за рахунок осіб, яким Законом України «Про підвищення престижності шахтарської праці» надане таке право. Серед зарахованих студентів пільговий контингент складає – 69 осіб, що на 44,9% більше, ніж у 2013 р., з них інваліди I–II груп та інваліди дитинства – 12, діти-сироти та діти, які залишилися без піклування батьків, а також особи з їх числа – 15, особи, яким Законом України «Про підвищення престижності шахтарської праці» надане таке право – 38, осіб, які постраждали від Чорнобильської катастрофи – 4 особи.

За період вступної кампанії у 2014 р. надійшло 119 заяв від абітурієнтів, які мали цільове направлення департаментів охорони здоров'я облдержадміністрацій. Цільовий прийом проводився з областей, які недостатньо забезпечені медичними кадрами. За квотою цільового набору сільської молоді в 2014 р. до ХНМУ мали змогу поступити абітурієнти з 8 областей: Харківської, Кіровоградської, Миколаївської, Полтавської, Сумської, Черкаської, Чернігівської та Херсонської. На жаль, цього року план направлення абітурієнтів на спеціальності «Лікувальна справа» та «Педіатрія» не було виконано в повному обсязі облдержадміністраціями Кіровоградської, Миколаївської, Полтавської та Сумської областей. У зв'язку з цим приймальна комісія на засіданні 01 серпня 2014 р. (протокол № 22) обґрунтовано провела корекцію місць цільового прийому: зараховано 75 студентів на спеціальності «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа» та «Стоматологія».

Прийом і зарахування на перший курс вітчизняних студентів на місця фінансування за держзамовленням та за кошти фізичних (юридичних) осіб здійснювався відповідно до плану прийому в 2014 р. у рамках ліцензійного обсягу підготовки. Зарахування на місця понад ліцензійний обсяг не проводилося.

На жаль, незважаючи на значний обсяг проведеної профорієнтаційної роботи, залишились вакантні місця фінансування за кошти фізичних або юридичних осіб на спеціальності за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» та «Магістр».

Вступна кампанія 2014 р. була доступною, зрозумілою та всебічно висвітленою. Відкритість і гласність було забезпечено розміщенням детальної інформації на стендах приймальної комісії: про хід прийому документів, конкурс, результати зарахування; телефони «гарячої лінії» МОН і МОЗ України, консультативний телефон МОН України та Департаменту освіти та науки Харківської обласної державної адміністрації. Традиційно поряд зі стендами приймальної комісії встановлена скринька для повідомлень і звернень громадян. Постійно працював консультативний телефон та телефон довіри ХНМУ. Робота приймальної комісії ХНМУ із забезпечення якісного прийому висвітлювалась у засобах масової інформації, а також за допомогою інформаційної системи «Конкурс» МОН України, яка постійно оновлювалась. Ефективно працювало інформаційне забезпечення абітурієнтів через офіційний веб-сайт ХНМУ.

За період прийому документів, проведення вступних випробувань, конкурсу та зарахування звернень, скарг і апеляцій на адресу приймальної комісії ХНМУ не надходило.

В 2014 р. до ХНМУ переведено та поновлено з Кримського державного медичного університету ім. С.І. Георгієвського 19 осіб (з них 14 осіб на місця навчання за державним замовленням). На виконання розпорядження КМУ від 05.12.2014 № 1210-р до ХНМУ на відповідні курси та спеціальності переведено 246 студентів із Донецького національного медичного університету та Луганського державного медичного університету, в тому числі з ДНМУ – 139 студентів (з них 85 – на місця держзамовлення), з ЛДМУ – 107 студентів (з них 66 – на місця держзамовлення).

Питання, які залишилися не вирішеними в повному обсязі, – це невикористання повною мірою Департаментами охорони здоров'я цільових направлень на навчання для вирішення кадрових питань регіону, а також невизначеність місця бакалавра в системі практичної медицини.

В 2015 р. продовжуються традиції проведення постійної профорієнтаційної й організаційної роботи приймальної комісії під керівництвом ректорату університету серед населення з числа майбутніх абітурієнтів. Двічі впродовж року проведено «Дні відкритих дверей» (20.12.2014 р. та 25.04.2015 р.), які зібрали близько 1500 майбутніх абітурієнтів. Інформація відповідно до вступної кампанії 2015 р. була своєчасно розміщена на сайті та інформаційних стендах університету, на шпальтах вітчизняних і зарубіжних газет і журналів.

Університет проводить активну роботу з розширення спеціальностей для підготовки фахівців. Зокрема, особливістю прийому 2015 р. стане набір за новим напрямом підготовки фахівців «Здоров'я людини» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» (денна форма навчання).

У своїй роботі приймальна комісія Медичного коледжу також керувалася всіма необхідними нормативними документами.

Для успішного проведення профорієнтаційної роботи в Медичному коледжі ХНМУ створено профорієнтаційну комісію, до складу якої входять відповідальний секретар приймальної комісії, найбільш досвідчені викладачі коледжу. Робота профорієнтаційної комісії у 2014–2015 н. р. про-

водилася згідно з планом, затвердженим директором Медичного коледжу. Традиційними формами і методами профорієнтаційної роботи стали:

- День відкритих дверей, який проводився чотири рази (жовтень, грудень, лютий, квітень) ;

- створення агітаційної бригади із числа студентів коледжу, яка брала участь у загальнономіських та районних профорієнтаційних заходах;

- відвідування викладачами та співробітниками коледжу загально-освітніх шкіл міста та області: смт. Пісочин, смт. Солоницівка, м. Мерефа, м. Зміїв, смт. Золочів, м. Валки, м. Люботин, м. Балаклія, м. Чугуїв, м. Лозова, смт. Нова-Водолага, м. Первомайськ, сел. Безлюдівка, смт. Буди, м. Південне, с. Вільшани, м. Дергачі;

- проведення бесід із старшокласниками м. Харкова;

- участь в обласних заходах «Ярмарка професій» під патронатом Обласного центру зайнятості, «Освіта Слобожанщини» ;

- публікація в періодичних виданнях, зокрема в газеті «Слобідський край», інформації про умови вступу до Медичного коледжу ХНМУ;

- проведення професійно-орієнтованих консультацій з медичними працівниками, студентами під час проходження виробничої та переддипломної практики;

- розміщення інформації про умови вступу та навчання на офіційному сайті Медичного коледжу ХНМУ та на сайті ХНМУ.

Вступна кампанія у Медичному коледжі Харківського національного медичного університету проходить відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України (серія АЕ № 527103 від 01.09.2014 року), термін дії якої на галузь знань 1201 – «Медицина», підготовка молодшого спеціаліста за спеціальностями: 5.12010102 – «Сестринська справа», 5.12010105 – «Акушерська справа» 01.07.2015; за спеціальністю 5.12010101 – «Лікувальна справа» – 01.07.2019 р.; підготовка іноземних громадян за базовою акредитованою спеціальністю 5.12010102 «Сестринська справа» – 01.07.2017.

Ліцензований обсяг на спеціальність «Сестринська справа» становить 120 осіб: 60 – на базі базової загальної середньої освіти та 60 – на базі повної загальної середньої освіти. Держзамовлення на спеціальності «Сестринська справа» – 4 міста.

Ліцензований обсяг на спеціальність «Лікувальна справа» – 30 осіб на основі базової загальної середньої освіти. Навчання здійснюється за рахунок коштів фізичних, юридичних осіб.

Ліцензований обсяг на спеціальність «Акушерська справа» – 30 осіб на базі повної загальної середньої освіти. Навчання здійснюється за рахунок коштів фізичних, юридичних осіб.

Відповідно до Правил прийому до Медичного коледжу ХНМУ прийом документів абітурієнтів із базовою загальною середньою освітою буде здійснюватися з 10 по 24 липня 2015 р., вступні випробування з 25 по 31 липня 2015 р., а прийом документів абітурієнтів з повною загальною середньою освітою з 10 липня по 01 серпня 2015 р. Термін оприлюднення рейтингового списку вступників – не пізніше 12 год 02 серпня 2015 р. Те-

рміни зарахування вступників: за державним замовленням – 08 серпня; за кошти фізичних та юридичних осіб – після зарахування на місця державного замовлення відповідної спеціальності – не пізніше 14 серпня.

Факт кожної подачі заяви в паперовому вигляді реєструється у ЄДЕБО. Вступники, які беруть участь у конкурсному відборі на основі атестату про повну загальну освіту, сертифікату ЗНО, можуть подавати заяву в електронному вигляді.

Право брати участь у конкурсі за результатами вступних екзаменів з конкурсних предметів особам, які здобули повну загальну середню освіту у 2007 р. і раніше, скасовано. Вступники подають лише сертифікати ЗНО за 2015 р. Приймальна комісія Медичного коледжу ХНМУ допускає до участі у конкурсі для вступу на навчання вступників на базі повної загальної середньої освіти, які подають сертифікати ЗНО з мінімальною кількістю 100 балів. Конкурсний бал обчислюється шляхом додавання балів сертифіката з української мови та літератури, біології, середнього бала атестата за шкалою, наведеною у додатку 8 правил прийому, та додаткового балу за особливі успіхи у навчанні, помножених на вагові коефіцієнти:

- сертифікат з української мови та літератури (базовий рівень складності завдань) – ваговий коефіцієнт становить 0,4;
- сертифікат з біології – ваговий коефіцієнт становить 0,5;
- документ про повну загальну середню освіту – ваговий коефіцієнт становить 0,5.

Конкурсний бал вступників на основі базової загальної середньої освіти обчислюється як сума балів вступних іспитів, середнього бала документа про базову загальну середню освіту. Результати вступних іспитів для тих, хто вступає на основі базової загальної середньої освіти, оцінюються за 12-бальною шкалою. Вступна кампанія Медичного коледжу ХНМУ у 2014–2015 н. р. пройшла без порушень.

Результати роботи приймальної комісії завершують перший розділ підсумків нашої діяльності у 2014–2015 н. р. на додипломному та післядипломному етапах (стан організації та науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, рівень підготовки спеціалістів для іноземних держав, інформаційний супровід навчання та нашої видавничої діяльності). Практично повною мірою реалізовані пункти нашого плану з імплементації положень Закону України «Про вищу освіту» в роботу навчальних підрозділів університету. Розширено ліцензійний обсяг прийому, змінився якісний рівень складання ЛП «Крок», набули нового змісту та розширилися функції Навчально-наукового центру, деканатів та ін. Ми своєчасно вирішуємо питання, які стосуються змін та впроваджень нової нормативної бази у діяльність нашого закладу. На жаль, деякі питання минулого року перейшли в сьогодні.

На завершення першого розділу хочу зазначити, що тільки спільна наполеглива праця, ініціативність та інноваційність у вирішенні нагальних питань може дати той результат, на який ми очікуємо – підвищення якості надання освітніх послуг в нашому закладі.

РОЗДІЛ II

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ТА НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ

Всі ми є свідками бурхливих історичних подій, що змінюють сучасний світ, та насамперед українське суспільство, із швидкістю зміни зображень у калейдоскопі. Після перемоги в антикорупційній революції гідності народ України зажадав від усіх державних інститутів влади максимально чесної та відкритої роботи. Не залишилась поза увагою і організація діяльності вищої школи. Прийнятий у минулому, 2014 р., Закон України «Про вищу освіту» встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Організація роботи з персоналом у системі вищої освіти заснована на додержанні чинного законодавства з впровадженням сучасних наукових методів та є тим фундаментом, на якому побудована система адміністративно-управлінської діяльності ВНЗ.

У нашому університеті кадрова політика проводиться з дотриманням вимог Міністерства охорони здоров'я та Міністерства освіти і науки України. Формування кадрового резерву на керівні та науково-педагогічні посади знаходиться під постійною увагою ректорату.

З метою передачі знань та досвіду новому поколінню науковців створені необхідні умови для залучення молодих спеціалістів до навчання в аспірантурі, клінординатурі, докторантурі, після чого вони успішно працюють на кафедрах та у підрозділах університету.

Впродовж року ми посилювали вимоги до кандидатів при влаштуванні на роботу (фахова освіта за спеціальністю відповідно до профілю кафедри, бажано наявність педагогічної освіти, знання іноземної мови, вільне володіння комп'ютером та ін.). Ці вимоги були визначені Наказом МОН України № 665 від 01.06.2013 р., у якому були затверджені кваліфікаційні характеристики професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів.

З метою впорядкування процедури заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ХНМУ, відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність», постанови Кабінету Міністрів України № 1074 від 05.09.1996 р. «Про затвердження Положення про вищий навчальний заклад», наказу Міністерства освіти і науки України від 24.12.2002 р. № 744 «Про затверд-

ження Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів третього і четвертого рівнів акредитації», Статуту університету та на підставі рішення Вченої ради ХНМУ в університеті затверджено «Порядок заміщення вакантних посад науково-педагогічних та наукових працівників у Харківському національному медичному університеті» та склад Конкурсної комісії.

З метою більш досконалої підготовки студентів зі спеціальності «Лабораторна діагностика» в університеті з 01 вересня 2014 р. створено кафедру клінічної лабораторної діагностики, а з метою удосконалення системи підготовки фахівців за спеціальністю «Неврологія» реорганізовано кафедру неврології та створено на її основі дві кафедри «Неврології № 1» та «Неврології № 2». На сьогодні в університеті підготовка за різними формами навчання ведеться на 70 кафедрах.

Станом на 01.07.2015 р. освітній та науковий потенціал університету складає 901 науково-педагогічний працівник, у тому числі професорсько-викладацького складу – 882 (97,9%), наукових співробітників – 19 (2,1%). Чисельність докторів наук – 134 особи (15%), кандидатів наук – 525 (58%), осіб без наукового ступеня – 242 (27%). Загальна частка викладацького складу з науковими ступенями та вченими званнями становить 73%.

Беручи до уваги динаміку кадрових змін у ХНМУ, слід відзначити, що 168 осіб серед професорсько-викладацького складу досягли пенсійного віку, що складає 19% від загальної кількості професорсько-викладацького складу. Станом на 01.07.2015 р. кількість працюючих пенсіонерів серед категорій професорсько-викладацького складу має такий вигляд:

- завідувачі кафедр – 38,6 % (27 з 70);
- професори кафедр – 52,1 % (37 з 71);
- доценти кафедр – 24,2 % (69 з 285);
- старші викладачі кафедр – 21,4 % (6 з 28);
- асистенти та викладачі кафедр – 6,8 % (29 з 428).

Загальна характеристика кадрового складу університету та динаміка змін кадрового потенціалу університету порівняно з попереднім роком надані у *табл. II.1 та II.2* відповідно. Спостерігається стійка тенденція щодо поступового зменшення кількості кафедр університету, які очолюють завідувачі, що досягли пенсійного віку. Проведено ротацію трьох завідувачів кафедр, що досягли пенсійного віку. Це призвело до зменшення їх кількості на 2,6% (з 41,2% – 2013–2014 н. р. до 38,6% – 2014–2015 н. р.).

**Таблиця II.1 – Кадрові ресурси. Професорсько-викладацький склад
Харківського національного медичного університету
(вікова структура, фізичні особи)
Станом на 01.07.2015 р.**

Категорії співробітників	Кількість	Вікові групи						
		До 30	31–40	41–50	51–60	61–65	>65	Пенсійний вік, %
Завідувачі кафедр	70	1 (1,4%)	1 (1,4%)	18 (25,8%)	28 (40%)	11 (15,7%)	11 (15,7%)	27 (38,6%)
Професори	71	0	3 (4,2%)	17 (24%)	21 (29,6%)	6 (8,4%)	24 (33,8%)	37 (52,1%)
Доценти	285	0	55 (19,3%)	84 (29,5%)	92 (32,3%)	23 (8,1%)	31 (10,8%)	69 (24,2%)
Старші викладачі	28	1 (3,6%)	9 (32,1%)	8 (28,6%)	5 (17,8%)	4 (14,3%)	1 (3,6%)	6 (21,4%)
Асистенти та викладачі	428	83 (19,4%)	215 (50,2%)	76 (17,8%)	32 (7,5%)	7 (1,6%)	15 (3,5%)	29 (6,8%)
Всього	882	85 (9,6%)	283 (32,1%)	203 (23%)	178 (20,2%)	51 (5,8%)	82 (9,3%)	168 (19%)
У т.ч. без наукового ступеня	233	61 (26,2%)	87 (37,3%)	49 (21%)	24 (10,3%)	7 (3%)	5 (2,2%)	18 (7,7%)

**Таблиця II.2 – Кадрові ресурси. Науково-педагогічний склад
Харківського національного медичного університету
станом на 01.07.2015 р.**

Показники	Навчальні роки		Динаміка
	2014–2015	2013–2014	абс., %
Загальна кількість науково-педагогічних кадрів, у т.ч.	901	883	18 (2%)
– чоловіків	333 (37 %)	333 (38 %)	0
– жінок	568 (63 %)	550 (62 %)	18 (3,2%)
– професорсько-викладацького складу	882 (97,9 %)	861 (97,5 %)	21 (2,4%)
– наукових співробітників	19 (2,1 %)	22 (2,5 %)	-3 (15,8%)
– докторів наук	134 (15 %)	133 (15 %)	1 (0,7%)
– професорів /вчене звання/	120 (13,3 %)	122 (13,8 %)	-2 (1,7%)
– кандидатів наук	525 (58 %)	513 (58 %)	12 (2,3%)
– доцентів /вчене звання/	251 (27,8 %)	251 (28,4 %)	0
– старших викладачів, асистентів, викладачів	456 (50,6 %)	441 (49,9 %)	15 (3,3)
– не мають наукового ступеня	242 (27 %)	237 (27 %)	5 (2,1)

За підсумками проведеної у минулому навчальному році кадрової роботи мають місце як певні досягнення, так і прорахунки. Успішними виявилися заходи із продовження роботи щодо підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня науково-педагогічного персоналу та омолодження кадрової ланки професорсько-викладацького складу, але проблемою в організації кадрової роботи на кафедрах залишається неповна комплектація штатних посад викладачів. Ректорат не може визнати правильним рішення цієї проблеми на деяких кафедрах за рахунок внутрішнього сумнісництва. Вакантні посади повинні комплектуватися новими працівниками, насамперед молодими спеціалістами, підбір та подальший науковий ріст яких повинен бути основним критерієм оцінки роботи завідувачів кафедр.

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ХНМУ В 2014–2015 н. р.

Ключовими нормативними документами, що визначали пріоритети наукової діяльності у звітному році, були такі:

- Програма діяльності Кабінету Міністрів України;
- Проект Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр.;
- Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 р.;
- Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р.

Закон України «Про вищу освіту» основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності визначає здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, підготовки фахівців інноваційного типу.

Згідно із Законом основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів є:

- одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
- застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;
- формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

Приємно відзначити, що співробітники університету брали участь в обговоренні і надавали пропозиції щодо редакції Закону України «Про вищу освіту».

Також у звітному році університетом було надано пропозиції до нової редакції Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», проектів нормативних документів щодо присвоєння вчених звань й присудження наукових ступенів.

Звітний рік характеризувався цілеспрямованою роботою з реалізації основних положень Закону «Про вищу освіту», присвячених науковій діяльності.

Фінансове забезпечення наукової діяльності

Фінансування є одним із ключових питань забезпечення наукової діяльності університету.

У 2015 р. через заходи економії в країні відбулося різке скорочення бюджетного фінансування пріоритетних НДР – 2 337 тис. грн проти 3203,8 у 2014 р. (рис. II.1).

У 2014 р. позабюджетні надходження за наукову і науково-технічну діяльність склали 2 417 проти 2 650 тис. грн у 2013 р.

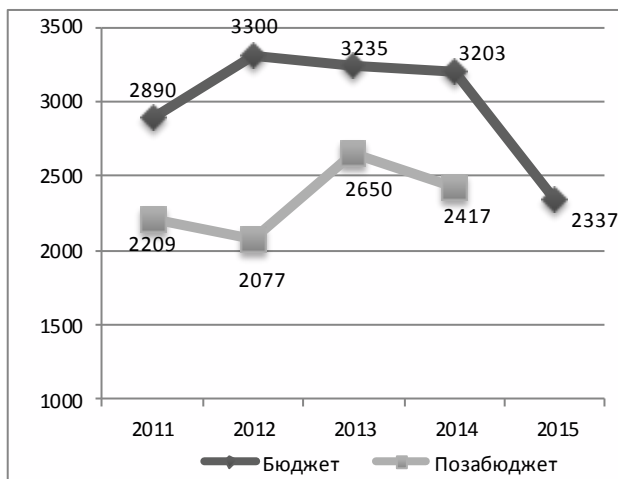

Рис. II.1. Фінансування НДР у ХНМУ (тис. грн)

У 2014 р. за рахунок загального фонду Держбюджету виконували НДР колективи під керівництвом чл.-кор. НАМН України, проф. В.М. Лісового (кафедра урології, нефрології та андрології), академіка О.М. Біловола (кафедра клінічної фармакології), чл.-кор. НАМН України, проф. О.Я. Гречаніної (кафедра медичної генетики, УІКГ ХНМУ), проф. О.Я. Бабака (кафедра внутрішньої медицини № 1), проф. І.В. Завгороднього (кафедра гігієни та екології № 2), проф. Г.М. Кожинної (кафедра психіатрії, наркології та медпсихології), проф. В.М. Козька (кафедра інфекційних хвороб), проф. В.О. Коробчанського (НДІ ГП та ПЗ ХНМУ, кафедра гігієни та екології № 1), проф. В.В. М'ясоєдова (кафедра медичної біології, кафедра мікробіології, вірусології та імунології), проф. В.О. П'ятикопа (кафедра нейрохірургії), проф. Т.О. Чумаченко (кафедра епідеміології), проф. М.Г. Щербаня (ЦНДЛ), ст.н.с. Т.О. Іваненко (ЦНДЛ), доц. В.І. Савенкова (Центр малоінвазивних технологій та серцево-судинної хірургії). У 2015 р. зменшено до 13 (проти 14 у 2014 р.) кількість НДР, виконуваних за рахунок загального фонду Держбюджету.

У виконанні НДР у 2014 р. брали участь 12 кафедральних колективів, 2 НДІ, ЦНДЛ, Центр малоінвазивних технологій та серцево-судинної хірургії ХНМУ.

Питома вага позабюджетних коштів серед усіх надходжень за наукову діяльність у 2014 р. склала 43 проти 45% у 2013 р.

Серед підрозділів, які у звітному році забезпечували найбільші позабюджетні надходження за наукову діяльність, хочу зазначити:

- НДІ гігієни праці та професійних захворювань ХНМУ – 1 958 402 грн.
- Науково-практичний центр клінічних та доклінічних досліджень ХНМУ – 330 561 грн.
- ЦНДЛ – 128 526 грн.

У 2014 р. було завершено вісім НДР, що фінансувалися за рахунок коштів Держбюджету: «Оптимізувати діагностику та корекцію судинних уражень у хворих на гіпертонічну хворобу у поєднанні з ожирінням на основі вивчення функціонального стану ендотелію та генетичних порушень» (керівник теми – проф. О.Я. Бабак); «Обґрунтування системи психогігієнічної профілактики психічних розладів у підлітків, які проживають в умовах великого міста (керівники теми: проф. В.О. Коробчанський, ст.н.с. Т.О. Іваненко); «Вплив фізико-біологічних факторів на комунікативні властивості мікроорганізмів – збудників гнійно-запальних процесів» (керівник теми – проф. В.В. М'ясоєдов); «Розробити науково обґрунтовану технологію проведення епідеміологічного нагляду та прогнозування епідемічного процесу при вірусних інфекціях в умовах вакцинопрофілактики з використанням інформаційних технологій» (керівник теми – проф. Т.О. Чумаченко); «Розробити заходи з профілактики поєданої дії електромагнітних полів різних спектральних діапазонів частот, що генеруються у виробниче середовище при використанні сучасних технологічних процесів на підприємствах машинобудівної промисловості» (керівник теми – проф. В.О. Коробчанський); «Вивчення закономірностей формування та розробка методів профілактики суїцидальної поведінки у хворих на депресивні розлади» (керівник теми – проф. Г.М. Кожина); «Еколого-гігієнічне обґрунтування оптимальних рівнів антропогенного навантаження на рекреаційні зони басейнів водних об'єктів» (керівник теми – проф. М.Г. Щербань); «Обґрунтувати принципи надання ефективної допомоги пацієнтам із «рідкісними» (орфанными) захворюваннями на підставі клініко-генетичних та епідеміологічних досліджень» (керівник теми чл.-кор. НАМН України, проф. О.Я. Гречаніна).

За результатами виконаних у 2014 р. бюджетних НДР видано 1 методичну рекомендацію зі впровадження в практику охорони здоров'я, 10 інформаційних листів, 5 монографій, 265 статей у фахових виданнях, 313 тез, захищено 3 докторські та 2 кандидатські дисертації.

У 2015 р. за рахунок коштів загального фонду держбюджету в університеті виконується 13 НДР (табл. II.3).

**Таблиця II.3 – Науково-дослідні роботи
Харківського національного медичного університету,
що фінансуються за рахунок коштів
загального фонду держбюджету в 2015 р.**

№ пор.	Назва НДР	Термін виконання	Обсяг фінансування, тис. грн
1	Обґрунтувати методологію відновлення сексуального та фертильного здоров'я чоловіків з еякуляторними порушеннями. Керівник теми – член-кор. НАМН України, проф. В.М. Лісовий (кафедра урології, нефрології та андрології)	2013–2015	173,848
2	Розробка системи моніторингу метаболічних порушень у хворих на ко-інфекцію ВІЛ/ХГС на тлі протівірусної терапії. Керівник теми – проф. В.М. Козько (кафедра інфекційних хвороб)	2013–2015	261,008
3	Розробити методи лікування хворих на дегенеративні, судинні захворювання нервової системи та черепно-мозкову травму за допомогою використання стромальних аутоклітин кісткового мозку. Керівник теми – проф. В.О. П'ятикоп (кафедра нейрохірургії)	2013–2015	171,537
4	Встановити механізми адаптації до сполученої дії хімічних та фізичних чинників навколишнього середовища. Керівник теми – проф. І.В. Завгородній (кафедра гігієни та екології № 2)	2013–2015	184,274
5	Розробка методу комбінованої реконструкції оклюзій дистального артеріального русла при критичній ішемії нижніх кінцівок. Керівник теми – доц. В.І. Савенков (Центр малоінвазивних технологій та серцево-судинної хірургії)	2014–2016	130,074
6	Оптимізувати діагностику ураження органів-мішеней та лікувальну стратегію у пацієнтів з артеріальною гіпертензією молодого віку. Керівник теми – академик О.М. Біловоп (кафедра клінічної фармакології)	2014–2016	154,755
7	Оптимізувати лікування дітей з гнійно-запальними захворюваннями на основі врахування біоритмічних властивостей мікроорганізмів та особливостей імунної відповіді. Керівник теми – проф. В.Б. Давиденко (кафедра дитячої хірургії та дитячої анестезіології)	2015–2017	165,951
8	Оптимізувати психосоціальну реабілітацію хворих на психічні розлади на основі розробки та впровадження психоосвітніх програм. Керівник теми – проф. Г.М. Кожина (кафедра психіатрії, наркології та медичної психології)	2015–2017	214,098
9	Фізіолого-гігієнічна оптимізація виробничого середовища в машинобудуванні при використанні сучасних засобів комп'ютерної техніки. Керівник теми – проф. В.О. Коробчанський (НДІ гігієни праці та профзахворювань)	2015–2017	217,467

10	Розробка та впровадження принципів медицини граничних станів у молоді. Керівники теми – проф. В.О. Коробчанський, ст.н.співр. Т.О. Іваненко (кафедра гігієни та екології № 1, ЦНДЛ)	2015–2017	170,627
11	Експериментальне обґрунтування прогнозу небезпеки та корекції структурно-патогенетичних порушень в організмі в проблемі розробки гігієнічних нормативів поверхнево-активних речовин для води водойм. Керівник теми – проф. М.Г. Щербань (ЦНДЛ)	2015–2017	184,207
12	Створити систему раннього виявлення корекції та профілактики посттравматичних стресових розладів у населення України в сучасних умовах. Керівник теми – проф. В.І. Коростій (кафедра психіатрії, наркології та медичної психології)	2015–2016	157,987
13	Розробити науково обґрунтовану технологію епідеміологічного нагляду за інфекціями та шляхи стримування резистентності мікроорганізмів до антимікробних препаратів. Керівник теми – проф. Т.О. Чумаченко (кафедра епідеміології)	2015–2017	151,527

У виконанні НДР у звітному періоді брали участь 134 доктори (14,8% усіх виконавців НДР) та 514 (57,1%) кандидатів наук (рис. II.2). Питома вага науковців без ступеня – 28,2%.

Треба відзначити, що за даними Головного управління статистики у Харківській області станом на 31.12.2014 р. в організаціях та на підприємствах області працював 2 341 доктор наук (це майже кожен сьомий доктор наук України) і частка фахівців ХНМУ становила 5,8 %. За результатами наукової діяльності 82,5% докторів наук області впродовж 2014 р. мали наукові праці, що вийшли у фахових виданнях нашої країни та за кордоном (серед них 6,1 % – науковці ХНМУ), а 17,5 % фігурували як автори (співавтори) у заявках на отримання охоронного документу на об’єкт права інтелектуальної власності (серед них 12,4 % – доктори наук ХНМУ).

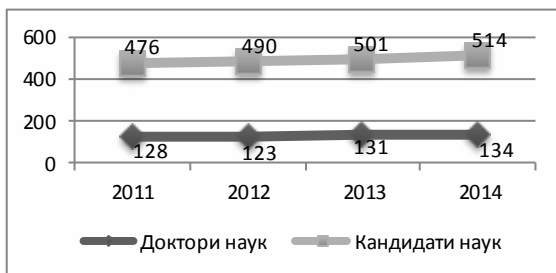

Рис. II.2. Кількість докторів і кандидатів наук – виконавців науково-дослідних робіт

У виконанні НДР брали участь провідні науковці та фахівці, серед яких – дійсний член (академік) НАМН України О.М. Біловол, члени-кореспонденти НАМН України (О.Я. Гречаніна, В.М. Лісовий, В.І. Лупальцов, М.І. Пилипенко), 10 лауреатів Державної премії України (В.В. Бойко, О.Я. Гречаніна, Є.Г. Дубенко, А.Г. Істомін, І.А. Криворучко, В.М. Лісовий, В.І. Лупальцов, В.О. Сипливий, Ж.Д. Семидоцька, Ю.С. Паращук), 15 заслужених діячів науки і техніки України (О.Я. Баба, О.М. Біловол, В.В. Бойко, М.П. Воронцов, О.Я. Гречаніна, Є.Г. Дубенко, О.М. Ковальова, І.Ф. Костюк, П.Г. Кравчун, В.І. Лупальцов, М.І. Пилипенко, Ж.Д. Семидоцька, С.І. Шевченко, А.Ф. Яковцова, І.А. Григорова), 3 заслужені працівники освіти України (Ю.С. Паращук, Ю.О. Садовниченко, В.А. Капустник), 15 заслужених лікарів України (В.М. Лісовий, А.М. Дашук, О.М. Біловол, М.І. Березка, І.О. Гарагатий, М.С. Дубінін, Н.М. Андоньєва, К.М. Сокол, Ю.В. Одинець, Д.Ю. Дончак, Г.В. Мальцев, Г.Р. Муратов, І.В. Летік, К.Ю. Пархоменко, І.М. Лодяна, В.І. Савенков).

Почесне звання «Заслужений лікар України» у звітному році присвоєно директору Центру малоінвазивних технологій та серцево-судинної хірургії ХНМУ, доценту В.І. Савенкову (Указ Президента України № 346/2015 від 19.06. 2015 р.).

Обласну стипендію ім. І.І. Мечникова в номінації «видатний науковець» призначено завідувачу кафедри внутрішньої медицини № 1 проф. О.Я. Бабаку.

У звітному році подовжено виплату стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених асистенту кафедри неврології № 1 Н.С. Куфтериній.

Стипендію Кабінету Міністрів України для молодих вчених призначено асистенту кафедри психіатрії, наркології та медичної психології І.В. Лещиній.

Організаційні заходи

Серед організаційних заходів минулого року треба відмітити такі:

- проведено акредитацію ЦНДЛ, проблемних лабораторій кафедр внутрішньої медицини № 1, мікробіології на впровадження діяльності на максимальний термін – 5 років;
- НДІ гігієни праці та професійних захворювань ХНМУ, ЦНДЛ, кафедри гігієнічного профілю університету акредитовано Комітетом з питань гігієнічного регламентування МОЗ України на 3 роки;
- створено сучасну, світового рівня, операційну в Науково-практичному центрі ХНМУ;
- інтенсифікується робота й реалізуються нові проекти Науково-практичним центром доклінічних та клінічних досліджень ХНМУ (директор – проф. Н.І. Макєєва);
- подальше удосконалення бази даних «**Наука онлайн**» (реалізована можливість визначення кращих кафедральних колективів і кращих науковців університету в цілому і за окремим підрозділом зокрема);

- база «Наука онлайн» – потенційна платформа для впровадження рейтингу викладачів за всіма видами діяльності – освітньою, науковою, практичною.

Серед вагомих доробків звітного року – **запровадження в університеті системи «Антиплагіат»**. Видано відповідний наказ (№160 від 27.04.2015 р.), затверджено положення щодо цієї системи. На часі – придбання потужного програмного комплексу для перевірки документів (текстових та електронних) на наявність плагіату.

Набирає потужності Репозитарій ХНМУ, про що свідчить статистика звернень (*табл. II.4*).

Таблиця II.4 – Статистика звернень до Репозитарію ХНМУ

Показник	2012	2013	2014
Розміщено матеріалів	1 766	4 153	5 555
Завантажень файлів	144 295	1 286 043	2 039 178
Переглядів матеріалів	108 476	690 921	1 219 364
Переглядів збірань	409 332	657 076	749 718
Переглядів фондів	567 928	801 090	862 524
Кількість входів у систему	2 854	6 262	8 428
Пошуків виконано	4 321	95 873	1 315 046

22 січня 2014 р. в рамках реалізації спільного проекту ROAD (Directory of Open Access Scholarly Resources) і Міжнародного центру ISSN за підтримки Сектора комунікації та інформації ЮНЕСКО Репозитарій Харківського національного медичного університету отримав власний Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN) – 2310–8363. Присвоєння ISSN свідчить про міжнародне визнання Репозитарія ХНМУ як інформаційного ресурсу зі статусом повноцінного електронного видання, в якому можна публікувати результати досліджень як у першоджерелі нарівні з друкованими періодичними виданнями. За рейтингом репозитаріїв Webometrics у 2014 р. Репозитарій нашого університету посів загальне 935-е місце (у 2013 р. – 973-е) серед репозитаріїв світу, 15-е місце (у 2013 р. – 20-е) серед українських репозитаріїв і перше місце серед репозитаріїв медичних ВНЗ України.

Серед кафедральних колективів із найбільшою кількістю представлених у Репозитарії матеріалів (станом на кінець 2014 р.) такі: кафедра пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки (508); кафедра внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології (465); кафедра внутрішньої медицини № 1 (406); кафедра фармакології та медичної рецептури (347); кафедра інфекційних хвороб (340); кафедра акушерства та гінекології № 1 (333); кафедра внутрішньої медицини № 3 (327); кафедра анатомії людини (303); кафедра педіатрії № 1 та неонатології (269); кафедра медичної та біоорганічної хімії (228); кафедра суспільних наук (224); кафедра стоматології (212).

Основні показники наукової діяльності університету

У табл. II.5 наведено показники наукової діяльності університету за 2011–2015 рр.

Таблиця II.5 – Показники наукової діяльності ХНМУ в 2011–2015 рр.

№ пор.	Назва показника	2011	2012	2013	2014	2015 (6 міс)
1	Кількість НДР, у тому числі – фінансованих МОЗ України – за державними програмами – ініціативно- пошукових	48	52	56	57	58
		11	11	13	14	13
		–	–	–	–	–
		37	41	43	43	45
2	Прикладні НДР, тис. грн	2835,1	3300,0	3235,2	3203,8	2337,3
3	Фундаментальні НДР, тис. грн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Проведено на базі та за участю ХНМУ з'їздів, конференцій	39	39	43	52	37
5	Зроблено доповідей на наукових форумах: – України – країн СНД – країн дальнього зарубіжжя	1271	850	721	671	88
			123	80	107	4
		126	144	146	248	38
6	Публікації: – монографії – методичні рекомен- дації щодо впрова- дження результатів НДР – інформаційні листи – статті у наукових виданнях, у т.ч. у країнах дальнього зарубіжжя; – тез доповідей	32	26	25	29	17
		7	7	6	5	3
		13	24	17	17	9
		1433	1453	1708	1916	608
		41 1575	58 1981	83 2062	124 2681	41 590
7	Подано пропозицій до «Переліку науко- вої (науково- технічної) продукції, призначеної для впровадження дося- гнень медичної нау- ки у сферу охорони здоров'я»	34	43	33	49	6

Дозвіл МОЗ України на тиражування у 2014 р. отримано на 3 методичні рекомендації: 1) «Діагностика та лікування бронхолегеневої дисплазії у дітей»; 2) «Діагностика формування бронхолегеневої дисплазії у новонароджених» (кафедра педіатрії № 1 та неонатології); 3) «Діагностика предіабету у пацієнтів з гіпертонічною хворобою» (кафедра пропедетики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки).

За 6 міс 2015 р. до Укрмедпатентінформу направлено 3 методичні рекомендації: 1) «Метод оптимізації комплексної терапії хворих на дисемінований псоріаз» (кафедра дерматології, венерології та СНІДу); 2) «Затримка росту внутрішньоутробного плода» (кафедра акушерства, гінекології та дитячої гінекології); 3) «Заходи з профілактики дії електромагнітних полів різних спектральних діапазонів частот, що генеруються у виробниче середовище при використанні сучасних технологічних процесів на підприємствах машинобудівної промисловості» (НДІ гігієни праці і профзахворювань ХНМУ).

Дозвіл МОЗ України на тиражування у 2015 р. отримано на 2 методичні рекомендації: 1) «Система психотерапевтичної корекції та профілактики суїцидів при депресивних розладах соматогенного походження» (кафедра психіатрії, наркології та медичної психології); 2) «Оптимізація діагностики функціонального стану ендотелію у хворих на гіпертонічну хворобу у поєднанні з ожирінням» (кафедра внутрішньої медицини № 1).

У 2014 р. видано 16 інформаційних листів: 1) «Система психотерапевтичної корекції та медико-психологічної профілактики розладів адаптації у жінок, що народили недоношену дитину»; 2) «Метод лікування депресивного розладу з суїцидальними проявами»; 3) «Метод лікування терапевтично резистентного депресивного розладу з атиповими клінічними проявами» (кафедра психіатрії, наркології та медичної психології); 4) «Діагностика фіброзу печінки при хронічному гепатиті С»; 5) «Спосіб лікування інфекційного мононуклеозу, викликаного вірусом Епштейна-Барр» (кафедра інфекційних хвороб); 6) «Застосування нового підходу до лікування хронічної серцевої недостатності з використанням комбінованого препарату, що впливає на аденозинові рецептори»; 7) «Спосіб лікування жінок з артеріальною гіпертензією і кліматеричним синдромом» (кафедра клінічної фармакології); 8) «Методика аналізу даних для оцінки факторів ризику інфекцій з множинними шляхами передачі»; 9) «Спосіб прогнозування захворюваності на гепатит В за допомогою мультиагентного моделювання» (кафедра епідеміології); 10) «Спосіб профілактики захворювань пародонта у дітей шкільного віку» (кафедра стоматології); 11) «Спосіб виготовлення безпосереднього та проміжного протеза із застосуванням базисного акрилату холодного твердіння з розширеною гамою кольорів» (кафедра ортопедичної стоматології); 12) «Спосіб діагностики шкідливого впливу на організм теплокровних поверхневоактивних речовин» (кафедра біологічної хімії); 13) «Прогнозування розвитку прееклампсії вагітних» (кафедра акушерства, гінекології та дитячої гінекології);

14) «Підвищення ефективності комбінованої терапії деструктивної пневмонії у дітей із застосуванням озонowego фізіологічного розчину й ультразвукового випромінювання» (кафедра дитячої хірургії та дитячої анестезіології); 15) «Спосіб інгібування активності асоціації *Candida albicans* і *Staphylococcus aureus* комбінацією протимікробних препаратів» (кафедра мікробіології, вірусології та імунології); 16) «Спосіб профілактики та корекції гепатотоксичних побічних реакцій у хворих на вперше діагностований туберкульоз легень» (кафедра фтизіатрії та пульмонології).

За 6 міс 2015 р. видано 13 інформаційних листів: 1) «Спосіб профілактики карієсу зубів у осіб молодого віку з його високою інтенсивністю»; 2) «Спосіб лікування хворих на генералізований пародонтит хронічного перебігу другого ступеня тяжкості»; 3) «Спосіб лікування хворих з перфорацією твердих тканин зуба» (кафедра терапевтичної стоматології); 4) «Спосіб оцінки ефективності лікування та профілактики карієсу твердих тканин зубів та захворювань пародонту за станом мікробіоценозу зубної біляшки у дітей з вродженою глухотою»; 5) «Спосіб профілактики проявів побічної дії цитостатичного лікування в порожнині рота у хворих на рак молочної залози»; 6) «Інноваційні підходи до діагностики, профілактики та прогнозування перебігу післяопераційних ускладнень при запальних захворюваннях щелепи» (кафедра стоматології); 7) «Спосіб лікування вегетативних розладів у пацієнтів з гіпертонічною хворобою»; 8) «Спосіб лікування хворих на хронічну серцеву недостатність з хронічним обструктивним захворюванням легень» (кафедра клінічної фармакології); 9) «Спосіб прогнозування ушкодження таза у жінок при пологах»; 10) «Спосіб ведення пологів та післяпологового періоду у жінок, схильних до ушкоджень таза» (кафедра травматології та ортопедії); 11) «Спосіб лікування хворих на дисемінований псоріаз із урахуванням порушень окремих ланок ендокринної та імунної систем» (кафедра дерматології, венерології і СНІДу); 12) «Раннє ентеральне зондове харчування в комплексній післяопераційній терапії хворих на гострий перитоніт» (кафедра хірургії № 3); 13) «Спосіб комбінованого ендovasкулярного та хіміотерапевтичного лікування істинного прирощення плаценти» (кафедра акушерства та гінекології № 2).

Для включення в «Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я» у 2014 р. направлено 49 заявок від кафедр: внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології – 17, хірургії № 1 – 8, акушерства, гінекології та дитячої гінекології – 5, внутрішньої медицини № 1 – 5, внутрішньої медицини № 3 – 4, хірургії № 2 – 4, терапевтичної стоматології – 3, мікробіології, вірусології та алергології – 1, дерматології, венерології і СНІДу – 1, інфекційних хвороб – 1.

За 6 міс 2015 р. для включення в «Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я» підготовлено 6 заявок від кафедр: офтальмології – 2, мікробіології, вірусології та імунології – 2; внутрішньої ме-

дицини № 1 – 1; соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я – 1.

Показники, що характеризують патентно-ліцензійну роботу університету, наведено у *табл. II.6*.

**Таблиця II.6 – Показники патентно-ліцензійної роботи
у 2011 та 2015 рр. (6 міс)**

Показник	2011	2012	2013	2014	2015 (6 міс)
Отримано патентів	81	86, у т.ч. патентів на винаходи – 4	92, у т.ч. патентів на винаходи – 4	81, у т.ч. патентів на винаходи – 9	33, у т.ч. патентів на винаходи – 6
Направлено заявок	84	86, у т.ч. патентів на винаходи – 6	91, у т.ч. патентів на винаходи – 8	85, у т.ч. заявок на винаходи – 14	54, у т.ч. патентів на винаходи – 17

За рейтинговим показником «отримано патентів на винахід на 100 посад ПВС» діяльність університету у 2014 р. визнано як достатньо успішну (у 2013 р. – як частково успішну).

У 2014 р. отримано 81 патент (9 на винаходи та 72 на корисні моделі) наступними кафедрами: хірургії № 1 – 10 патентів; акушерства та гінекології № 1 – 6, із них 1 на винахід; внутрішньої медицини № 1 – 5; стоматології – 5; дитячої хірургії та дитячої анестезіології – 4 патенти, із них 2 на винаходи; пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки – 4; офтальмології – 4; хірургії № 2 – 4; Центр малоінвазивних технологій та серцево-судинної хірургії ХНМУ – 4; ЦНДЛ – 3 патенти, із них 2 на винаходи; педіатрії № 1 та неонатології – 3 патенти, із них 1 на винахід; внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології – 3; ортопедичної стоматології – 3, із них 1 на винахід; гістології, цитології та ембріології – 2; дерматології, венерології і СНІДу – 2 патенти, із них 1 на винахід; мікробіології, вірусології та імунології – 2; педіатрії № 2 – 2; медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії – 2 патенти.

По одному патенту отримано: на винахід – кафедрою стоматології дитячого віку, ДЦЛХ та імплантології; на корисні моделі кафедрами: патологічної анатомії; акушерства, гінекології та дитячої гінекології; фармакології та медичної рецептури; терапевтичної стоматології; внутрішніх та професійних хвороб; загальної хірургії № 1; анатомії людини; епідеміології; урології, нефрології та андрології; медичної генетики; біологічної хімії; інфекційних хвороб.

У 2014 р. до Укрпатенту було направлено 85 заявок (14 на винаходи та 71 на корисні моделі) кафедрами: хірургії № 1 – 7 заявок; акушерства та гінекології № 1 – 6 заявок, із них 1 на винахід; стоматології – 5; патологічної анатомії – 4 заявки, із них 2 на винаходи; хірургії № 2 – 4;

Центром судинної хірургії – 4; внутрішньої медицини № 1 – 4; урології, нефрології та андрології – 4; мікробіології, вірусології та імунології – 3; пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики ті біобезпеки – 3 заявки, із них 1 на винахід; інфекційних хвороб – 3 заявки, із них 1 на винахід; клінічної фармакології – 3 заявки, із них 1 на винахід; медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії – 3; гістології, цитології та ембріології – 2 заявки, із них 1 на винахід; ортопедичної стоматології – 2 заявки, із них 1 на винахід; стоматології дитячого віку, ДЩЛХ та імплантології – 2 заявки, із них 1 на винахід, педіатрії № 1 та неонатології – 2; внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології – 2; нейрохірургії – 2 заявки на винаходи; ЦНДЛ – 2 заявки, із них 1 заявка на винахід; медичної та біоорганічної хімії – 2; патологічної фізіології – 2.

По одній заявці направлено: на винахід – кафедрами гігієни та екології № 2; загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб; на корисні моделі кафедрами: акушерства та гінекології № 2; акушерства, гінекології та дитячої гінекології; біологічної хімії, внутрішніх та професійних хвороб; дитячої хірургії та дитячої анестезіології; епідеміології; загальної хірургії № 1; медичної генетики; пропедевтики педіатрії № 1; терапевтичної стоматології; фармакології та медичної рецептури; фізіології.

За 6 міс 2015 р. отримано 33 патенти (6 патентів та винаходи та 27 патентів на корисні моделі) наступними кафедрами: урології, нефрології та андрології – 4 патенти, із них 1 на винахід; хірургії № 1 – 3; внутрішньої медицини № 1 – 2; педіатрії № 1 та неонатології – 2 патенти, із них 1 на винахід; акушерства та гінекології № 1 – 2 патенти, із них 1 на винахід; медичної та біоорганічної хімії – 2; хірургії № 2 – 2 патенти; клінічної фармакології – 2; патологічної фізіології – 2.

По одному патенту отримано: на винахід - кафедрами гігієни та екології № 2; нейрохірургії, ЦНДЛ; на корисні моделі – кафедрами пропедевтики педіатрії № 1; медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії; мікробіології, вірусології та імунології; внутрішніх та професійних хвороб; акушерства та гінекології № 2; терапевтичної стоматології; фізіології; інфекційних хвороб; внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології.

За 6 міс 2015 р. до Укрпатенту направлено 54 заявки (17 на винаходи та 37 на корисні моделі) кафедрами: внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології – 9 заявок, із них 1 на винахід; акушерства, гінекології та дитячої гінекології – 4, із них 2 на винаходи; акушерства та гінекології № 1 – 3, із них 1 на винахід; внутрішніх хвороб № 3 – 3 заявки на винаходи; інфекційних хвороб – 3, із них 1 на винахід; клінічної фармакології – 3; онкології – 3, із них 2 на винаходи; офтальмології – 3 заявки, із них 1 на винахід; стоматології – 3, із них 1 на винахід; гігієни та екології № 2 – 2; загальної хірургії № 1 – 2; урології, нефрології та андрології – 2 заявки, із них 1 на винахід; фтизіатрії та пульмонології – 2, із них 1 на винахід; хірургії № 1 – 2, із них 1 на винахід; хірургії № 2 – 2.

По одній заявці направлено: на винахід – кафедрами пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки; фізіології; на корисні моделі – кафедрами акушерства та гінекології № 2; екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії та травматології; дерматології, венерології та медичної косметології; ортопедичної стоматології; терапевтичної стоматології; Центром судинної хірургії.

За 6 міс 2015 р. найбільшу кількість патентів отримали кафедри урології, нефрології та андрології – 4 патенти; хірургії № 1 – 3. За цей же період найбільшу кількість заявок до Укрпатенту направлено кафедрами: внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології – 9; акушерства, гінекології та дитячої гінекології – 4 заявки.

У 2014 р. авторські свідоцтва отримали кафедри епідеміології (2); стоматології (1); внутрішніх та професійних хвороб у співавторстві з кафедрою урології, нефрології та андрології (1); оперативної хірургії та топографічної анатомії (1); соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я (1).

За 6 міс 2015 р. отримані авторські свідоцтва кафедрами психіатрії, наркології та медичної психології (2); гістології, цитології та ембріології (1), загальної хірургії № 2 (1). До Державної служби інтелектуальної власності України направлено заяву на отримання авторського свідоцтва кафедрою терапевтичної стоматології.

У 2014 р. знизилася активність наших співробітників на вітчизняних наукових форумах (671 доповідь проти 721 у 2013 р.), але підвищилася кількість доповідей на наукових форумах країн СНД (107 доповідей проти 80 у 2013 р.). Також значно підвищилася кількість доповідей на зарубіжних наукових форумах (248 проти 146 у 2013 р.).

За кількістю доповідей, зроблених на зарубіжних наукових форумах, кращими в минулому році були кафедри медичної генетики; педіатрії № 1 та неонатології; неврології № 1; психіатрії, наркології та медичної психології; офтальмології; суспільних наук; ПБМ № 2 та медсестринства; внутрішньої медицини № 3.

У табл. II.7 та II.8 наведено кафедри, кращі за показником участі у наукових форумах та публікаційною активністю, а також кафедри із мінімальними відповідними показниками.

Хочу подякувати авторам наукових монографій В.В. Бойку і співавторам (4), А.М. Дашуку і співавторам. (3), О.М. Біловолу і співавторам (2), Г.М. Кожиній і співавторам (2), Г.О. Сировій і співавторам (2), В.В. Макарову і співавторам (1), П.Г. Кравчуну і співавторам (1), В.В. Хижняку і співавторам (1), Р.С. Назарян і співавторам (1), К.І. Карпенко і співавторам (1), І.В. Корнейко і співавторам (1), Т.М. Амбросовій і співавторам (1), О.М. Ковальовій і співавторам (1), Г.С. Сенаторовій і співавторам (1), У.А. Фесенко і співавторам (1), О.Я. Гречаніній і співавторам (1), В.П. Голіку і співавторам (1), К.В. Конь і співавторам (1), М.М. Мішиній і співавторам (1), Л.М. Пасієшвілі і співавторам (1).

**Таблиця II.7 – Кількість доповідей на наукових форумах
на 1 науковця у 2014 р.**

Кафедри-лідери за кількістю доповідей на наукових форумах	
Психіатрії, наркології та медпсихології	6,25
Клінічної фармакології	6,0
Медичної генетики	5,5
Неврології № 1	4,7
Педіатрії №1 та неонатології	4,3
Внутрішньої медицини № 3	3,5
Кафедри з кількістю доповідей на наукових форумах, менше, ніж 1,0 на одного науковця	
Хірургічної стоматології	0,47
Біологічної хімії	0,38
Ортопедичної стоматології	0,28
Гістології, цитології та ембріології	0,09

**Таблиця II.8 – Кількість статей у наукових виданнях
на 1 науковця у 2014 р.**

Кафедри-лідери за кількістю статей	
Клінічної фармакології	6,3
Урології, нефрології та андрології	5,3
Акушерства та гінекології № 1	3,8
Оториноларингології	3,79
Дерматології, венерології та СНІДу	3,73
Хірургії № 1	3,65
Стоматології	3,33
Кафедри з кількістю статей, менше, ніж 1,0 на одного науковця	
Гістології, цитології та ембріології	0,99
Ортопедичної стоматології	0,97
СДВ, ДЩЛХ та імплантології	0,9
Анатомії людини	0,4

У 2014 р. нашими співробітниками було опубліковано 124 статті у виданнях дальнього зарубіжжя. За рейтинговим показником МОЗ України «число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях на 100 посад ПВС (обсягом не менше 4 сторінок)» діяльність університету оцінено як частково успішну.

Достатньо успішною (відповідно до рейтингу 2014 р.) була діяльність університету за показником «Індекс Хірша (h-індекс) ВНЗ у базі даних Scopus» (табл. II.9).

Наукові форуми, проведені на базі та за участю ХНМУ у 2014–2015 н. р., зазначено в табл. II.10.

**Таблиця II.9 – Харківський національний медичний університет
у наукометричній базі Scopus**

Дата	2012	2013			2014			2015
	12.11	04	26.6	15.10	27.01	18.04	22.12	26.03
Загальне місце	27	31	29	28	28	28	28	28
Серед медичних ВНЗ	5	6	5	5	5	5	5	5
публікацій	174	172	174	174	176	177	177	176
цитувань	345	343	410	433	453	493	560	570
Індекс Гірша	12	11	12	13	13	14	14	14

**Таблиця II.10 – Наукові форуми, проведені на базі
та за участю ХНМУ в 2014–2015 н. р.**

№ пор.	Назва заходу	Термін проведення	Установа (кафедра) – організатор
1	Науково-практична конференція, присвячена 210-річчю з дня заснування ХНМУ та 75-річчю з дня народження професора В.М. Хворостинки «Міждисциплінарні аспекти цукрового діабету»	11 вересня 2014 р.	ХНМУ, кафедра внутрішньої медицини № 3
2	Науково-практична студентська конференція «Актуальні проблеми дерматології, венерології та ВІЛ/СНІД-інфекції»	22–26 вересня 2014 р.	ХНМУ, кафедра дерматології, венерології та СНІДу
3	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Клінічна анатомія на сучасному етапі розвитку. Завдання, можливості та перспективи»	25-26 вересня 2014 р.	ХНМУ, кафедра оперативної хірургії та топографічної анатомії
4	Науково-практична конференція, присвячена 70-річчю з дня народження проф. П.Г. Кравчуна	13 жовтня 2014 р.	ХНМУ, кафедра внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології
5	Науково-практична конференція студентів та молодих вчених «Морфологія органів і тканин у нормі та під впливом деяких чинників», присвячена 90-річчю професора В.В. Бобіна	21 жовтня 2014 р.	ХНМУ, кафедра анатомії людини
6	Науково-практична конференція «Біоетика та біобезпека на сучасному етапі розвитку суспільства»	22 жовтня, 2014 р.	ХНМУ, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки
7	II міжнародна наукова інтернет-конференція, присвячена 210-річчю ХНМУ «Історичні, економічні, соціально-філософські та освітні аспекти розвитку охорони здоров'я»	4–11 листопада 2014 р.	ХНМУ, кафедра суспільних наук
8	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Наукові та практичні аспекти хронізації неінфекційних захворювань внутрішніх органів»	6 листопада 2014 р.	ХНМУ, ДУ «Інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України»
9	Науково-практична студентська конференція «Актуальні проблеми дерматології, венерології та ВІЛ/СНІД-інфекції»	14–21 листопада 2014 р.	ХНМУ, кафедра дерматології, венерології та СНІДу

№ пор.	Назва заходу	Термін проведення	Установа (кафедра) – організатор
10	Всеукраїнська науково-практична конференція «Безпека праці: освіта, наука, практика»	20 листопада 2014 р.	ХНМУ, НДІ гігієни праці та ПЗ
11	Науково-практична студентська конференція «Актуальні проблеми дерматології, венерології та ВІЛ/СНІД-інфекції»	24–28 листопада 2014 р.	ХНМУ, кафедра дерматології, венерології та СНІДу
12	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Ендокринна патологія у віковому аспекті»	27–28 листопада 2014 р.	ХНМУ, ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»
13	International Scientific Students' Conference «Modern examination technique in pulmonology»	4 грудня 2014 р.	ХНМУ, кафедра внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки
14	II наукова конференція студентів-бакалаврів «За здоровий спосіб життя»	18 грудня 2014 р.	ХНМУ, кафедра медичної та біоорганічної хімії
15	Щорічна студентська наукова конференція «Актуальні питання діагностики та лікування внутрішніх хвороб»	24 грудня 2014 р.	ХНМУ, кафедра внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології
16	Науково-практична конференція, присвячена 96-річчю з дня народження академіка Л.Т. Малої	15 січня 2015 р.	ХНМУ, кафедра внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології
17	Наукова сесія ХНМУ та Фестиваль молодіжної науки Міжвузівська конференція молодих вчених та студентів «Медицина третього тисячоліття» *	19–21 січня 2015 р.	ХНМУ
18	Міжрегіональний симпозіум «Актуальні питання акушерства, гінекології та дитячої гінекології»	28 січня 2015 р.	ХНМУ, кафедра акушерства, гінекології та дитячої гінекології
19	Ювілейна науково-практична конференція з міжнародною участю, присвячена 210-річчю ХНМУ та 80-річчю заснування кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини	19 лютого 2015 р.	ХНМУ, кафедра фізичної реабілітації та спортивної медицини
20	Науково-практична конференція «Гофунговські читання»	20 лютого 2015 р.	ХНМУ, стоматологічний факультет
21	Международная студенческая электронная научная конференция «Актуальные вопросы фармакологии в фармакотерапии» («Студенческий научный форум 2015»)	1–30 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра фармакології та медичної рецептури
22	Щорічна науково-практична конференція з міжнародною участю «Досягнення та перспективи експериментальної і клінічної ендокринології» (Чотирнадцяті Данилевські читання)	2–3 березня 2015 р.	ХНМУ, ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»

№ пор.	Назва заходу	Термін проведення	Установа (кафедра) – організатор
23	XXXVI STUDENT CONFERENCE «Actual problems of tropical infectology» Dedicated to 210 anniversary of Kharkiv National Medical University	3 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра інфекційних хвороб
24	Всеукраїнська конференція молодих вчених та студентів «Неврологічні порушення в осіб молодого віку», присвячена 130-річчю кафедри неврології ХНМУ*	3–4 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра неврології № 1
25	III міжрегіональна науково-практична конференція «Алергологи Слобожанщини. Актуальні питання виявлення і лікування алергічних захворювань»	11 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра пропедевтики педіатрії № 2
26	Круглий стіл «Психологічні аспекти викладання теоретичних дисциплін на першому курсі»	12 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра медичної та біоорганічної хімії
27	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Епідеміологічні дослідження в клінічній та профілактичній медицині: досягнення та перспективи»	12–13 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра епідеміології
28	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Проблемні питання діагностики та лікування дітей з соматичною патологією»	20 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра педіатрії № 2
29	Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання акушерства, гінекології та дитячої гінекології», присвячена 210-річчю ХНМУ	25–26 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра акушерства, гінекології та дитячої гінекології
30	Науково-практична конференція «Особливості діагностики, терапії та реабілітації учасників АТО, хворих на посттравматичний стресовий розлад»	25 березня 2015 р.	ХНМУ, кафедра психіатрії, наркології та медичної психології
31	Наукова конференція молодих вчених та студентів «Туберкульоз та ВІЛ – дві проблеми сучасної медицини», присвячена 210-й річниці ХНМУ	1 квітня 2015 р.	ХНМУ, кафедра фтизіатрії та пульмонології
32	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання невідкладної хірургії»	2–3 квітня 2015 р.	ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева НАМН України» ХНМУ, кафедра хірургії № 1
33	Міжкафедральна науково-практична конференція студентів бакалаврату, присвячена 170-й річниці з дня народження нобелівського лауреату в галузі медицини і фізіології професора І.І. Мечникова «Фагоцитарна теорія імунітету І.І. Мечникова – історія, сучасність, погляд в майбутнє»	7 квітня 2015 р.	ХНМУ, кафедра мікробіології, вірусології та імунології, кафедра біологічної хімії
34	XVI Українська науково-практична конференція з міжнародною участю «Довженківські читання: редукція вживання алкоголю – нова наркологічна парадигма»	7–8 квітня 2015 р.	ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України» ХНМУ, кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

№ пор.	Назва заходу	Термін проведення	Установа (кафедра) – організатор
35	Студентська наукова конференція «Актуальні питання клініки внутрішніх хвороб», присвячена 210-й річниці ХНМУ	14 квітня 2015 р.	ХНМУ, кафедра внутрішньої медицини № 1
36	IV Міжнародна науково-практична конференція «Гендер. Екологія. Здоров'я», присвячена 210-й річниці ХНМУ	21–22 квітня 2015 р.	ХНМУ, кафедра філософії
37	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Щорічні терапевтичні читання: від досліджень до реалій клінічної практики XXI століття»	23–24 квітня 2015 р.	ДУ «Інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України» ХНМУ, кафедра внутрішньої медицини № 1
38	Науково-практична конференція «Методологія та практика лінгвістичної підготовки іноземних студентів»	29 квітня 2015 р.	ХНМУ, кафедра мовної підготовки іноземних громадян
39	Науково-практична конференція «Сучасний стан та перспективи підготовки лікарів-інтернів у ХНМУ», у рамках науково-методичної конференції з інтернатури	29 квітня 2015 р.	ХНМУ, кафедра гігієни та екології № 2
40	Міжвузівська наукова конференція молодих вчених та студентів «Актуальні питання нейронаук»	29 квітня 2015 р.	ХНМУ, кафедра психіатрії, наркології та медичної психології
41	VIII міжнародна наукова міждисциплінарна конференція для студентів-медиків та молодих вчених «Актуальні проблеми клінічної та фундаментальної медицини» International Scientific Interdisciplinary Conference – ISIC	14–15 травня 2015 р.	ХНМУ
42	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Оториноларингологія: інтеграція практики, науки та освіти»	18–19 травня 2015 р.	ХНМУ, кафедра оториноларингології
43	Науково-практична конференція з міжнародною участю до 210-ї річниці ХНМУ «Університетська клініка: цукровий діабет з позицій поліпрофільного підходу»	26 травня 2015 р.	ХНМУ, кафедра загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб
44	Науково-практична конференція «Формування сучасної концепції викладання природних дисциплін у медичних освітніх закладах»	26–27 травня 2015 р.	ХНМУ, кафедра медичної та біоорганічної хімії
45	II Науково-практична конференція студентів та молодих учених «Актуальні проблеми експериментальної і клінічної біохімії»	27–28 травня 2015 р.	ХНМУ, кафедра біологічної хімії
46	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні підходи до діагностики, терапії та реабілітації посттравматичних стресових розладів»	28–29 травня 2015 р.	ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», ХНМУ, кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

№ пор.	Назва заходу	Термін проведення	Установа (кафедра) – організатор
47	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Урологія, андрологія, нефрологія»	28–29 травня 2015 р.	ХНМУ, кафедра урології, нефрології та андрології
48	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Українська школа ендокринології»	4–5 червня 2015 р.	ХНМУ ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»
49	Круглий стіл «Державна програма підтримки, адаптації та реабілітації сімей бійців АТО як складова частина загальнодержавної програми реабілітації. Орієнтація на регіональність»	12 червня 2015 р.	ХНМУ, кафедра психіатрії, наркології та медичної психології
50	Науково-практична конференція «Актуальні проблеми дерматології, венерології та ВІЛ/СНІД-інфекції», присвячена 155-річчю професора І.Ф. Зеленєва	18–19 червня, 2015 р.	ХНМУ, кафедра дерматології, венерології і СНІДу

Примітка: кольором виділені заходи, внесені до Реєстру наукових форумів МОЗ та НАМН України;

*заходи, внесені до Плану проведення міжнародних та всеукраїнських конгресів, форумів, науково-практичних конференцій та семінарів молодих учених і студентів МОН України.

Заплановані на 2016 р. і запропоновані для включення до Реєстрів наукові форуми наведено у табл. II.11.

Таблиця II.11 – Наукові форуми, заплановані на 2016 р. і подані кафедрами університету для включення до Реєстру МОЗ та НАМН України

№ пор.	Назва заходу	Термін проведення	Установа (кафедра) – організатор
1	Міжнародний симпозіум з питань репродуктивної медицини «Репродуктивна медицина в Україні – 25 років успіху»	26–27 травня 2016 р.	ХНМУ, кафедра акушерства та гінекології № 2
2	Науково-практична конференція лікарів-педіатрів з міжнародною участю «Проблемні питання діагностики та лікування дітей з соматичною патологією»	18 березня 2016 р.	ХНМУ, кафедра педіатрії № 2
3	Всеукраїнська науково-практична конференція «Методологія та практика лінгвістичної підготовки іноземних студентів»	27 квітня 2016 р.	ХНМУ, кафедра мовної підготовки іноземних громадян
4	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Мечніковські читання – 2016. Актуальні проблеми парентеральних інфекцій»	12–13 травня 2016 р.	ХНМУ, кафедра інфекційних хвороб

5	IX міжнародна наукова міждисциплінарна конференція для студентів-медиків та молодих вчених «Актуальні проблеми клінічної та фундаментальної медицини» International Scientific Interdisciplinary Conference – ISIC	19–20 травня 2016 р.	ХНМУ
6	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Урологія, андрологія, нефрологія»	26–27 травня 2016 р.	ХНМУ, кафедра урології, нефрології та андрології
7	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми дерматології, венерології та ВІЛ/СНІД-інфекції», присвячена 185-річчю проф. О.М. Бруєва та 125-річчю проф. І.С. Попова	16–17 червня 2016 р.	ХНМУ, кафедра дерматології, венерології та СНІДу
8	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Гофунговські читання»	6–7 жовтня 2016 р.	ХНМУ, кафедра терапевтичної стоматології
9	Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання лабораторної медицини»	23–24 листопада 2016 р.	ХНМУ, кафедра клінічної лабораторної діагностики

Підготовка наукових кадрів. Спеціалізовані вчені ради університету

Питання підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів було й залишається актуальним, тим паче, що за результатами галузевого рейтингу МОЗ за показником «число затверджених Департаментом атестації кадрів МОН України кандидатських та докторських дисертацій працівникам, аспірантам та пошукачам ВНЗ МОЗ України на 100 посад ПВС» діяльність університету визнано частково успішною (у 2013 р. вона була визнана проблемною).

Міжнародні експерти щодо проблеми кадрового забезпечення наукової діяльності ВНЗ відзначають такі актуальні наразі моменти:

- Необхідно визнати, що ті викладачі, які не займаються дослідницькою роботою, не почнуть проводити передові дослідження, навіть якщо їм платити більшу зарплату.
- В основу кадрової політики необхідно покласти принципи цільової підтримки вчених, які найбільш продуктивно працюють, справжньої змагальності при заміщенні вакантних посад, стимулювання конкретних дослідницьких результатів.
- Для омолодження і оновлення кадрів слід передбачити спеціальну програму підтримки наукової активності молодих дослідників і викладачів. Провідні дослідницькі університети повинні вийти на міжнародний кадровий ринок вчених, залучаючи до своєї роботи кращих світових фахівців. Особлива роль має бути відведена оновленню практики наукового керівництва, координації наукових робіт студентів.
- Слід подолати традицію «інбридингу» – залучення до роботи власних випускників. Таку практику слід застосовувати більшою мірою тоді, коли ці випускники отримали досвід роботи або ступінь в іншому ВНЗ, науковому центрі, підприємстві.

Не з усіма положеннями можна погоджуватися, але, безсумнівно, треба урахувати зазначені моменти.

Законом «Про вищу освіту» визначено такі ступені вищої освіти:

- 1) *молодший бакалавр*;
- 2) *бакалавр*;
- 3) *магістр*;
- 4) *доктор філософії*;
- 5) *доктор наук*.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30–60 кредитів ЄКТС.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Нові положення Закону України вимагають відповідних кроків щодо їх імплементації. І це є завданням наукового відділу, завідувачів кафедр, кафедральних колективів, наукових консультантів та керівників, голів спеціалізованих вчених рад, кожного науково-педагогічного та наукового працівника.

У звітному періоді в ХНМУ навчалися:

- у докторантурі – 4 особи;
- в аспірантурі: очний – 65, заочний – 44 особи (за контрактом – 3 іноземні громадянина та 1 громадянин України);
- у магістратурі – за держзамовленням – 25 лікарів-інтернів;
- у клінічній ординатурі: за держзамовленням – 49, за контрактом – 16 лікарів (3 громадянина України і 13 іноземних громадян).

Усього в ХНМУ виконується 51 докторська та 222 кандидатські дисертації (з них співробітниками університету – 47).

Дані про підготовку в університеті докторів та кандидатів наук наведено в *табл. II.12*.

Таблиця II.12 – Дані про підготовку докторів та кандидатів наук у ХНМУ у 2011–2015 рр.

Дисертації	2011	2012	2013	2014	2015 за 6 міс
заплановано					
Докторські	11	10	9	11	5
Кандидатські	43	43	47	45	33
захищено					
Докторські	8	11	9	1	2
Кандидатські	53	46	31	43	27

Не може не тривожити тренд до зниження кількості запланованих та захищених дисертаційних робіт. Така ситуація вимагає ретельного аналізу й визначення ключових точок впливу на систему підготовки кадрів.

Дані про виконання дисертаційних робіт на кафедрах університету наведено у *табл. II.13* (кафедри розташовано у порядку зменшення кількості виконуваних дисертацій).

Таблиця II.13 – Дані про виконання дисертаційних робіт на кафедрах університету

№ пор.	Кафедра	Кількість здобувачів наукових ступенів доктора медичних наук	Кількість здобувачів наукових ступенів кандидата медичних наук	Кількість докторантів	Кількість аспірантів (з іноземними)		Кількість боржників		Всього виконується дисертаційних робіт (з урахуванням поданих до спецрад
					Очна форма навчання	Заочна форма навчання	За докторськими дисертаціями	За кандидатськими дисертаціями	
1	Хірургії № 1	2	11	1	5	2	-	7	21
2	Психіатрії, наркології та медичної психології	3	7	-	2	1	-	1	13
3	Медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії	-	7	-	3	1	-	3	11
4	Патологічної анатомії	5	2	-	1	3	1	1	11
5	Внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології	2	-	-	7	1	-	-	10

№ пор.	Кафедра	Кількість здобувачів наукових ступенів доктора медичних наук	Кількість здобувачів наукових ступенів кандидата медичних наук	Кількість докторантів	Кількість аспірантів (з іноземними)		Кількість боржників		Всього виконується дисертаційних робіт (з урахуванням поданих до спецрад
					Очна форма навчання	Заочна форма навчання	За докторськими дисертаціями	За кандидатськими дисертаціями	
6	Екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії та травматології	-	5	-	3	2	-	4	10
7	Офтальмології	1	6	-	2	1	-	3	10
8	Педіатрії № 1 та неонатології	-	5	1	3	1	-	-	10
9	Пропедевтики внутрішньої медицини № 1 та ОББ	1	4	-	4	-	-	-	9
10	Внутрішньої медицини № 3	-	2	-	5	1	-	1	8
11	Стоматології	2	4	-	2	-	-	2	8
12	Урології, нефрології та андрології	2	3	-	2	1	-	-	8
13	Загальної хірургії № 1	-	4	-	1	2	-	3	7
14	Нейрохірургії	1	3	-	2	1	1	1	7
15	Ортопедичної стоматології	1	5	-	1	-	1	2	7
16	Хірургічної стоматології та ШЛХ	-	4	1	-	2	-	4	7
17	Акушерства та гінекології № 1	1	-	-	4	1	-	-	6
18	Неврології № 1	2	3	-	-	1	-	1	6
19	Терапевтичної стоматології	-	2	-	1	3	-	2	6
20	Фармакології та мед. рецептури	1	1	-	-	4	-	1	6
21	Анатомії людини	2	2	-	1	-	-	1	5
22	Внутрішньої медицини № 1	1	1	-	3	-	-	-	5
23	Гістології, цитології та ембріології	1	3	-	1	-	1	-	5
24	Загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб	3	-	-	2	-	-	-	5
25	Акушерства, гінекології та дитячої гінекології	-	2	-	-	2	-	2	4
26	Внутрішніх та професійних хвороб	2	1	-	1	-	-	-	4
27	Гігієни та екології № 1	1	3	-	-	-	-	-	4
28	Загальної хірургії № 2	1	3	-	-	-	-	2	4
29	Інфекційних хвороб	2	1	-	-	1	-	1	4
30	Оториноларингології	2	-	-	2	-	1	-	4
31	Педіатрії № 2	-	1	-	3	-	-	-	4
32	Судової медицини, медичного правознавства	-	-	-	-	4	-	-	4
33	Хірургії № 2	-	-	1	2	1	-	-	4
34	Акушерства та гінекології № 2	-	-	-	-	3	-	-	3
35	Біологічної хімії	1	2	-	-	-	-	-	3
36	Мікробіології, вірусології та імунології	-	2	-	1	-	-	-	3

№ пор.	Кафедра	Кількість здобувачів наукових ступенів доктора медичних наук	Кількість здобувачів наукових ступенів канди- дата медичних наук	Кількість докторантів	Кількість аспірантів (з інозем- ними)		Кількість боржників		Всього виконується дисертаційних робіт (з урахуванням поданих до спецрад
					Очна форма навчання	Заочна форма навчання	За докторськими дисертаціями	За кандидатськими дисертаціями	
37	Пропедевтики педіатрії № 2	-	1	-	2	-	-	1	3
38	Радіології та радіаційної медицини	-	2	-	-	1	-	-	3
39	СДВ, ДЩЛХ та імплантології	1	2	-	-	-	-	-	3
40	Соціальної медицини та ЕОЗ	2	1	-	-	-	-	1	3
41	Фізіології	-	3	-	-	-	-	3	3
42	Фтизіатрії та пульмонології	2	-	-	1	-	-	-	3
43	Гігієни та екології № 2	-	2	-	-	-	-	-	2
44	Дерматології, венерології і медичної косметології	-	1	-	-	1	-	-	2
45	Медичної генетики	-	1	-	-	1	-	1	2
46	Неврології № 2	-	2	-	-	-	-	1	2
47	Травматології та ортопедії	-	2	-	-	-	-	1	2
48	Фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом фізичного виховання та здоров'я	1	1	-	-	-	1	1	2
49	ЦНДЛ	-	2	-	-	-	-	-	2
50	Дитячих інфекційних хвороб	-	-	-	1	-	-	-	1
51	Дитячої хірургії та дитячої анестезіології	-	1	-	-	-	-	1	1
52	Епідеміології	-	1	-	-	-	-	-	1
53	Клінічної фармакології	-	-	-	-	1	-	-	1
54	Медичної біології	-	1	-	-	-	-	-	1
55	Онкології	-	-	-	1	-	-	-	1
56	ОХТА	-	1	-	-	-	-	-	1
57	Патологічної фізіології	-	-	-	-	1	-	-	1
58	Хірургії № 3	1	-	-	-	-	-	-	1
59	Дерматології, венерології та СНІДу	-	-	-	-	-	-	-	-
60	Пропедевтики внутріш- ньої медицини № 2 та медсестринства	-	-	-	-	-	-	-	-
61	Пропедевтики педіатрії № 1	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього		47	123	4	69	44	6	52	287

У 2014–2015 н.р. захистили докторські дисертації Риндіна Н.Г. (кафедра внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології) та Яворський О.В. (ЦНДЛ);

– подали докторські дисертаційні роботи до спеціалізованих вчених рад – Савенков В.І. (кафедра урології, нефрології та андрології), Логвінова О.Л. (кафедра педіатрії № 1 та неонатології);

– запланували докторські дисертації – Зак М.Ю. (кафедра загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб), Михайлов В.Б. (кафедра психіатрії, наркології та медичної психології), Кравчун П.Г. та Кадикова О.І. (кафедра внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології), Грінченко С.В. (кафедра загальної хірургії № 2), Мирошниченко М.С. та Потапов С.М. (кафедра патологічної анатомії), Куфтеріна Н.С. (кафедра неврології № 1), Шушляпіна Н.О. (кафедра оториноларингології).

У табл. II.14 представлено дані про захищені кандидатські дисертації у 2014–2015 н. р.

Таблиця II.14 – Дані про захищені кандидатські дисертації у 2014–2015 н. р.

П.І.Б дисертанта	Кафедра, де виконувалася робота
Сенаторова А.В. Лупальцова О.С. Коновалова Н.В. Пеньков А.Ю. Марабян Р.В.	Педіатрії № 1 та неонатології
Яворський В.В. Коваленко Л.І. Ковальцова М.В. Шелест М.О.	Патологічної фізіології
Колупаєв С.М. Гарагатий А.І. Андрєєв С.В.	Урології, нефрології та андрології
Кулик І.А. Горбенко К.В. Маметкулієв Б. (Турменістан)	Хірургії № 1
Сокольнікова Н.В. Огнева О.В. Журавльова А.К.	Внутрішньої медицини № 3
Габісонія Т.Н. Трифоновна Н.С. Бойко О.М.	Внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології
Антонян М.І. Тисячка Г.М.	Акушерства, гінекології та дитячої гінекології
Ткаченко А.С. Погорелов В.В.	Біохімії
Давиденко Н.В. Пашченко К.Ю.	Дитячої хірургії та дитячої анестезіології
Косілова О. Ю. Кочнева О.В.	Мікробіології, вірусології та імунології
Андрєєв А.В. Сакал В.В.	Патологічної анатомії
Скидан М.І. Волченко Н.В.	Стоматології
Міщенко О.М. Слинько Ю.О.	Терапевтичної стоматології

П.І.Б дисертанта	Кафедра, де виконувалася робота
Александрова А.В. Кальчук Р.О.	Фармакології та медичної рецептури
Говсєєв Д.О.	Акушерства та гінекології № 1
Андрєєва А.О.	Внутрішньої медицини № 1
Сухонос Н.К.	Внутрішніх та професійних хвороб
Мітельова Т.Ю.	Гігієни та екології № 2
Бережна М.О.	Гістології, цитології та ембріології
Мані Ханс (Маврикій)	Оториноларингології
Мохаммад Ахмад Дж. Мсаллам (Йорданія)	Нейрохірургії
Тучкіна М.Ю.	Неврології № 1
Череднікова Т.Ю.	Педіатрії № 2
Гончарь О.В.	Пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки
Заозерська Н.В.	Пропедевтики внутрішньої медицини № 2 та медсестринства
Добержанська Є.І.	Шкірних, венеричних хвороб та СНІДу
Повеличенко М.С.	Хірургії № 2
Гуліда М.О.	Екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії та травматології
Кучеренко О.О.	Дитячих інфекційних хвороб
Огурцов О.С.	СДВ, ДЦП та імплантології
Мельников В.В.	Хірургії № 3
Усього	54 чол.

Дані про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів у ХНМУ в докторантурі, аспірантурі, магістратурі та клінічній ординатурі наведено в *табл. II.15–16*.

Таблиця II.15 – Кількість осіб, які навчалися в докторантурі, аспірантурі, магістратурі та клінічній ординатурі ХНМУ в 2011–2015 рр.

Рік	2011	2012	2013	2014	2015 (план)
Докторантура	3	3	3	4	4
Аспірантура:					
усього	119	100	106	110	123
очна	73	63	70	65	74
заочна	46	37	36	45	49
Магістратура	51	37	33	25	21
Клінічна ординатура	30	34	41	49	48

Приємно відзначити тенденцію до зростання кількості аспірантів та клінічних ординаторів у нашому університеті.

Таблиця II.16 – Дані про прийом до очної аспірантури при ХНМУ в 2011–2015 рр.

Показник	2011	2012	2013	2014	2015 (план)
Кількість прийнятих до аспірантури	16	27	27	26	26

Кафедри по-різному використовують можливості аспірантури для підготовки науково-педагогічних кадрів (табл. II.17).

Таблиця II.17 – Кількість аспірантів, які навчаються на кафедрах університету (станом на 01.07.2015 р.)

№ пор.	Кафедра	Кількість аспірантів		
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання	Усього
1	Акушерства та гінекології № 1	2	1	3
2	Акушерства та гінекології № 2	–	3	3
3	Акушерства, гінекології та дитячої гінекології	–	2	2
4	Анатомії людини	1	–	1
5	Біологічної хімії	–	–	–
6	Внутрішніх та професійних хвороб	1	–	1
7	Внутрішньої медицини № 1	3	–	3
8	Внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології	7	1	8
9	Внутрішньої медицини № 3	5	1	6
10	Гігієни та екології № 1	–	–	–
11	Гігієни та екології № 2	–	–	–
12	Гістології, цитології та ембріології	1	–	1
13	Дерматології, венерології та СНІДу	–	–	–
14	Дерматології, венерології і медичної косметології	–	1	1
15	Дитячих інфекційних хвороб	1	–	1
16	Дитячої хірургії та дитячої анестезіології	–	–	–
17	ЕМД, ортопедії та травматології	3	2	5
18	Епідеміології	–	–	–
19	Загальної практики – сімейної медицини та професійних хвороб	2	-	2
20	Загальної хірургії № 1	1	2	3
21	Загальної хірургії № 2	–	–	–
22	Інфекційних хвороб	–	1	1
23	Клінічної фармакології	–	1	1
24	Медицини невідкладних станів, анестезіології та інт. терапії	3	1	4
25	Медичної біології	–	–	–
26	Медичної генетики	–	1	1
27	Мікробіології, вірусології та імунології	1	–	1
28	Неврології № 1	–	1	1
29	Неврології № 2	–	–	–
30	Нейрохірургії	1	1	2
31	Онкології	1	–	1

№ пор.	Кафедра	Кількість аспірантів		
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання	Усього
32	Ортопедичної стоматології	1	—	1
33	Оториноларингології	2	—	2
34	Офтальмології	2	1	3
35	ОХТА	—	—	—
36	Патологічної анатомії	1	3	4
37	Патологічної фізіології	—	1	1
38	Педіатрії № 1 та неонатології	3	1	4
39	Педіатрії № 2	3	—	3
40	Пропедевтики внутрішньої медицини № 1 та ОББ	4	—	4
41	Пропедевтики внутрішньої медицини № 2 та медсестринства	—	—	—
42	Пропедевтики педіатрії № 1	—	—	—
43	Пропедевтики педіатрії № 2	2	—	2
44	Психіатрії, наркології та медичної психології	2	1	3
45	Радіології та радіаційної медицини	—	1	1
46	СДВ, ДШЛХ та імплантології	—	—	—
47	Соціальної медицини та ЕОЗ	—	—	—
48	Стоматології	2	—	2
49	Судової медицини та медичного правознавства	—	4	4
50	Терапевтичної стоматології	1	3	4
51	Травматології та ортопедії	—	—	—
52	Урології, андрології та нефрології	1	1	2
53	Фармакології та мед. рецептури	—	4	4
54	Фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом фізичного виховання та здоров'я	—	—	—
55	Фізіології	—	—	—
56	Фтизіатрії та пульмонології	1	—	1
57	Хірургії № 1	5	2	7
58	Хірургії № 2	2	1	3
59	Хірургії № 3	—	—	—
60	Хірургічної стоматології та ЩЛХ	—	2	2
61	ЦНДЛ	—	—	—
Усього		65	44	109

Серед кафедр, що відрізняються якісною підготовкою науково-педагогічних кадрів, слід відзначити такі:

- педіатрії № 1 та неонатології;
- внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології;
- патологічної фізіології;
- хірургії № 1;
- біохімії;
- урології, нефрології та андрології;
- внутрішньої медицини № 1;
- офтальмології.

Також хочу відзначити кафедри, де аспіранти захистилися достроково:

- хірургії № 1;
- педіатрії № 1 та неонатології;
- пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біо-безпеки;
- внутрішніх та професійних хвороб;
- внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології;
- внутрішньої медицини № 1;
- внутрішньої медицини № 3;
- акушерства, гінекології та дитячої гінекології.

Велику роботу у звітному році зробили наші колегіальні органи – проблемні наукові комісії університету, апробаційні ради, комісія з етики та біоетики, комісія з перевірки первинної документації. Хочу подякувати головам та членам цих органів за плідну роботу.

Аналіз показників діяльності цих органів дає можливість побачити проблеми у питанні підготовки кадрів за певними спеціальностями (табл. II.18).

Таблиця II.18 – Кількість експертиз, проведених колегіальними науковими органами в ХНМУ в 2011–2014 рр.

Колегіальний орган	Кількість експертиз			
	2011	2012	2013	2014
Проблемні наукові комісії університету:				
з терапевтичних дисциплін	34	26	14	24
з хірургічних дисциплін	31	31	27	13
з фундаментальних дисциплін	25	9	14	12
зі стоматології	7	9	11	9
з педіатрії	4	5	11	11
з профілактичної медицини	2	2	6	5
з акушерства та гінекології	1	1	3	3
Комісія з питань етики та біоетики	140	133	119	264
Комісія з перевірки первинної документації	70	50	50	48
Апробаційні ради				
з хірургії	30	34	34	32
з внутрішньої медицини	13	8	12	15
з акушерства та гінекології	8	1	2	2
з вірусології, мікробіології, інфекційних хвороб	7	0	4	0
з морфології	7	1	6	4
з теоретичної медицини	6	3	3	7
зі стоматології	5	5	9	7
з нейронаук	3	2	4	1
з гігієни та профпатології	2	5	7	8
з педіатрії	2	8	10	12

Кількісні показники діяльності наукових проблемних комісій свідчать про зниження активності кафедр хірургічного профілю, кафедр акушерства та гінекології. Водночас треба відзначити позитивні тенденції з планування науково-дослідних робіт з терапевтичних та фундаментальних дисциплін, стоматології та педіатрії.

Суттєве збільшення експертиз, які у звітному році провела комісія з питань етики та біоетики, пояснюється долученням цієї комісії до експертизи публікацій співробітників нашого університету.

Позитивні тренди у звітному році демонстрували апробаційні ради з хірургії, внутрішньої медицини, теоретичної медицини, з гігієни та профпатології та педіатрії. Низькими були показники апробаційних рад з акушерства та гінекології, з інфекційних хвороб та нейронаук.

У *табл. II.19* наведено дані щодо кількості виконуваних в університеті дисертацій за спеціальностями.

У звітному році збільшилася кількість виконуваних робіт за хірургічними та терапевтичними спеціальностями. Мало докторських дисертацій виконується педіатрами, акушерами-гінекологами. Прошу керівників наших педіатричних кафедр і кафедр акушерства та гінекології у найкоротші терміни визначити осіб, здатних виконувати докторські дисертації, і провести планування таких дисертацій.

Таблиця II.19 – Кількість дисертаційних робіт, які виконуються в ХНМУ станом на 01.07.2015 р.

Спеціальності	Докторські	Кандидатські
Хірургічні	12 (8 у 2014 р.)	73 (65 у 2014 р.)
Терапевтичні	19 (14)	63 (61)
Фундаментальні	10 (9)	13 (21)
Стоматологія	5 (5)	28 (33)
Педіатрія	1 (1)	20 (19)
Профілактична медицина	3 (3)	12 (13)
Акушерство та гінекологія	1 (0)	13 (8)
Усього	51	222

Розділ, присвячений підготовці кадрів, хоча закінчити наголошенням на тезі, що на кожній кафедрі університету має виконуватися докторська дисертація. Цим вирішується не лише проблема підготовки резерву, а й проблема якості наукових досліджень, якості освітнього процесу на кафедрах університету. Виконання кандидатських дисертаційних робіт також має бути пріоритетним напрямом діяльності кафедрального колективу.

У звітному році в університеті функціонували п'ять спеціалізованих вчених рад за чотирнадцятьма спеціальностями (*табл. II.20*).

**Таблиця II.20 – Спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій
при Харківському національному медичному університеті**

№ пор.	Шифри спеціалізованих вчених рад	Шифри і назви спеціальностей, які є у радах	Голови спецрад
1	Д 64.600.01	14.01.01 – акушерство та гінекологія; 14.01.03 – хірургія; 14.01.06 – урологія	д.мед.н., проф. М.О. Щербина
2	Д 64.600.02	14.01.22 – стоматологія; 14.01.30 – анестезіологія та інтенсивна терапія	д.мед.н., проф. Р.С. Назарян
3	Д 64.600.03	14.02.01 – анатомія людини; 14.03.02 – патологічна анатомія; 14.03.04 – патологічна фізіологія	д.мед.н., проф. І.В. Сорокіна
4	Д 64.600.04 ім. академіка Л.Т. Малої	14.01.02 – внутрішні хвороби; 14.01.10 – педіатрія; 14.01.11 – кардіологія; 14.01.37 – нефрологія	академік НАМН України, д.мед.н., проф. О.М. Біловол
5	Д 64.600.06	14.02.01 – гігієна та професійна патологія; 14.02.03 – соціальна медицина	д.мед.н., проф. В.А. Огнєв

У табл. II.21 узагальнено показники роботи спеціалізованих вчених рад у 2012–2015 рр.

Звертає на себе увагу мала кількість захистів докторських дисертаційних робіт у 2014–2015 рр. у спецрадах нашого університету, за винятком спецради Д 64.600.06. У зв'язку з цим Головам спецрад треба проводити відповідну роботу із залучення докторських дисертацій.

**Таблиця II.21 – Інформація про захисти в спеціалізованих
вчених радах ХНМУ за період 2012–2015 рр.
(загальна кількість/у тому числі співробітники університету)**

№ пор.	Шифр ради	2012		2013		2014		2015 (за 6 міс)	
		докт.	канд.	докт.	канд.	докт.	канд.	докт.	канд.
1	Д 64.600.01 (голова – проф. М.О. Щербина)	–	6/0	4/2	9/7	0	19/10	0	12/2
2	Д 64.600.02 (голова – проф. Р.С. Назарян)	1	23/8	1/0	8/5	0	11/9	0	1/1
3	Д 64.600.03 (голова – проф. І.В. Сорокіна)	3/1	10/4	5/4	10/9	2/0	18/7	0	10/3
4	Д 64.600.04 (голова – проф. Біловол О.М.)	1/0	20/4	6/2	20/16	0	15/10	1/1	10/0
5	Д 64.600.06 (голова – проф. Огнєв В.А.)	–	–	0	7/2	3/1	7/2	6/0	3/0
Усього		4/1	43/17	19/4	54/39	5/1	70/38	7/1	36/6

Закон України «Про вищу освіту» містить принципово нові положення щодо діяльності спеціалізованих вчених рад. Серед цих положень такі:

- Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.
- Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора наук, здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.
- Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та дисертації (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях) осіб, які здобувають ступінь доктора наук, а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) відповідно до законодавства.
- До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня. Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.
- Вищі навчальні заклади зобов'язані:
 - вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.
- Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, у тому числі під час захисту дисертації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.
- ВНЗ має право приймати остаточне рішення щодо присудження наукових ступенів акредитованими спеціалізованими вченими радами.

У зв'язку із зазначеним вище, головам та ученим секретарям спеціалізованих рад університету треба посилити відповідальність за об'єктивність, вимогливість, відповідальність під час прийняття рішення щодо присудження наукового ступеня; забезпечити перевірку дисертаційних робіт на наявність плагіату; забезпечити доступ широкого загалу до матеріалів дисертаційних робіт (оприлюднення на сайті університету дисертації, відгуків опонентів, результатів перевірки на плагіат тощо).

Результати роботи студентського наукового товариства (СНТ) і ради молодих вчених ХНМУ

Студентське наукове товариство Харківського національного медичного університету є самокерованим суспільним об'єднанням студентів, створеним на основі спільності інтересів у галузі наукових досліджень. Керівним органом СНТ є Рада СНТ, основною метою якої є залучення талановитої молоді у сферу науки, створення їм умов для заняття науковою роботою, залучення студентів і вдосконалення їх навиків у самостійній науково-дослідній діяльності.

Рада молодих вчених та фахівців – це колегіальний орган, який функціонує на громадських засадах і координує роботу вчених ХНМУ віком до 35 років.

Рада студентського наукового товариства тісно співпрацює з Радою молодих учених Харківського національного медичного університету, що сприяє активізації молодіжної науки в університеті в цілому.

На даний час студентське наукове товариство ХНМУ налічує 946 осіб, які виконують наукову роботу в 68 студентських наукових гуртках.

У складі Ради СНТ працює 13 осіб, головою Ради є магістрант кафедри педіатрії № 2 Христина Потихенська.

У складі Ради молодих вчених 13 осіб, голова Ради – асистент кафедри неврології № 1 к.мед.н. Наталія Куфтеріна, яка працює у складі Харківської обласної ради молодих вчених і фахівців при Північно-Східному науковому центрі та є членом Ради молодих при МОН України, стипендіат Кабінету Міністрів України для молодих учених у 2014–2016 рр.

Студенти нашого університету в 2014–2015 н. р. брали активну участь у роботі всеукраїнських (562 доповіді) та міжнародних (19 доповідей) наукових конференцій, де здобули призові місця та отримали подяки від організаторів. Необхідно підкреслити, що за останні роки збільшується кількість студентів університету, які беруть участь у роботі всеукраїнських наукових форумів, покращується якість та збільшується науково-практична значущість студентських наукових робіт.

19–20 лютого 2015 р. члени Ради СНТ ХНМУ взяли участь у VII Всеукраїнському з'їзді представників студентських наукових товариств ВМ(Ф)НЗ України з міжнародною участю на базі Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця.

19–20 січня 2015 р. у рамках Наукової сесії Харківського національного медичного університету відбувся Фестиваль молодіжної науки. Серед заходів Фестивалю:

- Олімпіада магістрантів, аспірантів та клінічних ординаторів «Земський лікар», в якій змагалися 27 науковців.
- Брейн-ринг молодих вчених «Медицина без меж».
- Засідання Студентського дебатового клубу на тему «Лихоманка Ебола – виклик людству».
- Міжвузівська конференція молодих вчених та студентів «Медицина третього тисячоліття». Цього року у конференції брало участь 548 молодих вчених та студентів, серед яких 269 виступили з усними доповідями, 62 представили стендові доповіді. За матеріалами конференції було видано збірник тез.

Під час конференції як куратори секційних засідань були визначені 85 завідувачів та професорів кафедр, з них були присутні, на жаль, лише 23. З цього приводу я хочу ще раз переконливо наголосити завідувачам на обов'язковості участі у заходах молодіжної науки.

На базі Харківського національного медичного університету 14–15 травня 2015 р. відбулася VIII Міжнародна наукова міждисциплінарна конференція молодих вчених та студентів-медиків (ISIC), офіційною мовою якої була англійська.

Цього року на ISIC прозвучали 242 доповіді. Цікаві роботи були представлені студентами і молодими вченими з усіх регіонів України, зокрема Харкова, Києва, Полтави, Ужгорода, Дніпропетровська, Тернополя, Львова, Чернівців, Одеси.

На базі ХНМУ були проведені 13 монотематичних конференцій студентів та молодих вчених:

- Студентська наукова конференція, присвячена 200-й річниці з дня народження Т. Шевченка;
- V ювілейна студентська міжфакультетська конференція першокурсників «Хімія. Екологія. Медицина»;
- Конференція молодих вчених «Сучасні підходи до діагностики та лікування патології внутрішніх органів»;
- Студентська наукова конференція «Актуальні питання діагностики та лікування внутрішніх хвороб»;
- Всеукраїнська конференція студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми нейронаук»;
- Міжнародна студентська електронна наукова конференція «Досягнення сучасної фармакології та перспективи їх застосування»;
- Конкурс творчої професійної майстерності студентів стоматологічного факультету «Свято посмішки. Творча майстерня»;
- Конкурс для студентів стоматологічного факультету та лікарів-інтернів за спеціальністю «Стоматологія» в рамках Міжнародного конкурсу з реставрації «Ceram X Case Contest 2014»;

- Студентська наукова конференція «Actual problems of general and tropical infectology»;
- Всеукраїнська конференція молодих учених та студентів «Неврологічні порушення в осіб молодого віку», присвячена 130-річчю кафедри неврології ХНМУ;
- Сесія Малої генетичної академії;
- Школа з медичної генетики для студентів та молодих вчених;
- II Всеукраїнська студентська наукова конференція з фізіології з міжнародною участю «Фізіологія в медицині, фармації та педагогіці: актуальні проблеми та сучасні досягнення».

Тематика цих конференцій співзвучна із головними проблемами охорони здоров'я.

У рамках організованого Радою студентського наукового товариства Студентського дебатного клубу було проведено круглий стіл «Евтаназія – актуальна проблема медичної спільноти» (англійською мовою).

Згідно з наказом ректора ХНМУ «Про проведення першого (вузівського) туру Всеукраїнської студентської олімпіади у 2014–2015 н. р.» № 64 від 16.02.2015 р. в університеті було проведено перший етап Всеукраїнської студентської олімпіади з 19 дисциплін.

У першому етапі олімпіади взяли участь 205 студентів, призові місця посіли 45 студентів, яких було направлено для участі у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади до базових ВНЗ.

Переможцями II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади стали 12 студентів ХНМУ (табл. II.22).

**Таблиця II.22 – Участь студентів ХНМУ
у Всеукраїнській студентській олімпіаді**

№ пор.	Напрямок	ВНЗ	Учасник	Місто
1	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я	Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця	Кузнєцова Д.О.	3 (з 20)
			Левашова А.І.	5 (з 20)
2	Медична біологія	Буковинський державний медичний університет	Кравченко М.Ю.	4 (з 32)
			Колеснікова К.Ю.	7 (з 32)
			Команда	1 (з 12)
3	Клінічна імунологія та алергологія	Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця	Мелікова М.Ю.	2 (з 24)
			Острополец А.С.	18 (з 24)
4	Хірургія	Запорізький державний медичний університет	Молчанюк Д.А.	18 (з 22)
			Дубінін С.О.	20 (з 22)

5	Психіатрія та наркологія	Харківський національний медичний університет	Шульга А.А.	3 (з 25)
			Крайниченко В.В.	4 (з 25)
			Молчанюк Д.А.	5 (з 25)
6	Медична психологія (для студентів медичних та класичних ВНЗ)	Харківський національний медичний університет	Кошман С.К.	4 (з 18)
			Шпортько О.В.	5 (з 18)
7	Педіатрія	Одеський національний медичний університет	Ромасько К.І.	18 (з 34)
			Повидиш О.С.	19 (з 34)
			Шевченко Я.А.	25 (з 34)
8	Фармакологія	Одеський національний медичний університет	Попенко С.А.	2 (з 29)
			Трегуб Є.С.	8 (з 29)
9	Офтальмологія	Одеський національний медичний університет	Рожественська А.О.	9 (з 23)
10	Стоматологія	Українська медична стоматологічна академія	Гарбуз О.М.	3 (з 47)
11	Терапія	Івано-франківський національний медичний університет	Донська А.П.	3 (з 47)
			Попова Т.С.	12 (з 47)
			Мухіна О.О.	26 (з 47)
			Меламуд К.С.	34 (з 47)
12	ОХТА	Вінницький національний медичний університет	Пажин С.О.	1 (з 26)
			Данило Р.Р.	23 (з 26)
13	Ендокринологія	Івано-франківський національний медичний університет	Ложко Н.В.	9 (з 24)
			Романенко В.Р.	10 (з 24)
14	Акушерство та гінекологія	Вінницький національний медичний університет	Ковель А.Ф.	10 (з 30)
			Майорова М.С.	11 (з 30)
			Сендецький С.С.	14 (з 30)
15	Патоморфологія	Харківський національний медичний університет	Кулакова К.	2 (з 51)
			Орлова О.	5 (з 51)
			Дуднік О.	6 (з 51)
			Трегуб Є	16 (з 51)

16	Інфекційні хвороби	Харківський національний медичний університет	Балута Б.	2 (з 23)
			Кисіль К.	7 (з 23)
17	Генетика	Харківський національний медичний університет	Плюшко Д.	1 (з 30)
18	Патологічна фізіологія	Буковинський державний медичний університет	Попенко С.А.	3 (з 30)
			Калюжка В.Ю.	10 (з 30)
			Тверезовська І.І.	14 (з 30)
			Команда	4 (з 12)
19	Гістологія, цитологія, ембріологія	Одеський національний медичний університет	Чепелюк О.О.	2 (з 36)
			Сендега О.В.	25 (з 36)
			Паніч Р.В.	30 (з 36)
			Павличук Є.О.	35 (з 36)
			Команда	2 (11)

Хочу подякувати студентам та кафедрам за результативну участь. Також пропоную звернути увагу на не дуже вдалі виступи наших представників. Вважаю, що куратору нашої молодіжної науки проф. Г.М. Кожиний, завідувачам кафедр треба застосовувати більш жорсткі критерії на І етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з дисциплін для відбору дійсно кращих студентів.

ХНМУ відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2014 р. № 1560 «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади у 2014–2015 н. р.», відповідно до «Положення про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 грудня 2012 р. № 1410, був визначений базовим ВНЗ з проведення другого етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з таких дисциплін:

1. Патоморфологія.
2. Медична генетика.
3. Психіатрія та наркологія.
4. Медична психологія (для студентів медичних та класичних ВНЗ).
5. Інфекційні хвороби.

Хочу подякувати завідувачам кафедр і кафедральним колективам за проведені на високому рівні студентські змагання.

Вже традиційною стала участь наших студентів у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, переможцями якого стали 3 студенти ХНМУ.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 1193 від 21.10.2014 р. «Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у 2014–2015 н. р.» 25 березня 2015 р. на базі Харківського національного медичного університету вперше відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з клінічної та фундаментальної медицини, стоматології та фармакології (англійською мовою), у якому взяли участь представники 8 вищих навчальних закладів України, які представили 22 роботи.

20 вересня 2014 р. та 22 травня 2015 р. Рада СНТ та Рада молодих вчених ХНМУ взяли активну участь у «Науковому пікніку» – масштабному фестивалі з популяризації науки для дітей та молоді, на якому більше 400 науковців різного віку на 50 майданчиках представили 1000 експериментів, досліджень, розвиваючих ігор, головоломок, майстер-класів для усіх відвідувачів.

Діяльність університету за показником галузевого рейтингу МОЗ України 2014 р. «кількість студентів та інших суб'єктів навчання закладу, які стали призерами студентських міжнародних та державних предметних олімпіад, міжвузівських конференцій студентів та молодих вчених, на 100 осіб, які навчаються» визнано як частково успішну (у 2013 р. вона була успішною).

Вбачається доцільною розробка та запровадження Програми розвитку молодіжної науки в університеті із такими завданнями:

- створення сучасної самоврядної структури управління молодіжною наукою;
- реформування нормативно-правової бази діяльності молодіжної науки (документи, спрямовані на стимулювання наукової діяльності студентів та молодих науковців);
- розвиток мережі студентських наукових підрозділів;
- розвиток науково-дослідницького потенціалу студентів та молодих науковців (розширення мережі гуртків, дебатний клуб, міждисциплінарні лабораторії, науковий туризм як один із шляхів формування професійної компетенції);
- створення інтерактивного середовища наукового спілкування і взаємодії студентів та молодих науковців;
- інтеграція наукового товариства студентів та молодих науковців ХНМУ у науково-дослідницький простір Харківської області та України.

Діяльність з імплементації закону «Про вищу освіту» за розділом «Наукова діяльність». МОН України визначило наступні заходи з імплементації Закону «Про вищу освіту» за розділом «наукова діяльність»:

- затвердження для вищих навчальних закладів за результатами їх наукової діяльності обсягу фінансування наукової діяльності за окремими бюджетними програмами;
- розробка критеріїв розподілу державного фінансування для підготовки наукових кадрів відповідно до показників якості цієї підготовки;

- розробка вимог до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені;
 - затвердження порядку присвоєння вищими навчальними закладами та науковими установами вчених звань професора, доцента, старшого дослідника, а також порядку позбавлення вчених звань;
 - комплекс заходів із запобігання академічному плагіату;
 - розробка порядку присудження наукових ступенів спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів, наукових установ;
 - розробка положення про спеціалізовану вчену раду;
 - розробка положення про акредитацію і акредитація спеціалізованих вчених рад вищих навчальних закладів, наукових установ НАЗЯВО;
 - визначення і затвердження переліку вітчизняних та міжнародних рецензованих фахових видань;
 - конкурсний відбір наукових видань ВНЗ для підтримки їх з метою входу до світових наукометричних баз – загальних і галузевих.
- Виходячи з цього, основними завданнями з імплементації закону за розділом «наукова діяльність» в університеті є наступне:

- розробка положень про:
 - Наукову координаційну раду ХНМУ;
 - проблемні наукові комісії ХНМУ;
 - апробаційні ради ХНМУ;
 - Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ХНМУ;
 - запобігання та виявлення академічного плагіату;
- розробка переліку необхідного наукового обладнання для підрозділів університету;
- включення наукових видань університету до переліку фахових видань МОН;
- включення наукових видань університету до світових наукометричних баз;
- забезпечення доступу широкого загалу до матеріалів дисертаційних робіт;
- залучення міжнародних фахівців до аудиту наукової діяльності в університеті, визначення інноваційного потенціалу наукових досліджень;
- розробка системи моніторингу запровадження результатів наукової діяльності в навчальний процес.

Із зазначених завдань реалізовано наступні:

- внесено зміни в положення про Наукову координаційну раду, проблемні наукові комісії, апробаційні ради;
- підготовлено проект Положення про Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених;
- в університеті запроваджено систему «Антиплагіат» (наказ № 160 від 27.04.2015 р.);
- наукові видання «Експериментальна та клінічна медицина», «Медицина сьогодні і завтра» пройшли перереєстрацію в МОН і включені до переліку фахових видань; проводиться робота щодо включення електронного видання «Inter colle-

gas» до відповідного переліку, а також робота з розширення переліку наукових видань нашого університету;

- з метою забезпечення широкого доступу до матеріалів дисертаційних робіт на сайті університету публікуються повідомлення щодо дати та місця проведення апробації та офіційного захисту, оприлюднюються автореферати дисертаційних робіт та відгуки офіційних опонентів.

Міжнародне наукове співробітництво

У 2014–2015 н. р. співробітники університету брали участь у виконанні 14 міжнародних проектів, 10 співробітників стажувалися за кордоном. Науковцями університету в поточному році зроблено 201 доповідь на міжнародних з'їздах, конференціях та симпозіумах (113 співробітників взяли участь у 115 міжнародних наукових форумах). 149 співробітників університету є членами 124 іноземних наукових та медичних організацій.

Найактивнішу участь у міжнародному співробітництві брали кафедри: внутрішньої медицини № 3; епідеміології; клінічної фармакології; оториноларингології; психіатрії, наркології та медичної психології; фармакології та медичної рецептури.

Актуальним залишається питання участі кафедральних колективів у наукових проєктах Європейського Союзу, стажування аспірантів, науковців, викладачів у провідних навчальних та наукових закладах світу.

На підставі аналізу стану (порівняно з показниками рейтингу МОЗ 2013 р.) та перспективи розвитку показників галузевого рейтингу МОЗ України, за результатами галузевого моніторингу діяльності ВНЗ МОЗ України за 2014 рік ХНМУ з розділу «наукова діяльність» посів 12 з 15 місць (у 2013 р. посідав 17 з 18) (табл. II.23).

Таблиця II.23 – Результати університету в галузевому рейтингу МОЗ України за розділом «наукова діяльність»

Показник	2013	2014
Наукова діяльність в цілому	Потребує покращання (17-е місце з 18) 2,42527	Потребує покращання (12-е з 15) ↑2,43120
1. Отримано патентів на винахід на 100 посад ПВС	Частково успішна 0,49822	Достатньо успішна ↑0,50011
2. Число затверджених Департаментом атестації кадрів МОН України (далі – ДАК України) кандидатських та докторських дисертацій працівникам, аспірантам та пошукачам ВНЗ МОЗ України на 100 посад ПВС	Потребує покращання 0,39929	Частково успішна ↑0,48508
3. Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях на 100 посад ПВС	Частково успішна 0,49882	Частково успішна ↑0,49957
4. Індекс Хірша (h-індекс) ВНЗ МОЗ України за показниками наукометричної бази даних Scopus Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського	Достатньо успішна 0,50011	Достатньо успішна ↑0,50043
5. Число госпрозрахункових наукових тем, що виконується у ВНЗ МОЗ України на 100 посад ПВС	Частково успішна 0,49989	Частково успішна ↓0,49989

Наукову діяльність університету в цілому за результатами 2014 року визнано як таку, що «потребує покращання», хоча за окремими показниками результати мають більш сприятливу оцінку. Так, «достатньо успішною» визнано діяльність із отримання патентів на винаходи та показник індекса Хірша у базі Scopus. Як «частково успішні» оцінено такі показники, як «число затверджених ДАК МОН України кандидатських та докторських дисертацій», «число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях», «число госпрозрахункових наукових тем».

Практично за усіма показниками, окрім «числа госпрозрахункових тем», спостерігається збільшення розрахункових коефіцієнтів. Це свідчить про визначену роботу, проведену із покращання місця університету у рейтингу. Проте загальний невтішний результат став предметом ретельного аналізу його причин та пошуку шляхів виправлення ситуації.

Науковим відділом проаналізована діяльність кафедральних колективів за останні три роки за показниками, які враховуються МОЗ України при складанні рейтингу. Результати такого аналізу наведено у *табл. II.24*.

У таблиці показано динаміку місць кафедри у рейтингу за базу «Наука онлайн». Розраховано різницю між місцем, яке кафедра посіла у 2014 р., і місцем, яке посідала у 2012 р. Кольором виділено кафедри із суттєвим падінням місця у рейтингу, розміром і жирністю шрифту – кафедри, які мають суттєвий прогрес у рейтингу та входять до першої десятки протягом 2012–2014 рр.

У наступних колонках таблиці показано результати кафедральних колективів за показниками галузевого рейтингу МОЗ. Кольором виділено «нульові» результати. Таким чином, велика кількість підсвічених кольором елементів таблиці свідчить про менший внесок кафедри у забезпечення позитивного результату університету.

За кількістю нульових позицій (ураховувалися клінічні та фундаментальні кафедри) факультети розподілилися таким чином (у порядку збільшення нульових позицій і зменшення внеску у загальноуніверситетський рейтинговий результат):

- 1 – VI факультет (25 нульових позицій);
- 2 – V факультет (37 нульових позицій);
- 3 – стоматологічний факультет (39 нульових позицій);
- 4 – I медичний факультет (47 нульових позицій);
- 5 – IV медичний факультет (52 нульові позиції);
- 6 – III медичний факультет (55 нульових позицій);
- 7 – ННІПО (57 нульових позицій);
- 8 – II медичний факультет (60 нульових позицій).

Таблиця II.24 – Результати діяльності кафедр за показниками галузевого рейтингу МОЗ

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	I мед ф-т Анатомії людини	66	55	45	↑21	1/0	1/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1	2	0	0	0	0
2	Біохімії	33	40	42	↓9	0/1	1/0	0/0	0/0	1/0	0/2	27	22	5	0	0	0
3	Гістології, цитології та ембріології	60	56	52	↑8	1/0	3/1	0/0	0/0	0/1	0/0	4	9	3	0	0	0
4	Патфізіології	44	38	49	↓5	3/0	2/0	2/0	0/1	0/2	0/2	3	5	1	0	0	0
5	Патанатомії	16	2	21	↓5	2/0	3/2	0/2	3/0	0/1	0/1	25	9	0	0	0	0
6	Загальної хірургії №1	56	48	57	↓1	0/0	1/0	2/0	0/0	0/0	0/0	10	6	0	0	0	0
7	ОХТА	49	39	19	↑30	1/0	0/0	0/0	0/1	0/0	0/0	0	5	0	0	0	0
8	Української мови	45	59	64	↓19	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	5	0	1			
9	Фармакології	15	15	15	0	1/0	1/0	0/0	0/0	0/2	0/1	11	23	5	8	0	0
10	II мед. ф-т Хірургії № 2	4	19	20	↓16	5/0	4/0	4/0	0/0	0/1	0/0	2	2	10	0	0	0

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
11	Акушерства та гінекології №1	17	7	11	↑6	5/1	5/1	3/2	0/2	0/1	0/0	19	21	0	0	0	0
12	Внутрішньої медицини №2	12	11	13	↓1	9/0	3/0	9/1	0/2	0/3	1/1	8	2	7	21	0	0
13	Травматології та ортопедії	23	29	34	↓11	2/0	0/0	0/0	0/1	0/2	0/0	1	1	0	0	0	0
14	Урології, нефрології та андрології	9	12	23	↓14	6/0	4/0	4/2	0/2	0/1	0/2	8	11	0	8	8	0
15	Фтизіатрії та пульмонології	13	26	46	↓33	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	2	7	1	0	0	0
16	Неврології №1	38	44	24	↑14	0/0	0/0	0/0	0/1	0/0	0/1	0	0	0	2	4	0
17	Дерматології, венерології і СНІДу	53	32	14	↑39	2/1	1/1	0/0	0/0	0/1	0/0	1	2	0	0	0	1
18	Судової медицини	32	43	48	↓16	4/0	0/0	0/0	0/1	0/0	0/0	0	0	0	0	0	0
19	Гігієни та екології №2	30	23	7	↑23	1/0	0/1	2/1	0/0	0/1	0/1	5	8	0	0	0	0
20	Клінічної фармакології	-	3	1	↑2		2/1	5/0		0/0	0/0	0	6	3		0	0
21	III мед ф-т Офтальмології	18	24	18	0	4/0	4/0	2/1	0/2	0/1	0/0	3	7	0	1	2	0

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
22	Пропедевтики педіатрії № 1	20	33	36	↓16	1/0	1/0	1/0	0/0	0/0	0/0	3	2	0	0	0	0
23	Дитячих інфекційних хвороб	10	27	25	↓15	0/0	0/0	0/0	0/1	0/1	0/0	2	2	0	0	0	0
24	Пропедевтики внутрішньої медицини № 2	41	50	58	↓17	2/0	0/0	0/0	0/1	0/1	0/0	0	2	0	1	4	0
25	Акушерства та гінекології №2	29	42	39	↓10	0/0	1/0	2/0	0/0	0/0	0/0	4	2	0	0	0	0
26	Педіатрії № 1	22	16	10	↑12	4/2	2/1	1/1	2/2	0/3	0/2	6	12	2	12	8	0
27	Радіології та радіаційної медицини	58	57	60	↓2	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0	5	0	0	0	0
28	Онкології	54	65	62	↓12	0/0	0/0	1/2	0/0	0/0	0/0	0	0	0	0	0	0
29	IV мед ф-т Внутрішніх та професійних хвороб	19	13	29	↓10	4/1	1/0	1/0	0/1	0/1	0/0	5	14	0	0	0	0
30	Соціальної медицини	48	60	40	↑8	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	2	3	0	0	0	0
31	Фізичної реабілітації	67	68	70	↓3	0/0	0/0	0/0	0/1	0/0	0/0	9	22	2			

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
32	Хірургії № 3	28	53	56	↓28	3/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/1	3	0	0	0	0	0
33	Мікробіології, вірусології та імунології	25	41	37	↓12	1/0	3/0	1/0	0/0	0/0	0/2	14	12	0	0	0	0
34	Епідеміології	6	8	4	↑2	2/0	1/0	0/0	0/1	0/0	0/0	5	4	0	0	0	0
35	Клінічної лабораторної діагностики	–	–	68		–	–	0/0	–	–	0/0	–	1	0	–	–	0
36	Інфекційних хвороб	11	9	12	↓1	2/0	2/1	3/1	0/0	0/2	0/0	5	10	0	1	0	0
37	Гігієни та екології № 1	42	25	33	↑9	0/0	0/0	0/0	0/1	0/1	0/0	1	2	0	96	65	0
38	V мед ф-т Мовної підготовки іноземних громадян	62	67	69	↓2	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0	0	0			
39	Латинської мови та медичної термінології	65	66	65	0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0	0	0			
40	Філософії	36	36	41	↓5	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1	1	0			

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
41	Медичної та біологічної фізики і медичної інформатики	57	61	67	↓10	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	9	5	0	0	0	0
42	Медичної біології	59	51	53	↑6	0/0	1/2	0/1	0/0	0/0	0/0	3	2	0	0	0	0
43	Пропедевтики педіатрії № 2	39	31	47	↓8	1/0	0/0	0/0	0/1	0/0	0/0	2	11	0	2	1	
44	Фізіології	61	62	55	↑6	0/0	1/0	2/0	0/0	0/0	0/0	3	8	5	0	0	0
45	Загальної хірургії № 2	24	34	26	↓2	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1	2	0	1	1	0
46	VI мед ф-т Іноземних мов	63	63	66	↓3	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1	1	0			
47	Суспільних наук	35	30	31	↑4	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	4	3	2			
48	Педіатрії № 2	39	37	51	↓12	2/0	2/0	0/0	0/0	0/0	0/1	2	0	0	0	0	0
49	Медичної та біоорганічної хімії	31	28	17	↑14	0/0	2/0	2/0	0/0	0/0	0/0	3	6	4	0	0	0

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
50	Пропедевтики внутрішньої медицини № 1	7	10	8	↓1	3/0	3/1	0/1	0/0	0/2	0/1	1	6	0	3	1	1
51	Внутрішньої медицини № 3	14	17	16	↓2	5/0	0/0	0/3	0/0	0/3	0/0	5	6	2	0	1	1
52	Психіатрії, наркології та медичної психології	5	6	6	↓1	0/0	0/0	0/0	0/2	0/2	0/0	6	1	6	0	0	0
53	Хірургії № 1	1	4	3	↓2	13/0	10/0	2/0	1/1	0/1	0/1	17	24	1	7	0	0
54	Акушерства, гінекології та дитячої гінекології	29	18	5	↑24	4/0	1/0	2/2	0/1	0/2	0/0	1	4	4	0	0	0
55	Внутрішньої медицини № 1	2	1	2	0	4/0	5/0	3/0	2/0	0/1	0/0	11	7	2	0	0	0
56	Медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії	50	52	59	↓9	2/0	3/0	1/0	1/0	0/0	0/0	3	2	0	0	0	0

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
57	Стоматології	26	46	30	↓4	0/0	5/0	2/1	0/1	0/1	0/1	6	21	0	0	0	0
58	Загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб	51	49	43	↑8	0/0	0/1	0/0	0/1	0/0	0/0	2	5	13	2	3	2
59	Медичної генетики	3	5	9	↓6	0/0	1/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0	2	0	0	0	0
60	Дитячої хірургії та дитячої анестезіології	55	45	50	↑5	2/2	2/2	0/0	0/0	0/0	0/2	1	2	0	0	0	0
61	Екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії та травматології	21	35	44	↓13	0/0	0/0	1/0	0/0	0/0	0/0	0	1	0	0	0	0
62	Неврології № 2	–	–	54		–	–	0/0	–	–	0/0	0	1	0	0	3	4
63	Стомат. ф-т Нейрохірургії	8	14	22	↓14	1/0	0/2	0/0	0/0	0/0	0/1	0	2	1	1	1	0

№ пор.	Кафедра	Місце у рейтингу «Наука онлайн»				Отримано патентів (корисні моделі/ на винаходи)			Число затверджених ДАК дисертацій (док./канд.)			Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях			Госпрозрахункові наукові теми, клінічні випробування		
		2012	2013	2014	Δ*	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
64	Хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії	46	58	61	↓15	0/0	0/0	0/0	0/0	0/1	0/0	3	20	1	0	0	0
65	Ортопедичної стоматології	64	64	63	↑1	3/0	2/1	1/0	0/2	0/0	0/0	2	0	0	2	0	2
66	Стомат. дитяч. віку	47	20	32	↑15	1/1	1/2	1/0	0/0	0/2	0/1	5	10	1	0	0	0
67	Оториноларингології	52	47	38	↑14	0/0	0/0	0/0	0/1	0/0	0/1	2	0	1	2	1	0
68	Тер. стоматології	37	54	27	↑10	3/0	1/0	1/0	0/0	0/2	0/1	2	34	0	0	0	0
69	Дерматології, венерології і медичної косметології	43	22	28	↑15	2/0	0/0	1/0	0/0	0/0	0/0	2	4	2	0	0	0
70	НДІ гігієни праці та професійних захворювань	40	21	35	↑5	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1	1	0	175	153	32

Примітка: Δ* значення, що відповідає місцю у 2014 р., місце у 2012 р.

Показники 2015 р. наведено за даними бази «Наука онлайн» станом на 20 червня 2015 р..

Проведений аналіз дає можливість побачити внесок кожного кафедрального колективу, окремого факультету у загальний результат університету.

Орієнтуючись на ключові показники галузевого рейтингу ВНЗ МОЗ України, обов'язковим критерієм ефективної наукової діяльності кафедри (підрозділу) протягом звітного року вважатиметься виконання таких вимог:

- 1) отримання **патенту на винахід**;
- 2) ліквідація заборгованості із виконання дисертаційних робіт співробітниками та пошукачами;
- 3) видання **інформаційного листа**, а за завершеною НДР та докторською дисертацією – **методичних рекомендацій** із грифом Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України;
- 4) підготовка **нововведення** з лікувально-діагностичної та профілактичної роботи, включеного до Реєстру нововведень МОЗ України;
- 5) наявність не менше 2 публікацій у зарубіжних наукових виданнях, одна з яких у виданні бази Scopus (об'ємом не менше 4 сторінок кожна).

Відповідно до зазначених завдань внесено корективи в бальну оцінку показників в інтерактивній базі «Наука онлайн» (табл. II.25).

Таблиця II.25 – Корекція бальної оцінки показників
інтерактивної бази «Наука онлайн»

Показник	Кількість балів
Виконання НДР, фінансованої за рахунок коштів загального фонду Держбюджету	2500 замість 300
Патент України на винахід	1500 замість 300
Патент України на корисну модель	500 замість 150
Авторське свідоцтво	500 замість 150
Затверджена ДАК докторська дисертація	2500 замість 400
Затверджена ДАК кандидатська дисертація	1500 замість 300
Видання методичних рекомендацій із грифом Укрмедпатенту	1000 замість 300
Видання інформаційного листа із грифом Укрмедпатенту	500 замість 200
Нововведення, запропоноване для включення до Реєстру галузевих нововведень	700 замість 300
Публікація у зарубіжному науковому виданні	Бали помножуються на 2
Публікація у науковому виданні бази Scopus	Бали помножуються на 5

Хочу зауважити завідувачам кафедр на необхідність регулярного внесення даних у базу «Наука-онлайн». Станом на 20 червня 2015 р. жодних даних не внесено кафедрами дитячої хірургії та дитячої анестезіології; онкології; ПБМ № 2 та медсестринства; неврології № 1.

Завершити розділ щодо наших наукових здобутків та проблем хочу наведенням рейтингу кафедр за результатами бальної оцінки наукової діяльності у 2014 р. (табл. II.26).

Таблиця II.26 – Показник наукової діяльності кафедр за бальною шкалою (питома вага наукової активності 1-го науковця) у грудні 2014 р.

Місце	Кафедра	Показник	Місце в рейтингу 2013 р.
1	Клінічної фармакології	12866,31	4
2	Внутрішньої медицини № 1	11927,32	1
3	Хірургії №1	8357,61	3
4	Епідеміології	6296,67	8
5	Акушерства, гінекології та дитячої гінекології	6257,14	17
6	Психіатрії, наркології та медичної психології	6223,25	6
7	Гігієни та екології № 2	6125,88	21
8	Пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки	6032,91	9
9	Медичної генетики	5465,83	5
10	Педіатрії № 1 та неонатології	4981,53	16
11	Акушерства та гінекології № 1	4847,43	7
12	Інфекційних хвороб	4568,55	10
13	Внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології	4556,24	11
14	Дерматології, венерології та СНІДу	4432,13	32
15	Фармакології та медичної рецептури	4221,92	14
16	Внутрішньої медицини № 3	4176,78	18
17	Медичної та біоорганічної хімії	3970,90	28
18	Офтальмології	3891,22	24
19	ОХТА	3836,80	39
20	Хірургії № 2	3672,80	19
21	Патологічної анатомії	3654,15	2
22	Нейрохірургії	3499,03	15
23	Урології, нефрології та андрології	3126,61	12
24	Внутрішніх та професійних хвороб	3039,69	13
25	Неврології № 1	3027,36	44
26	Дитячих інфекційних хвороб	2980,0	27
27	Загальної хірургії № 2	2868,65	34
28	Терапевтичної стоматології	2801,88	54
29	Дерматології, венерології та медичної косметології	2781,30	23
30	Стоматології	2549,09	46
31	Суспільних наук	2500,0	30
32	Стоматології дитячого віку, ДЩЛХ та імплантології	2445,40	20
33	Пропедевтики педіатрії № 1	2359,47	33
34	Гігієни та екології № 1	2327,67	25
35	Травматології та ортопедії	2325,67	29
36	НДІ гігієни праці та ПЗ ХНМУ	2286,67	22
37	Мікробіології, вірусології та імунології	2270,75	41
38	Оториноларингології	2220,19	47
39	Акушерства та гінекології № 2	2214,71	42
40	Соціальної медицини, організації та економіки ОЗ	2126,84	60
41	Філософії	2117,94	36

42	Загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб	2101,69	49
43	Біологічної хімії	2074,10	40
44	Анатомії людини	2001,11	55
45	Екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії та травматології	1913,04	35
46	Фтизіатрії та пульмонології	1821,21	26
47	Пропедевтики педіатрії № 2	1805,03	31
48	Судової медицини, медичного правознавства	1771,70	43
49	Патологічної фізіології	1745,77	38
50	Дитячої хірургії та дитячої анестезіології	1621,65	45
51	Педіатрії № 2	1495,75	37
52	Гістології, цитології та ембріології	1426,88	56
53	Медичної біології	1420,75	51
54	Неврології № 2	1368,33	-
55	Фізіології	1306,52	62
56	Хірургії № 3	1281,67	53
57	Загальної хірургії № 1	1220,54	48
58	Пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства	1175,45	52
59	Медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії	1117,83	52
60	Радіології та радіаційної медицини	1115,85	57
61	Хірургічної стоматології та ЩЛХ	1076,04	58
62	Онкології	934,37	65
63	Ортопедічної стоматології	828,01	64
64	Української мови, основ педагогіки та психології	748,70	59
65	Латинської мови та мед.термінології	610,51	66
66	Іноземних мов	546,47	63
67	Медичної та біологічної фізики та мед. інформатики	463,48	61
68	Клінічної лабораторної діагностики	409,60	—
69	Мовної підготовки іноземних громадян	318,33	67
70	Фізичної реабілітації	293,58	68

У табл. II.27 представлено кафедри з найбільшою абсолютною кількістю балів.

Таблиця II.27 – Топ-кафедри за загальною кількістю балів

Місце	Кафедра	Показник
1	Внутрішньої медицини № 1	204 315
2	Хірургії № 1	192 225
3	Акушерства та гінекології № 1	112 121
4	Педіатрії №1 та неонатології	110 839
5	Стоматології дитячого віку, ДЩЛХ та імплантології	99 650
6	Терапевтичної стоматології	98 430
7	Психіатрії, наркології та мед. психології	92 602
8	Пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки	91 278
9	Внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології	90 578
10	Патологічної анатомії	83 607

Краща двадцятка науковців університету представлена у *табл. II.28.*

Таблиця II.28 – Топ-20 науковців університету (за абеткою)

Бабак Олег Якович	Князькова Ірина Іванівна
Біловол Олександр Миколайович	Кожина Ганна Михайлівна
Бойко Валерій Володимирович	Коробчанський Володимир Олексійович
Гаргін Віталій Віталійович	Коростій Володимир Іванович
Гречаніна Олена Яківна	Кравчун Павло Григорович
Дащук Андрій Михайлович	Лісовий Володимир Миколайович
Железнякова Наталія Мерабівна	Рябоконь Євген Миколайович
Журавльова Лариса Володимирівна	Сенаторова Ганна Сергіївна
Завгородній Ігор Володимирович	Чумаченко Тетяна Олександрівна
Капустник Валерій Андрійович	Щербина Микола Олександрович

РОЗДІЛ III

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Міжнародна співпраця – це важливий інструмент у забезпеченні якості освіти. Вона здійснюється відповідно до профілю університету та спрямована на вивчення закордонного досвіду в галузі медицини, медичної освіти, підготовки сучасних конкурентоспроможних спеціалістів. Нормативна база та організаційні заходи, на яких базується міжнародна діяльність університету складається з таких нормативних актів:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про міжнародні договори України»;
- Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»;
- Наказ МОЗ України «Про вдосконалення координації діяльності у сфері зовнішніх зносин МОЗ України, урядових органів державного управління у складі МОЗ України та підпорядкованих МОЗ України підприємств, установ і організацій» від 20.07.2009 р. № 521 (зі змінами та доповненнями);
- Положення про навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 р. № 411 (зі змінами та доповненнями);
- Примірне положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2013 р. № 635;
- Статут Харківського національного медичного університету;
- Накази ректора;
- Рішення Вченої ради;
- Положення про відділ міжнародних зв'язків Харківського національного медичного університету № 241 від 02.06.2015 р., затверджене наказом ХНМУ від 02.06.2015 р. № 198;
- Положення про академічну мобільність науково-педагогічних працівників та осіб, які здобувають освіту в Харківському національному медичному університеті № 207 від 29.01.2014 р., затверджене наказом ХНМУ від 31.12.2013 р. № 432;
- Положення про прийом іноземних делегацій та окремих іноземних громадян у Харківському національному медичному університеті № 141 від 05.03.2010 р.

У минулому навчальному році університет продовжив співпрацю з 23 закордонними закладами. За характеристикою взаємозв'язки стосувалась наукових та навчально-наукових інтересів закладів.

Познанський університет медичних наук (м. Познань, Республіка Польща), 20 липня 2010 р. Угода про співпрацю у галузі наукових дослі-

джен та розвитку академічних контактів. Участь викладацького складу обох університетів у конференціях і симпозіумах, які організуються навчальними закладами; спільна науково-дослідна діяльність; обмін викладачами та студентами; спільна діяльність у галузі навчання та практики.

Курський державний медичний університет (м. Курськ, Російська Федерація), 14 липня 2010 р. Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю у сфері наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних кадрів у галузі медицини; академічна співпраця кафедри фізіотерапії та пульмонології ХНМУ та кафедри фізіопульмонології Курського державного медичного університету.

Магдебурзький університет ім. Отто фон Геріке, медичний факультет (м. Магдебург, Федеративна Республіка Німеччина), 11 липня 2011 р. Лист про наміри співпраці.

Магдебурзький університет ім. Отто фон Геріке, медичний факультет (м. Магдебург, Федеративна Республіка Німеччина), 16 грудня 2011 р. Співпраця кафедри гігієни та екології №2, кафедри внутрішніх та професійних хвороб ХНМУ та кафедри медицини праці Магдебурзького університету ім. Отто фон Геріке; здійснення спільної науково-дослідної роботи, участь наукових співробітників у наукових конференціях, семінарах і міжнародних проектах.

Відкритий медичний інститут (м. Зальцбург, Австрійська Республіка), 2012 р. Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці у галузі післядипломної медичної освіти, участь у семінарах і стажуваннях Відкритого медичного інституту.

Самарський державний медичний університет (м. Самара, Російська Федерація), 20 січня 2012 р. Співпраця у сфері наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних кадрів у галузі медицини; спільна розробка та впровадження нових технологій із залученням власних кадрів, виробничих фондів і ресурсів; проведення спільної організаційно-дослідної роботи з розробки та реалізації інноваційних науково-освітніх і лікувально-діагностичних програм.

Новосибірський державний медичний університет (м. Новосибірськ, Російська Федерація), 25 квітня 2012 р. Угода про науково-практичну співпрацю (кафедра патологічної анатомії ХНМУ та Студентське наукове товариство НДМУ); розробка та реалізація спільних міжнародних наукових і науково-практичних проектів, подання заявок на отримання національних і міжнародних грантів і премій.

Белгородський державний національний дослідницький університет (м. Белгород, Російська Федерація), 7 листопада 2012 р. Угода про співпрацю у галузі медичної освіти та науки (додаткові угоди між кафедрою анатомії людини ХНМУ та кафедрою анатомії ті гістології БДНДУ; кафедрою оториноларингології ХНМУ та курсом оториноларингології БДНДУ; кафедрою акушерства та гінекології № 1 ХНМУ та кафедрою акушерства та гінекології БДНДУ).

Карагандинський державний медичний університет (м. Караганда, Республіка Казахстан), 16 листопада 2012 р. Угода про наміри співпраці у

галузі медичної освіти та науки. Співпраця у галузі наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних кадрів; спільна розробка освітніх програм; обмін досвідом з розвитку передових методів навчання; науково-дослідна робота з усіх напрямів освіти та медицини.

Державний медичний університет (м. Семей, Республіка Казахстан), 20 листопада 2012 р. Угода про наміри співпраці у галузі медичної освіти та науки. Співпраця у галузі наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних кадрів; спільна розробка освітніх програм; обмін досвідом з розвитку передових методів навчання; науково-дослідна робота з усіх напрямів освіти та медицини.

Медичний університет – Плевен (м. Плевен, Республіка Болгарія), 10 грудня 2012 р. Угода про науково-практичну співпрацю (кафедра медичної генетики ХНМУ, Український інститут клінічної генетики ХНМУ, Харківський спеціалізований медико-генетичний центр); вирішення питань уточнюючої діагностики для хворих і формування груп ризику для сімей, обтяжених патологією.

Інститут фізіології Академії наук Чеської Республіки (м. Прага, Чеська Республіка), 6 січня 2012 р. Угода про співпрацю у галузі медичної освіти та науки (кафедра патологічної анатомії ХНМУ та лабораторія «Біоматематика» Інституту фізіології); спільна діяльність у сфері міжнародних розробок у галузі мікроскопії м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.

Інститут фізіології Академії наук Чеської Республіки (м. Прага, Чеська Республіка), 7 вересня 2012 р. Угода про співпрацю у галузі медичної освіти та науки (кафедра стоматології дитячого віку, дитячої щелепно-лицевої хірургії та імплантології ХНМУ та лабораторія «Біоматематика» Інституту фізіології); спільна діяльність з вивчення порушень мікроциркуляції у тканинах пародонту при різних патологічних станах.

Чукурова університет (м. Адана, Турецька Республіка), 9 вересня 2013 р. Протокол про співпрацю у рамках Програми академічного обміну «Мевляна»; академічна мобільність викладачів і студентів.

Андижанський державний медичний інститут (м. Андижан, Республіка Узбекистан), 23 грудня 2013 р. Угода про співпрацю (кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки ХНМУ та кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб АДМІ); проведення наукових досліджень з вивчення факторів кардіоваскулярного ризику у хворих на артеріальну гіпертензію.

Ташкентський педіатричний медичний інститут (м. Ташкент, Республіка Узбекистан), 27 грудня 2013 р. Угода про наміри співпраці у галузі медичної освіти та науки (ініціатива кафедри неврології). Співпраця у галузі наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних кадрів; спільна розробка освітніх програм; обмін досвідом з розвитку передових методів навчання; науково-дослідна робота з усіх напрямів освіти та медицини.

Медичний університет Астана (м. Астана, Республіка Казахстан), 20 січня 2014 р. Угода про співпрацю (ініціатива кафедри пропедевтики педіатрії № 2); співпраця у галузі освіти та науково-дослідної роботи,

проведення спільних досліджень, викладання та підтримка безперервної освіти.

Ташкентський інститут удосконалення лікарів (м. Ташкент, Республіка Узбекистан), 7 лютого 2014 р. Угода про співпрацю у галузі медичної освіти та науки (кафедра внутрішньої медицини № 3 ХНМУ та кафедра гастроентерології та фізіотерапії ТІУЛ). Сприяння розвитку навчального процесу післядипломної освіти в обох закладах на базі спільної розробки освітніх програм, модулів і курсів; науково-дослідна робота з усіх напрямів освіти та медицини; здійснення обміну досвідом з розвитку передових методів навчання.

Самаркандський державний медичний інститут (м. Самарканд, Республіка Узбекистан), 24 лютого 2014 р. Угода про співпрацю у галузі медичної освіти та науки. Науково-дослідна робота з усіх напрямів освіти та медицини; здійснення обміну досвідом з розвитку передових методів навчання; сприяння академічній мобільності викладачів і студентів.

Білоруський державний медичний університет (м. Мінськ, Республіка Білорусь), 11 березня 2014 р. Угода про науково-практичну співпрацю (кафедра ортопедичної стоматології ХНМУ та кафедра хірургічної стоматології БДМУ), виконання НДР «Діагностика та лікування органів і тканин щелепно-лицевої області».

Санкт-Петербурзький державний університет (м. Санкт-Петербург, Російська Федерація), 3 квітня 2014 р. Угода про співпрацю у галузі медичної освіти та науки (ініціатива кафедри загальної практики – сімейної медицини). Співпраця у галузі наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних кадрів; спільна розробка освітніх програм; обмін досвідом з розвитку передових методів навчання; науково-дослідна робота з усіх напрямів освіти та медицини.

Російський університет дружби народів (м. Москва, Російська Федерація), 12 травня 2014 р. Угода про науково-практичну співпрацю (кафедра акушерства, гінекології та дитячої гінекології ХНМУ та кафедра акушерства і гінекології РУДН), співробітництво у рамках молодіжної програми «Репродуктивне здоров'я молоді».

Гомельський державний медичний університет (м. Гомель, Республіка Білорусь), 19 травня 2014 р. Угода про наміри співпраці у галузі медичної освіти та науки (ініціатива кафедри неврології). Співпраця у галузі наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних кадрів; спільна розробка освітніх програм; обмін досвідом з розвитку передових методів навчання; науково-дослідна робота з усіх напрямів освіти та медицини.

Таджицький державний медичний університет ім. Абуалі Ібні Сіно (м. Душанбе, Республіка Таджикистан), 21 листопада 2009 р. Меморандум про співпрацю, підписаний під час візиту делегації ХНМУ до Таджикистану. Співпраця передбачала обмін досвідом з розвитку передових методів навчання, сприяння розвитку академічної мобільності, організацію та здійснення спільної науково-дослідної роботи, участь у конференціях, семінарах і міжнародних проектах (21 листопада 2014 р. термін дії договору закінчився).

3 8 закордонними закладами університет заключив договори про співпрацю та розширив міжнародні контакти у 2014–2015 навчальному році. Так, укладено угоди про співпрацю із такими закладами:

1. Чукурова університет (м. Адана, Турецька Республіка), 20 жовтня 2014 р. Угода про співпрацю у галузі освіти. Обмін викладачами та студентами, спільні наукові дослідження та розробки.

2. Науково-дослідний інститут кардіології (м. Томськ, Російська Федерація), 24 жовтня 2014 р. Співпраця кафедри внутрішньої медицини №3 ХНМУ та відділенням артеріальних гіпертоній НДІ кардіології. Організація та здійснення спільної науково-дослідної роботи з актуальних напрямів кардіології та діабетології.

3. Асоціація вчених і фахівців Грузії (м. Тбілісі, Грузія), 15 листопада 2014 р. Науково-практична співпраця кафедри медичної генетики та Українського інституту медичної генетики з Асоціацією вчених і фахівців Грузії у галузі проведення навчання лікарів сучасним технологіям при уточнюючій діагностиці у пацієнтів різного віку з підозрою на спадкоємну патологію як у постнатальному, так і у пренатальному періоді онтогенезу.

4. Інститут мультифазних процесів Університету ім. Вільгельма Лейбніца (м. Ганновер, Федеративна Республіка Німеччина), 1 грудня 2014 р. Протокол про наміри співпраці кафедри оториноларингології ХНМУ, кафедри біомедичної інженерії ХНУРЕ з Центром біомедичної інженерії факультету інженерної механіки Університету ім. Вільгельма Лейбніца (2 протоколи). Наміри здійснювати науково-практичну співпрацю між сторонами, розробити навчальні віртуальні інтраскопічні і хірургічні системи і натурні моделі та програмне забезпечення для даних систем; вивчити вплив гравітації на мукоциліарний кліренс носової порожнини та верхніх дихальних шляхів.

5. Інститут мультифазних процесів Університету ім. Вільгельма Лейбніца (м. Ганновер, Федеративна Республіка Німеччина), 1 грудня 2014 р. Протокол про наміри співпраці кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії ХНМУ, кафедри біомедичної інженерії ХНУРЕ з Центром біомедичної інженерії факультету інженерної механіки Університету ім. Вільгельма Лейбніца. Наміри здійснювати науково-практичну співпрацю між сторонами, розробити медично-технічне обґрунтування методів для візуалізації ступеня кальцифікації штучного серцевого клапана та відповідне програмне забезпечення.

6. Медичний факультет Університету ім. Яна Коменського (м. Братислава, Словацька Республіка), 2 грудня 2014 р. Співпраця науковців кафедри хірургії № 1 ХНМУ, ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева НАМН України» та медичного факультету Університету ім. Яна Коменського. Реалізація наукових, дослідних і дидактичних проектів; обмін інформацією у галузі дидактичних програм; підтримка та організація обміну науковими та викладацькими кадрами; підготовка дидактичних програм, публікацій досягнень і їх впровадження; здійснення науково-дослідних публікацій.

7. Словацький медичний університет (м. Братислава, Словацька Республіка), 2 грудня 2014 р. Співпраця науковців кафедри хірургії № 1 ХНМУ, ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева НАМН України» та Словацького медичного університету. Реалізація наукових, дослідних і дидактичних проєктів; обмін інформацією у галузі дидактичних програм; підтримка та організація обміну науковими та викладацькими кадрами; підготовка дидактичних програм, публікацій досягнень і їх впровадження; здійснення науково-дослідних публікацій.

8. Дитяча лікарня Санкт-Августіна «Асклепій» (м. Санкт-Августін, Федеративна Республіка Німеччина), 25 травня 2015 р. Співпраця між кафедрою педіатрії № 1 та неонатології ХНМУ та Дитячою лікарнею Санкт-Августіна «Асклепій», організація та проведення спільних досліджень з неонатології, дитячої кардіології, нейрохірургії, педіатрії.

Значних зусиль у минулому навчальному році докладав університет до вирішення питання академічної мобільності. Науково-педагогічні працівники ХНМУ регулярно виїжджають за кордон для участі в міжнародних наукових конференціях, на стажування. Під час участі у заходах за кордоном викладачі опановують, а потім успішно використовують новітні методики навчання, наукові розробки, інформаційні технології як засіб інноваційного підходу до процесу навчання та підготовки сучасних конкурентоспроможних спеціалістів у галузі медицини.

Розпочалася реалізація програми академічної мобільності Мевляна у рамках протоколу, підписаного з Чукурова університетом (м. Адана, Туреччина) у 2013 р. 12 викладачів ХНМУ обмінювалися досвідом у Чукурова університеті, 4 турецьких викладачі – у ХНМУ. В університеті проведено конкурс на участь у програмі у наступному навчальному році; до академічного обміну матимуть змогу долучитися студенти.

За звітний період 22 співробітники з 19 кафедр університету проходили стажування за кордоном, 12 з яких – у рамках турецької програми Мевляна.

Співробітники університету брали активну участь у роботі міжнародних форумів, а також роботі міжнародних товариств та асоціацій. У 2014–2015 навчальному році усього 29 співробітників університету брали участь у міжнародних заходах за кордоном з оформленням закордонних відряджень. Усього ж 218 викладачів взяли участь у 166 міжнародних форумах і стажуваннях.

**Таблиця III.1 – Участь співробітників кафедр у зарубіжних форумах (конференціях, конгресах тощо)
Закордонні відрядження**

№ пор.	П.І.Б. науково-педагогічного працівника	Кафедра	Назва країни	Назва закладу	Науковий напрям	Період перебування
1	Добриця Я.В.	Офтальмології	Швейцарська Конфедерація	Офтальмологічна клініка, м. Берн	Сучасні стратегії лікування anti-VEGF (інгібітор фактора росту ендотелію судин) при макулярних хворобах	17.06.2014 – 20.06.2014
2	Васильєва О.В.	Фізіології	Австрійська Республіка	Академія Спілки з вивчення вроджених вад метаболізму, м. Інсбрук	Вроджені вади метаболізму	01.09.2014
3	Бутов Д.О.	Фтизіатрії та пульмонології	Австрійська Республіка	Американсько-австрійська фундація, Відкритий медичний інститут, м. Зальцбург	Інфекційні хвороби	07.09.2014 – 13.09.2014
4	Колупаєв С.М.	Урології, нефрології та андрології	Австрійська Республіка	Головний госпіталь, м. Відень	Урологія	06.10.2014 – 30.10.2014
5	Левін Б.В.	Терапевтичної стоматології	Держава Ізраїль	Медичний центр «Рам-бам», Медичний факультет Ізраїльського технологічного інституту «Техніон», м. Хайфа	Стоматологічна імплантологія	02.11.2014
6	Михайлова Ю.О.	Внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології	Австрійська Республіка	Університетська клініка Віденського медичного університету	Кардіологія	03.11.2014 – 28.11.2014
7	Титова Г.Ю.	Внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології	Австрійська Республіка	Університетська клініка Віденського медичного університету	Кардіологія	01.12.2014 – 19.12.2014
8	Балака С.М.	Хірургії № 2	Німеччина	Клініка, м. Баден-Баден	Торакальна хірургія	26.01.2015 – 03.02.2015
9	Гаргін В.В.	Патологічної анатомії	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Патоморфологія	16.03.2015 – 23.03.2015
10	Смачило Р.М.	Хірургії №1	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Хірургія	16.03.2015 – 23.03.2015

11	Ольховська О.М.	Інфекційних хвороб	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Інфекційні хвороби	30.03.2015 – 07.04.2015
12	Томілін В.Г.	Ортопедичної стоматології	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Стоматологія	30.03.2015 – 07.04.2015
13	Макеєва Н.І. професор	Педіатрії № 2	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Педіатрія	30.03.2015 – 07.04.2015
14	Муризіна І.Ю.	Акушерства та гінекології № 1	Сполучені Штати Америки, м. Нью-Йорк	Меморіальний онкологічний центр ім. Слоуна-Кеттерінга	Доброякісні пухлини, фонові та передракові стани, злоякісні новоутворення жіночих статевих органів	01.04.2015 – 30.06.2015
15	Тучкіна І.О.	Акушерства, гінекології та дитячої гінекології	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Гінекологія	14.04.2015 – 23.04.2015
16	Завгородній І.В.	Гігієни та екології №2	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Гігієна та екологія	14.04.2015 – 23.04.2015
17	Болокадзе Є.О.	Пропедевтики внутрішньої медицини № 2 та медсестринства	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Терапія	14.04.2015 – 23.04.2015
18	Наконечна О.А.	Біологічної хімії	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Біологічна хімія	11.05.2015 – 19.05.2015
19	Пустова Н.О.	Дерматології, венерології і СНІДу	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Дерматологія	11.05.2015 – 19.05.2015
20	Чумаченко Т.О.	Епідеміології	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Епідеміологія	11.05.2015 – 19.05.2015
21	Назарян Р.С.	Стоматології дитячого віку, дитячої щелепно-лицевої хірургії та імплантології	Турецька Республіка, м. Адана	Стажування та обмін досвідом у межах програми Мевляна	Стоматологія	11.05.2015 – 19.05.2015
22	Волкова Ю.В.	Медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії	Федеративна Республіка Німеччина, м. Мюнхен	Стажування за рахунок гранту Європейського товариства анестезіологів у клініці, м. Мюнхен	Анестезіологія	14.06.2015 – 28.06.2015

З 1998 року ХНМУ є членом Міжнародної асоціації університетів, внесений до Всесвітнього довідника медичних навчальних закладів. 164 співробітники університету є членами 136 міжнародних наукових і медичних асоціацій. Харківський національний медичний університет бере участь в освітніх програмах Європейського Союзу та інших країн.

У лютому 2015 р. подано проектну заявку на конкурс програми Еразмус +, напрям КА 2 «Проекти співпраці». Проект «Створення регіонального центру вищої освіти для осіб із особливими потребами» розроблений кафедрою епідеміології ХНМУ спільно з Харківським національним університетом міського господарства ім. О.М. Бекетова. Головна мета – соціалізація та інтеграція до спільноти осіб з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення їм вільного доступу до вищої освіти та подальшого працевлаштування.

У березні 2015 р. ХНМУ долучився до польсько-української програми стажування та розвитку «Польський Еразмус + для України медичної». Організаторами програми є Благодійний фонд «Протидія хворобам цивілізації», Всепольська фундація з протидії хворобам цивілізації.

8 квітня 2015 р. в університеті пройшла інформативна лекція для старост курсів, груп та активу ХНМУ, на якій були окреслені перспективи стажування у Польщі і переваги даної програми для студентів-медиків.

16 студентів ХНМУ були запрошені відвідати Варшаву 23–24 травня 2015 р. на свято Варшавського медичного університету у складі групи українських студентів-медиків.

У березні 2015 р. був підписаний інтенційний лист щодо участі у проекті дослідницької та інноваційної програми «Горизонт 2020» «Центр східних компетенцій – наукова та регіональна мережа для розвитку Європи», підготовленому Муніципалітетом м. Люблін (Республіка Польща). Проект подається на конкурс Європейської Комісії «Europe as a Global Actor» (у рамках «Горизонт 2020»). Мета проекту: діагностування якості співпраці Європейський Союз – східне партнерство шляхом створення наукової та регіональної мережі співпраці.

На конкурс програми Шведського інституту Seed Funding підготовлений проект «Дистанційне навчання з гендерної медицини». Координатор – Центр гендерної медицини Каролінського Університету, Швеція. Ініціатором участі у проекті з боку ХНМУ став Центр гендерної освіти університету. Передбачається створення Балтійської мережі університетів; визначення спільних потреб щодо гендерної медичної освіти; другий диплом / сертифікат з гендерної медицини для випускників медичних ВНЗ. У перспективі планується подання проектною заявкою на грант програми «Горизонт 2020».

У 2014–2015 н. р. ХНМУ розпочав співпрацю з Чукурова університетом у межах програми Ради вищої освіти Туреччини Мевляна. На підставі протоколу, підписаного університетами у вересні 2013 р., цього року здійснився обмін викладачами. Співпраця триватиме і надалі. Тер-

мін дії протоколу – 5 років. Подано заявки на конкурс програми Мевляна на 2015–2016 н. р. до двох турецьких університетів: Чукурова університет і Акденіз університет.

Усі ці заходи проходили завдяки розширенню та вірній організації PR-іміджевій діяльності університету. Рекламно-інформаційні матеріали ХНМУ направляються до закордонних дипломатичних представництв в Україні, презентуються іноземним фахівцям, які відвідують університет. Інформація про університет розміщена у міжнародних довідниках про ВНЗ України. Функціонує офіційний сайт ХНМУ з інформацією (у т.ч. англійською мовою) про діяльність і досягнення університету.

16–19 вересня 2014 р. у м. Прага, Чеська Республіка, відбулася 26-а щорічна конференція Європейської асоціації міжнародної освіти. Учасником конференції став ректор ХНМУ Володимир Лісовий. Освіту України представив лише наш університет. На конференції розглядалися тенденції розвитку міжнародної освіти та покращання якості навчання. Участь у конференції сприяла налагодженню міжнародних зв'язків у європейському освітньому просторі; запровадила нові шляхи щодо наукових досліджень та освітнянських програм; підвищила статус університету серед інших вищих навчальних закладів світу.

Традиційно ХНМУ бере участь у міжнародних освітніх виставках, серед яких – виставка «Освіта та кар'єра», яка проходить у м. Київ.

У 2014–2015 навчальному році університет двічі долучався до цього заходу: у листопаді 2014 р. та у квітні 2015 р.:

1. «Освіта та кар'єра – День студента 2014», Україна, м. Київ, 13–15 листопада 2014 р. ХНМУ отримав диплом і гран-прі у номінації «Кращий дизайн офіційного сайту вищого навчального закладу».

2. 27-а міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра – 2015», Україна, м. Київ, 16–18 квітня 2015 р., на якій ХНМУ був удостоєний гран-прі у номінації «Розвиток студентського самоврядування у вищому навчальному закладі» та почесного звання «Лідер післядипломної освіти України».

Усього 13 кафедр ХНМУ взяли участь у 17 міжнародних виставках в Україні та за кордоном.

З метою популяризації діяльності університету у світі та залучення іноземних громадян на навчання інформацію про університет було надано для її розміщення у каталозі «Higher Education in Ukraine 2015–2016», який видається Товариством «Знання» України. Розповсюджується каталог через дипломатичні представництва України за кордоном; іноземні дипломатичні представництва в Україні; на міжнародних виставках; серед іноземних підприємств, які займаються набором студентів на навчання у ВНЗ України.

Подається інформація про можливості участі у міжнародних програмах, отримання грантів, а також про відповідні заходи, які проводилися у ХНМУ, для розміщення на офіційному сайті ХНМУ, у газеті «Медицинський університет» (українською та англійською мовами).

У 2014–2015 н. р. ХНМУ розширив міжнародні контакти за рахунок укладання договорів про співпрацю із 7 закордонними ВНЗ та іншими установами, серед яких: Чукурова університет (м. Адана, Турецька Республіка), Науково-дослідний інститут кардіології (м. Томськ, Російська Федерація), Асоціація вчених і фахівців Грузії (м. Тбілісі, Грузія), Інститут мультифазних процесів Університету ім. В. Лейбніца (м. Ганновер, ФРН), Медичний факультет Університету ім. Яна Коменського (м. Братислава, Словачька Республіка), Словачький медичний університет (м. Братислава, Словачька Республіка), дитяча лікарня Санкт-Августіна «Асклепій» (м. Санкт-Августін, ФРН). Усього було укладено 8 угод. Серед перспективних угод, підготовлених протягом звітного періоду для підписання: договір про співробітництво зі стоматологічною клінікою Я. Ратнера (м. Хайфа, Держава Ізраїль), Угода про конфіденційну співпрацю із медичною установою ТОВ «Неовайз Груп» (м. Прага, Республіка Чехія) та Бухарським державним медичним інститутом (м. Бухара, Республіка Узбекистан).

У 2014 році на семінарі «Міжнародна співпраця у рамках програми ЕРАЗМУС+» (м. Берлін, ФРН, 19–21 листопада 2014 р.) було представлено спільний проект кафедри внутрішніх та професійних хвороб і гігієни та екології № 2 ХНМУ у співпраці з кафедрою медицини праці Магдебурзького університету ім. Отто фон Геріке.

У лютому 2015 р. університет у складі консорціуму подав проектну заявку «Створення регіонального центру вищої освіти для людей із особливими потребами» на конкурс програми ЕРАЗМУС+, напрям КА2 «Проекти співпраці».

У березні 2015 р. було підписано інтенційний лист у рамках проекту «Центр східних компетенцій – наукова та регіональна мережа для розвитку Європи», підготованого Муніципалітетом м. Люблін (Польща). Проект буде подано на конкурс Європейської Комісії «Europe as a Global Actor» у межах дослідницької та інноваційної програми «Горизонт 2020».

У березні 2015 р. ХНМУ долучився до програми «Польський ЕРАЗМУС+ для України медичної» (організатори: Благодійний фонд «Протидія хворобам цивілізації» та Всепольська фундація з протидії хворобам цивілізації).

З 2015 року в ХНМУ (кафедра епідеміології) реалізується проект «Взаємодія у контролі інфекцій для подолання антибіотикорезистентності та інфекційних хвороб у лікарні», фінансування якого здійснюється організацією «BARN» – «Балтійська мережа протидії антибіотикорезистентності».

Готується до подання грантова заявка на фінансування освітнього проекту «Дистанційне навчання з гендерної медицини» в межах програми Шведського інституту Seed Funding.

218 співробітників взяли участь у 166 міжнародних форумах (з них закордонне відрядження оформили 29 співробітників), 22 стажувалися за кордоном.

12 викладачів взяли участь у стажуванні в Чукурова університеті (м. Адана, Турецька Республіка) в рамках програми Мевляна відповідно до договору про співпрацю між ХНМУ та Чукурова університетом.

З 25 по 30 травня 2015 р. у ХНМУ перебувала делегація Чукурова університету у складі: декана медичного факультету, професора кафедри анестезіології Ділек Одженгіз; професора кафедри паразитології Ісмаїла Сонера Колташа; доцентів кафедри акушерства Медичного коледжу Ада-на Султан Алан та Шуле Гьокілдіз. Турецькі викладачі працювали на профільних кафедрах: акушерства, гінекології та дитячої гінекології; дитячої хірургії та дитячої анестезіології; медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії; інфекційних хвороб; мікробіології, вірусології та імунології, де провели лекції, майстер-класи та виступили з презентаціями перед викладачами та студентами університету.

У березні 2015 року з метою активізації міжнародного співробітництва ХНМУ ініційовано вивчення пропозицій кафедральних колективів щодо запрошення до університету зарубіжних фахівців для читання лекцій за профілем кафедр, проведення «майстер-класів» тощо.

Підсумуємо – міжнародна робота нашого закладу досить різноманітна за напрямками та формами. Зрозуміло, що у складних умовах останнього часу ми не могли повноцінно використовувати наш науковий та навчально-методичний потенціал. Проте кадрові зміни у міжнародному підрозділі, ретельна праця співробітників, що були задіяні у роботі щодо прийому на власній базі університету делегацій різного рівня, а також праця тих, хто виїжджав за межі країни до іноземних закладів – все це дало нам змогу не збавити оберти нашої міжнародної діяльності. Між іншим, не можемо не відмітити недостатній рівень участі деяких кафедральних колективів у наукових проектах Європейського Союзу, а також залишається для нас актуальним розширення стажування аспірантів, науковців, викладачів у провідних навчальних та наукових закладах світу. До речі про показники галузевого рейтингу МОЗ: зверніть увагу на такий: «число науково-педагогічних працівників, студентів та аспірантів ВНЗ МОЗ України, направлених за кордон на навчання або стажування відповідно до програм двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну, на 100 осіб, які навчаються». Отже, розрахунок йде на 100 осіб, які навчаються. Наш університет значно перевищує інші заклади як за загальною кількістю студентів, так і за контингентом студентів-іноземців. За показником заключних двосторонніх договорів ми одні з перших, а за кількістю відряджень та стажувань – на рівні таких закладів, де кількісний склад іноземців менший за наш. Тобто необхідно розширювати кількість наших фахівців, здатних брати активну участь у міжнародному науковому та навчальному співробітництві. Є пропозиції для поліпшення становища, які сформулювали робітники міжнародного відділу, а саме:

1. Інтенсифікувати розповсюдження інформації про можливість участі у міжнародних проектах серед кафедральних колективів з метою їх залучення до підготовки проектних заявок та реалізації міжнародних проектів.

2. Залучати іноземних фахівців до викладацької діяльності у ХНМУ, у тому числі на засадах дистанційного викладання курсів окремих дисциплін.

3. Активізувати роботу із пошуку закордонних ВНЗ-партнерів для розробки і впровадження у навчальний процес напрямів підготовки із отриманням подвійних дипломів про вищу освіту.

4. Впровадити у практику систему оцінювання міжнародної активності кафедральних колективів для підвищення ролі вказаних колективів у міжнародній діяльності ХНМУ.

5. Посилити роботу із пошуку можливостей отримання грантів для участі студентів і викладачів у міжнародних освітніх програмах, зокрема стажуваннях.

6. Забезпечити координацію діяльності підрозділів університету з розробки та виконання міжнародних угод і договорів.

Я пропоную внести їх до відповідних пунктів нашого Комплексного плану діяльності на 2015–2016 н. р.

РОЗДІЛ IV

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА, РОБОТА З СОЦІОЛОГІЧНОГО ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Виховна робота в ХНМУ базується на ряді концептуальних положень Конституції України, Закону про освіту, Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»), Указу Президента України від 30.09.2010 р. № 926 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» (п. 3.2.i), розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 1728-р «Про затвердження плану заходів щодо розвитку вищої освіти на період до 2015 року» (п. 18) та наказу МОЗ України № 687 від 27.11.2008 р. «Про покращання виховної роботи у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах I–IV рівнів акредитації, закладах післядипломної освіти, науково-дослідних установах і закладах охорони здоров'я» та розробленої Концепції виховної роботи в ХНМУ.

Вектор виховання громадянина-патріота. Сучасна соціокультурна ситуація в Україні як ніколи раніше гостро поставила питання вдосконалення національно-патріотичного виховання серед студентів, що є у колі постійної уваги з боку ректорату університету. Планом передбачено національно-патріотичне виховання як цілеспрямований процес, що будуватиме особливий моральний клімат стимулювання активно-творчої діяльності студентів, набуття ними знань про культурно-історичний досвід українського народу, формування у них ціннісного ставлення до єдиної України, самих себе та здобуття професії. З метою вироблення активної життєвої позиції молодій людині, становлення її як особистості на базі кафедри суспільних наук створений Центр медичного краєзнавства ХНМУ. Його основним завданням є національно-патріотичне виховання студентства, організація та координація наукових досліджень з медичного краєзнавства Харкова, науково-методичне керівництво та популяризація результатів.

Колективи кафедр української мови, основ психології та педагогіки, мовної підготовки іноземних громадян, суспільних наук, філософії, медицини катастроф та військової медицини й такі структурні підрозділи, як Наукова бібліотека ХНМУ, музей історії ХНМУ, профспілкові організації, студентські ради гуртожитків та Молодіжний центр є базовими елементами у здійсненні національно-патріотичного виховання в університеті. Професорсько-викладацьким складом та співробітниками відповідних підрозділів, а також багатьма кураторами академічних груп і курсів було організовано та проведено низку інформаційно-просвітницьких заходів, які є відповіддю на виклики сучасного світу, сприяють об'єднанню й консолідуванню сучасного суспільства.

У межах вивчення історичного минулого українського народу проведено:

- у рамках навчальних курсів «Історія України», «Історія української культури» і «Політологія» лекції «Україна – суверенна демократична держава» та виховні години за темами: «Боротьба з сепаратиз-

мом – запорука цілісності України», «Україна як унітарна держава», присвячені нерозривній єдності всіх українських земель тощо;

- відвідини виставки до 23-ї річниці незалежності України, яка проходила у Державному архіві Харківської області, де ознайомилися з рідкісними документами, що відображають яскраві сторінки українського державотворення, знаменні події початку 1990-х рр. у громадському та політичному житті Харкова та України;
- студентську наукову конференцію з політології, приурочену до Дня жертв політичних репресій (листопад 2014 р.);
- до 210-річчя ХНМУ – студентську наукову інтернет-конференцію, спільно з Академією соціальних наук України, «Славетні постаті медичної Харківщини» (4–10 листопада 2014 р., 10 квітня 2015 р.);
- організували підтримку флешмоб#sing for ukraine у мережі інтернет: наприкінці останньої лекції курсу з «Історії України» виконали гімн України з розгортанням державного прапора та патріотичними закликами.

До відзначення Дня пам'яті та примирення та 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні було організовано:

- студентську наукову конференцію з наступним показом та обговоренням на семінарських заняттях документальних фільмів про події того періоду, створений стенд «Вони визволяли Батьківщину!»; спільно з Центром медичного краєзнавства було проведено фотоконкурс «Війна в родинному альбомі» серед студентів та викладачів університету з презентацією кращих робіт на стендах «Родинне фото», акцію «Подаруй мак»;
- літературний вечір – вірші та пісні воєнних літ, а також власні твори у виконанні студентів та співробітників університету (5 травня 2015 р.);
- театралізований вечір у Молодіжному центрі із запрошенням ветеранів Другої світової війни – співробітників університету (6 травня 2015 р.);
- покладення вінків до меморіалу воїнів, загиблих у березні 1943 р., що поховані на території Обласної лікарні м. Харкова, військового шпиталю та до стели пам'яті вихованцям Харківського медичного інституту – учасникам військових конфліктів (14 березня 2015 р.);
- участь в урочисто-траурній церемонії покладання квітів до Меморіалу Слави у лісопарку з нагоди 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Європі (8 травня 2015 р.) та у церемонії покладання квітів біля меморіалу «Висота маршала І.С. Конєва» (9 травня 2015 р.).

У межах вивчення культурної спадщини українського народу було проведено:

- тематичні екскурсії до культурно-мистецьких центрів та історичних місць м. Харкова та подорожі визначними місцями України;

- відвідини виставки традиційної української вишиванки в Харківському обласному будинку української народної творчості, проведення низки майстер-класів для іноземних студентів з виготовлення традиційної української ляльки-мотанки;
- у рамках підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка проведені тематичні заходи, присвячені Т. Г. Шевченку як основоположнику сучасної української літератури, літературно-музичний вечір, присвячений поезії кохання;
- тематичні заняття до відзначення Дня української писемності (9 листопада 2014 р.);
- конкурс творчих робіт «Я пишаюсь тим, що навчаюсь в Україні»;
- університетський етап конкурсу ім. Т. Г. Шевченка (листопад 2014 р.). Переможцями конкурсу стали: С. Лисицький, О. Шарапова (1 курс, 28 група, спеціальність «Лікувальна справа»), І. Шевченко (1 курс, 3 група, спеціальність «Педіатрія»). Студентка I курсу II медичного факультету Олександра Шарапова посіла 2-е місце в обласному етапі V Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім. Тараса Шевченка.
- I етап Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика (листопад 2014 р.), де взяли участь 283 особи. Переможцями конкурсу стали: О. Колотілов (1 курс, 16 група, спеціальність «Лікувальна справа»), Є. Вареников (1 курс, 24 група, спеціальність «Лікувальна справа»), Е. Бурковецька (1 курс, 3 група, спеціальність «Педіатрія»).

З метою формування у студентів прагнення до оволодіння військовими знаннями, відповідним рівнем фізичної підготовки та витривалості, підвищення престижу військової служби, формулювання та розвитку мотивації, спрямованої на підготовку до захисту Української держави й службу у Збройних силах України кафедрою медицини катастроф та військової медицини було проведено:

- роботу щодо роз'яснення Указів Президента України, Законів, прийнятих Верховною Радою України, постанов Уряду і Наказів Міністра охорони здоров'я України та Міністра оборони України, що є дуже актуальним у соціокультурній ситуації в Україні сьогодні;
- тематичні бесіди за темами: «Збройні Сили України – гарант цілісності», «Історія Українського війська», «Українська повстанська армія (УПА)» (згідно з графіком);
- показ військової техніки та озброєння на базі Харківського гвардійського факультету військової підготовки ім. Верховної Ради України НТУ (ХП);
- військово-навчальні збори, які наявно продемонстрували опанування професією військового лікаря, так само як і дух патріотизму та громадянської свідомості, заявили про свою готовність надавати допомогу людям, потерпілим при надзвичайних ситуаціях.

Національно-світоглядним вихованням було визначено насамперед формування наукового світогляду молодого покоління, виховання переконаності, вірності бойовим і трудовим традиціям українського народу, потреби наслідувати їх, розвивати і примножувати, формувати громадянську самовідданість, вміння протистояти чужому негативному впливові, формувати загальнолюдські цінності особистості. У цьому напрямку були проведені бесіди: «Проблема духовності у сучасному світі», «Етикет у сучасній системі освіти», «Проблема гендерного виховання сучасної молоді», «Світогляд лікаря у сучасному українському суспільстві», «Культура сучасних цивілізацій», проблемно обговорювались кінофільми «Наркоз», «Пробудження», «Морфій», «Пролітаючи над гніздом зозулі», «Ми з майбутнього», «Учень Авіценни» тощо. Студенти університету були залучені до участі у П'ятих Пушкінських читань, присвячених 216-й річниці з дня народження О. С. Пушкіна. Систематично були організовані перегляди спектаклів у Харківському національному академічному театрі опери та балету ім. Н. В. Лисенка, Харківському державному академічному драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка.

Співробітники Народного музею історії ХНМУ надавали методичну допомогу у питаннях підготовки й трактування матеріалів щодо історії медицини Харківщини й ХНМУ різних періодів його розвитку, брали активну участь у підготовці та проведенні всіх національно-патріотичних, історичних та урочистих заходів, пов'язаних із життям університету. З нагоди святкування 210-ї річниці ХНМУ було організовано проведення виставки «Від ювілею до ювілею», де були представлені матеріали, що розповіли про історію святкування 100-, 125-, 135-, 150-, 175- та 200-річчя університету, продовжено публікацію матеріалів до ювілейної рубрики газети «Медичний університет» – «Харьковская высшая медицинская школа в воспоминаниях профессоров и выпускников» та була започаткована нова рубрика – «Їх імена вписані в славетну історію вищої медичної школи Харківщини», присвячена видатним ученим ХНМУ. З приводу святкування 70-ї річниці Перемоги у Другій світовій війні було започатковано рубрику «К 70-річчю Перемоги».

За допомогою співробітників музею студенти університету постійно беруть участь у підготовці музейних матеріалів, що стосуються історії вищої медичної освіти Харківщини. На базі музею проводяться тематичні екскурсії. За звітний період працівниками музею було проведено 81 екскурсію, музей прийняв 1433 відвідувачі. За ініціативи кафедри суспільних наук відвідини музею історії університету уведено у програмне вивчення відповідних курсів для перших курсів вітчизняних та іноземних студентів. Окрім студентів ХНМУ та інших вищих навчальних закладів, музей відвідали гості університету, делегати різних форумів, учасники наукових конференцій, студентських олімпіад із різних галузей медицини, учні загальноосвітніх шкіл. Продовжувалася наукова та дослідницька робота щодо видатних учених-медиків харківської вищої медичної школи.

Високий рівень інформаційного супроводу забезпечує Наукова бібліотека ХНМУ під час проведення майже усіх просвітницьких та творчих заходів в університеті. Громадянське виховання студентської молоді є пріоритетним напрямом культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки ХНМУ. Бібліотека у 2014–15 н. р. організувала і провела Цикли тематичних історико-гуманітарних, соціально-політичних, літературно-художніх наочних та віртуальних виставок літератури історичної тематики, до ювілейних дат видатних громадських діячів, державних свят: «День гідності і свободи», цикл «Наш край – Слобожанщина», «Від Київської Русі до Української державності», «Великі українці», «До Дня конституції України», «До Дня незалежності України». Актуальною стала нова рубрика «Тема на часі», де розміщено виставку «Медицинская помощь при огнестрельных ранениях», у якій представлені наукові публікації для медичних працівників з надання допомоги постраждалим від вогнепальної зброї в сучасних умовах.

Бібліотека постійно сприяє впровадженню української мови, пропагує духовну спадщину українського народу. Цьому сприяють проведені виставки: «Українське Дивослово», «До Дня української писемності та мови», «Духовне життя України» та інші.

З метою ознайомлення з історичними віхами розвитку і становлення рідної «alma mater», що є важливим елементом у процесі навчання студентів, проводились цикли виставок: «До ювілеїв вчених ХНМУ», «Історія Харківських наукових медичних шкіл».

Беручи до уваги, що в стінах ХНМУ отримують освіту студенти з 82 країн світу, бібліотекою організовані постійно діючі виставки, які віддзеркалюють культуру різних народів, їх релігійні уподобання: «Світові релігії», «Мистецтво», «Філософська думка». Це сприяє формуванню у студентів бачення спільного та відмінного у різних культурах, формує почуття поваги до культурних цінностей інших народів, толерантність до їх релігійних поглядів.

Вектор роботи органів студентського самоврядування. Особлива роль в організації навчально-виховного процесу в університеті покладається на органи студентського самоврядування, серед основних напрямків роботи яких особливого значення набуває волонтерський рух. Понад 1500 студентів активно беруть участь у проектах волонтерського руху університету. Зараз найбільш актуальним напрямком волонтерської діяльності студентства стала паліативна й хоспісна допомога. Відділення молодіжної університетської волонтерської служби паліативної та хоспісної допомоги ХНМУ «Ера милосердя» діє з жовтня 2014 р. На сьогодні 350 студентів постійно задіяні у наданні хоспісної та паліативної допомоги. Основними завданнями їх діяльності є фізичний догляд за тяжкохворими, психологічна допомога і емоційна підтримка пацієнтів хоспісу та членів їх сімей. Організовані масштабні акції-привітання, зокрема, з Новим Роком та Різдом Христовим, зі святом 8 Березня тощо. У 2015 р. до такого виду допомоги приєдналися й учні шкіл та будинків творчості м. Харкова –

зробили величезну кількість сувенірів, намалювали зворушливі новорічні листівки та передали навіть солодкі подарунки, успішно провели акцію «Подаруй святковий настрій!».

Ініціатива студентів завжди підтримується як з боку ректорату університету, так із боку Харківської міської влади. Щорічно у жовтні в університеті проходить тиждень паліативної допомоги, в рамках якої проводяться тематичні конференції. 21 жовтня 2014 р. у рамках конференції відбулася зустріч з представниками Департаменту у справах сім'ї молоді та спорту Харківської міської ради. На зустрічі було підкреслено важливість підготовки та діяльності волонтерів університету у хоспісах міста. Слухачі курсу «Невідкладна домедична допомога» отримали сертифікати, а найбільш активних учасників волонтерського руху з надання паліативної та хоспісної допомоги було нагороджено почесними грамотами та подяками. Започаткований новий напрямок добровільної допомоги з боку студентства – реабілітація хворих із травмами хребта і спинного мозку спільно з кафедрою фізичної реабілітації та спортивної медицини.

З огляду на сьогоднішні студенти університету виявляють свою громадянську позицію, висловлюють свої погляди на історичні процеси, сучасне суспільно-політичне становище в Україні. Продовжується чергування студентів-волонтерів у травматологічному та реанімаційному відділеннях Військово-медичного клінічного центру Північного регіону, які постраждали під час проведення АТО.

Волонтери ХНМУ пройшли курси інструкторів невідкладної допомоги в Києві за проектом «Медичний волонтер» Всеукраїнської асоціації студентів-медиків на базі Київського навчального центру медицини катастроф. Рада студентського самоврядування ініціювала створення навчально-тренувального центру для проведення семінарів із методології викладання основ надання першої домедичної допомоги для студентів різних ВНЗ м. Харкова, яка здійснюється за підтримки Навчально-наукового інституту післядипломної освіти та викладачів кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії. Понад 70 волонтерів ХНМУ в якості інструкторів-асистентів викладача проводили навчання для студентів немедичних ВНЗ м. Харкова, зокрема Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії Державного управління при президентові України та Харківського Національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

Рада студентського самоврядування ініціювала проведення громадсько-політичних акцій та проектів:

- благодійний ярмарок «ХНМУ – воїнам АТО», до якої були залучені учні шкіл Харкова, викладачі та студенти ХНМУ, вихованці Куп'янської школи-інтернату, представники єврейської організації «Гілель». На виручені кошти було відремонтовано й обладнано раніше списану санітарну машину університету УАЗ-452;
- організована постійна допомога бійцям – збір коштів та придбання необхідних предметів для солдатів зони АТО;

- організовано низку жалобних заходів до Дня пам'яті жертв голодоморів – церемонія покладання квітів та вшанування пам'яті загиблих хвилиною мовчання в Молодіжному парку біля Пам'ятного знака – Хреста жертвам голодомору, приєднання до Всеукраїнської громадянської акції пам'яті «Запали свічку» у гуртожитках університету;
- збір коштів і придбання двох ноутбуків для занять інформатикою та інформаційні плакати для оформлення біологічного кабінету для Новомиколаївської школи Слов'янського району Донецької області;
- проведення акції «Стоп насильству» з метою інформування студентів про всі види насильства та методи його профілактики; яка передбачає розповсюдження листівок та флаєрів українською, російською та англійською мовами відповідної тематики та політики.

Важливий вектор роботи волонтерів – це боротьба з актуальними захворюваннями:

- активісти Ради студентського самоврядування щорічно проводять широкомасштабні акції, присвячені Всесвітньому дню боротьби з туберкульозом, зі СНІДом і тютюнопалінням, у рамках яких використовувалися різноманітні форми інформаційно-просвітницьких заходів для проведення у школах та ВНЗ м. Харкова;
- інструктори тренувального центру та проекту «Медичний волонтер» спільно з Товариством Червоного хреста у рамках днів цивільного захисту та тижнів здоров'я провели уроки з першої домедичної допомоги для учнів гімназії № 163, № 24, № 83, школи № 59, № 16 та № 2, також був проведений дводенний тренінговий курс з надання першої домедичної допомоги для студентського активу Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Василенка;
- збір коштів у межах проведення добродійної акції під гаслом «Почуй світ!», що організована Всеукраїнським благодійним фондом «Серце до серця»; всього зібрано 28 222 грн, що перераховані на обладнання для реанімаційних відділень дитячих лікарень України;
- триває співпраця волонтерів університету з громадською організацією Червоного Хреста, що сприяє проведенню Днів донора в університеті; у 2015 р. 630 осіб здали кров, яка була передана до фонду КЗОЗ Харківської міської клінічної дитячої лікарні № 16 та для постраждалих від АТО; також з метою надання допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях волонтери університету збирали кошти для товариства Червоного Хреста України під гаслом «Боротьба за мир – боротьба за здоров'я»;
- організований постійний зв'язок із вихованцями загальноосвітньої школи-інтернату для розумово відсталих дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у м. Куп'янську Харківської області; для вихованців передано набір гуманітарної допомоги

за замовленням для проведення занять відповідно до профілю їх навчання (також студенти інших ВНЗ; до Дня Святого Миколая були швейна справа, каменярська справа, взуттєва справа); силами творчих колективів Молодіжного центру університету готується концертні програми, залучаються підготовлені подарунки (настільний футбол, цікаві логічні ігри та набори для дитячої творчості); для підшефних дітей були організовані відвідини Музейного комплексу університету та творчі заходи, присвячені видатним подіям університету;

- організація виступів театру ляльок «Дивосвіт» для дітей віком з 5 до 10 років, що перебувають на довготривалому стаціонарному лікуванні чи в спеціалізованих закладах, таких як Харківський інтернат № 55 та для дітей з вадами психічного розвитку ОДКЛ №1, МКЛ № 17;
- догляд за 70 могилами вчених, які працювали в харківській медичній вищій школі.

Волонтери університету – постійні учасники масштабних загальноміських заходів за участю ветеранів, паралімпійців, школярів тощо. Два роки поспіль волонтери ХНМУ були залучені для участі у Міжнародному Харківському марафоні як координатори спортсменів на маршрутах та для допомоги черговим лікарям у наданні першої медичної допомоги.

Стратегія розвитку волонтерства в ХНМУ передбачає постійний рух щодо здійснення нових соціально значущих проєктів, програм та акцій. Студентами започатковані такі акції, як «Ручка допомоги», мета якої полягає у збиранні засобів на придбання ліків для дітей з аномаліями розвитку, утворення дисків із унікальним відеокурсом практичних навичок з педіатрії (частково такі диски були розповсюджені серед пацієнтів дитячого відділення ККБ № 17), широкомасштабні проєкти, зокрема проєкт «Ярмарок культур». До вшанування своїх національних традицій були запроваджені проєкти «Шануємо українські традиції» у зв'язку зі святкуванням давнього народного свята Масляної та до Дня Воскресіння Христового. Запроваджений також проєкт «Здорові вихідні» та «Тур вихідного дня» з метою пропаганди здорового способу життя тощо.

Активна громадянська позиція студентів університету, зокрема їх волонтерська діяльність була високо відзначена громадськістю міста. Координатору волонтерського руху ХНМУ – студентці І медичного факультету Анастасії Рождественській було вручено медаль Української Православної Церкви Київського Патріархату «За жертвовність і любов до України». Нагороду вручив голова Харківської облдержадміністрації Ігор Райнін та Єпископ Харківський і Богодухівський Митрофан. На міжнародній виставці «Освіта та кар'єра – 2015» ХНМУ отримав Гран-прі за роботу з волонтерського руху серед студентів-медиків, як фундамент громадянської позиції студентства.

Вектор виховної роботи з іноземними студентами Питання щодо вдосконалення виховної роботи серед студентів 5-го та 6-го факультетів з підготовки іноземних студентів перебувають у колі постійної уваги з боку ректорату, кафедральних колективів та відповідних структурних підрозділів. Згідно з концепцією навчально-виховної роботи, процес виховання іноземних студентів побудовано насамперед з метою формування дружньо налаштованих, толерантних до України та інших націй та рас громадян різних країн.

Проведені інформаційно-просвітницькі заходи, які сприятимуть культурній адаптації студентів із різних країн світу. Студенти-іноземці взяли активну участь у проведенні заходів, присвячених історичним та урочистим подіям (зокрема, пов'язаних із трагедією Голодомору в Україні 1932–33 рр.), у тематичних науково-практичних конференціях щодо святкування ювілейної річниці від дня народження Т.Г. Шевченка, у конкурсі на кращого читця поезій Кобзаря та конкурсі малюнків «Твори Шевченка – очима молоді ХХІ сторіччя», взяли активну участь у П'ятих Пушкінських читаннях, присвячених 216-й річниці з дня народження письменника.

Кафедрою мовної підготовки іноземних громадян був проведений конкурс творчих робіт «Україна очима іноземних студентів», «Харків – місто, в якому я навчаюсь».

Значна робота інформаційно-світоглядної спрямованості проводилася зі студентами під час відвідування гуртожитків університету. За планом були організовані зустрічі зі студентами, де проходив відвертий обмін думками з різноманітних питань, що хвилюють студентів, показ фільмів, знайомство з народними обрядами, звичаями. Традиційним стало проведення засідання дискусійного клубу в гуртожитках університету. У 2014–2015 н. р. клуб поповнився ще 8 студентами, циклова тематика дебатів була присвячена толерантності як необхідній умові розвитку сучасного багатонаціонального навчального закладу, іноземні студенти беруть активну участь в обговоренні проблеми поширення ксенофобії та расизму в сучасному суспільстві, ділилися досвідом розвитку міжкультурного діалогу у власних країнах.

З метою підвищення культурного рівня та розширення кругозору іноземних студентів був організований цикл екскурсій до історичних пам'ятних місць та монументів м. Харкова, відвідування виставок у Харківському музеї образотворчого мистецтва, Муніципальній галереї «АВЕК», галереї «Бузок» тощо. З метою виховання поваги до української мови, української культури, історії держави, міста та університету, в якому вони навчаються, на кафедрі мовної підготовки іноземних громадян постійно діє виставка прикладного мистецтва України, оформлені інформаційні стенди «Мальовнича Україна», «Традиції та звичаї України», «Українські обереги» тощо. Студенти-іноземці були постійно залучені до художньої творчості: заняття літературною діяльністю, фольклором, живописом, до участі у гуртках художньої самодіяльності Молодіжного центру ХНМУ.

У складі творчих колективів студенти-іноземці взяли активну участь у міському конкурсі «Студентська весна–2015», у творчих заходах

«Міс університету» та «Містер університету», у творчому фестивалі «Verses&melodies», міжнародному мистецькому шоу-проекті «ХНМУ має ТАЛАНТ», «Ярмарку культур».

Для іноземних студентів була впроваджена й активно діє фізкультурно-адаптаційна програма на основі методів адаптивної фізичної культури. Адміністрація всебічно підтримувала співробітництво університету з ФК «Металіст», третій рік поспіль футбольна команда бере активну участь у Metalist Student League.

Вектор фізкультурно-оздоровчої діяльності. Під керівництвом викладачів кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом фізичного виховання та здоров'я проводиться наполеглива робота щодо вирішення основних завдань спортивно-оздоровчої діяльності в університеті. У 2014–2015 н. р. проведені спортивні змагання серед студентів з 10 видів спорту (бадмінтон, баскетбол, гирьовий, настільний теніс, волейбол, армспорт, шахи, шашки, жим лежачи, плавання), серед викладачів університету з 8 видів спорту, також взяли активну участь у Спартакіаді Харківської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України. В університеті працюють 19 спортивних секцій, у яких займаються 275 студентів.

Наші студенти брали участь у численних спортивних змаганнях різного рівня: всесвітніх, чемпіонатах України і Кубках України, міських та регіональних студентських універсіадах. У нашому активі – 3-є місце на Чемпіонаті світу (м. Гамбург, Німеччина) з гирьового спорту, 10 медалей за призові місця на Чемпіонатах та Кубках України з різних видів спорту, 11 медалей за призові місця на спортивних змаганнях, що проходили у Харкові та Харківській області, а також медаль за друге місце на Другому Харківському міжнародному марафоні (більш повну інформацію дивіться у додатках).

Досягнення у командних спортивних заходах:

– 4-е місце у відкритому кубку НЮУ ім. Ярослава Мудрого з баскетболу (чоловіки);

– 7-е місце у змаганнях Студентської ліги Харківський області з волейболу;

– 2-е місце у студентській лізі «Металіст» 2014–15 р. з футболу.

Вектор естетичного виховання та творчої активності студентів.

Одним із найважливіших завдань у підготовці майбутніх лікарів, окрім отримання ними всебічних знань, є формування людини, що мислить творчо. Розширенню горизонту свідомості молодих фахівців і розвитку їх креативних здібностей сприяє активне заняття наших студентів різними видами художньої творчості у Молодіжному центрі ХНМУ, який нараховує 43 творчі гуртки та клуби за інтересами із загальною кількістю учасників 550 осіб.

Творчими майстернями Молодіжного центру університету були проведені такі заходи: «Дебют першокурсника», «Містер університет», «Міс університет», «Ідеальна пара», інтернаціональні творчі заходи «Нас єднає університет» за участю фольклорних та творчих колективів факультету.

тетів з підготовки іноземних студентів тощо. Досягнення художніх колективів Молодіжного центру університету були відмічені на щорічному конкурсі «Студентська весна – 2015», у якому II місце посіли народний танцювальний колектив «Радість» у номінації «Народна хореографія», колектив бального танцю «Арт-денс» у номінації «Бальна хореографія», III місце посів вокально-хоровий колектив «Експресія» в номінації «Академічний вокал», II місце в номінації «Естрадний вокал» – Дар'я Скляренко (II медфакультет) та Белоусова Марія, в номінації «Народна хореографія» – Анастасія Біла (стоматологічний факультет); ще 10 активних учасників Молодіжного центру стали лауреатами у конкурсі «Різдвяний фестиваль», що відбувався в м. Полтава. За підсумками конкурсу наступні місця посіли: I місце в номінації «Естрадний вокал» – Дар'я Скляренко, I місце в номінації «Танці народів світу» отримала студентка Анастасія Біла, II місце в номінації «Народний вокал» – Марія Харитоненко (II медфакультет), у номінації «Розмовний жанр» – Михайло Губарев (II медфакультет), у номінації «Естрадний вокал» – Маргарита Ексарова (I медфакультет).

За результатами Міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтв «Golden Lion-2015», що відбувся у Львові, студентки II медичного факультету стали переможцями у номінації «Вокальне мистецтво» (жанр «Естрадний вокал»), Гран-прі одержала Марія Юзюк, а лауреатом I ступеня стала Дар'я Скляренко.

Збірна команда Клубу веселих та кмітливих ХНМУ «Обережно, харків'яни» у 2014–2015 н. р. стала бронзовим призером Всеукраїнського фестивалю команд Асоціації КВК України (м. Одеса), бронзовим призером фестивалю Центральної Міжнародної Слобожанської ліги МС КВН (м. Харків), завоювала головний кубок Фестивалю-відкриття Східноукраїнської ліги КВК (м. Луганськ). Збірна команда ХНМУ брала участь у різнопланових кубкових іграх та фестивалях, турнірних змаганнях КВК України. Активно працюють такі об'єднання, як «Дебатний клуб», інтелектуальний клуб «Що? Де? Коли?», збільшується кількість учасників, приєднуються нові команди.

Відбулася презентація третього випуску Альманаху «Начало века», що також підтверджує творчу активність нашої студентської молоді. До відзначання 210-ї річниці заснування ХНМУ підготовлені презентаційні видання: надрукований інформаційно-презентаційний буклет, завершено роботу над книгою «Історія в історіях. Харківська вища медична школа XIX–XX ст. у спогадах і документах», друге видання книги «Вища медична школа Харківщини в роки Другої світової війни», підготовлений до друку українсько-англійський довідник «Скарбниця харківської медицини. Особистості».

ВИХОВНА РОБОТА В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ

Організація виховної та позааудиторної роботи зі студентами Медичного коледжу ХНМУ проводиться згідно з затвердженим Комплексним річним планом виховної роботи, складеним зі врахуванням вікових

і професійних особливостей студентів, планами завідувачів відділеннями та керівників академічних груп.

Загальна мета виховання конкретизується через систему виховних завдань, що об'єднані в напрями: національно-патріотичне, правове, моральне, художньо-естетичне, трудове, екологічне, фізичне виховання.

Формування інтелектуального та світоглядного розвитку студентів здійснюється за допомогою таких засобів:

- виховні заходи під час навчального процесу;
- виховні заходи в позааудиторний час;
- виховання студентів власною поведінкою викладачів і співробітників.

Концепція виховної роботи спрямована на формування особистості, яка усвідомлює свою належність до українського народу, зберігає і продовжує українські культурно-історичні традиції, шанобливо ставиться до рідних святинь, української мови, своєї історії. Цій меті підпорядковані заходи до Дня української писемності та мови, до Дня Соборності України. Цьому сприяє також організація та проведення у коледжі Всеукраїнського конкурсу знавців української мови ім. Петра Яцика, Всеукраїнського мовно-літературного конкурсу ім. Т. Г. Шевченка, участь студентів-переможців в обласних етапах конкурсів. У коледжі проводяться заходи зі вшанування річниці трагедії Голодомору 1932–1933 рр., до Дня пам'яті героїв Крут. Велика увага приділяється проведенню предметних тижнів: тижня української мови та літератури, тижня української та світової культури. Традиційно у коледжі організовується та проводиться свято «Козацькі розваги». Кураторами груп проводяться виховні години, які спрямовані на виховання національно-патріотичної свідомості студентів, виховання поваги до Конституції, законів України, державних символів (Герба, Прапора, Гімну): «Україна – суверенна держава», «Патріотизм – знак питання чи оклику?», «Про засади державної мовної політики», «Хто ми? Чий сини? Яких батьків?» до Дня пам'яті жертв голодомору 1932–1933 рр. «Уроки історії. Незабутній 1932–1933 рік»; «Немає переводу добрим звичаям народу»; до Дня Соборності України (22 січня) «Багата й складна історія нашої держави», до Дня скорботи і вшанування пам'яті жертвам війни «Вони віддали своє життя, щоб ми щасливо жили»; «Світе тихий, краю милий, Моя Україно!» (до 201-ї річниці з дня народження Т. Г. Шевченка).

Основним завданням у виховній роботі стало створення необхідних умов для формування любові до професії та трудового виховання. З цією метою у коледжі проводилися тематичні виховні години: «Професія медика і ринок праці», «Ваша робота складна, ви випромінюєте море добра!» (До Дня медичної сестри); студентські конференції «Туберкульоз, як соціальна проблема» (до Всесвітнього дня боротьби із захворюванням на туберкульоз 24 березня), «Рак молочної залози», «Проблеми сучасної медицини та студентства».

Було проведено конкурс «Краща за фахом».

Одним з важливих напрямів виховної роботи у коледжі є правове виховання студентської молоді, яке включає в себе:

- прищеплення поваги до прав та свобод людини та громадянина;
- засвоєння основ державного, трудового, цивільного, сімейного та кримінального права;
- формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- виховання поваги до прав і свобод інших людей;
- формування активної протидії випадкам порушення законів.

Керівниками груп щомісяця проводились бесіди зі студентами на теми:

«Загальна декларація прав людини», «Про засади державної мовної політики», «Кримінальний кодекс України. Стаття 56. Державна зрада», «Профілактика правопорушень серед студентів», «Головні цінності нашого життя», диспут на тему: «Комендантська година».

Щомісяця кураторами груп були проведені бесіди зі студентами, схильними до правопорушень.

Керівниками груп також проводились бесіди щодо збереження природи та чистоти навколишнього середовища. Проведено виховні години за темами: «Формування екологічної свідомості», «Чорнобиль – це мука і трагедія, це подвиг і безсилля, це пам'ять, це наш нестримний біль» (до дня Чорнобильської трагедії).

У коледжі організовано і проведено протягом навчального року традиційні свята:

- першого дзвоника;
- до Дня вчителя;
- до Дня студентів;
- до Дня Святого Миколая;
- до міжнародного Жіночого дня;
- «Козацькі розваги»;
- конкурс «Міс коледж – 2015 »; взяли участь у конкурсі в ХНМУ «Міс університет – 2015 »;
- конкурс «Ідеальна пара»; переможці взяли участь у конкурсі в ХНМУ.

Студенти коледжу протягом року відвідали театр музкомедії, театр юного глядача.

Беручи до уваги важливість та необхідність фізичного розвитку студентської молоді, фізичне виховання у коледжі забезпечує повноцінний фізичний розвиток студентів, фізичне, духовне та психічне загартовування, відповідальне ставлення до власного здоров'я, профілактику захворювань, ведення здорового способу життя, створює умови для активного відпочинку студентів, протидіє негативним звичкам. Із метою реалізації даного напрямку традиційно у вересні проводиться День здоров'я для студентів-першокурсників; протягом року згідно з планом виховної робо-

ти викладачами фізичного виховання проводяться змагання з футболу, волейболу, шахів та шашок. Проведені викладачами з фізичного виховання відповідно до плану спортивні змагання в коледжі.

Студенти коледжу та викладачі взяли участь у змаганнях з плавання, студенти коледжу стали призерами обласних змагань із шахів та шашок.

Викладачами, кураторами груп систематично проводились бесіди з профілактики наркоманії, пияцтва та паління. Розроблено і проведено виховну годину на тему: «Фізкультура і спорт – основа здорового способу життя».

У коледжі організовано і проведено чотири Дні відкритих дверей, на яких були присутні 300 абітурієнтів та їх батьки. Викладачами та студентами коледжу проведена профорієнтаційна робота щодо залучення школярів до Медичного коледжу ХНМУ. Викладачі відвідали школи м. Харкова та школи Харківської області: смт. Пісочин, смт. Солоницівка, м. Мерефа, м. Зміїв, смт. Золочів, м. Валки, м. Люботин, м. Балаклія, м. Чугуїв, м. Лозова.

Систематично у коледжі проводилась індивідуальна робота зі студентами та їх батьками.

Організовувалось і проводилась профілактична робота зі студентами з профілактики травматизму, правопорушень, наркоманії, пияцтва, паління.

Підсумуємо. Згідно з Концепцією виховної роботи, розробленою в університеті, успішно діють усі без винятку напрямки: національно-патріотичний, соціокультурний (світоглядний), формування здорового способу життя, художньо-естетичний, фізкультурно-оздоровчий. Така спрямованість будує умови для набуття наукового і практичного досвіду та надає можливості студентам стати справжніми фахівцями у своїй справі. Сьогодні особливого значення набуває національно-патріотичне виховання. Мова йде про те, що патріотизм є моральним фундаментом суспільної і державної будівлі, опорою його життєспроможності, однією з першочергових умов ефективності функціонування системи соціальних і державних інститутів. Головну роль у вихованні студентів відіграють самі викладачі кафедр, які власним прикладом демонструють студентам зразок поведінки вихованої людини, патріота своєї мови, своєї держави, своєї професії. Таким прикладом може бути найвідоміша й найпрестижніша краєзнавча нагорода – премія ім. акад. Петра Тронька, яку отримав президент Академії соціальних наук України, професор І. Ю. Робак за вагомий внесок у справу вивчення, дослідження і популяризації історико-культурних і природних багатств рідного краю.

Завдяки гуманному спрямуванню виховної роботи у студентів формується розуміння про суспільно-корисні цінності, прагнення бути чесними і справедливими людьми, палкими патріотами, свідомими громадянами України.

РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОБОТА З ПОКРАЩАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО І ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

У вересні–листопаді 2014 р. провідними соціологами Навчально-наукового центру ХНМУ було проведено соціологічне дослідження «Медичний університет очима студентів-першокурсників із зони АТО та інших студентів 1-го курсу: порівняльний аналіз». Для здійснення дослідження була обрана так звана якісна методологія (а саме фокусоване групове інтерв'ю), що дозволяє при відносно невеликій вибірці і при мінімумі організаційних і ресурсних витрат отримати достовірну соціологічну інформацію. У дослідженні взяли участь 56 осіб, які вступили на 1-й курс, у тому числі й ті, що прибули з так званої зони АТО.

І якраз ці студенти з Донбасу висловлювали впевненість у домінуванні в Харкові «антидонбаських настроїв», і це при тому, що вони не вважали наше місто «проукраїнським» (радше, навіть, навпаки). В ХНМУ вони також боялися відкрито висловлювати свою думку щодо політичної ситуації в Україні через те, що були впевнені: вона точно відрізнитиметься від думки більшості.

Було виявлено, що обговорення останніх воєнно-політичних подій у стінах ХНМУ зведено до мінімуму: в більшості студентських колективів існує домовленість, що ці питання просто не піднімаються – задля уникнення непорозумінь, сварок і конфліктів. І абсолютно усі студенти (як з Донбасу, так й інші), що взяли участь у дослідженні, вважали це правильним кроком.

Натомість, першокурсники визнали: ухилення від обговорення теми війни, безумовно, викликає у них внутрішню напругу та емоційний дискомфорт, хоча, з іншого боку, публічна розмова про неї також її не знімає. Більшість респондентів щиро жалілася на те, що ніхто зі співробітників ХНМУ не спілкувався з ними предметно з цієї теми, а така потреба однозначно існує.

Кілька студентів, що приїхали із зони АТО, відзначили, що їм би були корисні спеціальні психологічні тренінги, здатні допомогти подолати цю внутрішню напругу (остання, як виявилось, у першу чергу пов'язана з тим, що ці діти є відірваними від своїх рідних та близьких – через відсутність постійного зв'язку та через неможливість приїхати та спілкуватися стільки, скільки у цьому є потреба).

Аналізуючи своє перебування у стінах ХНМУ та процес адаптації, усі категорії респондентів оцінили його однаково позитивно: загалом їм подобається тут вчитися. Натомість, на адресу вишу та окремих його структурних підрозділів було висловлено ряд зауважень і навіть претензій, а саме:

- занадто низька температура в аудиторіях (чимало претензій щодо невідповідності суми оплати за навчання температурі в корпусах), як результат – студент більше думає, як зігрітися, аніж про навчальний процес;

- не відпрацьований механізм оплати за проживання у гуртожитках, до того ж треба внести усю суму одразу, що, наприклад, для вихідців із зони АТО є неприйнятним і обурює їх;
- першокурсники з подивом відмічали непоодинокі випадки невдало складеного розкладу, коли практичні заняття випереджають лекційні, а також приклади, коли заняття з фізичної культури ділять робочий день студента навпіл;
- студентству не вистачало якісної навчальної літератури, натомість деякі кафедри відверто заробляють, нав'язуючи доволі дорогий навчально-методичний непотріб;
- студенти відмічали наявність кафедральних підрозділів, де на практичних заняттях спочатку перевіряють знання певного навчального матеріалу, а вже потім пояснюють його;
- студенти, що живуть у гуртожитках, висловлювали претензії про невідповідність ціни за проживання рівню сервісу, точніше, майже повну його відсутність; також були висловлені образи на дії співробітників гуртожитків, а також на поширену в них «дедовщину»;
- першокурсники жалілися на те, що звідусіль їх лякають високим рівнем корупції у ХНМУ, хоча в реальності вони такого рівня не бачать (однак вже заздалегідь морально готові до нього і очікують саме таким).

У період з грудня 2014 по березень 2015 р. проводилося інше соціологічне дослідження «Вища медична школа: попередній і нинішній досвід навчання». У ньому взяли участь тільки ті студенти ХНМУ, які прибули з Луганської або Донецької області та мали попередній досвід навчання в одному з медичних вишів даних регіонів. Основна мета дослідження полягала у здійсненні порівняльного аналізу нинішнього (у ХНМУ) і попереднього досвіду навчання респондентів у вищій медичній школі. Всього було опитано 189 респондентів, розподіл їх за курсами навчання було наступним: 2-й курс – 32% (від загального числа опитаних), 3-й курс – 21%, 4-й курс – 17%, 5-й курс – 21%, 6-й курс – 9%. Виходячи з регіонів, де раніше навчалися студенти, розподіл виявився наступним: Донецька область – 64%, Луганська область – 36%.

51% представників Донбасу оцінили свій нинішній досвід перебування в ХНМУ з позитивної сторони, однак 14% опитаних назвали його тією чи іншою мірою дискомфортним.

Порівняння ХНМУ з іншими вишами очима студентів з Донбасу виглядає, в цілому, не на користь нашого університету. Так, у середньому, лише 41% респондентів вважали, що навчальний процес у ХНМУ і в попередньому виші однаковий і нічим не відрізняється, але при цьому технічна оснащеність навчального процесу в їх ВНЗ характеризувалася як більш висока (так вважало у 4 рази більше студентів, ніж у зворотних випадках); 62% опитаних вважають, що санітарно-гігієнічний стан навчальних аудиторій і корпусів тих університетів, де вони навчалися раніше, був кращим, ніж у ХНМУ; 60% респондентів вказали на той факт, що у виші,

де вони навчалися раніше, їх не змушували купувати методичну літературу, посібники та робочі зошити, і при цьому трохи більше половини опитаних (54%) вважають, що там забезпеченість студентів посібниками та підручниками була кращою, ніж у ХНМУ.

Аналогічні оцінки були висловлені щодо інших аспектів навчального процесу. Наприклад, переконаних у тому, що методи, прийоми та педагогічні технології, використовувані викладачами на заняттях, а також результативність навчання є більш ефективними в попередніх вишах, виявилось в 3 рази більше, ніж тих, хто «ставить» на ХНМУ. Професіоналізм викладачів попереднього університету відзначали в 2 рази частіше, ніж аналогічний у педагогів нашого закладу.

При наявності деякої цінної об'єктивної складової, ми все ж пропонуємо дещо критично поставитися до подібного роду оцінок, адже нерідко студентами керують емоції, а також стереотипні сприйняття: те, що «рідніше», завжди здається кращим, якіснішим, близьким. На такі висновки наштовхують й інші дані, отримані в результаті аналізу думки респондентів про методику ведення практичних занять, що зазвичай використовується у вишах, де вони навчалися раніше, про ту, що застосовується безпосередньо у ХНМУ, а також про ту, яку вважають оптимальною самі студенти. Зведені дані представлені в *табл. IV.1*.

Таблиця IV.1 – Думки студентства про методику проведення практичних занять (у %)

	Зазвичай використовувалася в іншому виші	Зазвичай використовується у ХНМУ	Є оптимальною для студентства
Тестові завдання	78	82	45
Усне опитування	88	72	68
Письмові роботи	60	50	34
Реферати, доповіді, повідомлення	56	54	29
Робота з комп'ютером	47	38	19
Робота з наочністю, препаратами тощо	72	31	56

Як бачимо, методика проведення практичних занять в інших університетах насправді мало чим відрізняється від тієї, що використовується у нас: найбільш часто всюди можна побачити тестові завдання і усне опитування.

Для самих же студентів кращим є:

1. Усне опитування (68%).
2. Робота з наочністю, препаратами тощо (56%).
3. Тестові завдання (45%).

Таким чином, вкотре констатуємо: використання тестової методики, такої популярної у вищій медичній школі, не є найбільш затребуваним з боку студентів видом роботи на практичних заняттях.

У межах даного дослідження ми попросили студентів оцінити і власний досвід підготовки до іспиту «Крок 1». З усіх опитаних досвід участі в такому іспиті був у 66% респондентів.

На думку опитаних нами осіб, значну роль в їх підготовці до цього іспиту зіграли викладачі кафедр тих ВНЗ, де вони навчалися раніше (42%). Однак при цьому майже кожен четвертий студент вказав, що успішне складання іспиту «Крок 1» – це повністю його заслуга, а не викладачів або кафедр.

На відкрите питання «Які ж особливості роботи кафедр з підготовки студентів до іспиту «Крок 1» у виші, де Ви вчилися раніше?», найбільш змістовними і часто згаданими виявилися наступні коментарі:

1. Велика кількість пробних тестів, які проводилися кожні 2–4 тиж.
2. Індивідуальна робота з викладачами кафедр, усний розбір.
3. Формування груп ризику, з якими займалися додатково по суботах.

У квітні–червні 2015 р. соціологами ННЦ за спеціальним дорученням ректора ХНМУ було проведено соціологічне дослідження «Ознаки корупційних проявів у ХНМУ». Структура вибіркової сукупності (по факультетах і курсах) у рамках дослідження була сформована наступним чином: I медичний факультет (опитано 217 студентів 1-го курсу), II медичний факультет (опитано 185 студентів 3-го курсу), III медичний факультет (опитаний 81 студент 5-го курсу), IV медичний факультет (опитано 74 студенти: на 1-му курсі – 31 особу, на 5-му курсі – 43 особи), стоматологічний факультет (опитано 224 студенти: на 1-му курсі – 86 осіб, на 3-му курсі – 138 осіб), VI медичний факультет (опитано 188 студентів: на 3-му курсі – 132 особи, на 5-му курсі – 5 осіб). У дослідженні студентів V медичного факультету використовувалася так звана якісна методологія, а саме фокусоване групове інтерв'ю зі студентством 3-го і 5-го курсу (усього взяло участь 24 особи). Таким чином, у цілому по університету в дослідженні взяв участь 781 вітчизняний студент, а загальне число всіх респондентів (вітчизняний контингент + V медичний факультет + VI медичний факультет) склало 993 особи.

Основне питання, яке було поставлено у дослідженні, стосувалося визначення рівня прояву та поширення корупційних практик у ХНМУ (рис. IV.1).

Так, ми бачимо, що 84% студентів вважають, що корупційні практики поширені в ХНМУ, тією чи іншою мірою. Високий рівень корупційних проявів зазначили 42% опитаних, середній – 25%, низький – 17%. Лише 7% респондентів стверджують, що корупційні прояви у ХНМУ відсутні, а 8% вагалися з відповіддю.

На питання, що в першу чергу штовхає викладачів до корупційних проявів, студенти дали такі відповіді (табл. IV.2).

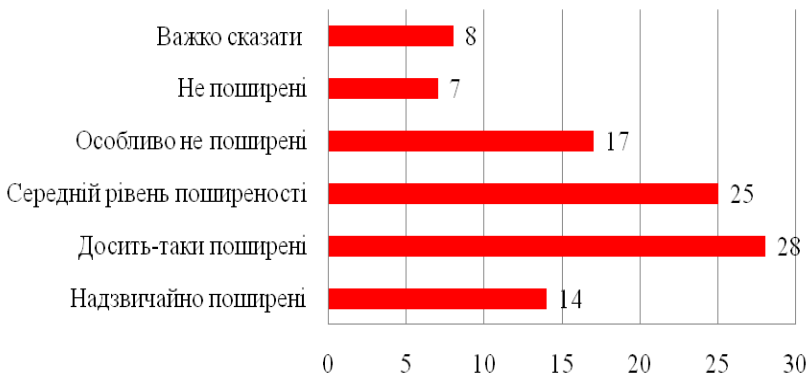

Рис. IV.1. Думка респондентів щодо поширення корупційних проявів у ХНМУ (у %).

Таблиця IV.2 – Думки студентства про основні причини проявів корупційних практик у ХНМУ серед викладачів(у %)

Причини основних проявів	%
Невелика заробітна плата викладачів	41
Викладачі хочуть добре жити, а оскільки офіційні доходи цього не дозволяють, то брати гроші – це найлегший шлях досягнення мети	36
Значну роль зіграла традиційність цього явища: той, хто не бере гроші, стає «білою вороною»	3
Ключова роль належить студентам: вони свого часу «розбалували» викладачів, і тим складно відвикати брати гроші	17
Ключова роль належить студентам: вони впевнені, що гарну оцінку, залік, модульний контроль та ін. можна купити за гроші	22
Немає відповіді	5

Як бачимо, студенти відмітили, що основними причинами корупційних проявів серед викладачів ХНМУ є їх невелика заробітна плата і бажання добре жити, а оскільки офіційні доходи цього не дозволяють, то брати гроші – це найлегший шлях досягнення мети – 41% та 36% відповідно.

У дослідженні також розглядали питання: хто, на думку студентів, є головним ініціатором корупційних проявів? На це питання дослідники отримали такі дані (рис. IV.2).

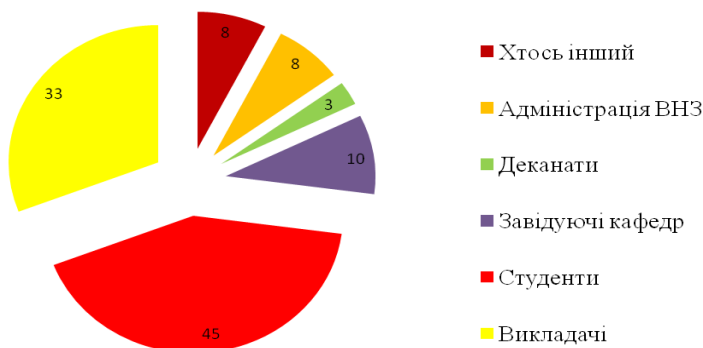

Рис. IV.2. Думка респондентів про те, хто є ініціатором корупційних проявів

Так, згідно з результатами дослідження, у топ-трійку ініціаторів корупційних проявів увійшли:

- 1) студенти – 45%;
- 2) викладачі – 33%;
- 3) завідуючі кафедр – 10%.

Адміністрація вишу та деканати зайняли останні позиції – 8% та 3% відповідно.

У дослідженні студентам було запропоновано назвати кафедри, для яких, з їхньої точки зору, найбільш характерні корупційні прояви.

Усього на дане питання відповіла 521 особа (67% від загального числа респондентів). Нижче наведені так звані лідери «антирейтингу». Усі відсотки наведені у ставленні до тих, хто відповів на питання.

1. Суспільних наук – 33%.
2. Патолофізіології – 31%.
3. Анатомії людини – 25%.
4. Медичної біології – 22%.
5. Медичної і біологічної фізики та медичної інформатики – 18%.
6. Фізичної реабілітації та спортивної медицини – 18%.
7. Оперативної хірургії і топографічної анатомії – 16%.
8. Соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я – 13%.
9. Загальної хірургії № 2 – 12%.

На жаль, ми можемо бачити, що ситуація на деяких кафедрах є досить песимістичною.

У той же час студенти назвали кафедри, для яких, з їхньої точки зору, «абсолютно або майже не характерні корупційні прояви». Усього на дане питання відповіли 599 осіб (77% від загального числа респондентів). Усі відсотки наведені у ставленні до тих, хто відповів на питання.

1. Латинської мови і медичної термінології – 29%.
2. Іноземних мов – 27%.
3. Медичної хімії – 17%.
4. Фармакології та медичної рецептури – 16%.
5. Гістології, цитології та ембріології – 16%.
6. Патологічної анатомії – 11%.
7. Філософії – 10%.
8. Медичної біології – 8%.
9. Біохімії – 8%.
10. Української мови, основ психології та педагогіки – 7%.

Я не буду коментувати показники та результати наших соціологічних досліджень. Це зайве. Доки ми не будемо відповідно ставитися до своїх доручень (наприкінці першого розділу я вже згадував про це), доти ми будемо отримувати таку оцінку своєї роботи. Крім того, зверніть увагу на один пункт першого опитування – «першокурсники жалілися на те, що звідусіль їх лякають високим рівнем корупції у ХНМУ, хоча в реальності вони такого рівня не бачать (однак уже заздалегідь морально готові до нього і очікують його саме таким)». Тобто по місту йде «погана слава» про наш заклад. І ми самі іноді спонукаємо такі думки. Я пропоную всім завідувачам кафедр та керівникам підрозділів уважно обговорити ці питання вже на перших засіданнях наступного року.

Перейдемо до роботи психологічної служби нашого університету. У 2014–2015 н. р. робота психолога ННЦ з покращання педагогічного і психологічного супроводу навчально-виховного процесу здійснювалась у вже традиційних трьох напрямках та одному новому, а саме:

1. Індивідуальне психологічне консультування студентів та співробітників ХНМУ.
2. Групова психологічна робота зі студентами.
3. Проведення психолого-педагогічної підготовки викладачів у рамках курсу «Школа молодого викладача».
4. Науково-дослідницька робота з вивчення адаптації студентів-першокурсників.

Індивідуальне психологічне консультування. За 2014–2015 н. р. по індивідуальну психологічну допомогу звернулися близько 86 студентів, а також 26 викладачів та співробітників ХНМУ. Була проведена психологічна діагностика, за результатами якої були надані психологічні консультації, реалізовані заходи з психокорекції та надані рекомендації щодо можливої необхідності консультування та супроводу інших спеціалістів: невропатолога, психотерапевта, психіатра та ін.

Як ми відмічали у попередні роки, у більшості випадків ініціаторами звернень до психолога у 85% були саме студенти (*табл. IV.3*). У 15% звернутися до психолога радили батьки студентів або викладачі. Треба зазначити, що у цьому році збільшилася кількість звернень викладачів та співробітників ХНМУ, що є лікарями-практиками. Основною тематикою їх звернень було професійне вигорання та важкі емоційні стани, що зумовлені політичною ситуацією в країні (*табл. IV.4*).

Кожен студент та співробітник ХНМУ, що звернувся до психолога у 2014–2015 н. р., отримав професійну консультацію або психологічну допомогу.

Середня кількість психологічних сесій складала 5–10 зустрічей для кожного, хто звернувся. Тривалість прийому складала у середньому 1,5 год.

Таблиця IV.3 – Основна тематика звернень студентів

№	Тематика	Кількість осіб
1	Міжособистісні стосунки у студентському колективі та з друзями	20
2	Адаптація до навчальної діяльності	15
3	Почуття страху перед майбутнім через політичну ситуацію у країні	4
4	Конфлікти з викладачами та співробітниками ХНМУ, деканатами тощо	5
5	Взаємини з протилежною статтю	8
6	Проблема гомосексуальності	4
7	Смерть батьків та родичів	3
8	Професійне самовизначення	7
9	Інше	20

Таблиця IV.4 – Основна тематика звернень викладачів та співробітників ХНМУ

№	Тематика	Кількість осіб
1	Емоційне вигорання	6
2	Методичні проблеми і питання педагогічної майстерності	4
3	Особисті та сімейні проблеми	7
4	Конфлікти зі студентами, навчальними групами, колегами	6

Треба зауважити, що більшість запитів як студентів, так і викладачів мали багатогранний характер та містили декілька запитів, робота з якими реалізовувалася поступово. Консультації проводилися згідно з професійним етичним кодексом психолога.

Треба зазначити, що психолог ННЦ Дмитрієнко К. В. постійно підвищує свій професійний рівень, а отримані знання успішно впроваджує у професійну діяльність. Так, у 2015 р. вона закінчила курси підвищення кваліфікації при Українському науково-методичному центрі практичної психології і соціальної роботи та отримала сертифікат за програмою «Теорія і практика арт-терапії: розмаїття підходів» та «Арт-терапія в освіті та соціальній сфері», це дало змогу проводити групову психологічну роботу зі студентами та викладачами на якісно новому рівні.

Групову роботу зі студентами можна поділити на 3 види (табл. IV.5).

Таблиця IV.5 – Групову роботу зі студентами

	Вид	Кількість годин за рік
1	Психологічна підтримки та психотерапія	35
2	Арт-терапія зі студентами	40
3	Арт-терапія з викладачами за темою професійне самоусвідомлення викладача-медика та профілактика емоційного вигорання (у рамках «Школи молодого викладача»)	12

У групу психологічної підтримки потрапили студенти, що приходили на індивідуальне консультування до психолога. Ці студенти мали конкретні запити або особисті проблеми та бажання їх вирішити. За рекомендацією психолога або/та за власним бажанням вони продовжували роботу у групі психологічної підтримки або/та арт-терапії. Така групова робота була впроваджена як метод створення умов для саморозкриття учасників і самостійного пошуку ними способів вирішення власних психологічних проблем під керівництвом психолога.

Заняття з психологічної підтримки не мали готового сценарію або теми. Учасники ділилися своїми переживаннями з приводу різних сторін життя або випадків, що мали сильний вплив на їх долю або розвиток: переїзд до нового місця проживання, пристосування до студентського життя, страх за родичів, що залишилися у зоні АТО, конфлікти у родині, страх перед майбутнім, стосунки з протилежною статтю, алкоголізм та наркоманія близьких, важкі хвороби та смерть батьків, самотність, розлади харчової поведінки.

Група з Арт-терапії сформована зі студентів, що були зацікавлені у власному розвитку, вирішенні особистих проблем засобами творчості та поглибленні теоретичних знань з психології. Саме тому, що Арт-терапія є ефективним та безпечним засобом роботи над внутрішнім світом, ці групи швидко набули популярності серед студентів.

Кожне таке заняття тривало близько 3 годин. Темі занять з Арт-терапії у 2014–2015 р. надані у *табл. IV.6*:

Таблиця IV.6 – Темі та цілі занять з Арт-терапії

Тема	Ціль
«Мій емоційний світ у кольорах»	Аналіз актуального емоційного стану
«Сніданок. Обід. Вечеря»	Аналіз власних стратегій у груповій роботі
«Квітка»	Пошук та корекція власного місця у навчальному колективі
«Монотипія»	Розвиток креативного потенціалу, емоційне розвантаження
«Маски»	Знайомство зі власними ролями та їх реалізації у соціумі
«Психологічний перформанс»	Розвиток творчості та емоційного інтелекту
«Лялькотерапія»	Розвиток жіночності та рефлексії
«Танцювальна терапія»	Психологічна робота з власною тілесністю
«Казка мого життя»	Усвідомлення та корекція психологічного сценарію життя
«Дзеркало»	Розвиток рефлексії та гармонізація співвідношень з оточуючими
«Колаж майбутнього»	Усвідомлення мети та задач життя, робота з переконаннями, що обмежують
«Подорож у жіночність» Група для дівчат	Усвідомлення та прийняття своєї жіночності

Ці та інші теми були реалізовані протягом року 2 або 3 рази на місяць. Група з підвищення психологічної компетентності та Арт-терапії мали відкритий формат. Кількість учасників змінювалось протягом року. За 2014–2015 н. р. було обговорено тематику, розроблено методичний супровід близько 15 різнопланових занять по 3,5 год кожне. Всі вони були проведени з студентськими групами.

Проведення курсу психолого-педагогічної підготовки викладачів у рамках курсу «Школа молодого викладача». У 2014–2015 н. р. у рамках курсу психолого-педагогічної підготовки «Школа молодого викладача» проходили навчання 32 викладачі ХНМУ, стаж викладацької діяльності яких переважно не перевищував 5 років. Сертифікати про повне закінчення курсу отримали 28 викладачів різних кафедр.

Інші 4 зможуть продовжити і закінчити навчання у наступному навчальному році. Заняття проходили за наступним планом (табл. IV.7):

Таблиця IV.7 – Заняття курсу «Школа молодого викладача»

№	Дата	Тема
1	08.10.14.	Установчий семінар. Реєстрація. Знайомство з курсом
2	22.10.14.	Історія та педагогічна спадщина Харківської медичної школи
3	05.11.14.	Аналіз професійної діяльності викладача. Основи педагогічної майстерності
4	12.11.14.	Основи надання психологічної допомоги при шоківій травмі в рамках навчального процесу
5	19.11.14.	Майстер-клас: «Мистецтво навчати»
6.	03.12.14.	Психологія вищої школи. Вплив психічних процесів на успішність навчання
7	17.12.14.	Психологія особистості студента. Теорія виховання у вищій школі
8	14.01.15.	Тренінг I «Ораторська майстерність: аналіз та практика»
9	21.01.15.	Тренінг II «Публічний виступ. Робота над помилками»
10	04.02.15.	Технології та особливості академічних форм навчання: Лекція, семінар та ін.
11	18.02.15.	Технологія інноваційних форм навчання
12	04.03.15.	Тренінг III «Арт-терапія: психодіагностика групової взаємодії»
13	18.03.15.	Українське медичне термінотворення
14	01.04.15.	Особливості навчально-виховного процесу серед студентів «групи ризику»
15	15.04.15.	Круглий стіл: «Особливості викладання в групах іноземних студентів»
16	29.04.15.	Основи етнопсихології та етнопедагогіки
17	13.05.15.	Тренінг IV «Арт-терапія: профілактика професійного вигорання»
18	20.05.15.	Анкетування викладачів. Урочисте вручення сертифікатів

У цьому навчальному році нами були підготовлені та проведені такі нові семінари:

1. Основи етнопсихології та етнопедагогіки.
2. Тренінг «Арт-терапія: психодіагностика групової взаємодії».
3. Тренінг «Арт-терапія: профілактика професійного вигорання».

4. Основи надання психологічної допомоги при шоківій травмі в рамках навчального процесу.

В результаті щорічного опитування викладачів нами були отримані позитивні відгуки на роботу курсу «Школа молодого викладача». У своїх анкетах слухачі зазначили, що заняття проходили на досить високому професійному рівні, були логічно побудовані, актуальні, корисні з практичної точки зору, інформативні та захоплюючі. Багато хто відзначив, що вже застосували нові способи роботи у своїй педагогічній діяльності і отримали позитивний результат.

Як підкреслили слухачі курсів, особливо корисними для них були заняття, де вони могли буди активними учасниками навчального процесу, тобто «Круглий стіл» та всі без винятку тренінги.

Після тренінгу з ораторської майстерності багато хто зазначив, що набув більшої впевненості при публічних виступах, подолав страх перед аудиторією, поліпшив психологічний клімат на заняттях. Однак особливо важливого досвіду, як зазначили у анкетах самі викладачі, вони набули на тренінгах з Арт-терапії, бо такі заняття дали змогу розкрити свої почуття, що пов'язані з викладацькою та колегіальною роботою. Часто це було почуття безпорадності, виснаженості, невпевненості у своїй компетентності, страх перед студентами та керівництвом, бажання уникнути відповідальності та інші. Ці почуття, без сумніву, заважають професійному розвитку та повноцінній працездатності. Проте коли члени групи у рамках тренінгу вирішуються на саморозкриття, це дає їм досвід того, що їх внутрішні «заторні» почуття, пов'язані з роботою, є нормальним процесом професійного становлення, що інші викладачі проходять крізь такі ж самі професійні кризові етапи.

Дуже корисним був також майстер-клас проректора з наукової роботи ХНМУ В. В. Мясоедова. Викладацький досвід колег із великим стажем роботи, який передається у вигляді неформальної бесіди, був реалізацією передачі безпосередньо професійного досвіду, педагогічної спадщини та наставництва, культура якого, на жаль, втрачається у наші дні.

Викладачами, що пройшли курс психолого-педагогічної підготовки у 2014–2015 рр., були запропоновані нові теми семінарів та заходи:

1. Методика проведення практичних занять на клінічних кафедрах.
2. Тренінг «Подолання конфлікту».
3. Тренінг «Тайм-менеджмент викладача».

Також викладачами було запропоновано запрошувати для навчання тих викладачів, які набули багато досвіду у роботі педагога, та збільшити кількість семінарів протягом навчального року.

Усі зауваження та побажання викладачів будуть нами враховані і, за можливістю, реалізовані у наступному навчальному році.

Новий напрямок роботи психологічної служби університету, який було започатковано – науково-дослідницька робота з вивчення адаптації студентів-першокурсників до умов навчання та пов'язаних із цим змін у житті. Назва дослідження була сформульована так – «Особливості соціально-психологічної адаптації студентів-першокурсників ХНМУ».

У дослідженні брали участь 398 студентів-першокурсників, з них 152 студенти приїхали з Луганської та Донецької областей (вимушені переселенці) – група 1, та 246 студентів із різних регіонів України, за винятком Донецької і Луганської областей – група 2.

Були проведені такі методики: Місісіпська шкала (цивільний варіант), опитувальник депресивності Бека (Beck Depression inventory – BDI), опитувальник вираженості психопатологічної симптоматики (Symptom Check List-90-Revised – SCL-90-R), методика діагностики соціально-психологічної адаптації К. Роджерса і Р. Даймонд (методика СПА).

Місісіпська шкала дозволяє виявити ступінь впливу перенесеного індивідом травматичного досвіду і наявність симптомів ПТСР. Підсумковий сумарний бал дозволяє виявити міру впливу травматичного досвіду і оцінити ступінь загального психологічного неблагополуччя суб'єкта. Узагальнені результати, отримані нами, представлені у *табл. IV.8*.

Таблиця IV.8 – Результати проведення Місісіпської шкали

Кількість досліджуваних		Норма*	Середнє значення		Рівень розладу адаптації	
Група 1	Група 2		Група 1	Група 2		
0	74	<40	–	27,8	Низький	Відмінна адаптація
87	91	40–78	67,7	59,7	Знижений	Хороша адаптація
62	76	79–117	93,3	93,7	Середній	Порушення адаптації
3	5	118–156	138	123,2	Підвищений	Вірогідний ПТСР
0	0	>156	–	–	Високий	ПТСР

* – за даними Н. В. Тарабріної.

У групі 1 відмінна адаптація не була виявлена в жодного з обстежуваних. Хороша адаптація спостерігається у 57% студентів. У групі 2 відмінна адаптація була виявлена у 30% обстежуваних. Хороша адаптація спостерігається у 37% студентів.

Порушення ж адаптації були виявлені у 40% обстежених з групи 1 та у 30% обстежених з групи 2 – ці студенти перебувають у зоні ризику розвитку ПТСР, у них спостерігається середній ступінь вираженості посттравматичних симптомів, можливо, вони знаходяться на етапі проживання травми. І у групі 1, і у групі 2 у 2% студентів виявляється підвищений рівень розладу адаптації, симптоми ПТСР досить виражені. У студентів із порушенням адаптації спостерігається повторюване і нав'язливе відтворення у свідомості психотравмуючої події, для деяких характерні повторювані кошмарні сни, суїцидальні думки.

У цілому, 63% студентів першокурсників, тобто більше половини, не мають симптомів ПТСР і добре адаптовані.

Ми порівняли результати групи 1 та групи 2 (*рис. IV.3*). На відміну від студентів-переселенців, серед студентів з інших регіонів більше осіб із високим рівнем адаптації та менше з порушенням адаптації. При цьому підвищений рівень розладу адаптації та ймовірність ПТСР виявлено рівною мірою (2%).

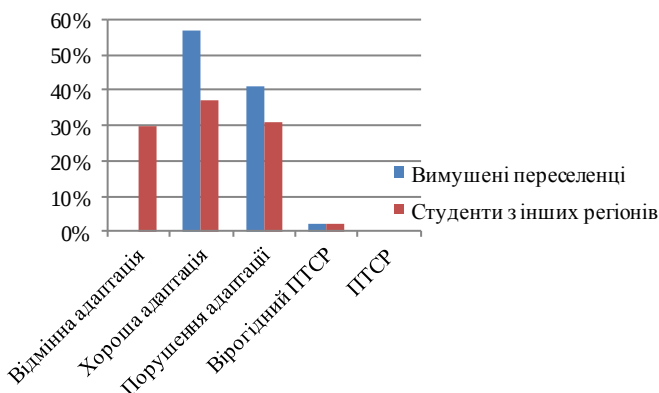

Рис. IV.3. Порівняння результатів Місісіпської шкали

Опитувальник депресивності Бека використовувався нами для оцінки рівня вираженості депресії у студентів-першокурсників. Отримані результати представлені в *табл. IV.9*.

Таблиця IV.9 – Результати проведення Опитувальника депресивності Бека

Кількість досліджуваних		Норма*	Середнє значення		Рівень вираженості депресії
Група 1	Група 2		Група 1	Група 2	
93	161	<9	5,2	5	Відсутність депресивних симптомів
42	59	10–18	12,2	12,7	Помірно виражена депресія
15	20	19–29	21,8	21,9	Критичний рівень
2	6	30–63	49,5	35	Явно виражена депресивна симптоматика

* – за даними Н. В. Тарабріної.

У групі 1 у 61% обстежуваних, а у групі 2 у 66% спостерігається відсутність депресивних симптомів, а у 28% з групи 1 та 24% з групи 2 депресивні симптоми виражені в допустимих нормах. У 10% вимушених переселенців та 8% студентів, що приїхали з інших регіонів, спостерігається критичний рівень депресії. У 1% студентів із групи 1 та 2% із групи 2 депресивна симптоматика виражена яскраво, спостерігається схильність до суїцидальних думок, знижений настрій, песимізм, почуття неспроможності, незадоволеність собою і життєвою ситуацією, почуття провини, очікування покарання, відрива до самого себе, ідеї самозвинувачення, сльозливість, підвищена чутливість, дратівливість, порушення соціальних зв'язків, нерішучість, втрата працездатності, порушення сну, стомлюваність, втрата апетиту, зниження лібідо.

Найбільш частими і яскравими проявами для студентів – вимушених переселенців є незадоволеність собою, самозвинувачення, почуття соціальної відчуженості й підвищена стомлюваність.

Серед студентів-першокурсників з інших регіонів найбільш поширеними проявами також є підвищена стомлюваність, самозвинувачення та, окрім цього, підвищення труднощів у роботі та навчанні.

Порівнюючи результати 1-ї та 2-ї груп, помітно, що депресивні тенденції у студентів із різних регіонів України нижче, ніж у вимушених переселенців, але при цьому відсоток людей з яскравою депресивною симптоматикою вище (рис. IV.4).

Для оцінки вираженості психопатологічної симптоматики в групі ми використовували «Опитувальник вираженості психопатологічної симптоматики» (Symptom Check List-90-Revised – SCL-90-R). Середні результати за шкалами методики подані в табл. IV.10.

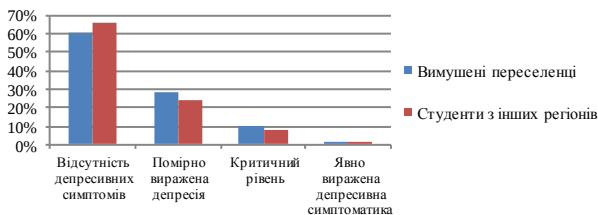

Рис. IV.4. Порівняння результатів Опитувальника депресивності Бека

Таблиця IV.10 – Середні показники за шкалами Опитувальника вираженості психопатологічної симптоматики

Шкала	Норма*	Група 1	Група 2
Соматизація (SOM)	0,69	0,63	0,64
Обсесивність – компульсивність (O-C)	0,76	0,87	0,88
Міжособистісна сензитивність – (INT)	0,83	0,78	0,83
Депресивність (DEP)	0,68	1,01	0,76
Тривожність (ANX)	0,62	0,59	0,61
Ворожість (HOS)	0,71	0,76	0,74
Фобічна тривожність (PHOB)	0,35	0,33	0,25
Паранояльні тенденції (PAR)	0,67	0,66	0,73
Психотизм (PSY)	0,42	0,46	0,42
Загальний індекс важкості симптомів (GST)	0,64	0,71	0,78
Індекс наявного симптоматичного дистресу (PSDI)	1,42	1,56	1,72
Загальна кількість ствердних відповідей (PST)	37,27	36,89	35,9

* – За даними В. Л. Малигіна, А. Б. Іскандірова, Е. Е. Пахтусова, Д. В. Шевченка, Ю. А. Шуляк (2008)

Перевищення нормативних показників у обох групах спостерігається за шкалами OC, DEP і HOS. Підвищені показники за Обсесивно-компульсивною шкалою можуть свідчити про наявність різних повторюваних думок і переживань, які є наслідком несвідомого почуття провини, почуття сорому і високої тривожності, супроводжуючих переживання травми, при цьому велика частина бажань і емоцій може бути пригнічена. Значне перевищення показника шкали Депресивність вказує на зниження варіативності переживань, пригнічений настрій, відчай і самозвинувачення, втрату інтересу до життя. Показники шкали Ворожість вказують на дратівливість, схильність до спалахів гніву, небажання співпрацювати з іншими.

Крім цього, підвищені показники загального індексу тяжкості симптомів (GST) та індексу готівкового симптоматичного дистресу (PSDI), що говорить про підвищення інтенсивності пережитого студентами дистресу та схильності до посилення симптоматики при взаємодії з іншими.

У групі 1 також спостерігається перевищення показника PSY – психотизму. Це вказує на підвищену агресію, дратівливість, гнів і обурення серед студентів-переселенців, можлива деяка міжособистісна ізоляція.

Окрім цього, у групі 2 перевищено показник PAR. Шкала Парано-яльні тенденції говорить про підвищення ворожості, схильності до проєктивних думок (приписування своїх побоювань і страхів іншій людині), підозрілість, можливі страхи втрати своєї незалежності і свободи.

Таким чином, можна говорити, що у обстежуваних спостерігаються ознаки відсутності інтересу до життя, нестачі мотивації і втрати життєвої енергії, відчуття безнадійності, думки про суїцид, агресія, дратівливість, гнів і обурення, нав'язливі думки і страхи, підозрілість.

Методика діагностики соціально-психологічної адаптації Роджерса–Даймонд використовувалася нами для вивчення особливостей соціально-психологічної адаптації студентів-першокурсників. Результати представлені у табл. IV.11.

Таблиця IV.11 – Середні показники за шкалами методики СПА

Шкала	Показник, %	
	Група 1	Група 2
Адаптація	65,05	69,2
Прийняття інших	56,86	55,9
Інтернальність	75,86	85,2
Самосприйняття	68,03	79,3
Емоційна комфортність	65,60	69,7
Прагнення до домінування	54,19	55,9

У обох групах загальні показники соціально-психологічної адаптації знаходяться на високому та середньому рівні, що збігається з дослідженнями соціально-психологічної адаптації для цього віку, але зниженими є показники «Прийняття інших» і «Прагнення до домінування», що говорить про низьку здатність сприймати іншу людину, уміння будувати соціальні контакти та низьку активність та ініціативність. При цьому ми ба-

чимо, що у студентів, що не пережили травму переселення, показники соціально-психологічної адаптації значно вищі, хоча показник «Прийняття інших» практично не відрізняється (рис. IV.5).

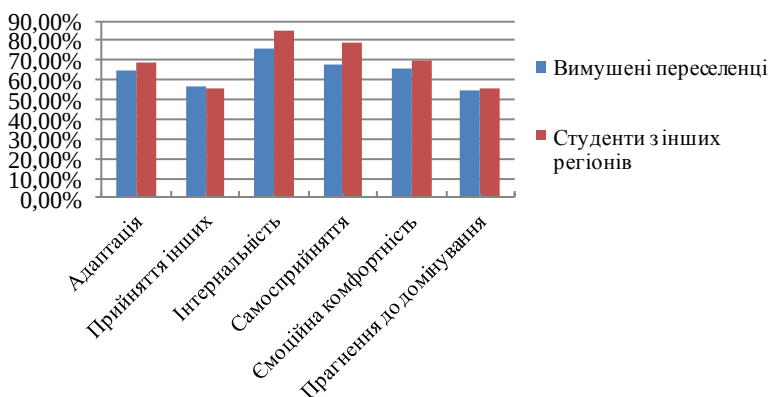

Рис. IV.5. Порівняння середніх показників за шкалами методики СПА

Окрім цього, було виявлено взаємозв'язок між підвищенням рівня дистресу і зниженням рівня соціально-психологічної адаптації.

Також ми провели порівняння показників вибірки студентів-переселенців та вибірки студентів з інших областей. Для цього ми використовували непараметричний критерій U Вілкоксона-Манна-Уїтні. Значущі відмінності між групами були отримані за такими показниками Опитувальника депресивного стану Бека, як відчуття покарання і самозаперечення, та за шкалою Інтернальність, СПА.

У студентів-переселенців більшою мірою виражено очікування покарання за свої провини, помилки, невдачі, ніж у студентів інших регіонів, що пов'язано з переживанням токсичного почуття провини. Також вони більшою мірою схильні заперечувати свої бажання, потреби, досягнення, прояви власного «Я», це так звана «зрада себе», пов'язана з необхідністю у пошуку безпеки, яка виявляється помилковою, у такій ситуації. При цьому у студентів з інших регіонів більшою мірою розвинене розуміння подій, що відбуваються у їх житті, як чогось залежного від них самих; студенти-переселенці, навпаки, більшою мірою відчувають залежність від зовнішніх сил і подій. Які висновки можна зробити?

1. Рівень депресивного стану студентів-першокурсників досить високий, у 9% з них спостерігається критичний рівень депресії, і у 2% депресивна симптоматика досить виразна. У них спостерігається схильність до суїцидальних думок, знижений настрій, песимізм, почуття неспроможності, незадоволеність собою і життєвою ситуацією, відчуття провини, ідеї самозвинувачення, підвищена чутливість, втрата працездатності, порушення сну, підвищена стомлюваність. Для всієї вибірки характерні не-

задоволеність собою, самозвинувачення, відчуття соціальної відчуженості і підвищена стомлюваність.

2. Загалом, тривожність у обстежуваних виражена в нормі, але у студентів із критичним рівнем дистресу спостерігається підвищений рівень особистісної тривоги та підвищення параноїдних тенденцій.

3. Симптоматика ПТСР яскраво виражена у 2% студентів (підвищений рівень розладу адаптації). Порушення адаптації були виявлені у 35% обстежених, ці студенти знаходяться в зоні ризику розвитку ПТСР. При цьому інтенсивність проживання студентами дистресу підвищена. Таким чином, ми бачимо високий рівень травмованості студентів-першокурсників.

4. Рівень соціально-психологічної адаптації студентів-першокурсників – середній, але спостерігається низька здатність сприймати іншу людину, вміння будувати соціальні контакти і низька активність та ініціативність. При цьому з підвищенням рівня дистресу знижується рівень адаптації. У студентів із різних регіонів України рівень адаптації вищий, ніж у студентів-переселенців.

Аналізуючи отримані результати, можна говорити про достатньо високий рівень нервово-психічної напруги студентів-першокурсників, спостерігаються порушення адаптації, депресивні тенденції, агресивність, складності у встановленні контакту з іншими людьми, брак мотивації, стомлюваність.

Отримані дані говорять про те, що переживання травматичного досвіду останнім часом зазнали не тільки жителі Луганської та Донецької областей, вимушені переселенці, а й жителі усієї України. Багато студентів знаходяться в стресовому або депресивному стані, що ускладнює їх адаптацію до мінливих умов та навчання у ВНЗ. Ці дані свідчать про необхідність проведення активної психологічної роботи, спрямованої на реабілітацію і зняття симптомів стресу, з усіма групами студентів. Крім того, за результатами дослідження заплановано проведення індивідуальної психотерапевтичної та психокорекційної роботи зі студентами з вираженими симптомами ПТСР та студентами, що знаходяться у «групі ризику» розвитку ПТСР. Запланована групова психокорекційна робота з іншими студентами, заснована на принципах клієнт-центрованого підходу, із застосуванням технік арт-терапії при роботі з психологічною травмою та стресом.

У наступному навчальному році ми обов'язково проведемо контрольне дослідження, яке дозволить оцінити динаміку стану студентів й ефективність розробленої психокорекційної програми.

До речі, у другій половині навчального року ми розширили склад психологічної служби університету і запланували виведення цієї ланки нашої роботи на якісно новий рівень, що відповідає вимогам нормативних документів вищої школи та МОН України. У весняному семестрі вже були розроблені і знаходяться на заключній стадії обговорення та затвердження «Положення про психологічну службу ХНМУ», «Концепція діяльності психологічної служби ХНМУ», «Концепція психологічного клубу ХНМУ», а також розроблена «Програма адаптації першокурсників».

РОЗДІЛ V

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ КЛІНІЧНИХ КАФЕДР ТА ПІДРОЗДІЛІВ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Лікувально-консультативна робота разом із навчальною, науковою та виховною у 2014–2015 н. р. була спрямована перш за все на практичне виконання завдань Постанов Кабінету Міністрів України, наказів МОЗ України та розпоряджень Харківської обласної державної адміністрації, головною метою яких було підвищення якості та забезпечення доступності населення щодо отримання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги. У своїй роботі фахівці клінічних кафедр університету керуються цілою низкою нормативних документів: наказом МОЗ України від 05.06.1997 року № 174 (зі змінами) «Положення про клінічний заклад охорони здоров'я», наказом МОЗ України від 28.05.1993 року № 121 (зі змінами) «Про клінічні кафедри та курси», Законом України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги», Законом України «Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року», Законом України «Про екстрену медичну допомогу», Законом України «Про вищу освіту».

Лікувально-консультативна робота та клінічна підготовка студентів, лікарів-інтернів здійснюється в університеті на 48 клінічних кафедрах, які розміщуються на 99 клінічних базах у 65 лікувально-профілактичних і спеціалізованих медичних закладах Харківської області і міста Харкова та 4 науково-практичних медичних центрах університету. Укладено 99 договорів про співпрацю з базовими лікувально-профілактичними закладами, в яких відображені закріплені за клінічними кафедрами приміщення та їх площа (табл. V.1).

Таблиця V.1 – Розташування клінічних кафедр ХНМУ

Лікувально-профілактичні заклади	Кількість закладів	Кількість договорів	Кількість клінічних кафедр	Ліжковий фонд відділень, який використовується в навчальному процесі	Загальна площа, яку займають клінічні кафедри (кв. м)
Лікувальні заклади обласного підпорядкування	20	42	33	3245	7574,3
Лікувальні заклади міського підпорядкування	29	36	26	2605	3315,3
Інститути НАМН України	4	6	6	912	650,9
Відомчі лікувальні заклади	3	6	6	300	264,6

Приватні медичні центри	9	9	8	10	398,7
Науково-практичні медичні центри університету (університетські клініки)	4	–	16	270	19751,8

На базах клінічних кафедр та університетських клінік лікувальну роботу виконують 679 співробітників та 104 лікарі університетських клінік. Потужний потенціал професорсько-викладацького складу клінічних кафедр складають 99 професорів, 214 доцентів та 232 асистенти кафедр. У 2014–2015 н. р. пройшли спеціалізацію і стажування та отримали сертифікат лікаря-спеціаліста 68 осіб, передатестаційні цикли (ПАЦ) – 133, тематичне удосконалення (ТУ) – 25, пройшли атестацію у Центральній атестаційній комісії МОЗ України та отримали свідоцтва з відповідних спеціальностей – 114. На 01.06.2015 р. вищу категорію мають 352 співробітники клінічних кафедр, що складає 61,8%; першу кваліфікаційну категорію – 92, що складає 16,1%; другу кваліфікаційну категорію – 52, що складає 9,1 %; сертифікат лікаря-спеціаліста мають 74 співробітники, що складає 13% від загальної кількості працівників (табл. V.2).

Таблиця V.2 – Кількість співробітників університету, причетних до лікувальної справи та його характеристика

Кількість співробітників клінічних кафедр та університетських клінік, причетних до лікувальної роботи	780
Професорсько-викладацький склад клінічних кафедр:	
професори –	99
доценти –	214
асистенти –	232
Кількість осіб із числа професорсько-викладацького складу, які мають певні кваліфікаційні категорії:	
всього –	496
в т.ч. вищу –	352
першу –	92
другу –	52

Проводячи аналіз звітів із лікувально-профілактичної діяльності клінічних кафедр і університетських клінік можливо відзначити, що в 2014–2015 н. р. співробітниками університету проліковано 190 349 хворих, виконано за навчальний рік 5 079 чергувань по стаціонару, 1089 чергувань по санітарній авіації, здійснено 310 викликів по санітарній авіації, під час яких надана допомога 319 хворим та прооперований 61.

Загальна кількість операцій, проведених у клініках за минулий рік, складає 66 151, із них співробітниками кафедр здійснено 29 118, що складає 44% від загальної кількості оперативних втручань, проведених на клінічних базах, у т. ч. завідувачами кафедр, професорами та доцентами – 14 090.

Кафедральними лабораторіями і кабінетами функціональної діагностики для потреб хворих у 2014–2015 н. р. виконано 432 386 діагностично-лікувальних маніпуляцій та досліджень (брохоскопій, бронхографій, ендоскопій, УЗ-досліджень, лазеротерапій тощо).

Важливим розділом спільної лікувально-профілактичної роботи клініцистів університету та лікарів практичної охорони здоров'я є консультативна та науково-методична робота у лікувально-профілактичних закладах охорони здоров'я. З метою наближення надання високоспеціалізованої допомоги мешканцям Харківської області професорсько-викладацький склад клінічних кафедр залучався для участі в роботі виїзних консультативних бригад за безпосередньою участю завідувачів та професорів клінічних кафедр. Проконсультовано за навчальний рік 414030 хворих, із них 3634 у районах області (табл. V.3).

Таблиця V.3 – Основні показники лікувальної роботи ХНМУ у 2013–2014 – 2014–2015 н. р.

Показники	Навчальні роки	
	2013–2014	2014–2015
Проліковано хворих	194681	190349
Виконано:		
– оперативних втручань	23547	29118
– асистенцій	9286	8879
Проконсультовано хворих – всього	427481	414030
– у стаціонарах	169355	166749
– у поліклініках	248018	238511
– у районах області та інших лікувально-профілактичних закладах міста	10108	8770
Виконано чергувань по стаціонару	4617	5079
Виконано чергувань по санавіації	872	1089

Співробітники клінічних кафедр університету в системі практичної охорони здоров'я регіону сприяють підвищенню кваліфікації лікарів практичної охорони здоров'я по всіх спрямуваннях, підвищенню якості надання спеціалізованої медичної допомоги населенню міста і області та надають суттєву організаційно-методичну допомогу. Так, 7 співробітників клінічних кафедр є обласними позаштатними спеціалістами та консультантами Департаменту охорони здоров'я Харківської ОДА та 5 позаштатними спеціалістами Департаменту охорони здоров'я Харківської міської ради.

Клініцистами університету була проведена достатня інформаційно-просвітницька робота, спрямована на підвищення обізнаності та компетентності громадян щодо діяльності системи охорони громадського здоров'я на центральному та місцевому рівнях. Зокрема проводилась роз'яснювальна робота з питань профілактики захворювань, пропаганди здорового способу життя, планування сім'ї тощо.

З метою покращання надання висококваліфікованої і вузькоспеціалізованої стаціонарної та амбулаторно-поліклінічної медичної допомоги в 2014 р. у лікувальний процес закладів охорони здоров'я впроваджено 45

нових розробок та методик діагностики і лікування, які були внесені у «Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я»: кафедру внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології впроваджено на клінічній базі КЗОЗ «Міська клінічна лікарня № 27» – 17 нововведень; кафедрою хірургії № 1 на клінічних базах ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії АМН України» та КЗОЗ «Міська клінічна лікарня швидкої та невідкладної медичної допомоги» – 7; кафедрою акушерства, гінекології та дитячої гінекології на клінічних базах КЗОЗ «Міський пологовий будинок № 1», КЗОЗ «Обласна дитяча клінічна лікарня № 1», Центр планування сім'ї та репродукції людини ОБ «Сана-Мед» – 4; кафедрою внутрішньої медицини № 1 на клінічних базах ДУ «Науководослідний інститут терапії АМН України» та КЗОЗ «Міська лікарня № 28» – 5; кафедрою внутрішньої медицини № 3 на клінічній базі КЗОЗ «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» – 4; кафедрою хірургії № 2 на клінічній базі КЗОЗ «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» – 4; кафедрою терапевтичної стоматології на клінічних базах баз «Науково-практичний медичний центр ХНМУ» та «Університетський стоматологічний центр ХНМУ» – 2; кафедрою дерматології, венерології і СНІДу на клінічній базі КЗОЗ «Міський клінічний шкірно-венерологічний диспансер № 5» – 1; кафедрою інфекційних хвороб на клінічній базі КЗОЗ «Обласна клінічна інфекційна лікарня» – 1.

Співробітниками клінічних кафедр ХНМУ у співпраці з лікарями практичної охорони здоров'я у 2014–2015 н. р. виконано значний обсяг лікувальної роботи, проведена плідна робота із розширення та впровадження сучасних медичних технологій для підвищення ефективності і якості надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги. Клінічними кафедрами університету проведена копітка, виражена, науково обгрунтована робота щодо впровадження в лікарську практику сучасних перинатальних технологій, ведення вагітності та пологів, догляду та лікування недоношених новонароджених.

Так, співробітниками кафедри акушерства та гінекології № 1 сумісно з ХОКПЦ розроблені алгоритми підготовки шийки матки до пологів, санації матки з використанням гістероскопії в післяпологовому періоді, алгоритм вибору технічного варіанту проведення кесарського розтину залежно від акушерської патології, розроблені та запропоновані методи застосування цитостатичних препаратів для консервативного лікування шийкової вагітності. Фахівцями кафедри акушерства та гінекології № 2 впроваджено новітню технологію ведення післяпологового періоду, який ускладнився істинним прирощенням плаценти без оперативного втручання (використання з метою попередження кровотечі у післяпологовому періоді емболізації маткових артерій з подальшими трьома курсами хіміотерапії метотрексатом та вишкрібанням порожнини матки після отримання некротизованої плацентарної тканини). Подана заявка на патент України.

Розроблено алгоритм надання екстреної допомоги при масивних акушерських кровотечах із застосуванням як консервативних, так і оперативних методів лікування. Втілено активне ведення третього періоду пологів. Сумісно із вузькими суміжними спеціалістами удосконалюється надання медичної допомоги вагітним жінкам з екстрагенітальною патологією (цукровий діабет, захворювання нирок, цереброваскулярна патологія, захворювання шлунково-кишкового тракту).

Важливим розділом спільної роботи клініцистів університету та лікарів практичної охорони здоров'я є впровадження в практику новітніх технологій діагностики та лікування злоякісних пухлин. Із метою покращення надання вузькоспеціалізованої стаціонарної та амбулаторно-поліклінічної медичної допомоги співробітниками кафедри онкології розроблено та впроваджено в роботу лікувальних закладів охорони здоров'я методику трепанбіопсії пухлин середостіння та легенів при їх злоякісних новоутвореннях, яку апробовано та впроваджено в Харківському обласному клінічному онкологічному центрі (ХОКОЦ) та Сумському обласному онкологічному диспансері (СООД), що підтверджено актами про впровадження, також розроблено та впроваджено в роботу торакального відділення ХОКОЦ та СООД методику систематичної медіастинальної лімфодисекції при раку легені. Розроблений і втілений у діяльність ДУ «Інститут ядерної медицини та променевої діагностики» НАМН України, ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського» НАМН України, ХОКОЦ, інших багатопрофільних лікарень та поліклінік м. Харкова метод ранньої діагностики раку щитоподібної залози.

Співробітниками кафедри хірургії № 1 впроваджено агіографічну хіміо-емболізацію кровотоку пухлин, техніку видалення місцево розповсюджених пухлин з відновленням цілісності шлунково-кишкового тракту. Проводяться комбіновані операції при раку легень та ішемічній хворобі серця шляхом пульмонектомії та коронарного шунта.

Фахівцями кафедри хірургії № 2 розроблено та впроваджено у практику методи регіонарної провідникової анестезії у хворих із пухлинними захворюваннями грудних залоз, використання венозних, перитоніальних та перидуральних порт-систем для паліативного лікування хворих із занедбаними формами злоякісних пухлин. Розроблено та впроваджено в практику променеву терапію з черезшкірним підведенням джерела високодозованого випромінювання з використанням методик малоінвазивної хірургії.

Співробітники клінічних кафедр університету не залишилися осторонь тих подій, які відбуваються в Україні. Різнопланова допомога надавалася як учасникам АТО, так і громадянам, які переміщуються з тимчасово окупованої території. Співробітники кафедри психіатрії, наркології та медичної психології університету залучалися до роботи в пункті Регіонального штабу з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та регіонів проведення АТО на Південному залізничному вокзалі м. Харкова. За час роботи медична психологічна допомога надана 54 особам. Співробіт-

ники кафедри нейрохірургії надавали спеціалізовану медичну допомогу хворим з числа учасників АТО з нейрохірургічною патологією на базі Військово-медичного клінічного центру Північного регіону Міністерства оборони України, надано допомогу 228 учасникам АТО з бойовою травмою черепа і головного мозку. На клінічній базі кафедри хірургії № 1 – в ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева НМАН України» прооперовано 8 бійців та 3 мирних жителі з зони АТО, надано консультації 1 446 переселенцям, з них 544 проліковано в стаціонарі.

З метою розширення та відкриття нових напрямів лікувально-профілактичної роботи триває подальший розвиток діючих науково-навчально-практичних медичних центрів університету як навчальних баз ХНМУ, проведено часткове переоснащення сучасним медичним обладнанням. У науково-практичному медичному центрі університету у 2015 р. із метою удосконалення надання висококваліфікованої і вузькоспеціалізованої стаціонарної та амбулаторно-поліклінічної медичної допомоги, на базі терапевтичного відділення стаціонару відкритий Центр «Метаболічних розладів» на 20 ліжок, проведено оснащення новим медичним обладнанням палати інтенсивної терапії (електрокардіографи, монітор пацієнта, дефібрилятор, кисневий концентратор, анестезіологічне обладнання та медичні меблі), у діагностично-консультативній поліклініці відкрито нові спеціалізовані кабінети: психоневрологічний, сурдологічний та кабінет хірургічної стоматології. У поточному році на базі стаціонару денного перебування хворих соматичної патології буде відкрито відділення клінічних досліджень на 30 ліжок. Розпочато роботу щодо впровадження структурованої кабельної системи з метою ведення електронного реєстру та супроводження пацієнтів у стаціонарі та підрозділах діагностично-консультативної поліклініки. З цією метою в клініко-діагностичній лабораторії встановлено програму «Тера-Лаб».

В Університетському стоматологічному центрі, на базі якого розташовано 5 клінічних кафедр університету, продовжувалася робота з надання висококваліфікованої стоматологічної допомоги за напрямками: терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія, ортопедична стоматологія, ортодонція та стоматологія дитячого віку. В стоматологічних відділеннях та на профільних стоматологічних кафедрах використовуються сучасні технології діагностики, лікування, протезування, відновно-реконструктивних втручань. Із метою покращання навчально-науково-практичної діяльності університетський стоматологічний центр ХНМУ було оснащено сучасним обладнанням для облаштування двох фантомних класів для навчання студентів стоматологічного факультету.

В клініці Науково-дослідного інституту гігієни праці та професійних захворювань продовжувалась робота з надання високоспеціалізованої допомоги працюючому в галузі промисловості населенню 5 областей України. За даними клініки у 2014 р. у Харківській області зареєстровано 86 потерпілих від професійних захворювань. Розширені діагностичні можливості роботи кабінету функціональної діагностики за рахунок прид-

бання сучасного діагностичного комплексу «ДХ-NT Регіна». З метою покращання діагностики, лікування вібраційної хвороби, захворювань центральної та периферійної нервової системи, порушень центрального та периферійного кровообігу в осіб, які працюють у шкідливих умовах у клініці впроваджено новий метод дослідження – реографія.

У Центрі малоінвазивних технологій і серцево-судинної хірургії було створено багатопрофільний хірургічний стаціонар та відкрито багатофункціональний рентгенхірургічний операційний блок, який відповідає європейським стандартам. У Центрі проводяться мініінвазивні лапароскопічні, в т. ч. симультанні, операції загальнохірургічного, урологічного, гінекологічного профілів, операції на центральних та периферичних судинах, великий обсяг травматологічних та ортопедичних операцій. У Центрі проводиться науково-дослідна робота, присвячена такій актуальній проблематиці в ангіології, як пошук нових хірургічних методик лікування при критичній ішемії нижніх кінцівок. Співробітники Центру постійно підвищують свій професійний рівень завдяки участі в міжнародних конференціях та стажуванню за кордоном. Центр налагодив наукові та професійні контакти із закордонними університетськими клініками та медичними центрами Італії, Швейцарії та Німеччини.

Відповідно до затвердженого плану заходів щодо імплементації положень Закону України «Про вищу освіту», в галузі лікувальної роботи клінічними кафедрами та клінічними структурними підрозділами університету у 2014–2015 н. р. проведено плідну роботу щодо забезпечення удосконалення діяльності та розвитку діючих науково-навчально-практичних медичних центрів університету (університетських клінік) та зміцнення їх матеріально-технічної бази, значно поліпшено умови співпраці працівників клінічних кафедр та науково-навчально-практичних медичних центрів університету, що дало змогу забезпечити розширення та відкриття нових напрямів у лікувально-профілактичній роботі та розпочати створення оптимальних умов для більш якісної підготовки студентів, інтернів, магістрів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів, підвищення кваліфікації лікарів.

Визначаючи позитивні моменти лікувальної роботи у напрямку покращання надання спеціалізованої та високоспеціалізованої допомоги населенню у 2014–2015 н. р., хотілось би відзначити плідне співробітництво з органами практичної охорони здоров'я усіх працівників клінічних кафедр. Між іншим, саме лікувальна робота університету за рейтингом МОЗ України знаходиться на третьому ранговому місці серед дванадцяти вищих медичних закладів освіти IV рівня акредитації та трьох закладів післядипломної освіти МОЗ України у 2014 р.

РОЗДІЛ VI

ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

Адміністративно-господарські підрозділи університету здійснюють свою діяльність на підставі перспективного плану розвитку матеріальної бази закладу на 2012–2015 рр., основні положення якого базуються на Господарському кодексі України. Організаційні заходи плану спрямовані на забезпечення навчального та наукового процесів, практичної діяльності клінік університету, а також забезпечення житлових та культурно-побутових умов для співробітників та студентів університету.

Університет має на балансі 9 навчальних корпусів, загальна площа яких становить 61 106,4 м², а саме:

- головний навчальний корпус – 15 618,9 м²;
- корпус «А» – 5 028 м²;
- корпус «Б» – 4 400 м²;
- учбово-лабораторний – 10 031,5 м²;
- анатомічний – 3 165 м²;
- корпус військової кафедри (вул. Тринклера, 12) – 2 972,0 м²;
- корпус каф. епідеміології (вул. Тринклера, 12) – 3 195 м²;
- НДІ гігієни праці та професійних захворювань (вул. Тринклера, 12) – 10 205,5 м²;
- Університетський стоматологічний центр (пр. Перемоги, 51) – 6 490,3 м²;
- Медичний коледж ХНМУ, (вул. Тінякова, 11) – 2416,1 м²;
- Науково-практичний медичний центр (вул. Текстильна, 4) – 13910,5 м².

Окрім того, у власності університету 6 студентських гуртожитків загальною площею 33022,7 м² (житловою площею 14 861,1 м²), кількість ліжко-місць у гуртожитках – 2076.

У т.ч. відокремлений структурний підрозділ «Студентський житловий комплекс ХНМУ», до складу якого входять два гуртожитки № 4 по вул. Циліноградській, 54 та № 5 по вул. Циліноградській, 50а загальною площею – 12790 м² та житловою площею 5483,6 м².

Дві будівлі університету є пам'ятками архітектури місцевого значення, а саме:

- будівля Науково-дослідного інституту гігієни праці та професійних захворювань (вул. Тринклера, 6) – охоронний № 42 «Списку пам'яток архітектури», затверджений рішенням Харківського облвиконкому від 30.04.1980 р. № 334;
- головний навчальний корпус (пр. Леніна, 4) – охоронний № 37 «Списку пам'яток архітектури», затверджений рішенням Харківського облвиконкому від 30.04.1980 р. № 334.

У цьому році було закуплено програмне забезпечення «Автоматизована система управління навчальним процесом та університетом у цілому», яке встановлювали фахівці ННЦ. На цей час готується його повне впровадження у роботу університету.

У звітному навчальному році продовжувалась наполеглива робота з проведення капітальних та поточних ремонтів об'єктів університету, до якої були залучені усі господарчі підрозділи.

Було укладено договори на проведення кап. ремонтів на суму 12 878,34 тис. грн (табл. VI.1).

**Таблиця VI.1 – Суми укладених договорів
на капітальний ремонт приміщень університету**

Приміщення, де проводиться ремонт	Сума
Капітальний ремонт приміщень, що займає кафедра внутрішніх та професійних хвороб у будівлі по вул. Тринклера, 6	1119312,4 грн
Капітальний ремонт приміщень загального користування гуртожитку № 6 (інв. № 10320003), пр. Л. Свободи, 53а	1144558,8 грн
Капітальний ремонт пасажирського ліфта в/п 320 кг. 071 м/с. На 9 зупинок. Рег № 20714 (правий) по пр. Л. Свободи, 53а	249739,45 грн
Капітальний ремонт приміщень загального користування гуртожитку № 6 (інв. № 10320003), пр. Л. Свободи, 53а	799461,6 грн
Капітальний ремонт приміщень, що займає кафедра внутрішніх захворювань по вул. Тринклера, 6	1199998,8 грн
Капітальний ремонт головного фасаду головного учбового корпусу ХНМУ (інв. № 10310005) пов'язаний з заміною віконних блоків, пр. Леніна, 4	1199997,6 грн
Капітальний ремонт коридорів і кухонь гуртожитку № 6 ХНМУ, пр. Л. Свободи, 53а	685563,6 грн
Капітальний ремонт приміщень кафедри клінічної лабораторної діагностики, яка розташована на базі НПМЦ ХНМУ. вул. Текстильна, 4	495232,8 грн
Капітальний ремонт приміщень кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ, вул. Тринклера, 12	1184660,4 грн
Капітальний ремонт приміщень, що займає кафедра внутрішніх захворювань (цокольний поверх), вул. Тринклера, 6	1199995,2 грн
Капітальний ремонт центрального входу поліклініки НПМЦ, вул. Текстильна, 4 (інв. № 10310001)	1199588,4 грн
Капітальний ремонт головного фасаду головного учбового корпусу ХНМУ (інв. № 10310005) пов'язаний з заміною віконних блоків по пр. Леніна, 4	1199974,8 грн
Капітальний ремонт приміщень загального користування гуртожитку № 6 (1-й житловий блок ХНМУ, пр. Л.Свободи, 53а (інв № 10320003)	1199950,8 грн

На теперішній час виконано капітальних ремонтів на суму 4 830 643,05 грн. Роботи продовжуються.

Укладено договорів на проведення поточних ремонтів на суму 1 466 418,77 грн (табл. VI.2).

**Таблиця VI.2 – Суми укладених договорів
на поточний ремонт приміщень університету**

Приміщення, де проводиться ремонт	Сума
Поточний ремонт підпорної стінки дворової території НПМЦ ХНМУ, вул. Текстильна, 4 (інв. № 10310009) (благоустрій території)	119270,81 грн
Поточний ремонт фасаду учбового корпусу ХНМУ (інв. № 10310001), пр. Леніна, 4	119997,6 грн
Поточний ремонт центрального і бокового входів та відмостків будинку Університетського стоматологічного центру ХНМУ, пр. Перемоги, 51	97390,8 грн
Поточний ремонт приміщень кафедри лабораторної діагностики НПМЦ ХНМУ, вул. Текстильна, 4	119868 грн
Поточний ремонт приміщень кафедр учбового корпусу "Б" ХНМУ, пр. Леніна, 4	109132,78 грн
Поточний ремонт кафедр НДІ ГП та ПЗ, вул. Тринклера, 6	116100,89 грн.
Поточний ремонт приміщень кафедр НПМЦ ХНМУ, вул. Текстильна, 4	424941,6 грн
Поточний ремонт приміщень кафедр учбового корпусу "А" ХНМУ (інв. № 10310001), пр. Леніна, 4	119956,96 грн
Поточний ремонт приміщень, що займає кафедра внутрішніх та професійних захворювань (третій поверх в будівлі по вул. Тринклера, 6	119798,93 грн
Поточний ремонт приміщень кафедри першого поверху, які розташовані на базі НПМЦ ХНМУ, вул. Текстильна, 4	119960,4 грн

На теперішній час виконано поточних ремонтів на суму 115 6513,6 грн. Роботи продовжуються (табл. VI. 3).

**Таблиця VI.3 – Площі відремонтованих приміщень університету
в 2013, 2014, 2015 рр.**

2013	2014	2015
Капітальний ремонт		
687,6 м ²	969,0 м ²	1408,3 м ²
Поточний ремонт		
685,93 м ²	700,2 м ²	931,2 м ²

Водночас адміністративно-господарською службою університету розроблено та успішно впроваджується план планово-попереджувальних та регламентних заходів щодо підготовки навчальних корпусів та гуртожитків до роботи у новому 2015–2016 н. р., які включають у себе повну підготовку усіх об'єктів університету до роботи в осінньо-зимовий період.

Із метою поліпшення навчально-практичної бази кафедр Університетського стоматологічного центру у 2014 р. було закуплено 20 одиниць фантомних стоматологічних установок на загальну суму 1 175 288,00 грн, а також витратні матеріали до них (штучні зуби). У 2015 р. для забезпечення ведення навчального, наукового та діагностично-лікувального процесу хірургічних кафедр Науково-практичного медичного центру університету було закуплено таке обладнання:

– комплект системи відеоендоскопічної – на суму 3348000,00 грн;

- комплект лапароскопічного обладнання – на суму 3328870,00 грн;
- комплект системи лазерної хірургічної універсальної – на суму 300087,00 грн.

Також у минулому році було закуплено 42 комп'ютери. Завершуються роботи з оснащення поточних аудиторій ХНМУ інтерактивними мультимедійними засобами навчання, а саме:

- аудиторії № 1, № 2, № 3 головного учбового корпусу;
- аудиторії № 1, № 2, № 3, № 4 учбово-лабораторного корпусу;
- аудиторія військової кафедри;
- аудиторія кафедри анатомії людини;
- аудиторія НДІ ГП та ПЗ.

У науковій бібліотеці університету впроваджується наступне:

- організація автоматизованої книговидачі шляхом присвоєння штрих-коду кожному документу;
- оцифрування та створення архіву електронних копій рідкісних та цінних видань, які досі залишаються закритими для широкого кола дослідників;
- удосконалення мереж відділеного доступу до електронних документів (використання мережі Інтернет, Інтранет, зони Wi-Fi);
- оснащення бібліотеки сучасною комп'ютерною технікою, технікою для цифрової обробки документів та зчитування штрих-кодів;
- поповнення книжкового фонду бібліотеки новою літературою навчального, наукового, художнього змісту.

На виконанні Програми з енергозбереження при виконанні капітальних та поточних ремонтів університет застосовує тільки новітні технології енергозбереження і успішно їх впроваджує у життя (утеплення фасадів, заміна віконних та дверних блоків, заміна світильників та ламп тощо).

Для обліку паливно-енергетичних ресурсів усі об'єкти університету укомплектовано приладами обліку, а саме:

- теплової енергії – 14 од.;
- гарячої води – 5 од.;
- холодної води – 14 од.;
- газу – 11 од.;
- електричної енергії – 35 од. (облікові).

Також встановлено електролічильники в гуртожитках у житлових кімнатах (розрахункові):

- гуртожиток № 3 – 97 од.;
- гуртожиток № 4 – 153 од.;
- гуртожиток № 5 – 195 од.;
- гуртожиток № 6 – 64 од.

При виконанні ремонтних робіт на системах опалення та приборах обігріву об'єктів університету установлюються регулятори температури.

На виконання Плану заходів університету щодо імплементації положень Закону України «Про вищу освіту» ХНМУ було проведено широкомасштабну інвентаризацію фактичних потреб учасників навчального

процесу в матеріальних ресурсах освітнього процесу, у т. ч. для самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою. Для належного функціонування (роботи) наукового товариства студентів, слухачів, аспірантів, докторантів, а також для органів студентського самоврядування були вирішені всі організаційні питання щодо розміщення та створення всіх необхідних умов для їх роботи, а саме: забезпечення меблями, оргтехнікою, телефонним зв'язком, доступом до мережі Інтернет та ін. Також робітниками АГЧ було створено програму енергоефективності. На даний момент проходить пошук виконавців цієї програми.

Щодо матеріально-технічної бази коледжу, то у кінці 2014–2015 н. р. у приміщеннях проводився поточний ремонт аудиторій і допоміжних приміщень.

За навчальний рік зроблено:

- капітальний ремонт інженерних систем водопостачання;
- ремонт фасаду з укладанням фасадної плитки площею 100 м²;
- укладання тротуарної плитки площею 272 м²;
- заходи з благоустрою території коледжу;
- придбано меблі в навчальні кабінети;
- поточний ремонт кабінету з доклінічної практики медсестринства в педіатрії, кабінету медсестринства в акушерстві та гінекології, репродуктивного здоров'я та планування сім'ї, кабінету доклінічної практики з медсестринства у внутрішній медицині геронтології та паліативній медицині, кабінету суспільних дисциплін, кабінету безпеки життєдіяльності, основ охорони праці та охорони праці в галузі;
- заміну сантехнічного обладнання в туалетних кімнатах на всіх поверхах;
- ремонт спортивної зали;
- поточний ремонт усіх навчальних аудиторій та кабінетів коледжу;
- поточний ремонт електроосвітлення в усіх кабінетах коледжу;
- ремонт паркетної підлоги в коридорі першого поверху, спортивного та актовому залі загальною площею 360 м².

Бухгалтерія університету докладає максимум зусиль для своєчасного проведення усіх фінансових розрахунків різного рівня. У 2014 р. існувала кредиторська заборгованість, головна причина її виникнення – затримка проплат ГУДКСУ. На 01.01.2015 р. кредиторська заборгованість складала 2861029,00 грн. У січні 2015 р. вона була погашена. На даний час кредиторська заборгованість відсутня. Розрахунки різного рівня виконуються вчасно згідно з підписаними угодами.

Для усунення заборгованості з оплати за навчання та проживання у гуртожитку проводиться робота зі студентами-дебіторами, їх попереджають про недопущення заборгованості та роз'яснюють наслідки несплати. Бухгалтерія контролює оплату за навчання та проживання у гуртожитках, надає поточну інформацію про стан заборгованості у розрізі факультетів до деканатів та комендантам гуртожитків для подальших дій.

Фінансово-господарська діяльність університету здійснюється відповідно до затверджених МОЗ України кошторисів, планів використання бюджетних коштів та змін до них.

Основні види фінансування університету:

- бюджетне;
- власні надходження;
- благодійні внески та надходження за дорученнями.

Обсяг фінансування поділяється на загальний фонд (41 % загального обсягу фінансування) та спеціальний фонд (59 % загального обсягу фінансування).

Власні надходження університету за 2014–2015 н. р. склали 234 059 082,00 грн, а саме:

- плата за контрактами з навчання – 223 766 240,00;
- плата за проживання у гуртожитках – 5 669 940,00;
- клінічні дослідження – 505 788,00;
- послуги стоматологічного центру – 392 951,00;
- оренда приміщень – 266 058,00;
- видавничі послуги – 63 870,00;
- послуги їдальні – 2 948 275,00;
- послуги кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини – 41 696,00;
- послуги бібліотеки – 35 619,00;
- інші (інформаційно-консультативні послуги, навчальний курс лікувального та спортивного масажу, послуги кафедри іноземних мов із перекладу документів, благодійні внески, надходження за дорученнями тощо) – 368 645,00 грн.

Своєчасно та у повному обсязі здійснюються нарахування та сплата соціальних виплат – стипендій, виплат постраждалим внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, виплат дітям-сиротам. Виплати здійснюються після надходження фінансування на рахунки університету. На даний період будь-якої заборгованості в університеті немає.

Особлива увага приділяється оплаті захищених статей кошторису, а саме – виплаті заробітної плати й своєчасній оплаті комунальних послуг та енергоносіїв.

Таким чином, у процесі освоєння бюджетних коштів виконуються вимоги ефективного та раціонального їх використання.

Фінансування стипендії по загальному фонду у 2014–2015 н. р. становило 19 361,4 тис. грн, у т. ч. студентів – 17 043,6 тис. грн, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів – 2 317,8 тис. грн. Кошторисом, затвердженим МОЗ, було забезпечено виплату тільки стипендії. Виплата індексації була проведена за рахунок зменшення інших статей витрат кошторису. Виплата матеріальної допомоги та заохочення за 2014–2015 н. р. була забезпечена на 73 % від повної потреби.

У 2014–2015 н. р. у ХНМУ навчалося 69 студентів-сиріт, які були на повному державному забезпеченні. З 1 вересня 2012 р. мінімальна академічна стипендія студентів-сиріт становить 1 760 грн. Видатки на виплату стипендії, придбання літератури та матеріальну допомогу випускникам були забезпечені коштами загального та спеціального фонду. Видатки на харчування студентів-сиріт склали 957,3 тис. грн (у т. ч. за рахунок спеціального фонду сплачено 104,0 тис. грн). Усього на утримання сиріт витрачено 2533,6 тис. грн.

На 2014–2015 н. р. за основною діяльністю закладу (КПКВ 2301070 «Підготовка і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних, наукових та науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами III–IV рівнів акредитації») по загальному фонду затверджено суму 53 665,09 тис. грн, що від попереднього навчального року більше на 22,4%.

У зв'язку з необхідністю виплати індексації заробітної плати та стипендії в значному розмірі, суттєвим збільшенням тарифів на комунальні послуги, сума фінансування по загальному фонду в 2014–2015 н. р. на жаль, залишається недостатньою.

Не було надходження коштів для забезпечення капітальних видатків (капітального ремонту будівель та споруд, придбання обладнання довгострокового користування) у 2014 р., не планується їх отримання і в 2015 р. На капітальний ремонт останній раз кошти були виділені в 2008 р. у сумі 4,6 млн грн.

Сума надходжень по загальному фонду забезпечує видатки на наступне:

- заробітна плата з нарахуваннями –32 954,85 тис грн.; (89,8 % від потреби);
- компенсація за харчування студентам-сиротам – 853,31 тис. грн (89,1% від потреби);
- компенсація випускникам-сиротам на придбання одягу та взуття – 39,88 тис. грн (89,3% від потреби);
- стипендія та інші поточні трансферти –19817,05 тис. грн (78,0 % від потреби);

Штатний розпис за всіма бюджетними програмами університету включає 2977,25 штатних посад, із них за рахунок власних надходжень утримується 1728,0 ставок. За рахунок загального фонду за КПКВ 2301070 «Підготовка і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних, наукових та науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами III–IV рівнів акредитації» утримується 671,5 штатних посад, у той час як за рахунок власних надходжень – 1565,0 штатних посад. Кількість посад професорсько-викладацького персоналу в 2014–2015 н. р. по загальному фонду становила 347,75 штатних одиниць, по спеціальному фонду – 771,25 штатних одиниць, що більше порівняно з попереднім навчальним роком на 32,75 та 51,0 штатних одиниць відповідно.

Протягом звітного періоду не підвищувалась мінімальна заробітна плата (з 1 грудня 2013 р. вона становила 1 218 грн). Усім співробітникам виплачується індексація заробітної плати відповідно до чинного законодавства. На сьогодні сума індексації складає 8,5 % від фонду заробітної плати. За високі показники в організації науково-педагогічного, навчального процесу, адміністративно-управлінської роботи та забезпечення виробничої діяльності всім працівникам університету в кінці 2014 р. було виплачено премію в розмірі двох посадових окладів та матеріальну допомогу на оздоровлення.

Набір вітчизняних та іноземних студентів, що навчаються за контрактом, виконаний повністю. Це дало змогу за спеціальним фондом за 2014–2015 н. р. отримати за навчання на контрактній основі від вітчизняних та іноземних студентів, інтернів, клінічних ординаторів, аспірантів 138 356,77 тис. грн, що більше порівняно з попереднім навчальним роком на 47,3 %.

ХНМУ за програмою 2301020 «Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка наукових кадрів у сфері охорони здоров'я, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури» за звітний період по спеціальному фонду від виконання господарчих науководослідних договорів отримав 2271,9 тис. грн, (у т. ч. НДІ ГП та ПЗ ХНМУ отримав 1529,8 тис. грн), що перевищує надходження за попередній період на 15,4 %. Сума надходжень від проведення клінічних випробувань збільшилася на 31,49 %.

Від сплати за проживання в гуртожитках надійшло 5797,6 тис. грн, що порівняно з попереднім періодом більше на 19,86 %. Їдальня отримала 3078,9 тис. грн доходів, що більше на 45,52% доходів минулого року. Від видавничих послуг надійшло 66,28 тис. грн, що перевищує надходження попереднього навчального року на 133,38 % . Бібліотека від надання платних послуг одержала 25,47 тис. грн, що на 52,9% перевищує надходження попереднього року. Від надання платних послуг кафедрами університету надійшло 179,8 тис. грн.

Медичний коледж ХНМУ за навчання на контрактній основі студентів за 2014–2015 н. р. отримав 3508,6 тис. грн, що порівняно з попереднім навчальним роком більше на 17,6 %.

Сума надходжень УСЦ ХНМУ в 2014–2015 н. р. за надання стоматологічних послуг збільшилася на 10,0 %.

Кошти спеціального фонду в 2014–2015 н. р. забезпечили видатки по заробітній платі з нарахуваннями, оплату комунальних послуг і енергоносіїв та інші поточні й капітальні видатки.

На 2015 р. планується дохідна частина по спеціальному фонду від навчання на контрактній основі студентів, аспірантів, клінічних ординаторів, інтернів, від господарської та/або виробничої діяльності, від оренди майна в розмірі щонайменше 175 000 тис. грн. Із них на заробітну плату з нарахуваннями потрібно не менше ніж 108 620 тис. грн (62,07 % від до-

хідної частини), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв за цінами поточного року – 10 315 тис. грн, (5,9 % від дохідної частини). Сума видатків на оплату комунальних послуг на 9 % більше, ніж минулого року (за рахунок збільшення тарифів на комунальні послуги). На оплату всіх інших видатків (у тому числі щомісячних обов'язкових податків та платежів, поточних та капітальних ремонтів) залишається 56 065,0 тис. грн (32,03 % від дохідної частини).

Розвиток матеріально-технічної бази та фінансовий стан університету є стабільним, це пов'язано не з додатковими надходженнями з державного бюджету, а з розвитком комерційної діяльності університету, а також зі збільшенням коштів, отриманих від навчання іноземних студентів. Тобто за рахунок тих коштів, що ми заробляємо самі. З метою подальшого поліпшення фінансового стану нам слід використовувати всі можливості отримання доходу від здійснення господарської діяльності, у тому числі розширення переліку платних послуг на кафедрах університету у сфері освітньої та наукової діяльності, надання вільної площі в оренду, а також за рахунок виконання плану прийому на навчання вітчизняних та іноземних громадян.

РОЗДІЛ VII

ЗОВНІШНЄ ОЦІНЮВАННЯ ТА МОНІТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

Завершуємо звіт про результати нашої діяльності традиційно – обговоренням результатів різноманітних рейтингів. Розпочнемо зі вже звичних показників бази «Scopus» та «Топ 200», далі перейдемо до нових рейтингів, а завершимо рейтингом МОЗ України.

У 2014–2015 н. р. наші позиції у базі даних «Scopus» порівняно з результатами попередніх років не змінилися (*табл. VII.1*).

**Таблиця VII.1 – Харківський національний медичний університет
у наукометричній базі Scopus**

Дата	12.11 2012	04 2013	26.6 2013	15.10 2013	27.01 2014	18.04 2014	22.12 2014	26.03 2015
Загальне місце	27	31	29	28	28	28	28	28
Серед медичних ВНЗ	5	6	5	5	5	5	5	5
– публікацій	174	172	174	174	176	177	177	176
– цитувань	345	343	410	433	453	493	560	570
Індекс Хірша	12	11	12	13	13	14	14	14

За загальним місцем ми шостий раз посідаємо 5-у сходинку серед медичних вишів України, кількість публікацій практично не зростає, індекс Хірша – без змін. Серед показників бази зросла тільки кількість цитувань. Усім відомо, що науковий відділ університету та його підрозділи проводять дуже велику роботу з метою популяризації власних наукових журналів та заснування нових видань. Однак, як ми неодноразово повторювали на зібраннях різного рівня, нам необхідно суттєво збільшити кількість наукових праць та їх якісне зростання. А це – справа кожного з нас, хто вважає себе науковцем університету. Наше завдання – не збереження позицій, а загальне впевнене зростання з метою отримання місць у першій десятці університетів країни за загальним рейтингом.

Центр міжнародних проєктів «Євроосвіта» за погодженням із Міжнародною наглядовою радою оприлюднив новий академічний рейтинг ВНЗ III та IV рівнів акредитації «Топ-200 Україна» – 2014–2015 рік (*табл. VII.2*). Цей рейтинг проводиться дев'ятий рік поспіль.

Таблиця VII.2 – Рейтинг ВНЗ України ЮНЕСКО «Топ 200»

Місце у рейтингу за роками			ВНЗ	Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу (Інп)	Оцінка якості навчання (Ін)	Оцінка міжнародного визнання (Імв)	Оцінка інтегрального показника діяльності ВНЗ (Із)
2015	2014	2013					
1/2	1/2	2	Київський національний університет ім. Тараса Шевченка	37,4727	20,7247	23,1942	81,3917
1/2	1/2	1	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»	34,0158	23,2759	24,0990	81,3908
3	3	3	Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна	19,4558	14,6140	15,5827	49,6526
8	8	5	Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця	27,3242	7,3396	9,2457	43,9096
29	28	28	Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова	15,2128	5,1871	11,3765	31,7765
30	23	23	Донецький національний медичний університет ім. М. Горького	14,7395	4,8934	11,9663	31,5994
32			Національний фармацевтичний університет	12,6892	9,6560	9,0067	31,3520
44	42	42	Івано-Франківський національний медичний університет	12,7049	6,4861	9,0222	28,2132

Місце у рейтингу за роками			ВНЗ	Оцінка якості науково- педагогічного потенціалу (Іпп)	Оцінка якості навчання (Іп)	Оцінка міжнародного визнання (Імв)	Оцінка інтегрального показника діяльності ВНЗ (Із)
2015	2014	2013					
46	46	46	Харківський національний медичний університет	11,6810	6,9992	9,1761	27,8564
49	49	35	Одеський національний медичний університет	12,5048	5,9018	9,2650	27,6717
51	51	47	Дніпропетровська державна медична академія	12,6684	5,8576	8,0938	26,6198
53	53	51	Українська медична стоматологічна академія	7,9857	5,7431	12,1650	25,8939
56	57	58	Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького	10,9517	5,6705	9,0555	25,6777
64	68	67	Буковинський державний медичний університет	8,3942	5,0971	11,1243	24,6158
67	61	60	Луганський державний медичний університет	8,9840	4,9972	10,5358	24,5171
84	88	89	Запорізький державний медичний університет	7,7588	5,0870	10,2088	23,0547
101			Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського	9,0701	5,7688	6,2164	21,0554

Показники рейтингу – результат роботи групи експертів міжнародного рівня, що співпрацюють з Європейським центром вищої освіти та центром міжнародних проєктів «Євроосвіта» у рамках проєкту з визначення рейтингів університетів України III–IV рівнів акредитації. Зверніть увагу – методологія та інструментарій визначення рейтингової оцінки відповідають Берлінським принципам, прийнятим міжнародною експертною групою IREG з визначення рейтингів університетів 20 травня 2006 р. та максимально адаптовані до національної системи освіти.

Постійне визначення й оприлюднення рейтингів за вказаною методикою покращує розпізнавання університетів України та національних навчальних програм такими міжнародними освітянськими організаціями, як Європейська асоціація університетів, Євразійська асоціація університетів, Мережа університетів країн Чорноморського регіону та багатьма іншими, і сприяє їх інтеграції до європейського та світового освітнього простору.

Ми згадали про це тому, що у рамках інтеграції нашого суспільства (у т. ч. освіти) у європейський простір цей рейтинг набуває більш широкого значення, і тому пропоную всім керівникам уважно роздивитися, за якими показниками ми можемо збільшити своє рейтингове місце у «Топ-200».

Наш університет посідає 46-е загальне місце та 6-е місце серед медичних вишів країни вже третій рік. Неодноразово наголошували і я, і проректори, й інші керівники на необхідності пошуку шляхів, які нададуть нам можливість для поліпшення ситуації, але марно – наша «золота середина» міцно тримає нас на 46-му місці. За народною мудрістю, «у стабільності є свої переваги», але це не для нас. Можливо, нам необхідно переходити від стабільності до впевненого зростання? Будемо відверті – якщо немає зростання, немає і перспектив, еволюційного розвитку, який, що всім відомо з філософії, йде по спіралі, а ось вгору або вниз – залежить тільки від нас.

З 2014 р. Міністерство освіти та науки відмовилось від централізованої системи проведення рейтингової оцінки діяльності навчальних закладів. Міністр МОН України С. Квіт наголосив, що будь-яка рейтингова оцінка навчальних закладів, їх діяльності, рівнів надання освітніх послуг, міжнародного визнання та ін. повинна бути незалежною та проводитися тільки громадськими інституціями. Тому останнім часом різноманітні організації, рейтингові та соціологічні групи за підтримки або по запити благодійних та іншої направленості фондів і будь-яких суспільних організацій проводять опитування та складають рейтинги будь-якої галузі діяльності вишів.

Так у 2014 р. було проведено першу оцінку діяльності вишів за показником «прозорості», тобто за показником відкритості інформації про діяльність закладу. За довідкою авторів дослідження, досить влучне окреслення цього терміну дав норвезький антикорупційний центр U4: «Прозорість – це ясність, чесність та відкритість. Вона передбачає, що державні службовці, менеджери та довірені особи зобов'язані діяти прозоро, передбачувано та зрозуміло. Необхідно відкрити достатньо інформації для того,

аби інші організації та громадськість могли оцінити, чи дотримані процедури відповідно до їх повноважень. Тому прозорість вважається неодмінним елементом підзвітного врядування, яке веде до кращого застосування ресурсів, підвищення ефективності та перспектив економічного зростання в цілому».

За думкою МОН України, автономію університетів, що декларується Законом України «Про вищу освіту», повинна супрооджувати прозорість та відкритість для викладачів, студентів, абітурієнтів та широкої громадськості. Доступ до інформації слугує основою для впровадження дієвих механізмів забезпечення якості освіти. Цей чинник набуває ще більшого значення за умов децентралізації, що розпочалася у системі вищої освіти України. До речі, доступ до інформації став одним із 10 стандартів внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, які були затверджені на одній з останніх конференцій міністрів освіти країн Європейського простору вищої освіти.

Дослідження у 2015 р. проходило протягом семи місяців, упродовж яких аналітичний центр CEDOS (міжнародний центр «Відродження») здійснював моніторинг доступності інформації на сайтах університетів та за допомогою інформаційних запитів. Дослідженням було охоплено 96 національних вищих навчальних закладів, у яких навчається понад 800 тис. студентів (56% від загалу). Майже сорок показників, які оцінювалися за попередньо апробованою методикою, були об'єднані у 4 групи: фінансова прозорість (30%), адміністративна прозорість (20%), інформація про зміст програм (40%), а також стратегічне планування (10%). Наявність нормативної та фінансової документації, інформації про керівництво ВНЗ та його рішення, оголошень про конкурси на заміщення вакантних посад, інформаційних пакетів ЄКТС, переліків дисциплін, їх описів та інформації про практичну складову програм, стратегічних планів та їх відповідних компонентів – доступність цих та інших даних була виміряна за 100-бальною шкалою. За результатами моніторингу було складено Рейтинг прозорості національних університетів, який дозволив виокремити найкращі практики серед українських університетів, аби керівництва ВНЗ могли їх запозичати як досвід для розвитку власних закладів. За загальною оцінкою центру університети досить часто недооцінюють важливості інформування як членів власної академічної спільноти, так і зовнішнього світу.

За загальними результатами аналітичного центру, лише 17 університетів із 96 перетнули позначку 50 балів зі 100 можливих. Це означає, що загальний рівень доступності інформації державних вишів є невисоким. Серед медичних ВНЗ, що брали участь у дослідженні, лише Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького показав загальну оцінку 55,5 балів. До речі, у 2014 р. медичні заклади за такою методикою взагалі не оцінювались. Я пропоную розглянути результати 6 національних медичних університетів (*табл. VII.3*), які потрапили до цього рейтингу у 2015 р.

Як бачимо із таблиці, інформація про зміст навчання найбільш повно представлена в інформаційних мережах та на нашому сайті – 24 бали з 40 можливих. За цим показником порівняно з іншими медичними ВНЗ ми на 2-му місці, за фінансовою прозорістю також (16 з 30). Та за прозорістю адміністративної діяльності (7,5 з 20 можливих балів) ми на п'ятому місці. Питання стратегії розвитку в усіх ВНЗ знаходяться на відмітці 0.

Для того, щоб краще зрозуміти, за якими показниками оцінюються той або інший напрямок діяльності, а також як вони були оцінені, пропоную розглянути *табл. VII.4*. Я думаю, що ретельне вивчення цих цифр, у першу чергу, керівниками структурних підрозділів та напрямів діяльності і, як результат цієї роботи, оперативне доповнення відповідної інформації на сайті університету зможе у мінімальний термін досить вагомо підвищити наші показники «індексу прозорості».

У минулому році МОЗ України започаткувало власний рейтинг діяльності вищих навчальних медичних закладів за основними показниками діяльності, а саме: навчально-методична робота; наукова діяльність; кадрова політика; міжнародне, державне та галузеве визнання; виховна робота; лікувальна робота; матеріально-технічне забезпечення; фінансова та господарська діяльність. Ви пам'ятаєте, що у кожному з напрямів оцінювались до 5 показників, для розрахунку яких ми надали табличні (близько 40 позицій) та інформаційні (до 80 позицій) дані до Центру тестування при МОЗ України на який разом із Департаментом роботи з персоналом, освіти та науки МОЗ України було покладено обов'язки щодо визначення галузевого рейтингу відповідно до показників та методики, затверджених відповідними пунктами наказу МОЗ України від 22 листопада 2013 р. № 1000 «Про рейтингове оцінювання діяльності вищих навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України».

Таблиця VII.3 – Індекс прозорості вищих національних медичних закладів освіти

Назва ВНЗ	Адміністративна прозорість (20 балів)	Фінансова прозорість (30 балів)	Інформація про зміст навчання на сайті ВНЗ (40 балів)	Наявність на сайті ВНЗ стратегічного плану розвитку (10 балів)	Підсумковий бал (100 балів)
Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького	14	11,5	30,0	0	55,5
Харківський національний медичний університет	7,5	16,0	24,0	0	47,5
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова	11	11,3	23,1	0	45,3
Одеський національний медичний університет	3,5	19,0	20,0	0	42,5
Івано-Франківський національний медичний університет	13	13,5	14,0	0	40,5
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця	14	8,5	16,5	0	39,0

Таблиця VII.4 – Індекс прозорості ХНМУ за складовими показниками

Адміністрування																							
Наявність Статуту (4)		Наявність положення про вчену раду (2)		Інформація про ректорат (3)		Інформація про склад вченої ради на сайті (2)		Інформація про склад останніх зборів трудового колективу (1)		Публікація оголошень про вакантні науково-педагогічні посади (3)		Відповідь за запит про вакансії (3)		Публікація річного звіту ректора (2)		Разом (20)							
4		0		2		0		0		0		1.5		0		7.5							
Фінанси																							
Кошторис (4)		Звіт про кошти (4)		Штатний розпис (4)		Інформація про держ. закупівлі (2)		Інформація про плату за навчання англійською (2.5)		Інформація про плату за навчання українською (2.5)		Інформація про плату за додаткові послуги (2)		Відповідь на запит про кошторис (3)		Відповідь на запит про штат. розпис (3)		Відповідь на запити про кількість бюджетників та контрагентів (1.5)		Відповідь на запит про кількість штатних працівників та сумісників (1.5)		Разом (30)	
4		2		4		2		0		2.5		0		0		0		1.5		0		16	
Зміст навчання																							
Повнота опису навчальних програм (26)				Наявність інформації про можливості проходження практики (4 або 6)				Наявність інформаційного пакету ЄКТС (3 або 5)				Наявність англомовного інформаційного пакету ЄКТС (2 або 3)				Разом (40)							
21				0				3				0				24							
Стратегічний план розвитку																							
Охоплення найголовніших сфер діяльності у стратегічному плані розвитку (6)						Наявність у стратегічному плані розвитку цілей, заходів, індикаторів (4)						Разом (10)											
0						0						0											

Отримані результати розподіляли за критеріями – «успішний», «достатньо успішний», «частково успішний», «проблемний». Загальні результати моніторингу, як і у минулому році, нам охарактеризував перший проректор проф. В.А. Капустник на травневому засіданні Вченої ради. Розберемо результати галузевого моніторингу більш детально, крім того, у нас з'явилась можливість провести порівняння показників за 2013 та 2014 роки.

У рейтингу 2014 р. було представлено узагальнену інформацію щодо моніторингу діяльності 12 вищих медичних та фармацевтичного навчальних закладів, а також 3 закладів післядипломної освіти МОЗ України (*табл. VII. 5*). До речі, при проведенні рейтингу діяльності за 2014 рік не було підведення загального місця вишу, оцінювалось лише рангове місце за напрямом. За напрямками наша робота була оцінена таким чином:

- Навчально-методична робота – 11 місце (8 у 2013 р.).
- Наукова діяльність – 12 (17 у 2013 р.).
- Кадрова політика – 10 (10 у 2013 р.).
- Міжнародне державне та галузеве визнання роботи – 6 (13 у 2013 р.).
- Виховна робота – 9 (15 у 2013 р.).
- Лікувальна робота – 3 (1 у 2013 р.).
- Матеріально-технічне забезпечення – 15 (14 у 2013 р.).
- Фінансова і господарська діяльність – 7 (14 у 2013 р.).

Для більш детального аналізу звернемось до *табл. VII.6* з цифровими значеннями показників (для порівняння на строку нижче показники нашого університету надані відповідні за розділами показники галузевого моніторингу діяльності університету за 2013 р. у графі «ХНМУ – 13»).

За критеріями МОЗ «успішною» оцінено напрями «Лікувальна робота» та «Фінансова і господарська діяльність», за показниками 2013 р. успішною була тільки «Лікувальна робота», а «Фінансова і господарська діяльність» оцінювалась як «частково успішна». Як «достатньо успішний» оцінено розділ «Міжнародне, державне та галузеве визнання» (у 2013 р. він був «частково успішний»). У 2014 р. як «частково успішна» була оцінена «Навчально-методична робота» («достатньо успішна» у 2013 р.), «Кадрова політика» (не змінила своє місце) та «Виховна робота» («потребує покращання» у 2013 р.). Розділи «Наукова діяльність» та «Матеріально-технічне забезпечення» оцінені як «потребує покращання», порівняно з 2013 р. погіршилось становище «Матеріально-технічного забезпечення». Оцінимо зміни нашої діяльності за цифровими показниками (*табл. VII.6*).

Таблиця VII.5 – Результати ранжування ВНЗ IV рівня акредитації
та закладів післядипломної освіти МОЗ України за розділами у 2014 р.

Рангове місце	Розділи роботи							
	Навчально-методична робота	Наукова діяльність	Кадрова політика	Міжнародне державне та галузеве визнання роботи	Виховна робота	Лікувальна робота	Матеріально-технічне забезпечення	Фінансова і господарська діяльність
1	ЛНМУ	НФАУ	НФАУ	НФАУ	НМУ	ОНМУ	ЗМАПО	ЗДМУ
2	ЗМАПО	ТДМУ	НМАПО	ЗМАПО	ЛНМУ	НМАПО	ІФНМУ	ІФНМУ
3	НМАПО	ОНМУ	ТДМУ	ІФНМУ	БДМУ	ХНМУ	ВНМУ	ТДМУ
4	ТДМУ	НМАПО	УМСА	НМУ	ВНМУ	НМУ	ЛНМУ	ВНМУ
5	ЗДМУ	ЗДМУ	ХМАПО	ЛНМУ	ЗДМУ	БДМУ	ТДМУ	ДМА
6	ДМА	ІФНМУ	НМУ	ХНМУ	УМСА	ХМАПО	ДМА	НФАУ
7	ІФНМУ	ЛНМУ	ЛНМУ	ЗДМУ	ТДМУ	НФАУ	ХМАПО	ХНМУ
8	БДМУ	ВНМУ	ЗМАПО	БДМУ	ХМАПО	ДМА	БДМУ	ОНМУ
9	ОНМУ	НМУ	ЗДМУ	ТДМУ	ХНМУ	ЗДМУ	НФАУ	НМУ
10	ВНМУ	ДМА	ХНМУ	НМАПО	ІФНМУ	ІФНМУ	НМУ	УМСА
11	ХНМУ	БДМУ	ВНМУ	ХМАПО	ДМА	ТДМУ	УМСА	ЛНМУ
12	НФАУ	ХНМУ	БДМУ	ДМА	ОНМУ	ВНМУ	НМАПО	ЗМАПО
13	УМСА	УМСА	ІФНМУ	ВНМУ	НМАПО	ЗМАПО	ЗДМУ	ХМАПО
14	ХМАПО	ХМАПО	ДМА	ОНМУ	НФАУ	УМСА	ОНМУ	БДМУ
15	НМУ	ЗМАПО	ОНМУ	УМСА	ЗМАПО	ЛНМУ	ХНМУ	НМАПО

Таблиця VII.6 – Позиціонування ВНЗ за результатами рейтингового оцінювання діяльності ВНЗ та закладів післядипломної освіти МОЗ України за розділами

Умовні позначення:

УСПІШНА

ДОСТАТНЬО УСПІШНА

ЧАСТКОВО УСПІШНА

ПОТРЕБУЄ ПОКРАЩАННЯ

ВНЗ	Навчально-методична робота	Наукова діяльність	Кадрова політика	Міжнародне державне та галузеве визнання роботи	Виховна робота	Лікувальна робота	Матеріально-технічне забезпечення	Фінансова і господарська діяльність
БДМУ	2,01697	2,48347	2,23132	2,46484	2,71543	3,11514	2,42132	2,49947
ВНМУ	1,95978	2,49861	2,36636	2,24459	2,56327	2,94237	2,98755	2,50011
ДМА	2,03199	2,48530	1,93708	2,32470	2,40144	2,98469	2,49336	2,50011
ЗДМУ	2,04411	2,52325	2,49982	2,49754	2,53627	2,98440	2,22446	2,50054
ІФНМУ	2,02574	2,50839	2,13568	2,71700	2,40144	2,95327	2,98915	2,50021
ЗМАПО	2,11027	2,42229	2,60731	2,98541	2,36246	2,93521	3,10984	2,49947
ЛНМУ	2,39577	2,50588	2,64393	2,58482	2,77165	2,92398	2,59942	2,49968
НМАПО	2,06962	2,54131	3,05583	2,40751	2,38537	3,24179	2,25969	2,49947
НМУ	1,33399	2,49786	2,70814	2,67525	3,14110	3,11760	2,33445	2,49968
НФАУ	1,94664	2,93303	3,32069	3,04662	2,37362	3,04245	2,35573	2,50011
ОНМУ	1,99968	2,71891	1,64875	2,23384	2,38901	3,35308	2,10136	2,49989
ТДМУ	2,05656	2,74344	2,89957	2,41802	2,50649	2,94723	2,58908	2,50011
УМСА	1,89376	2,44769	2,80483	2,22443	2,52021	2,93110	2,33088	2,49968
ХМАПО	1,88912	2,43120	2,72083	2,34474	2,43064	3,10933	2,49050	2,49947
ХНМУ	1,95154	2,47451	2,37051	2,55911	2,42613	3,21110	2,09448	2,50011
КНМУ - 1	1,99368	2,42527	2,46222	2,49432	2,46265	3,43689	2,12630	2,49968

Як бачимо, цифрове зростання відбулося за напрямками «Міжнародне державне та галузеве визнання роботи», «Фінансова і господарська діяльність» та «Наукова діяльність», ми їх перерахували у порядку зменшення рівня приросту.

Тобто, якщо брати загальну оцінку («успішна», «достатньо успішна» та ін.), то університет покращив свої позиції, але у двох змінилася позиція на гірший показник. «Лікувальна робота», залишившись успішною, перейшла з першої сходинки у розділі на третю. А за цифровими характеристиками у п'яти напрямках знизилися значення показника. Які показники потребують покращання?

З показників, за якими оцінювалась навчально-методична робота (*табл. VII.7*) потребує покращання такий критерій, як число виданих за звітний рік підручників з грифом МОН, МОЗ та ЦМК МОЗ України, в т. ч. англійською мовою. Також необхідно посилити роботу серед студентської молоді, спрямовану на її участь у науковій роботі університету, і внаслідок збільшити кількість студентів – призерів студентських, міжнародних та державних предметних олімпіад і міжвузівських конференцій. Ці два показники зменшилися порівняно з 2013 р.

Університету необхідно збільшити ті показники, які стосуються результатів наукової роботи (*табл. VII.8*), а саме – число затверджених ДАК МОН України кандидатських та докторських дисертацій працівниками, аспірантами та пошукачами університету, опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях, госпрозрахункових наукових тем, що виконуються в університеті. Незважаючи на те, що всі показники наукової діяльності 2014 р. порівняно з 2013 р. зросли, загалом наша наукова робота оцінена як така, що потребує покращання.

У кадровій політиці (*табл. VII.9*) університету проблемними є показник числа доцентів, які працюють в університеті за основним місцем роботи і питома вага осіб – викладачів без наукового ступеня, які працюють в університеті більше 3 років. Це безпосередньо стосується і питань нашої наукової діяльності.

Серед інших показників міжнародне, державне та галузеве визнання роботи університету (*табл. VII.10*) може бути визнано як таке, що значно поліпшило свої позиції за минулий рік. Однак значно знизився такий показник, як число осіб, яким за звітний період присвоєно звання заслужених діячів та працівників, присуджено державні та іменні премії, яких обрано до державних академій. І це завадило нам претендувати у цьому напрямку на більш високі рейтингові місця.

Таблиця VII.7 – Навчально-методична робота

ВНЗ	Число виданих за звітний рік підручників з грифом МОН, МОЗ та ЦМК МОЗ України на 100 посад ПВС, в т. ч. англ. мовою	Кількість суб'єктів навчання, які не склали ЛІІ («Крок 1», «Крок 2», «Крок 3») на 100 складавших	Кількість суб'єктів навчання – громадян іноземних держав, які не склали ліцензійний інтегрований іспит «Крок 2», на 100 складавших	Кількість студентів та інших суб'єктів навчання, які стали призерами міжнародних та державних предметних олімпіад, міжвузівських конференцій студентів та молодих вчених на 100 осіб, які навчаються
БДМУ	0,42132	0,56862	0,52660	0,50043
ВНМУ	0,42132	0,51068	0,52660	0,50118
ДМА	0,48508	0,52074	0,52660	0,49957
ЗДМУ	0,48932	0,55875	0,49614	0,49989
ЗМАПО	0,58956	0,49357		0,49957
ІФНМУ	0,49989	0,49882	0,52660	0,50043
ЛНМУ	0,86156	0,50118	0,52660	0,50643
НМАПО	0,76807	0,28457		0,49957
НМУ	0,50118	0,28457	0,04813	0,50011
НФАУ	0,44125	0,52074	0,48508	0,49957
ОНМУ	0,48932	0,51068	0,50011	0,49957
ТДМУ	0,49614	0,53392	0,52660	0,49989
УМСА	0,38755	0,50643	0,49989	0,49989
ХМАПО	0,54131	0,37564		0,49989
ХНМУ	0,41044	0,51492	0,52660	0,49957
ХНМУ - 13	0,49357	0,45869	0,50011	0,54131

Таблиця VII.8 – Наукова діяльність

ВНЗ	Отримано патентів на винахід на 100 посад ПВС	Число затверджених ДАК МОН України кандидатських та докторських дисертацій працівникам, аспірантам та пошукачам ВНЗ МОЗ України на 100 посад ПВС	Число опублікованих статей у зарубіжних наукових виданнях на 100 посад ПВС	Індекс Хірша (h-індекс) за показниками наукометричної бази даних Scopus Нац. бібліотеки ім. В.І. Вернадського	Число госпрозрахункових наукових тем, що виконується у ВНЗ на 100 посад ПВС
БДМУ	0,47340	0,50643	0,50386	0,49989	0,49989
ВНМУ	0,49989	0,48508	0,49989	0,49882	0,51492
ДМА	0,48508	0,49989	0,49957	0,50118	0,49957
ЗДМУ	0,47340	0,54996	0,49989	0,49957	0,50043
ЗМАПО	0,46608	0,46608	0,50043	0,49357	0,49614
ІФНМУ	0,50043	0,49357	0,49957	0,49989	0,51492
ЛНМУ	0,49614	0,50011	0,49957	0,52074	0,48932
НМАПО	0,49614	0,50386	0,50011	0,49989	0,54131
НМУ	0,48932	0,49357	0,50043	0,51068	0,50386
НФАУ	0,91474	0,50386	0,50386	0,49989	0,51068
ОНМУ	0,76807	0,46608	0,49957	0,50011	0,48508
ТДМУ	0,46608	0,79335	0,50011	0,49882	0,48508
УМСА	0,46608	0,49357	0,49989	0,49882	0,48932
ХМАПО	0,46608	0,46608	0,49957	0,49957	0,49989
ХНМУ	0,50011	0,48508	0,49957	0,50043	0,48932
ХНМУ - 13	0,49882	0,43138	0,49882	0,50011	0,49614

Таблиця VII.9 – Кадрова політика

ВНЗ	Число професорів, які працюють у закладі за основним місцем роботи, на 100 осіб ПВС	Число доцентів, які працюють у закладі за основним місцем роботи, на 100 осіб ПВС	Питома вага осіб – кандидатів та докторів наук допенсійного віку серед ПВС	Питома вага осіб – викладачів без наукового ступеня серед ПВС, які працюють у ВНЗ більше 3 років	Питома вага випускних кафедр, які очолюються особами без наукового ступеня доктора наук
БДМУ	0,49957	0,49989	0,50011	0,67295	0,05880
ВНМУ	0,47926	0,50043	0,49357	0,13844	0,75466
ДМА	0,49357	0,48932	0,41044	0,06448	0,47926
ЗДМУ	0,48932	0,49614	0,50118	0,53392	0,47926
ЗМАПО	0,54996	0,50043	0,52074	0,63689	0,39929
ІФНМУ	0,49357	0,50011	0,37564	0,01170	0,75466
ЛНМУ	0,49882	0,49989	0,51492	0,37564	0,75466
НМАПО	0,54996	0,50043	0,39929	0,85149	0,75466
НМУ	0,49614	0,49882	0,47926	0,47926	0,75466
НФАУ	0,50043	0,52074	0,82944	0,71543	0,75466
ОНМУ	0,49882	0,49989	0,13844	0,49989	0,01170
ТДМУ	0,49957	0,50118	0,97228	0,89882	0,02772
УМСА	0,50043	0,49989	0,54996	0,49989	0,75466
ХМАПО	0,53392	0,50386	0,45004	0,73183	0,50118
ХНМУ	0,49957	0,49614	0,48508	0,36311	0,52660
ХНМУ - 13	0,49957	0,49614	0,47926	0,35036	0,63689

Таблиця VII.10 – Міжнародне, державне та галузеве визнання роботи

ВНЗ	Число осіб, яким за звітний період присвоєно звання заслужених діячів та працівників, присуджено державні премії України, іменні премії НАМН України чи НАН України, обраних до державних академій на 100 посад ПВС	Число отриманих ВНЗ МОЗ України нагород та відзнак на міжнародних і державних освітянських виставках, на 100 посад ПВС	Кількість іноземних закладів-партнерів, з якими ВНЗ МОЗ України укладено офіційні угоди про співпрацю у сфері освітньої та наукової діяльності на 100 посад ПВС	Число науково-педагогічних працівників, студентів та аспірантів ВНЗ МОЗ України, направлених за кордон для навчання або стажування відповідно до програм двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну на 100 осіб, які навчаються	Чисельність науково-педагогічних працівників ВНЗ МОЗ України, які є членами науково-методичних комісій, координаційних рад МОН України, МОЗ України та експертних комісій ДАК України
БДМУ	0,38755	0,49882	0,57868	0,49989	0,49989
ВНМУ	0,49882	0,49882	0,24534	0,50118	0,50043
ДМА	0,49882	0,49882	0,32705	0,50011	0,49989
ЗДМУ	0,49882	0,49882	0,50011	0,49989	0,49989
ЗМАПО	0,49882	0,49882	0,98830	0,49957	0,49989
ІФНМУ	0,75466	0,50386	0,45869	0,49989	0,49989
ЛНМУ	0,56862	0,50043	0,51492	0,50043	0,50043
НМАПО	0,38755	0,52660	0,49357	0,49989	0,49989
НМУ	0,75466	0,56862	0,35036	0,50118	0,50043
НФАУ	0,75466	0,49882	0,79335	0,49989	0,49989
ОНМУ	0,38755	0,49614	0,35036	0,49989	0,49989
ТДМУ	0,56862	0,49882	0,35036	0,50011	0,50011
УМСА	0,38755	0,49957	0,33752	0,49989	0,49989
ХМАПО	0,38755	0,49882	0,45869	0,49957	0,50011
ХНМУ	0,38755	0,49882	0,67295	0,49989	0,49989
ХНМУ - 13	0,50043	0,49357	0,49882	0,49882	0,50011

Виховна робота в університеті (*табл. VII.11*) за двома показниками поліпшилась у 2014 р., але все ж була оцінена як частково успішна. Незважаючи на досить активну роботу спортивних секцій, нам ще не вистачає для чисельності студентів-призерів спортивних змагань різного рівня. Це пов'язано і з тим, що показник розраховується на 100 осіб, які навчаються, а контингент наших студентів досить великий. Також необхідно збільшити кількість заходів, присвячених різноманітним знаменним подіям, у т. ч. національно-культурним традиціям, провідним вченим, політичним діячам, пам'ятним подіям закладу. І, я вважаю, що у ХНМУ як у одного зі старіших медичних закладів країни для цього є все. До речі, у весняному семестрі ми започаткували деякі заходи, наприклад, відкриті лекції наших почесних професорів; такі та інші події при вірній та неформалізованій організації дадуть нам змогу підвищити цей показник галузевого рейтингу.

У минулому році лікувальна робота університету була оцінена як успішна та розташовувалась на першому місці порівняно з аналогічною в інших закладах. У цьому році ми посіли третє місце, а окремі показники (*табл. VII.12*) – «Кількість викладачів університету, які працюють позаштатними спеціалістами МОЗ, Департаментів охорони здоров'я обласної державної адміністрації і міської ради» – були оцінені як «потребує покращання» (червоний сектор оцінок рейтингу). Крім того, нам необхідно збільшити кількість виданих у закладі методичних рекомендацій та інформаційних листів з грифом Українського центру науково-методичної інформації. Цей напрямок також стосується і питань наукової роботи в університеті.

Незважаючи на досить активну роботу адміністративно-господарчого сектора університету, спостерігаємо досить низький рівень забезпеченості комп'ютерами, що використовуються безпосередньо у навчальному процесі, а також не маємо достатньої кількості місць для колективного використання електронних інформаційних ресурсів (електронних читальних залів із вільним безпроводним інтернет-доступом) (*табл. VII.13*). До речі, ці показники знизилися порівняно з 2013 р. і займають червоний сектор оцінок рейтингу – «потребує покращання». Взагалі з п'яти напрямів цього розділу роботи лише за одним ми підвищили цифровий показник – відсоток забезпечення сучасними підручниками (виданими за останні 5 років). Інші знизилися, а один не змінився.

Досить успішні наші показники фінансової і господарської діяльності (*табл. VII.14*). Робота в цьому напрямку взагалі оцінена за найвищим рівнем. За двома показниками ми підвищили свої позиції і в результаті за трьома позиціями з п'яти наша робота була оцінена як «успішна».

Таблиця VII.11 – Виховна робота

ВНЗ	Чисельність студентів – призерів спортивних змагань (Олімпійські ігри, чемпіонати Світу, Європи, Всесвітні Універсиади, чемпіонати України, Універсиади України, студентські олімпіади) на 100 осіб, які навчаються	Кількість заходів за участю студентів – учасників волонтерського руху на 100 осіб, що навчаються	Чисельність студентів – призерів мистецьких та творчих конкурсів, змагань КВК не нижче міського та обласного рівнів на 100 осіб, які навчаються	Число пропущених без поважних причин академічних годин лекцій, практичних та семінарських занять на 100 осіб, які навчаються у ВНЗ МОЗ України	Кількість проведених заходів, присвячених знаменним подіям, національно-культурним традиціям, провідним вченим, політичним діячам, пам'ятним подіям закладу на 100 осіб денної форми навчання
БДМУ	0,71543	0,49989	0,49989	0,50011	0,50011
ВНМУ	0,56862	0,49614	0,49957	0,50011	0,49882
ДМА	0,41044	0,49614	0,49614	0,49989	0,49882
ЗДМУ	0,50118	0,54131	0,49357	0,50011	0,50011
ЗМАПО	0,37564	0,49357	0,49357	0,50011	0,49957
ІФНМУ	0,41044	0,49614	0,49614	0,49989	0,49882
ЛНМУ	0,63689	0,50386	0,62436	0,50011	0,50643
НМАПО	0,39929	0,49357	0,49357	0,50011	0,49882
НМУ	0,98830	0,60071	0,54131	0,50011	0,51068
НФАУ	0,38755	0,49357	0,49357	0,50011	0,49882
ОНМУ	0,39929	0,49614	0,49357	0,50011	0,49989
ТДМУ	0,45004	0,51492	0,50011	0,50011	0,54131
УМСА	0,50118	0,49882	0,52074	0,49989	0,49957
ХМАПО	0,44125	0,49614	0,49357	0,50011	0,49957
ХНМУ	0,43138	0,49614	0,49989	0,49989	0,49882
ХНМУ - 13	0,49357	0,49357	0,47926	0,50011	0,49614

Таблиця VII.12 – Лікувальна робота

ВНЗ	Кількість університетських клінік та їх потужність у складі ВНЗ МОЗ України	Кількість оперативних втручань, проведених науково-педагогічними працівниками клінічних кафедр, де проводяться оперативні втручання	Кількість консультацій, проведених науково-педагогічними працівниками клінічних кафедр, які здійснюють консультативну роботу	Кількість виданих методичних рекомендацій та інформлистів із грифом УЦНМІ та ПЛР МОЗ України на 100 посад ПВС	Кількість викладачів, які працюють поза штатними спеціалістами МОЗ України та структурних підрозділів з питань охорони здоров'я О(м)ДА на 100 посад ПВС	Кількість нововведень із лікувально-діагностичної та профілактичної роботи, включених у Галузевий Реєстр нововведень МОЗ України на 100 посад
БДМУ	0,50386	0,49989	0,49989	0,51068	0,60071	0,50011
ВНМУ	0,47926	0,49989	0,50011	0,47340	0,49614	0,49357
ДМА	0,47926	0,49989	0,49989	0,49882	0,49614	0,51068
ЗДМУ	0,47926	0,49989	0,50011	0,49882	0,50643	0,49989
ЗМАПО	0,36311	0,50011	0,50011	0,50118	0,54996	0,52074
ІФНМУ	0,47926	0,49989	0,49989	0,47926	0,49882	0,49614
ЛНМУ	0,47926	0,49989	0,50011	0,46608	0,48932	0,48932
НМАПО	0,50386	0,49989	0,49989	0,57868	0,60071	0,55875
НМУ	0,47926	0,50011	0,49989	0,54996	0,49882	0,58956
НФАУ	0,47926		0,49989	0,61245	0,45869	0,48508
ОНМУ	0,88107	0,49989	0,49989	0,49357	0,49357	0,48508
ТДМУ	0,47926	0,49989	0,50011	0,49357	0,48508	0,48932
УМСА	0,47926	0,49989	0,49989	0,48508	0,47340	0,49357
ХМАПО	0,58956	0,49989	0,49989	0,50043	0,52074	0,49882
ХНМУ	0,74127	0,49989	0,49989	0,48508	0,48508	0,49989
КНМУ - 1	0,96523	0,50011	0,49989	0,4792	0,4935	0,4988

Таблиця VII.13 – Матеріально-технічне забезпечення

ВНЗ	Забезпеченість комп'ютерами, що використовуються у навчальному процесі, підключеними до мережі Internet на 100 осіб, які навчаються у ВНЗ МОЗ України	Забезпеченість місцями колективного використання електронних інформаційних ресурсів (електронні читальні зали з вільним безпроводним інтернет-доступом) на 100, які навчаються у ВНЗ МОЗ України	Забезпеченість гуртожитками іногородніх суб'єктів навчання на 100 іногородніх осіб, які навчаються у ВНЗ МОЗ України	Кількість навчальних місць у навчально-тренінгових центрах або відповідних підрозділах ВНЗ МОЗ України на 100 осіб, які навчаються	Відсоток забезпечення сучасними підручниками (виданими за останні 5 років) на 1 суб'єкт навчання *
БДМУ	0,49957	0,42132	0,49989	0,50043	0,50011
ВНМУ	0,49989	0,98830	0,49989	0,49989	0,49957
ДМА	0,50043	0,49357	0,49989	0,49957	0,49989
ЗДМУ	0,49989	0,21867	0,49989	0,49957	0,50643
ЗМАПО	0,50011	0,98830	0,49989	0,49957	
ІФНМУ	0,49989	0,98830	0,50011	0,50043	0,50043
ЛНМУ	0,49882	0,60071	0,50011	0,49989	0,49989
НМАПО	0,49989	0,30893	0,50011	0,49882	
НМУ	0,49989	0,32705	0,49989	0,50643	0,50118
НФАУ	0,49357	0,36311	0,49989	0,49957	0,49957
ОНМУ	0,49957	0,10950	0,49989	0,49882	0,49357
ТДМУ	0,54131	0,51492	0,50011	0,53392	0,49882
УМСА	0,49357	0,33752	0,50011	0,49957	0,50011
ХМАПО	0,53392	0,45869	0,49989	0,49989	
ХНМУ	0,48508	0,10950	0,49989	0,49882	0,50118
ХНМУ - 13	0,49882	0,12811	0,49989	0,49957	0,49989

Таблиця VII.14 – Фінансова і господарська діяльність

ВНЗ	Залучено коштів спецфонду на 100 посад ПВС	Уведення у дію нових/відремонтованих/реконструйованих площ навчальних, господарських (у т.ч. гуртожитків) та наукових приміщень (кв. м) на 100 осіб, які навчаються	Сума отриманих коштів у якості ґрантів на 100 посад ПВС	Сума коштів, витрачених на придбання навчального, науко- вого та лікувально- діагностичного обладнання на 100 посад ПВС	Сума коштів, отриманих за проведення госпрозрахун- кових наукових досліджень, які пройшли державну реєстрацію в установленому порядку, на 1 посаду ПВС
БДМУ	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989
ВНМУ	0,50011	0,50011	0,49989	0,50011	0,49989
ДМА	0,50011	0,49989	0,49989	0,50011	0,50011
ЗДМУ	0,50011	0,50011	0,50011	0,50011	0,50011
ЗМАПО	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989
ІФНМУ	0,49989	0,50043	0,50011	0,49989	0,49989
ЛНМУ	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989	0,50011
НМАПО	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989
НМУ	0,49989	0,50011	0,49989	0,49989	0,49989
НФАУ	0,50011	0,49989	0,50011	0,49989	0,50011
ОНМУ	0,50011	0,49989	0,49989	0,50011	0,49989
ТДМУ	0,50011	0,50011	0,50011	0,49989	0,49989
УМСА	0,49989	0,50011	0,49989	0,49989	0,49989
ХМАПО	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989
ХНМУ	0,50011	0,49989	0,49989	0,50011	0,50011
ХНМУ - 13	0,50011	0,49989	0,49989	0,49989	0,49989

Така ситуація склалась з нашими місцями у галузевому рейтингу окремо за напрямками діяльності. На зібранні у серпні 2014 р. і впродовж навчального року ми неодноразово відмічали, що зміни показників – це спільна робота підрозділів нашого університету, і наводили чисельні приклади – «Кількість призерів студентських міжнародних та державних предметних олімпіад, міжвузівських конференцій студентів та молодих вчених»; робота наукової та навчально-методичної ланки університету; кількість кандидатів та докторів наук допенсійного віку, викладачів без наукового ступеня, які працюють більше 3 років; кількість доцентів, які працюють у закладі за основним місцем роботи – знову спільне питання, що стосується наукового росту наших співробітників та політики роботи з кадровим резервом. І таке інше. Тим, хто бажає більш детально про це згадати, пропоную переглянути відповідний звіт минулого року. Зараз про інше.

Чисельність різноманітних рейтингів, що характеризують роботу закладів освіти, у т. ч. і нашого університету, буде розширюватися. До цього веде загальна політика Міністерства освіти та науки, яке позиціонує входження до європейського освітнього простору у першу чергу за рахунок відмови від авторитарної схеми управління та розширення для всіх вишів питання самоврядування у широкому сенсі цього поняття. Це, між іншим, і питання конкурентоспроможності вишів України. Успіх цих заходів – питання часу. Ми не можемо працювати як раніше, це топтання на місці. Нам необхідно розвиватися та шукати нові напрями діяльності. Тому, між іншим, ми повинні ретельно вивчити всі показники незалежних рейтингів із метою виведення їх на більш високі позиції. Необхідно постійно вивчати інформаційний простір для пошуку нових шляхів розвитку та вивчення досвіду інших закладів з метою розвинення власного університету.

До речі, підвищення власних позицій у галузевому рейтингу МОЗ України з метою отримання за всіма напрямками місць у першій трійці – це той мінімум, на який ми повинні орієнтуватися. Я повторюю – така робота – наша спільна справа. У виправленні ситуації ключовим моментом є результативність діяльності всього університету, яка визначається якістю спільної праці кожного науковця, педагога, диспетчера, інструктора та ін. Ми не можемо працювати окремо один від одного. І, по перше, це ретельний аналіз складових наших показників. Я пропоную всім керівникам взяти до уваги досвід наукового відділу. Зверніть увагу на те, який аналіз діяльності кафедральних колективів за останні три роки за показниками, які враховуються МОЗ України при складанні рейтингу, провів науковий відділ. Ось зразок, за яким потрібно діяти. Ретельний аналіз, відповідне та творче планування з пошуку шляхів виправлення ситуації, впровадження плану в життя. Ось дуже простий рецепт нашого успіху.

КОМПЛЕКСНИЙ ПЛАН

Харківського національного медичного університету щодо подальшого забезпечення реформування вищої медичної освіти та науки, розвитку матеріально-технічної бази у 2015–2016 н. р.

№ пор.	Назва заходів	Термін	Відповідальні та виконавці
I	Удосконалення системи управління якістю вищої медичної освіти, розвиток наукового, кадрового та матеріально-технічного потенціалу університету		Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.1	Забезпечити дієвий контроль за впровадженням в діяльність університету положень нового Закону України «Про вищу освіту» та нової Концепції системи охорони здоров'я України. Організовувати діяльність університету на засадах автономії – самостійності, незалежності і відповідальності у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, що встановлені положеннями Закону України «Про вищу освіту»	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.2	Забезпечити неухильне впровадження програмних положень Міністерства охорони здоров'я України, що стосуються реформування та розвитку вищої медичної освіти на додипломному та післядипломному етапах підготовки медичних кадрів. Здійснювати постійний контроль за виконанням в університеті регламентованих чинних нормативно-правових актів та постанов, рішень нарад ректорів та конференцій МОЗ України	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.3	Впроваджувати дієві заходи щодо підготовки висококваліфікованих медичних кадрів, здатних до професійної діяльності згідно із сучасними стандартами надання медичної допомоги, всебічне сприяння для дієвого вирішення актуальних кадрових проблем галузі, сприяння формуванню позитивної мотивації у студентів щодо клінічних особливостей фаху «Загальна практика – сімейна медицина», розширення доступу до здобуття вищої медичної освіти абітурієнтів з якісною шкільною підготовкою	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.4	Системне ознайомлення членів трудового колективу і студентів із нормативно-розпорядчими і програмними документами загальнодержавного, галузевого, територіального рівнів, які мають визначальний характер для діяльності університету. Здійснювати широке інформування трудового колективу щодо рішень та пропозицій ректорату, Вченої ради університету з питань кадрової політики, розвинення матеріально-технічної бази, соціального захисту співробітників та студентів	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий

I.5	Формування ефективної системи поєднання медичної науки, освіти і практики, забезпечення розвитку наукових досліджень у сфері клінічної та профілактичної медицини з концентрацією наукового потенціалу на вирішальних напрямках інноваційного розвитку охорони здоров'я, розвитку наукових досліджень та підвищення їх результативності	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.6	Забезпечити умови для приведення до європейських стандартів наукової, навчально-методичної та інформаційної складових системи надання освітніх послуг в університеті	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.7	Проводити зміни з наукового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу з використанням результатів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, рекомендацій доказової медицини, сучасних стандартів надання медичної допомоги. Забезпечити участь опорних кафедр та провідних науковців у роботі щодо оновлення галузевих стандартів вищої медичної освіти на засадах компетентнісного підходу	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.8	Налагодження ефективної співпраці з регіональними центрами зайнятості, керівними державними установами міста та області, роботодавцями з метою узгодження відповідності обсягів підготовки потребам галузі у фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів особливо в забезпеченні лікарями «Загальної практики – сімейної медицини»	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.9	Посилити заходи контролю за якістю початкового рівня знань контингенту іноземних громадян при прийомі на навчання. Продовжити впровадження нових форм маркетингової діяльності щодо міжнародної співпраці та рекламно-інформаційного забезпечення набору іноземних громадян на навчання	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.10	Впроваджувати умови для модернізації навчально-методичного забезпечення навчального процесу за умовами пріоритету інтерактивних форм навчання, запровадження нових форм (у т.ч. дистанційних) підготовки у програмах безперервного професійного розвитку лікарів. На основі стандартів Всесвітньої федерації медичної освіти розвивати в університеті умови для організації та проведення безперервної та ступеневої форм надання медичної освіти	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.11	Забезпечувати умови для розвитку та поширення форм роботи студентського самоврядування. Обов'язково залучати студентську молодь до вирішення питань, що стосуються покращання організації навчально-виховного процесу, якості надання освітніх послуг, вирішення проблем соціально-побутової та культурної сфер життя університету	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий

I.12	Забезпечувати проведення широкомасштабної роботи з національно-патріотичного, громадсько-правового, фізичного, екологічного, художньо-естетичного, трудового, морального та родинно-сімейного виховання студентів та інтернів. Поширювати заходи, спрямовані на формування у молоді принципів здорового способу життя	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.13	Посилити виховну роботу серед студентів факультетів з підготовки іноземних громадян. Вживати дієві заходи та інтенсифікувати розв'язання побутових і соціальних проблем іноземних студентів	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
I.14	Створити умови для впровадження дієвих заходів з підвищення ефективності використання фінансових та матеріально-технічних ресурсів для забезпечення розвитку освітньої діяльності університету. Не допускати утворення дебіторської і кредиторської заборгованості. Здійснювати постійний контроль за станом розрахункової дисципліни. Проводити системні заходи для попередження в структурних підрозділах університету випадків фінансових зловживань і хабарництва	Постійно	Ректор університету проф. В. М. Лісовий
II	Організація та науково-методичне забезпечення навчально-виховного процесу на додипломному та післядипломному етапах вищої медичної освіти		Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори: проф. В. Д. Марковський, доц. Ю. К. Резуненко, директор ННІ післядипломного навчання доц. В. В. В'юн
II. 1	Продовжити оновлення основних нормативних актів діяльності, положень, навчальних планів університету з урахуванням змін у формах навчання, ліцензійному обсягу, а також відповідно до вимог «Закону про вищу освіту» та нової Концепції системи охорони здоров'я України. Здійснювати пошук, впровадження та розвиток в університеті передових методів управління якістю освіти, системного моніторингу якості освіти, забезпечення максимальної ефективності та належного рівня надання освітніх послуг. Постійно впроваджувати заходи та проводити контроль з метою створення умов для об'єктивізації оцінювання результатів навчання	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, директор ННІ післядипломного навчання, декани факультетів, голови профільних методичних комісій

II.2	Грунтуючись на кращих традиціях української вищої медичної школи і досвіду інших країн, з метою створення умов для євроінтеграції освітянських процесів університету та удосконалення організації навчального процесу впроваджувати новітні інноваційні підходи для поліпшення якості підготовки лікарів на додипломному та післядипломному етапах. Створення умов навчального процесу, що будуть всебічно сприяти формуванню у студентів, інтернів та лікарів мотивації до постійного самовдосконалення та безперервного професійного розвитку. Систематично контролювати впровадження у навчальний процес наскрізних програм, затверджених МОЗ України	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори: проф. В. Д. Марковський, доц. Ю. К. Резуненко, керівник ННЦ, директор ННІ післядипломного навчання, декани факультетів, голови профільних методичних комісій
II.3	Забезпечити умови для прозорості діяльності всіх структур університету з метою упередження виникнення можливих корупційних дій особливо при проведенні оцінювання результатів навчальної діяльності студентів, лікарів-інтернів, курсантів під час проведення державної атестації та упродовж всього циклу навчання. Зобов'язати керівників структурних підрозділів максимально повно використовувати інформаційні ресурси університету для впровадження заходів із відкриття доступу до інформації як однієї зі складових впровадження дієвих механізмів забезпечення якості освіти	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, декани факультетів, завідувачі кафедр, керівники структурних підрозділів
II.4	Посилити контроль за практичною складовою підготовки майбутніх лікарів, об'єктивністю її оцінювання як комплексної перевірки спроможності випускника здійснювати професійну практичну діяльність. Переглянути схему проведення та навчально-методичну складову практично-орієнтованого іспиту з метою їх максимального наближення до реальних умов та покращання підготовки фахівців первинної ланки охорони здоров'я з урахуванням критеріїв і вимог Директиви Європейського Союзу 2005/36/ ЄС, глобальних стандартів підвищення якості медичної освіти, Європейських стандартів підготовки сімейних лікарів (WFME, 2009; WONCA 2013)	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник навчально-наукового центру, декани факультетів, голови профільних методичних комісій

II.5	Розширити систему заходів з активізації роботи авторських колективів опорних кафедр щодо написання сучасних підручників. Сприяти активізації участі колективів опорних кафедр університету у роботі з оновлення галузевих стандартів вищої медичної освіти на засадах компетентнісного підходу. Посилити персональну відповідальність голів профільних методичних комісій за відповідність навчально-методичного забезпечення вимогам ОКХ та ОПП з професійної підготовки лікарів, склад та затвердження банків тестових завдань, що використовуються для підготовки та контролю знань студентів, зокрема тих, які навчаються за ОКР «Бакалавр»	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, директор ННІ післядипломного навчання, голови профільних методичних комісій, завідувачі кафедр
II.6	Відповідно до сучасних вимог організаційно-методичного забезпечення навчання постійно проводити оновлення методів та засобів надання освітніх послуг на всіх рівнях. Проводити роботу з науково-педагогічним персоналом кафедр щодо організації створення сучасної навчально-методичної літератури (посібників та підручників, у т. ч. англійською мовою), зосередивши увагу на обов'язковому дублюванні всіх видань у електронному вигляді	Протягом навчального року	Проректор проф. В. Д. Марковський, керівник ННЦ, голови профільних методичних комісій
II.7	Усім методичним комісіям проводити консультативне навчання з питань видання навчально-методичної літератури на кафедрах та в структурних підрозділах університету. Посилити роботу з інтеграції компоненту взаємозв'язку між природничо-науковими та професійно орієнтованими дисциплінами при підготовці методичного забезпечення навчального процесу, особливо того, що стосується організації самостійної роботи	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори: проф. В.Д. Марковський, керівник ННЦ, голови профільних методичних комісій
II.8	Проводити роботу з авторськими колективами з метою отримання на створену навчальну, навчально-методичну літературу рекомендацій МОЗ України відповідно до наказу МОЗ України від 19 січня 2015 р. № 20 «Про організацію підготовки навчальної та навчально-методичної літератури» та спільного наказу МОЗ України та МОН України від 16 лютого 2007 р. № 73/131 «Про затвердження положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації», зареєстрованого Міністерством юстиції України від 06 червня 2007 р. № 589/13856	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, директор ННІ післядипломного навчання, голови профільних методичних комісій, завідувачі кафедр

II.9	Зобов'язати відповідальних університету разом з ННЦ переглянути існуючу системи підготовки студентів та лікарів-інтернів до складання ліцензійних інтегрованих іспитів рівня «Крок 1; 2; 3» з метою запровадити заходи з організації нової багаторівневої, постійно діючої системи підготовки до ЛІІ на всіх етапах навчання, розпочинаючи практику проведення зрізів знань студентів у весняному семестрі на першому курсі з урахуванням збільшення у новому навчальному році показника успішного складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1» та «Крок 2» до 60,5% та «Крок 3» до 70,5%	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори: проф. В. Д. Марковський, керівник ННЦ, декани факультетів, голови профільних методичних комісій, завідувачі кафедр
II.10	Розширити діяльність Навчально-наукового центру з метою забезпечення ефективної системи моніторингу якості освіти з перших по випускні курси. Забезпечити дієву роботу системи внутрішнього аудиту та рейтингового оцінювання всіх видів діяльності науково-педагогічного персоналу кафедр	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, декани факультетів
II.11	На основі програмного комплексу «Автоматизована система управління навчальним закладом» з метою прийняття та своєчасного виконання управлінських рішень різного рівня постійно зміцнювати систему інформаційних зв'язків між керівними структурами, деканатами, навчальними структурними підрозділами та кафедрами. Запровадити систему персональної відповідальності викладачів за несвоєчасне інформування про накопичення підсумкової та модульної заборгованості у студентів. Посилити заходи з контролю за результатами стану навчання всіх категорій студентів	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, декани факультетів, завідувачі кафедр
II.12	На основі діючих робочих програм з професійно-орієнтованих дисциплін терапевтичного, хірургічного, педіатричного та гігієнічного напрямів постійно впроваджувати заходи щодо забезпечення всебічної підготовки студентів з питань надання невідкладної та медико-психологічної допомоги пораненим, ураженим та хворим із бойовою патологією, зокрема з надання медичної допомоги при бойовій травмі, на виконання постанови Верховної Ради України від 17 квітня 2014 р. № 1220-VII «Про додаткові заходи для зміцнення обороноздатності України»	На початку навчального року	Проректор з науково-педагогічної роботи проф. В. Д. Марковський, керівник ННЦ, декани факультетів, голови профільних методичних комісій, завідувачі відповідних кафедр

II.13	Вчасно інформувати про показники контингенту студентів, інтернів, магістрів, слухачів, клінічних ординаторів, аспірантів та докторантів у форматі відповідних статистичних даних та економічних показників відповідальних МОЗ України та своєчасно вносити всі необхідні зміни до автоматизованої системи «ЄДБО» МОН України	Протягом навчального року	Проректор з науково-педагогічної роботи, проф. В. Д. Марковський, директор ННІ післядипломного навчання, керівник ННЦ, декани факультетів
II.14	Забезпечити відповідно до потреб медичної галузі регіону проведення необхідних обсягів післядипломного підвищення кваліфікації лікарів шляхом тематичного удосконалення, передатестаційних циклів та спеціалізація за акредитованими спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа», «Стоматологія», які є актуальними в нашому та сусідніх регіонах, з використанням сучасної бази навчально-науково-виробничих об'єднань, науково-дослідних інститутів та профільних кафедр університету	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор з науково-педагогічної роботи, проф. В. Д. Марковський, директор ННІ післядипломного навчання
II.15	Продовжувати надання освітніх послуг за спеціальністю «Адміністративний менеджмент», забезпечити надання освітніх послуг з одержання другої вищої освіти за спеціальністю «Педагогіка вищої школи» та у сфері вищої освіти за напрямом підготовки «Соціальна робота», «Здоров'я людини»	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор з науково-педагогічної роботи, проф. В. Д. Марковський, директор ННІ післядипломного навчання
II.16	Продовжувати роботу з сприяння працевлаштуванню та контролю за доїздом випускників Харківського національного медичного університету до інтернатури за рахунок тісної співпраці ННІПО ХНМУ з державною службою зайнятості, лікувальними установами та ГУОЗ Харківської обласної державної адміністрації та роботу з надання одnorазової грошової допомоги	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор з науково-педагогічної роботи, проф. В. Д. Марковський, директор ННІ післядипломного навчання

II.17	Розширити повноваження Навчально-наукового центру з метою формування належної організації навчального процесу щодо відпрацювання та удосконалення навчання методам маніпуляційної техніки студентів та лікарів-інтернів. Продовжувати укомплектування сучасними фантомами та муляжами класів Навчально-наукового центру відповідно до переліку списків ОКХ	Протягом року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, завідувач навчально-методичного кабінету, декани факультетів, голови профільних методичних комісій, завідувачі кафедр
II.18	Продовжувати впровадження у навчально-виховний процес сучасних форм інформаційно-комунікаційних технологій із забезпеченням вільного доступу до мережі «Інтернет», створення та використання у навчанні відеофільмів, моделей патологічного процесу, віртуальних навчально-контролюючих програм та ін.	Протягом року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, керівник ННЦ, завідувач навчально-методичного кабінету
II.19	Продовжити роботу з організації та розвитку дистанційних форм навчання на післядипломному етапі освіти з метою забезпечення безперервного професійного розвитку медичних кадрів. Вдосконалити використання інтернет-ресурсів та розширювати можливість доступу лікарів до високоякісної післядипломної освіти. Впроваджувати дієві заходи з контролю ефективності післядипломного навчання за рахунок реалізації інноваційних підходів при підготовці та проведенні атестації	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, директор ННІ післядипломного навчання, голови профільних методичних комісій, завідувачі кафедр
II.20	Продовжити вивчення потреб міста, області, регіону та країни з метою обрання вірного напрямку з розширення ліцензійного обсягу, категорій та напрямів навчання, відкриття нових напрямків підготовки фахівців	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, директор ННІ післядипломного навчання

II.21	Постійно проводити роботу з підвищення педагогічної кваліфікації науково-педагогічними працівниками університету, отримання ними вищої педагогічної освіти. Продовжити заходи щодо вдосконалення та розвитку внутрішньоуніверситетських форм підвищення кваліфікації з психолого-педагогічної підготовки викладачів. Творчо модернізувати тематику курсу «Школа молодого викладача» за рахунок впровадження тренінгів та інтерактивних форм навчання з метою вдосконалення педагогічних знань та навичок викладачів-початківців	За планами роботи ННЦ та методичного кабінету	Проректор з науково-педагогічної роботи, проф. В. Д. Марковський, директор ННІ післядипломного навчання, керівник ННЦ, завідувач навчально-методичного кабінету
II.22	Розширювати форми надання психологічної допомоги студентам та співробітникам ХНМУ. Продовжити практику роботи постійно діючої групи психологічної підтримки. Впровадити заходи щодо розширення циклу тренінгів комунікаційної компетентності з метою нормалізації психологічного здоров'я та підвищення культури студентів	За планами роботи ННЦ та методичного кабінету	Проректор з науково-педагогічної роботи, проф. В.Д. Марковський, керівник ННЦ, декани факультетів, завідувач навчально-методичного кабінету
II.23	Продовжити впровадження нових форм роботи у практику проведення соціологічних досліджень серед вітчизняних та іноземних студентів, викладачів університету щодо різних напрямів життєдіяльності університету	За планами роботи ННЦ	Проректор з науково-педагогічної роботи, проф. В.Д. Марковський, керівник ННЦ
II.24	Розробити програму заходів, спрямованих на усунення недоліків у підготовці студентів та інтернів, що були висловлені у пропозиціях голів екзаменаційних та атестаційних комісій під час проведення випускних іспитів	До 10.10.2014 р.	Голова вченої ради університету, декани факультетів, завідувачі випускних і профільних кафедр, завідувач навчально-методичного кабінету

II.25	Науковій бібліотеці продовжити роботу зі створення сучасного та оптимального інформаційного середовища університету, зосередивши увагу на таких питаннях: - комплектування фонду сучасними підручниками для забезпечення ними більшої кількості студентів, придбання нових видань навчальної та наукової літератури; - пошук та організація нових площ для самостійної роботи студентів, пошук додаткових можливостей для розміщення та збереження фонду бібліотеки; - поповнення та оновлення технічного парку бібліотеки з метою внесення всього читачького фонду до електронного каталогу, виконання інформаційно-комунікаційних сервісів тощо; - продовження роботи щодо пошуку можливостей з оцифрування та збереження цінних та рідкісних видань друком кінця XVII – початку XX ст.	За планами Наукової бібліотеки	Проректори: проф. В. Д. Марковський, проф. В. В. М'ясоєдов, Б. А. Залевський, директор Наукової бібліотеки
II.26	Закінчити впровадження інформаційної системи Наукової бібліотеки (електронних каталогів, штрих-кодуювання, електронного читачького квитка, замовлення «online»), постійно проводити контроль за станом Репозитарію, зобов'язати кафедри всі навчально-методичні матеріали розміщувати в Репозитарії	Протягом року	Проректор з науково-педагогічної роботи проф. В. Д. Марковський, директор Наукової бібліотеки, декани факультетів, завідувачі кафедр
II.27	Інтенсифікувати розповсюдження інформації про можливість участі в міжнародних проєктах серед кафедральних колективів з метою їх залучення до підготовки проєктних заявок та реалізації міжнародних проєктів. Розробити та впровадити заходи щодо координації планування та діяльності підрозділів університету з розробки та виконання міжнародних угод і договорів	Протягом навчального року	Проректори: проф. В. Д. Марковський, проф. В. В. М'ясоєдов, начальник відділу міжнародних зв'язків, декани факультетів
II.28	Активізувати роботу підрозділів та кафедр університету щодо участі в міжнародних освітніх проєктах та освітянських виставках. Розробити план заходів щодо реалізації практики міжнародних студентських обмінів та пошуку ґрантів з освітньої і наукової діяльності та запроваджувати його протягом навчального року. Впроваджувати в практику систему оцінювання міжнародної активності кафедральних колективів університету	Протягом навчального року	Проректори: проф. В.Д.Марковський, проф. В.В. М'ясоєдов, начальник відділу міжнародних зв'язків, декани факультетів
II.29	Продовжити практику проведення заходів із забезпечення якісного відбору громадян іноземних країн, що бажають навчатися в університеті, особливо з організації перевірки рівня їх початкових знань	Постійно	Проректор проф. В. Д. Марковський, декани V та VI факультетів, начальник відділу з набору іноземних громадян та паспортно-візової роботи

II.30	Посилити роботу з підготовки проектних заявок на участь у програмах ЄС (Еразмус Плюс, Горизонт 2020 та ін.) і заходах, які проводяться Національним Еразмс-офісом в Україні з пошуку можливостей отримання грантів для участі студентів і науково-педагогічних працівників у міжнародних освітніх програмах. Активізувати роботу із пошуку закордонних ВНЗ-партнерів для розробки і впровадження у навчальний процес напрямів підготовки із отриманням подвійних дипломів про вищу освіту. Розробити та впровадити програму залучення іноземних фахівців до викладацької діяльності в університеті, у тому числі на засадах дистанційного викладання курсів окремих дисциплін	Постійно	Проректори: проф. В. Д. Марковський, проф. В. В. М'ясоєдов, начальник відділу міжнародних зв'язків, декани факультетів
II.31	Посилити рекламно-іміджеву складову роботи міжнародного відділу, більш інтенсивно використовувати медійні ресурси університету: офіційний сайт, сторінки кафедр тощо з метою популяризації у світі різних напрямів діяльності університету	Постійно	Проректори: проф. В. Д. Марковський, проф. В. В. М'ясоєдов, начальник відділу міжнародних зв'язків, начальник відділу з набору іноземних громадян та паспортно-візової роботи, декани факультетів
II.32	Продовжувати роботу з національно-патріотичного, етично-духовного та громадсько-правового виховання студентів. Активно залучати до всіх форм робіт зі студентського самоврядування та виховної роботи іноземних студентів. Всебічно розвивати студентське самоврядування з метою забезпечення виконання студентами своїх обов'язків та захисту їх прав. Посилити роботу в гуртожитках щодо вирішення соціально-побутових питань та забезпечення безпеки життєдіяльності студентів. Активізувати роботу студентських рад з метою залучення більшої кількості студентів-іноземців до художньої самодіяльності та спортивно-масових заходів	Постійно	Проректори: проф. В. Д. Марковський, проф. І.В. Летік, декани факультетів, начальник відділу міжнародних зв'язків, представники органів студентського самоврядування
II.33	Активізувати роботу Асоціації випускників університету, дії якої разом з адміністрацією університету будуть спрямовані на розвиток матеріально-технічної бази та впровадження новітніх технологій і застосування сучасних програм при підготовці фахівців	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В.А. Капустник, проф. І. В. Летік, директор музею

II.34	Забезпечити надалі діяльність волонтерських загонів для надання допомоги постраждалим під час воєнних конфліктів, ветеранам війни та праці, дітям, позбавленим батьківського піклування, сиротам, що знаходяться в лікувально-профілактичних та соціальних закладах, хоспісах. Покращити роботу груп інспекторів-екологів з числа студентської молоді, яка навчається за фахом «Медико-профілактична справа»	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, проф. В. Д. Марковський, проф. І. В. Летік, директор ННІ післядипломного навчання
II.35	Активізувати інформаційну роботу щодо формування здорового способу життя та залучення студентів до масових фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів. Затвердити програми постійного друкування та розповсюдження методичних рекомендацій щодо профілактичної і просвітницької роботи з питань попередження захворюваності на СНІД, туберкульоз, запобігання наркотичній, алкогольній залежності, тютюнозалежності	Постійно	Проректори проф. В. Д. Марковський, проф. І. В. Летік, декани факультетів, начальник відділу з набору іноземних громадян та паспортно-візової роботи
II.36	Посилити роботу щодо участі університету в міжнародних фестивалях студентської творчості, продовжувати університетські традиції щодо проведення різноманітних святкових заходів. Запобігати створенню умов для виникнення випадків соціальної напруженості в студентських колективах	Постійно	Проректори проф. В. Д. Марковський, проф. І. В. Летік, декани факультетів, начальник відділу з набору іноземних громадян та паспортно-візової роботи
II.37	Поширити практику організації студентських клубів за інтересами з метою запобігання негативному впливу інформації, що містить елементи жорстокості, бездуховності, насильства, та пропагування кращих здобутків національної культури, популяризації притаманних українському народові родинних цінностей. Запобігати створенню умов для виникнення випадків соціальної напруги в студентських колективах. Посилити роботу з моніторингу щодо історичних, політичних, релігійних особливостей та напрямів творчої активності студентів з метою сприяння взаємопроникненню національних стилів спілкування, надання психологічної допомоги студентам-іноземцям та організації різноманітних форм позааудиторної роботи	Постійно	Проректор з науково-педагогічної роботи проф. І. В. Летік, декани факультетів, начальник відділу міжнародних зв'язків

III	Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу та наукової діяльності		
III.1	Здійснювати контроль з питань кадрової роботи, аналітичної та організаційної роботи з кадрового менеджменту, задоволення потреби університету в кваліфікованих кадрах, їх ефективного використання. Контроль за відповідністю реалізації керівниками підрозділів, факультетів та кафедр питань кадрової політики, державних нормативних актів та нормативних актів МОЗ та МОН України, що стосуються кадрової політики в галузі	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор проф. В. В. М'ясоєдов, начальник відділу кадрів
III.2	Здійснювати контроль за формуванням дієвого кадрового резерву на кафедрах, особливо тих, що очолюють особи пенсійного та передпенсійного віку. Постійно проводити заходи щодо оптимізації підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор проф. В. В. М'ясоєдов, начальник відділу кадрів
III.3	Посилити вимоги до керівників факультетів, підрозділів та кафедр щодо роботи, яка стосується планування та підготовки кадрів, резерву керівного складу, а також питань підвищення кваліфікації співробітників за лікарською та педагогічною складовою	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор проф. В. В. М'ясоєдов, начальник відділу кадрів
III.4	Впроваджувати заходи індивідуальної роботи з резервом на посади завідувачів кафедр та керівників підрозділів.	Протягом навчального року	Начальник відділу кадрів
III.5	Забезпечити виконання законодавчих та нормативних вимог щодо організації конкурсів на посади професорсько-викладацького складу, здійснювати контроль за дотриманням конкурсного відбору претендентів	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, начальник відділу кадрів
III.6	Визначати щорічну та перспективну потребу в кадрах, формувати замовлення на підготовку, перепідготовку	Протягом навчального року	Проректор проф. В. В. М'ясоєдов, начальник відділу кадрів
III.7	Перевіряти і контролювати дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку та вимог законодавства про працю. Проводити контроль підвищення кваліфікації з педагогічної майстерності та професійної діяльності професорсько-викладацького складу	Постійно	Начальник відділу кадрів
III.8	Здійснювати організаційно-методичне керівництво та контролювати підготовку методичних матеріалів з питань кадрової роботи	Постійно	Начальник відділу кадрів

IV	Наукова діяльність		Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов
IV.1	Пріоритетними напрямками наукової роботи у 2015–2016 н. р. вважати такі: - реалізація положень Закону «Про вищу освіту»; - інтеграція наукової та навчальної діяльності; - проведення інноваційних наукових досліджень; - підготовка науково-педагогічних та наукових кадрів; - розвиток молодіжної науки; - міжнародне наукове співробітництво.	Постійно	Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов
IV.2	При організації та проведенні наукових досліджень зосередити зусилля на таких завданнях: - розвиток фундаментальних і прикладних досліджень переважно за державними та регіональними науковими пріоритетами і програмами; - збільшення частини власних витрат на проведення НДР; - всебічна підтримка ініціативи наукових і науково-педагогічних працівників щодо обрання тематики НДР за пріоритетними напрямками; - пошук шляхів стимулювання для досягнення високих результатів при проведенні наукових досліджень, сприяння постійному зростанню якості результатів НДР і збільшенню можливих результатів світового рівня; - постійна підтримка талановитої молоді з числа студентів, аспірантів та молодих вчених; - сприяння безперервній інтеграції наукових результатів у навчальний процес та гармонізації наукової, навчальної та методичної роботи; - пошук шляхів модернізації матеріально-технічної наукової та лабораторної бази; - постійна модернізація та розвиток наукової інформаційної бази; - сприяння розвитку інноваційної діяльності в університеті; - популяризація власних наукових досягнень та результатів досліджень; - сприяння розвитку міжнародних наукових зв'язків і міжнародних наукових проєктів; - сприяння співробітництву з науковими установами, іншими ВНЗ і органами державної та місцевої влади; - проведення політики відкритості, прозорості й колегіальності прийняття рішень щодо науково-дослідної роботи; - постійний пошук ґрантів на підтримку і проведення науково-дослідних робіт, наукових проєктів, наукових та освітніх стажувань і стипендій; - сприяння посиленню патентно-ліцензійної роботи і забезпеченню підтримки чинних охоронних документів (насамперед, патентів на винахід).	Постійно	Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, керівники НДР, завідувачі кафедр, відповідальні за наукову діяльність кафедр та підрозділів

IV.3	Вважати обов'язковими критеріями ефективної наукової діяльності кафедри (підрозділу) протягом звітного року такі: - отримання патенту на винахід; - ліквідація заборгованості із виконання дисертаційних робіт співробітниками та здобувачами; - видання інформаційного листа, методичних рекомендацій із грифом Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України; - підготовка нововведення з лікувально-діагностичної та профілактичної роботи, включеного до Переліку науково-технічної продукції МОЗ України; - наявність не менше 2 публікацій у зарубіжних наукових виданнях, одна з яких у виданні бази Scopus (обсяг – не менше 4 сторінок кожна)	Постійно	Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, керівники НДР, завідувачі кафедр, відповідальні за наукову діяльність кафедр та підрозділів начальник планово-фінансового відділу
IV.4	Проводити впровадження засад концепції «навчання через дослідження», спрямувавши зусилля на таке: - організація методичного, наукового, матеріально-технічного супроводу; - максимальне залучення студентів до наукової діяльності на кафедрах; - забезпечення обов'язкової участі студентів у складі творчих груп з виконання навчально-дослідницької роботи з дорученням їм відповідальності за конкретну частку роботи, публікації матеріалів досліджень; - забезпечення участі у Всеукраїнських олімпіадах та конкурсах	Постійно	Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, завідувачі кафедр, відповідальні за наукову діяльність кафедр та підрозділів
IV.5	Проводити постійну роботу за такими напрямками: - інтенсифікація підготовки докторів та кандидатів наук з метою забезпечення дієвого резерву на посади доцентів, професорів та завідувачів кафедр; - відкриття аспірантури та докторантури за новими спеціальностями; - збільшення переліку спеціальностей, за якими проводяться захисти дисертаційних робіт у спецрадах університету	Постійно	Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, завідувачі кафедр, відповідальні за наукову діяльність кафедр та підрозділів, керівники НДР, рада молодих вчених, керівники СНТ
IV.6	Інтенсифікувати роботу з розширення міжнародних зв'язків університету, зокрема: - з практики стажування молодих науковців за кордоном; - запрошення до ХНМУ науковців зі світовим ім'ям для читання лекцій; - розширення тематики університетських олімпіад з міжнародною участю, особливо, що проводяться серед молодих науковців	Постійно	Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, завідувачі кафедр, відповідальні за наукову діяльність кафедр та підрозділів, керівники НДР, рада молодих вчених

IV.7	Проводити роботу зі збільшення кількості інтернет-конференцій, онлайн-конференцій, вебінарів тощо	Протягом навчального року	Проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, відповідальні за наукову діяльність кафедр та підрозділів, керівники НДР, рада молодих вчених
V	Лікувально-профілактична робота кафедр та інститутів університету		Проректор доц. Ю. К. Резуненко
V.1	Спрямовувати роботу клінічних кафедр на подальшу співпрацю з органами практичної охорони здоров'я щодо забезпечення виконання в повному обсязі галузевих та регіональних програм з покращання медичної допомоги населенню. Розвивати роботу клінічних кафедр та університетських клінік на принципах доступності та якості високо-спеціалізованої допомоги, підвищенні якості медичної освіти і вузівської медицини, поетапній реалізації положень, визначених основними напрямками державної політики в галузі охорони здоров'я України	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, проректор доц. Ю. К. Резуненко
V.2	Координувати роботу клінічних кафедр щодо активізації розробки та впровадження в медичну практику нових методів діагностики, лікування і профілактики найпоширеніших хвороб	Постійно	Проректор доц. Ю. К. Резуненко, завідувачі клінічних кафедр університету
V.3	Контролювати виконання плану з проходження спеціалізації та підвищення фахової професійної діяльності співробітників клінічних кафедр та університетських клінік	Постійно	Проректор доц. Ю. К. Резуненко, завідувачі клінічних кафедр, керівники університетських клінік
V.4	Продовжити роботу з удосконалення діяльності та розвитку університетських клінік, забезпечивши їх для цього сучасним медичним обладнанням	Постійно	Проректор доц. Ю. К. Резуненко, завідувачі клінічних кафедр, керівники університетських клінік

VI	Фінансово-господарське забезпечення діяльності університету		Проректор з АГР Б. А. Залевський, начальник планово- фінансового відділу О. М. Толстікова, головний бухгалтер С. М. Міловідова
VI.1	Забезпечувати дотримання бюджетної та кошторисної фінансової діяльності, своєчасності та достовірності ведення фінансового обліку, складання фінансової звітності, здійснювати постійний контроль за станом розрахункової діяльності	Постійно	Начальник планово- фінансового відділу О.М. Толстікова, головний бухгалтер С.М. Міловідова
VI.2	Забезпечувати цільове та економне використання асигнувань, встановлених кошторисами на відповідний бюджетний період, особливо у частки бюджетних асигнувань	Постійно	Начальник планово- фінансового відділу О. М. Толстікова, головний бухгалтер С. М. Міловідова
VI.3	Постійно проводити внутрішній аудит окремих аспектів фінансової та господарської діяльності підрозділів університету за минулий навчальний рік та у разі виявлення порушень вжити відповідних заходів згідно з законодавством	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор з АГР Б. А. Залевський, начальник планово- фінансового відділу О. М. Толстікова, головний бухгалтер С. М. Міловідова
VI.4	Першочергово спрямовувати кошти загального та спеціального фондів державного бюджету на поліпшення соціального захисту студентів та працівників; підготовку університету для роботи в осінньо-зимовий період	Протягом навчального року	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор з АГР Б. А. Залевський, начальник планово- фінансового відділу О. М. Толстікова, головний бухгалтер С. М. Міловідова

VI.5	Продовжити заходи зі створення та оснащення міжкафедральних тренінгових класів на базі ННЦ для оволодіння необхідними практичними навичками та методиками	Відповідно до плану	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректор з науково-педагогічної роботи проф. В. Д. Марковський, проректор з АГР Б. А. Залевський, керівник ННЦ
VI.6	Забезпечити виконання поточного ремонту кафедр, санітарно-технічних та електричних мереж навчальних корпусів і гуртожитків, функціонування соціально-побутової сфери в осінньо-зимовий період 2015–2016 н. р. Зосередити зусилля на впровадженні енергозберігаючих інноваційних технологій	Відповідно до плану	Проректор з АГР Б. А. Залевський
VI.7	Здійснювати пріоритетне матеріально-технічне та фінансове забезпечення впровадження нових освітніх технологій та послуг в організації навчального процесу, атестації випускників університету, тематичних циклів удосконалення лікарів, ступеневої медсестринської освіти	Постійно	Перший проректор проф. В. А. Капустник, проректори з науково-педагогічної роботи, проректор з АГР Б. А. Залевський
VI.8	Забезпечити проведення капітального та поточного ремонтів корпусів університету та підлеглих територій. Приведення гуртожитків у відповідність до санітарних норм проживання. Активно залучати до питань упорядкування студентських гуртожитків та навчальних корпусів університету органи студентського самоврядування	Відповідно до планів АГЧ	Проректор з АГР Б. А. Залевський, проректор проф. І. В. Летік

Проект комплексного плану підготували: перший проректор з науково-педагогічної роботи проф. В. А. Капустник, проректор з наукової роботи проф. В. В. М'ясоєдов, проректори з науково-педагогічної роботи: проф. В. Д. Марковський, проф. І. В. Летік, доц. Ю. К. Резуненко, проректор з АГР Б. А. Залевський, начальник відділу кадрів Р. В. Олентьєв, начальник планово-фінансового відділу О. М. Толстікова, головний бухгалтер Л. М. Міловідова, керівник ННЦ проф. І. В. Завгородній.

РІШЕННЯ
загальних зборів колективу співробітників
Харківського національного медичного університету,
присвячених початку нового 2015–2016 н. р.

Заслухавши та обговоривши доповідь ректора університету проф. В. М. Лісового «Підсумки роботи колективу Харківського національного медичного університету і виконання умов колективного договору у 2014–2015 н. р. та завдання на наступний навчальний рік», загальні збори констатують:

- завдання комплексного плану, які були поставлені на загальних зборах колективу в серпні 2014 р., із забезпечення основних напрямків діяльності університету вважати в цілому виконаними;

- у 2014–2015 н. р. структурними підрозділами університету був опанований весь комплекс запланованих заходів у системі додипломної та післядипломної освіти, розширення форм та обсягів освітньої діяльності, науково-дослідної роботи, лікувальної діяльності, розвинення матеріальної бази університету;

- в цілому були виконані заходи плану щодо імплементації положень Закону України «Про вищу освіту» в університеті.

Збори відмічають, що провідним напрямом діяльності університету була робота з реалізації програмних заходів для доведення якості надання освітніх послуг до європейських стандартів та проведення навчально-виховного процесу на рівні нових вимог до стандартів освіти. Усі заплановані заходи впродовж року корегувалися відповідно до вимог, поставлених МОН та МОЗ України.

Оцінюючи в цілому рівень організації та науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, збори констатують, що в університеті успішно проводиться реалізація всіх програмних заходів МОЗ та МОН України, гнучко та оперативно вносяться необхідні зміни до робочих навчальних планів та робочих програм дисциплін, покращується рівень інформаційного забезпечення навчання й опанування науково-педагогічними працівниками сучасних технологій навчання та оцінювання результатів засвоєння знань, умінь та навичок.

Під головуванням методичних підрозділів університету педагогічними колективами було виконано значний обсяг роботи щодо удосконалення науково-методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу. Відповідно до нових вимог, а також за умови реалізації затвердженої МОЗ України наскрізної програми підготовки студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів для оволодіння практичними навичками та методиками постійно оновлювалась електронна база навчально-методичних матеріалів.

Однак, незважаючи на досить масштабну методичну роботу в минулому навчальному році, якісна успішність студентів медичних та стоматологічного факультетів дещо знизилась. Також залишається дуже ве-

ликим рівень розбіжностей в академічних показниках семестрового контролю між вітчизняним та іноземним контингентом. Окрім того, результати ЛШ «Крок» студентів третього та випускних курсів не показали нам значної якісної відмінності від показників попередніх років.

У 2014–2015 н. р. було продовжено організацію роботи щодо впровадження незалежної оцінки якості знань в університеті. У попередні роки була впроваджена та успішно використовувалась система складання ПМК паралельно зі застосуванням різних форм ректорського контролю. У наступному навчальному році планується розширювати проведення контролів різного рівня на незалежній базі, тобто у класах Навчально-наукового центру.

Одним зі значних здобутків минулого року є отримання Сертифікату, який засвідчує, що університет впровадив та використовує систему управління якістю, яка відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 9001:2008. Це характеризує університет як провідний вищий навчальний заклад України, що може забезпечити належну якість підготовки та може розвивати та підвищувати показники освітнянського процесу. Особливо це важливо в умовах інтеграції України до європейського освітнього простору, що вимагає уніфікації процесів забезпечення якості освіти і ставить питання конкурентоспроможності закладу на ринку освітніх послуг.

Для оптимізації управління навчальним процесом у 2014–2015 н. р. було придбано програмний комплекс «Автоматизована система управління навчальним закладом». Її налаштування практично завершено. Цей комплекс складається з блоку програм-модулів, які забезпечують роботу окремого навчального підрозділу та у своїй сукупності дають можливість управління університетом в єдиному навчальному інформаційному просторі. Впровадження цього програмного комплексу в роботу університету планується розпочати вже на початку нового навчального року.

У минулому навчальному році було розширено видавничу діяльність університету. Підготовлено 12 підручників, з яких 11 отримали гриф МОН, МОЗ України, 35 навчальних посібників, з яких 6 вийшли з грифами МОН, МОЗ, ЦМК з ВМО МОЗ України. Крім того, було підготовлено та видано 77 внутрішньовузівських робіт та 17 монографій.

Науково-педагогічний персонал університету взяв активну участь у роботі Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора ТДМУ члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука, «Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (м. Тернопіль). Співробітниками університету було подано та опубліковано 52 наукові праці, з них 10 були відібрані як усні доповіді на пленарному та секційних засіданнях, решта опубліковано в матеріалах конференції.

За результатами випускних іспитів у 2015 р. студенти показали достатній рівень лікарської компетентності та професійних знань. Голови випускних екзаменаційних комісій досить високо оцінили якість підготовки майбутніх лікарів, а також організацію та проведення випускних іспи-

тів. Деякі зауваження за окремими напрямами підготовки, які були зроблені головами, будуть розглянуті на вересневому засіданні вченої ради та стануть основою плану підготовки університету до проведення нових випускних іспитів у 2016 р.

19 листопада 2014 р. комісією з проведення персонального розподілу та працевлаштування випускників 2015 р. у присутності заступника директора кадрового менеджменту, освіти та науки МОЗ України О. П. Волосовця в університеті було проведено персональний розподіл. Усього було працевлаштовано 296 випускників, які були направлені до закладів охорони здоров'я 24 областей України.

Наукова бібліотека університету продовжує наполегливу роботу з підтримання Всесвітнього руху відкритого доступу до інформації та знань, імплементує інформаційно-бібліотечні ресурси в єдиний освітньо-науковий простір університету, використовуючи традиційні і впроваджуючи інноваційні технології. Сьогодні користувачі мають можливість замовити необхідну літературу за МБА, бібліотекою здійснюється електронна доставка документів (ЕДД). Продовжується участь у створенні Зведеного електронного каталогу медичних бібліотек України на чолі з ННМБ України та Зведеного каталогу періодичних видань. У бібліотеці триває комплексна автоматизація бібліотечних процесів на базі ліцензійної автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи ІРБІС. На завершальному етапі процесу впровадження автоматизованої видачі літератури, запроваджено нову форму читачьких квитків – із штрих-кодом. Наукова бібліотека є учасником проекту «Єдина картка читача бібліотек ВНЗ Харкова», який передбачає вільний доступ користувачів до фондів та електронних ресурсів у читальних залах бібліотек ВНЗ.

Репозитарій університету – перший серед медичних вишів України, який надає відкритий доступ до наукових і навчально-методичних матеріалів, має власний Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN) – 2310-8363, що свідчить про його міжнародне визнання як інформаційного ресурсу із статусом повноцінного електронного видання. За позиціями в міжнародному рейтингу Webometrics Репозитарій посідає 1-е місце серед репозитаріїв вітчизняних медичних вишів.

Університет продовжує роботу з розширення переліку освітніх послуг, які можуть надаватися різним категоріям населення. Більшою мірою це стосувалось післядипломної освіти. Було розширено обсяг післядипломної підготовки лікарів за акредитованими спеціальностями у галузі знань 1201 «Медицина» шляхом проведення циклів тематичного удосконалення, передатестаційних циклів, спеціалізації (перепідготовки) завдяки отриманню ліцензії надання освітніх послуг підвищення кваліфікації лікарів МОН України (від 10.03.2015 р. АЕ № 636084), що дало змогу розширити обсяги стажування лікарів до 2 500 осіб. Також важливе місце в розвитку післядипломної освіти належить роботі з розширення переліку надання освітніх послуг з отримання другої вищої освіти, зокрема підготовка фахівців за спеціальністю «Адміністративний менеджмент». У 2014–

2015 н. р. було проведено набір та навчання фахівців за спеціальністю «Педагогіка вищої школи».

Під керівництвом ННІПО кафедрами університету було організовано та проведено у травні 2015 р. цикл тематичного удосконалення «Актуальні питання військово-медичної підготовки в умовах режимів підвищеної готовності та надзвичайних ситуацій» для науково-педагогічних та педагогічних працівників ВМНЗ I–IV рівнів акредитації з кількістю 285 слухачів.

У 2014–2015 н. р. розширив свою діяльність сектор сприяння працевлаштуванню випускників ННІПО щодо створення умов для ефективної реалізації права випускників університету на працю, забезпечення першим робочим місцем, підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Вдала організація кадрової політики в минулому навчальному році дозволила успішно впровадити низку заходів щодо підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня науково-педагогічного персоналу та омолодження кадрової ланки професорсько-викладацького складу університету, оновлення керівної ланки ряду деканатів, кафедр та підрозділів.

Додаткового розвитку набула наукова та інноваційна діяльність університету. Незважаючи на певні труднощі, в основному збережена кількість НДР, що виконуються за рахунок загального фонду Держбюджету. У 2014 р. закінчено вісім НДР держфінансування. Проведена акредитація ЦНДЛ, проблемних лабораторій кафедр внутрішньої медицини № 1, мікробіології на впровадження діяльності на максимальний термін – 5 років. Комітетом з питань гігієнічного регламентування МОЗ України на 3 роки було акредитовано НДІ гігієни праці та професійних захворювань ХНМУ, ЦНДЛ, кафедри гігієнічного профілю університету. У Науково-практичному центрі ХНМУ було створено сучасну операційну світового рівня, а також інтенсифікується робота й реалізуються нові проекти. Набула подальшого удосконалення база даних «Наука онлайн». Крім того, серед вагомих досягнень звітного року – запровадження в наукове життя університету системи «Антиплагіат».

В університеті активізується молодіжна наука. В останні роки помітно збільшується кількість студентів університету, які беруть участь у роботі Всеукраїнських наукових форумів, покращується якість та збільшується науково-практична значущість студентських наукових робіт, особливо тих, що отримують призові місця. На цей час студентське наукове товариство налічує 946 осіб, які виконують наукову роботу в 68 студентських наукових гуртках; збільшується кількість студентів університету, які беруть участь у роботі всеукраїнських наукових форумів. Окрім того, у 2015 р. на базі Харківського національного медичного університету вперше відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із клінічної та фундаментальної медицини, стоматології та фармакології.

Тривала робота з розширення наших міжнародних зв'язків. Університет продовжив наукову та навчально-наукову співпрацю з 23 закордонними закладами, 164 співробітники університету є членами 136 міжна-

родних наукових і медичних асоціацій. Харківський національний медичний університет продовжує активну участь в освітніх програмах Європейського Союзу та інших країн. Так, у 2014–2015 н. р. співробітники університету брали участь у виконанні 14 міжнародних проектів, 22 співробітники з 19 кафедр університету проходили стажування за кордоном, 12 з них – у рамках турецької програми академічної мобільності Мевляна, реалізація якої розпочалася в рамках протоколу, підписаного з Чукурова університетом у 2013 р. Науковцями університету в поточному році зроблено 201 доповідь на міжнародних з'їздах, конференціях та симпозіумах (113 співробітників брали участь у 115 міжнародних наукових форумах). 149 співробітників університету є членами 124 іноземних наукових та медичних організацій. Із 8 закордонними закладами університет уклав договори про співпрацю та розширив міжнародні контакти. В останній час значно було розширено PR-іміджеву діяльність університету.

Навчально-виховна робота університету продовжує впровадження принципів індивідуалізованого підходу до виховання студентської молоді. Згідно з Концепцією виховної роботи успішно діяли впродовж року такі напрямки: національно-патріотичний, соціокультурний (світоглядний), формування здорового способу життя, художньо-естетичний, фізкультурно-оздоровчий. Така спрямованість будує умови для набуття наукового і практичного досвіду та надає можливості студентам стати справжніми фахівцями у своїй справі. Серед здобутків року за цим напрямом нашої діяльності головним, без сумніву, є розширення форм діяльності волонтерського руху, і зараз найбільш актуальним напрямком такої діяльності студентства стала паліативна й хоспісна допомога, чергування студентів-волонтерів у травматологічному та реанімаційному відділеннях Військово-медичного клінічного центру Північного регіону. Волонтери університету були ініціаторами численних соціально значущих проектів, програм та акцій, таких, як «Ручка допомоги», «Ярмарок культур», «Шануємо українські традиції», «Здорові вихідні». Творчі та спортивні здібності студенти університету розвивають у 43 творчих гуртках і клубах та в 19 спортивних секціях. Результатом цієї роботи стали численні призові місця на творчих конкурсах та спортивних змаганнях різного рівня, які перераховані у додатку до звіту.

У 2014–2015 н. р. соціологами Навчально-наукового центру ХНМУ було організовано та проведено три соціологічних дослідження «Медичний університет очима студентів-першокурсників із зони АТО та інших студентів 1-го курсу: порівняльний аналіз», «Вища медична школа: попередній і нинішній досвід навчання», а також за спеціальним дорученням ректора – «Ознаки корупційних проявів у ХНМУ». Були отримані досить цікаві результати, які були обговорені на засіданнях вченої ради університету та використовувались в організації роботи зі студентами, а також при вирішенні кадрових питань.

Покращення педагогічного і психологічного супроводу навчально-виховного процесу здійснювалось традиційно за трьома напрямками – індивідуальне психологічне консультування, групова психологічна робота

та підготовка викладачів у «Школі молодого викладача». Крім того, фахівцями Навчально-наукового центру, співробітниками деканатів та кафебри психіатрії було проведено масштабне дослідження з вивчення рівня соціально-психологічної адаптації студентів-першокурсників. Результати цієї науково-дослідної роботи свідчать про необхідність активізувати психологічну роботу з усіма групами студентів. У наступному році планується розширення повноважень психологічної служби університету з метою виведення цієї ланки нашої роботи на якісно новий рівень, як того вимагають норми вищої школи та МОН України.

Адміністративно-господарча служба університету продовжувала наполегливу роботу з розвинення матеріально-технічної бази всіх підрозділів та структурних одиниць університету. Закінчується проведення заходів щодо покращання технічного стану головного навчального корпусу, поточного та капітального ремонту ряду кафедр, приміщень ННІ ГТ та ПЗ. Закінчені роботи з оснащення аудиторного фонду університету сучасними системами відеоспостереження. Всі роботи проводяться із застосуванням новітніх технологій енергозбереження та використання сучасних матеріалів.

В університеті постійно проводиться робота із забезпечення відкритості та прозорості умов проведення освітніх процесів, недопущення посадових зловживань, правопорушень і корупції серед працівників університету. Проводиться дійовий контроль за виконанням умов Колективного договору. Всі положення Колективного договору в минулому році було виконано в повному обсязі. Заробітна плата співробітникам, соціальні виплати та стипендії студентам виплачувалися своєчасно. Усім працівникам, що були зайняті на роботах зі шкідливими та особливо шкідливими умовами праці, виплачувалися доплати до посадових окладів та надавалося спеціальне харчування.

За матеріалами галузевого рейтингу 2014 р. щодо результатів діяльності медичних ВНЗ МОЗ України, робота університету за напрямками була оцінена так: за критерієм «успішна» – лікувальна робота та фінансова і господарська діяльність; за критерієм «достатньо успішна» – міжнародне державне та галузеве визнання роботи; як «частково успішна» – навчально-методична робота, кадрова політика та виховна робота; як така, що «потребує покращення» – наукова діяльність та матеріально-технічне забезпечення.

Загальні збори співробітників університету наголошують на необхідності продовження системної роботи університету з реформування системи вищої медичної освіти та науки з обов'язковим визначенням як пріоритетних завдань імплементації положень Закону України «Про вищу освіту» у роботу університету, розвитку напрямів з якісної підготовки фахівців на додипломному та післядипломному етапах навчання, таких, як впровадження педагогічних інновацій та управління якістю навчального процесу, ліцензування нових спеціальностей і напрямів підготовки, розв'язання актуальних завдань медичної науки та практики, ефективної кадрової політики, запровадження сучасного підходу до економічних засад ді-

яльності університету, покращання матеріально-технічного оснащення кафедр та університетських клінік, удосконалення інформаційного середовища, виховання у студентів патріотизму та національної свідомості, милосердя та духовності.

Загальні збори колективу Харківського національного медичного університету вирішили ухвалити наступні пропозиції:

1. Визначити такою, що відповідає державним та статутним вимогам до керівника вищого навчального закладу, роботу ректора університету, члена-кореспондента НАМН України, доктора медичних наук, професора В. М. Лісового з керівництва всіма напрямками діяльності закладу.

2. Визначити як виконану в повному обсязі роботу щодо контролю та реалізації вимог колективного договору з соціального захисту співробітників та студентів, покращання умов праці та навичок, профілактики захворюваності та виробничого травматизму.

3. Затвердити комплексний план роботи Харківського національного медичного університету у 2015–2016 н. р. щодо подальшого забезпечення розвитку всіх напрямів діяльності закладу.

4. Проректорам, деканам факультетів, завідувачам кафедр, керівникам підрозділів забезпечити обговорення доповіді ректора та розробити плани заходів реалізації положень, що були визначені у звітній доповіді та виступаючими при обговоренні.

5. Контроль за виконанням рішень загальних зборів трудового колективу та реалізацією комплексного плану покласти на першого проректора з науково-педагогічної роботи проф. В. А. Капустника.

**ЗДОБУТКИ УНІВЕРСИТЕТУ
У 2014–2015 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**

**СПІВРОБІТНИКИ УНІВЕРСИТЕТУ,
ЯКІ ОТРИМАЛИ НАГОРОДИ, ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ
ТА ВІДЗНАКИ ЗА ДОСЯГНЕННЯ В ГАЛУЗІ**

ПОЧЕСНЕ ЗВАННЯ «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЛІКАР УКРАЇНИ»
Савенков Володимир Ілліч – канд. мед. наук, доцент, директор Центру
малоінвазивних технологій і серцево-судинної хірургії ХНМУ.

ПОЧЕСНА ГРАМОТА МОЗ УКРАЇНИ
Петюніна Валентина Миколаївна – канд. фарм. наук, доцент кафедри
медичної та біоорганічної хімії.

ПОДЯКА МОЗ УКРАЇНИ

1. **Кожин Михайло Іванович** – канд. мед. наук, доцент кафедри внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології.
2. **Летік Іван Васильович** – канд. мед. наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи.
3. **Макаров Володимир Олександрович** – канд. хім. наук, доцент кафедри медичної та біоорганічної хімії.
4. **Ольховський Василь Олексійович** – д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри судової медицини, медичного правознавства.
5. **Сирова Ганна Олегівна** – д-р фарм. наук, професор, завідувач кафедри медичної та біоорганічної хімії.

**ДИПЛОМ ДЕПАРТАМЕНТУ У СПРАВАХ МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЗА ВАГОМИЙ ВНЕСОК У РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
І СПОРТУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Галашко Олександр Іванович – доцент кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом фізичного виховання та здоров'я.

**ГРАМОТА ДЕПАРТАМЕНТУ НАУКИ І ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

Вишня Олена Володимирівна – викладач кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом фізичного виховання та здоров'я.

СТИПЕНДІАТИ

**СТИПЕНДІЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
в галузі науки і техніки для молодих учених**

1. **Лещина Ірина Володимирівна** – канд. мед. наук, асистент кафедри психіатрії, наркології та медичної психології.
2. **Куфтеріна Наталя Сергіївна** – канд. мед. наук, асистент кафедри неврології № 1.

**СТІПЕНДІЯ ім. І.І. МЕЧНІКОВА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

(галузь – «Медицина та біологія», номінація «Видатний науковець»)

Бабак Олег Якович – д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1.

**СПІВРОБІТНИКИ УНІВЕРСИТЕТУ,
ЯКИМ БУЛО ПРИСВОЄНО ВЧЕНЕ ЗВАННЯ
«ПРОФЕСОРА»**

1. Бондаренко Андрій Володимирович	4. Мішина Марина Митрофанівна
2. Гончарь Маргарита Олександрівна	5. Наконечна Оксана Анатоліївна
3. Князькова Ірина Іванівна	

«ДОЦЕНТА»

1. Болокадзе Євгенія Олександрівна	9. Омельченко Олена Володимирівна
2. Доценко Володимир Васильович	10. Рихлік Світлана Василівна
3. Добровольська Інна Миколаївна	11. Сторожева Марина Вікторівна
4. Жарова Наталія Валентинівна	12. Сикал Микола Олександрович
5. Железнякова Наталя Мерабівна	13. Фоменко Юлія Володимирівна
6. Златкіна Віра Владиславівна	14. Чубукін Олександр Сергійович
7. Зайченко Ольга Євгенівна	15. Шутова Наталя Анатоліївна
8. Мужичук Олексій Володимирович	

**СПІВРОБІТНИКИ УНІВЕРСИТЕТУ,
ЯКИМ БУЛО ПРИСУДЖЕНО НАУКОВИЙ СТУПІНЬ
«ДОКТОРА НАУК»**

Резуненко Юрій Костянтинович

«КАНДИДАТА НАУК»

1. Александрова Аліна В'ячеславівна	26. Кочнєва Олена Володимирівна
2. Андрєєв Андрій Валентинович	27. Кривенко Людмила Станіславівна
3. Андрєєва Анастасія Олександрівна	28. Кулик Ігор Анатолійович
4. Анциферова Наталія Вікторівна	29. Кучеренко Олена Олегівна
5. Бережна Марія Олександрівна	30. Лермонтова Юлія Олександрівна
6. Волченко Наталія Володимирівна	31. Лупальцова Ольга Сергіївна
7. Габісонія Тамарі Несторівна	32. Мартинова Світлана Миколаївна
8. Гаврилов Анатолій Вікторович	33. Михайлова Юлія Олександрівна
9. Гарагатий Артем Ігоревич	34. Мітельова Тетяна Юріївна
10. Гармаш Ольга Володимирівна	35. Огнєва Олена Валентинівна
11. Гримайло Микола Сергійович	36. Огурцов Олексій Сергійович
12. Гончарь Олексій Володимирович	37. Олейнічук Валерій Вікторович
13. Горбенко Костянтин Володимирович	38. Пашенко Костянтин Юрійович
14. Гринь Віра Василівна	39. Повеличенко Марина Сергіївна
15. Давиденко Наталя В'ячеславівна	40. Сенаторова Анастасія Валеріївна
16. Добржанська Євгенія Ігорівна	41. Скидан Максим Ігоревич
17. Журавльова Анна Костянтинівна	42. Слинько Юлія Олександрівна
18. Заозерська Наталя Володимирівна	43. Сокольнікова Неля Володимирівна

19. Кальницька Віолетта Борисівна	44. Сухонос Наталія Костянтинівна
20. Ковальова Марина Вікторівна	45. Тисячка Галина Михайлівна
21. Ковальцова Марина Вікторівна	46. Ткаченко Антон Сергійович
22. Колупаєв Сергій Михайлович	47. Трифонова Наталія Сергіївна
23. Коровіна Лілія Дмитрівна	48. Тучкіна Марина Юріївна
24. Коробчанський Павло
Олександрович	49. Череднікова Тетяна Юріївна
25. Косілова Ольга Юріївна	50. Шейко Анастасія Олександрівна
	51. Шмаргальов Андрій
Олександрович

МІЖНАРОДНІ ВИСТАВКИ:

«ОСВІТА ТА КАР'ЄРА – ДЕНЬ СТУДЕНТА – 2014»,

«ОСВІТА ТА КАР'ЄРА – 2015»

**(МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ)**

Харківський національний медичний університет отримав **ДИПЛОМ І ГРАН-ПРІ** у номінації **«КРАЩИЙ ДИЗАЙН ОФІЦІЙНОГО САЙТУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ»** (2014 р.), **ГРАН-ПРІ** у номінації **«РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ»** та Почесне звання **«ЛІДЕР ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»** (2015 р.).

**МЕДАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ**

«ЗА ЖЕРТОВНІСТЬ І ЛЮБОВ ДО УКРАЇНИ»

(за активну громадянську позицію студентів університету,
зокрема їх волонтерську діяльність)

Рождественська Анастасія – Координатор волонтерського руху ХНМУ (студентка І медичного факультету).

ПОДЯКА

УКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ БОРОТЬБИ З ІНСУЛЬТОМ

Григорова Ірина Анатоліївна – д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри неврології № 1.

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ**

у галузі теоретичної медицини

Диплом II ступеня – **Лук'янова Євгенія** (науковий керівник проф. Губіна-Вакулік Г.І.).

**з природничих, технічних і гуманітарних наук
із групи спеціальностей «Клінічна та фундаментальна медицина,
стоматологія, фармакологія (англійською мовою)»**

Диплом II ступеня – **Явдак Анастасія** (науковий керівник проф. Щербіна І.М.).

ПЕРЕМОЖЦІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

I місце: з медичної генетики – **Сплюшко Денис** (4-й курс); з оперативної хірургії та топографічної анатомії – **Пажин Сергій** (4-й курс).

II місце: з інфекційних хвороб – **Балута Богдан** (5-й курс); з гістології, цитології та ембріології – **Чепелюк Олександр** (2-й курс); з патоморфології – **Кулакова Катерина** (3-й курс); з клінічної імунології та алергології – **Мелікова Мехрі Юніс Кизи** (5-й курс); з фармакології – **Попенко Сергій** (3-й курс).

III місце: з терапії – **Донська Анастасія** (4-й курс); з соціальної медицини та організації охорони здоров'я – **Кузнєцова Дар'я** (3-й курс); з патологічної фізіології – **Попенко Сергій** (3-й курс).

ПЕРЕМОЖЦІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

III місце: зі стоматології – **Гарбуз Ольга** (стомат. факультет, 4-й курс)

НАГОРОДИ УНІВЕРСИТЕТУ

ПОЧЕСНА ГРАМОТА ХНМУ

1. Амбросова Тетяна Миколаївна	12. Мінакова Тамара Євгеніївна
2. Гольцева Алла Петрівна	13. Мінухін Валерій Володимирович
3. Гречаніна Олена Яківна	14. Мерцалова Ольга Владиславівна
4. Григорян Арус Асатурівна	15. Ольховський Василь Олексійович
5. Журавльов Анатолій Семенович	16. Павленко Тетяна Борисівна
6. Захаревич Вікторія Михайлівна	17. Парашук Юрій Степанович
7. Зам'ятін Петро Миколайович	18. Сокол Костянтин Михайлович
8. Кравчун Павло Григорович	19. Терещенко Анатолій
9. Кацапов Дмитро Володимирович	Олександрович
10. Логвінова Жанна Іванівна	20. Татарников Віктор Петрович
11. Лупальцов Володимир Іванович	21. Трунов Геннадій Віталійович

ГРАМОТА ХНМУ

1. Білик Олег Андрійович	20. Неговєлова Оксана Анатоліївна
2. Ведмідь Володимир Олександрович	21. Плахотна Ольга Миколаївна
3. Григорова Ірина Анатоліївна	22. Подчалімова Інна Вікторівна
4. Герасименко Ольга Ігорівна	23. Перцева Жаннета Миколаївна
5. Гречко Наталя Борисівна	24. Рябоконт Євген Миколайович
6. Гончаренко Людмила Йосипівна	25. Рузін Геннадій Пінхусович
7. Жуков Віктор Іванович	26. Сулхдост Інна Олександрівна
8. Копотева Наталя Василівна	27. Саратов Віктор Миколайович
9. Колісник Ігор Леонідович	28. Сергієнко Юлія Геннадіївна
10. Киричок Людмила Трохимівна	29. Салієнко Тетяна Яківна
11. Костюк Інна Федорівна	30. Соколова Ірина Іванівна
12. Катунова Галина Федорівна	31. Тарануха Ольга Олексіївна

13. Кудінова Ольга Василівна	32. Третякова Катерина Олегівна
14. Кравченко Світлана Анатоліївна	33. Фролова Тетяна Володимирівна
15. Крамаренко Юлія Іванівна	34. Христенко Юлія Геннадіївна
16. Коваленко Олександра Іванівна	35. Хімич Тетяна Юріївна
17. Колосова Тетяна Василівна	36. Хмиз Тетяна Григорівна
18. Матвєєва Світлана Леонідівна	37. Шапкін Вадим Євгенович
19. Марущенко Олег Анатолійович	38. Шевченко Ольга Станіславна
	39. Ягнюк Андрій Іванович

ПОДЯКА РЕКТОРА ХНМУ

1. Акопян Яна Вікторівна	32. Лебединець Тетяна Михайлівна
2. Абдуєва Фатіма Магомедівна	33. Мирошніченко Михайло Сергійович
3. Андрєєва Світлана Вікторівна	34. Лютенко Михайло Анатолійович
4. Берегова Алла Анатоліївна	35. Макарова Вікторія Іванівна
5. Борзенкова Вікторія Миколаївна	36. Немцова Валерія Даниїлівна
6. Белякова Тетяна Володимирівна	37. Нікіфоренко Алла Михайлівна
7. Бородкіна Ганна Миколаївна	38. Несвижська Інна Іванівна
8. Вашкене Наталія Миколаївна	39. Омельченко Раїса Михайлівна
9. Васильєва Оксана Василівна	40. Паровіна Ганна Володимирівна
10. Грінченко Сергій Володимирович	41. Потапов Сергій Миколайович
11. Григоров Сергій Миколайович	42. Путятіна Наталія Іванівна
12. Григоруک Вікторія Володимирівна	43. Семашко Антоніна Андріївна
13. Дриль Інна Сергіївна	44. Старкова Ірина Володимирівна
14. Денисенко Світлана Андріївна	45. Степанов Ернст Павлович
15. Дєєва Тетяна Володимирівна	46. Семішев Віктор Іванович
16. Діголь Людмила Геннадіївна	47. Соломенник Ганна Олегівна
17. Дюдіна Ірина Леонідівна	48. Стародубцев Дмитро Сергійович
18. Долматова Маргарита Василівна	49. Сокольнікова Неля Володимирівна
19. Зайцева Ольга Василівна	50. Сєрьогіна Ірина Станіславівна
20. Козуб Світлана Миколаївна	51. Сігаєв Борис Євгенович
21. Карнаух Елла Володимирівна	52. Сахарова Галина Олександрівна
22. Колесник Варвара Петрівна	53. Терещенкова Ірина Іванівна
23. Коваленко Ірина Іванівна	54. Томін Михайло Сергійович
24. Коваленко Наталія Іллівна	55. Фадєєв Олег Геннадійович
25. Кірсанова Тетяна Олександрівна	56. Хижняк Володимир Володимирович
26. Коростій Володимир Іванович	57. Чернобай Лариса Володимирівна
27. Колганова Наталія Леонідівна	58. Чаленко Наталія Миколаївна
28. Каук Оксана Іванівна	59. Шапкін Антон Сергійович
29. Клименко Вікторія Анатоліївна	60. Щербак Наталія Олександрівна
30. Левашова Ольга Леонідівна	61. Ющенко Павло Леонідович
31. Лук'янова Лариса Володимирівна	

**ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ У СПРАВАХ СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
КОНКУРС ХУДОЖНЬОЇ САМОДІЯЛЬНОСТІ
«Студентська весна 2015»**

II місце

1. Народний танцювальний колектив «Радість» в номінації «Народна хореографія» та колектив бального танцю «Арт-денс» в номінації «Бальна хореографія».
2. Скляренко Дар'я (II мед. факультет) та Белоусова Марія в номінації «Естрадний вокал».
3. Біла Анастасія (стомат. факультет) в номінації «Народна хореографія».

III місце

Вокально-хоровий колектив «Експресія» в номінації «Академічний вокал».

Лауреатами конкурсу визнано:

Ексарову Маргариту	Харитоненко Марію
Резнік Марину	Малишеву Катерину
Каштан Катерину	Вокально-інструментальний колектив «New Sound»

«РІЗДВЯНИЙ ФЕСТИВАЛЬ»

(м. Полтава)

I місце

1. Скляренко Дар'я (II мед. факультет) в номінації «Естрадний вокал».
2. Біла Анастасія (стоматологічний факультет) в номінації «Танці народів світу».

II місце

1. Харитоненко Марія (II мед. факультет) в номінації «Народний вокал».
2. Губарєв Михайло (II мед. факультет) в номінації «Розмовний жанр».
3. Ексарова Маргарита (I мед. факультет) в номінації «Естрадний вокал».

Міжнародний фестиваль-конкурс мистецтв

«GOLDEN LION – 2015» (м. Львів)

Переможці фестивалю у номінації «Вокальне мистецтво»

(жанр «Естрадний вокал»)

Гран-прі конкурсу – **Марія Юзюк** (II мед. факультет).

Лауреат I ступеня – **Дар'я Скляренко** (II мед. факультет).

СТУДЕНТСЬКА ЛІГА АСОЦІАЦІЇ КВК УКРАЇНИ

Клуб веселих та кмітливих ХНМУ «Обережно, харків'яни»:

III місце Всеукраїнського фестивалю команд Асоціації КВК України (м. Одеса);

бронзовий призер фестивалю Центральної Міжнародної Слобожанської ліги МС КВК (м. Харків);

головний кубок Фестивалю-відкриття Східно-української ліги КВК (м. Луганськ).

**ВИКЛАДАЧІ ТА СТУДЕНТИ, ЩО ПОСІЛИ ПРИЗОВІ МІСЦЯ
НА СПОРТИВНИХ ЗМАГАННЯХ МІЖНАРОДНОГО,
РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ**

№ пор.	П.І.Б. учасника, факультет, курс	Місце проведення	Вид спорту	Результат
Чемпіонат світу та Європи				
1	Поручиков Володимир, ст. викл. кафедри ФРСМ з КФВЗ	Чемпіонат світу, м. Гамбург, Німеччина	гирьовий	III місце
Чемпіонати та Кубки України				
2	Гнатковська Дар'я, I мед., 6-й курс	Кубок України, м. Харків	легка атлетика, 5000 м	II місце
3	Лебіденєць Ірина, IV мед., 6-й курс	Чемпіонат України серед ВНЗ, м. Харків	гирьовий	II місце
4	Цвіль Ірина, IV мед., 6-й курс	Чемпіонат України, м. Харків	гирьовий	III місце
5	Герус Дар'я, II мед., 1-й курс	Чемпіонат України, м. Харків	гирьовий	I місце
6	Тітов Захар, IV мед., 2-й курс	Кубок України, м. Харків	легка атлетика, марафон	I місце
7	Вознюк Ілля, II мед., 1-й курс	Чемпіонат України серед ВНЗ, м. Харків	кікбоксинг	I місце
		Чемпіонат України, Коблево		
8	Щербак Віктор, I мед., 3-й курс	Чемпіонат України, м. Луцьк	пауерліфтинг	II місце
		Чемпіонат України, Коломия		
9	Петренко Ніна, II мед., 1-й курс	Чемпіонат України серед студентів	армспорт	III місце
Чемпіонати та Кубки Харкова і Харківської області				
10	Гнатковська Дар'я, I мед., 6-й курс	Чемпіонат області	легка атлетика, 3000 м	II місце
		Чемпіонат області у приміщеннях		III місце
11	Гасанова Арзу, IV мед., 6-й курс	Чемпіонат області серед ВНЗ	армспорт	I місце
12	Цвіль Ірина, IV мед., 6-й курс	Чемпіонат області серед ВНЗ	гирьовий	III місце
13	Вознюк Ілля, II мед., 1-й курс	Чемпіонат області серед ВНЗ	кікбоксинг	I місце
14	Колантаєвський Сергій, I мед., 3-й курс	Чемпіонат області серед ВНЗ	кікбоксинг	III місце
15	Щербак Віктор, I мед., 3-й курс	Кубок м. Харкова серед юнаків	пауерліфтинг	I місце
		Кубок м. Харкова		III місце
16	Тепляк Олексій, I мед., 2-й курс	Чемпіонат області серед юнаків	армспорт	II місце
17	Амельченко Катерина, I мед., 1-й курс	Чемпіонат області	класичний пау- ерліфтинг	II місце
18	Ратушний Олександр, IV мед., 5-й курс	Першість ВНЗ Харківської обл.	важка атлетика	I місце
Інші спортивні змагання				
19	Гнатковська Дар'я, II мед., 6-й курс	Харківський другий міжнародний марафон	легка атлетика, 3000 м	II місце

Досягнення у командних спортивних заходах: II місце студентській лізі («Металіст») 2014–2015 р. з футболу.

ВИДАТНІ ДАТИ

Календар знаменних дат на 2015–2016 н. р.

2015 рік

Брауде Ілля Рафаїлович	(31.10.1890–30.04.1958) – 125 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри інфекційних хвороб ХМІ (1932–1958)
Жаботинський Василь Михайлович	(28.09.1895–21.12.1983) – 120 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри комунальної гігієни ХМІ (1943–1973)
Лашкевич Валеріан Григорович	(19.11.1835–17.06.1888) – 180 років з дня народження доктора медицини, професора, завідувача кафедри факультетської терапії медичного факультету Харківського університету (1869–1888)
Ліпшиць Реля Ушерівна	(02.09.1920–07.05.2010) – 95 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри патологічної фізіології ХМІ (1968–1987)
Пахомов Володимир Іванович	(01.10.1930–08.04.2007) – 85 років з дня народження професора, завідувача кафедри біофізики, інформатики та медичної апаратури (1976–1996)
Пономарьов Михайло Дійович	(02.11.1845–1905) – 170 років з дня народження доктора медицини, заслуженого професора Харківського університету, засновника і завідувача кафедри дитячих хвороб медичного факультету Харківського університету (1892–1901)
Протопопов Віктор Павлович	(22.10.1880–29.11.1957) – 135 років з дня народження видатного психіатра, академіка АН УРСР (1945), заслуженого діяча науки УРСР (1934), засновника та першого завідувача кафедри психіатрії ХМІ (1923–1944), засновника і директора НДІ психіатрії і соціальної психогігієни (1926–1929)
Ситенко Михайло Іванович	(30.10.1885–13.01.1940) – 130 років з дня народження видатного ортопеда-травматолога, доктора медичних наук, професора, члена-кореспондента АН УРСР (1934), заслуженого діяча науки УРСР (1936), директора Українського науково-дослідного інституту ортопедії і травматології в Харкові (1926–1940)
Соколов Микола Андрійович	(13.09.1855–1909) – 160 років з дня народження доктора медицини, професора, завідувача кафедр хірургічної патології (1900–1904) та госпітальної хірургії (1900–1909) медичного факультету Харківського університету
Татаренко Ніна Павлівна	(11.11.1900–25.02.1986) – 115 років з дня народження доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки УРСР (1962), депутата Верховної Ради УРСР (1951–1955), завідувача кафедр психіатрії Чернівецького (1945–1951) та Харківського медичних інститутів (1951–1971)
Черненко Володимир Дмитрович	(03.10.1925–12.02.2010) – 90 років з дня народження доктора медичних наук, професора, ректора ХМІ (1975–1986), завідувача кафедри епідеміології ХМІ (1969–1991)
Штельмах Микола Іванович	(14.12.1920–01.12.1994) – 95 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб № 1 ХМІ (1964–1991)
Якушевич Сергій Гаврилович	(20.10.1865–1932) – 150 років з дня народження доктора медицини, професора, завідувача кафедри госпітальної терапії ХМІ (1921–1930)

2016 рік

- Бачериков
Микола
Єгорович
Валяшко
Микола
Авксентійович** (06.05.1926–1995) – 90 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри психіатрії ХМІ (1970–1991)
(20.03.1871–25.01.1955) – 145 років з дня народження доктора хімічних та фармацевтичних наук, професора, заслуженого діяча науки УРСР (1946), завідувача кафедри аналітичної хімії ХМІ (1910–1922), першого директора Харківського фармацевтичного інституту (1921–1922, нині Національний фармацевтичний університет)
- Воробйов
Володимир
Петрович** (15.07.1876–31.10.1937) – 140 років з дня народження видатного анатома, основоположника макро-мікроскопічної анатомії, докора медичних наук, заслуженого професора СРСР (1924), академіка АН УРСР (1934), лауреата премії імені В. І. Леніна (1927), завідувача кафедри нормальної анатомії Харківських університету (1918–1920), медичної академії, медичного інституту (1921–1937)
- Грицай
Панас Карпович** (21.02.1901–18.02.1943) – 115 років з дня народження кандидата медичних наук, доцента кафедри епідеміології ХМІ (1940–1941), керівника епідеміологічного відділу в Українському протозойному інституті (1938–1941)
- Доброгасва
Ганна Федорівна** (29.01.1901–31.01.1978) – 115 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедр пропедевтичної педіатрії (1958–1960), пропедевтики і факультетської педіатрії (1960–1965), шпитальної педіатрії (1965–1972) ХМІ
- Кошкін
Мойсей Лєвович** (27.01.1896–06.02.1965) – 120 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри загальної гігієни 2-го ХМІ (1932–1941) та загальної гігієни ХМІ (1945–1965), директора Новосибірського санітарно-бактеріологічного інституту (1942–1944)
- Кривоносов
Михайло
Володимирович** (13.04.1941–04.07.2005) – 75 років з дня народження доктора медичних наук, професора, проректора з навчальної роботи ХДМУ, першого проректора ХДМУ (1994–2005), декана санітарно-гігієнічного факультету (1975–1994), завідувача кафедри загальної гігієни та екології № 2 ХМІ, ХДМУ (1983–2005)
- Кульчицький
Микола
Костянтинович** (16.01.1856–30.01.1925) – 160 років з дня народження відомого гістолога, доктора медицини, професора, декана медичного факультету Харківського університету (1897–1901), завідувача кафедри гістології медичного факультету Харківського університету (1890–1911)
- Приходько
Валентина
Семенівна** (14.05.1926–22.10.2012) – 90 років з дня народження доктора медицини, професора, заслуженого діяча науки і техніки України (1991), завідувача кафедри педіатрії ХМІ, ХДМУ, ХНМУ (1965–2002)
- Сергієнко
Микола
Григорович** (21.05.1941–26.09.1997) – 75 років з дня народження доктора медичних наук, професора, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (1993), проректора ХМІ з наукової роботи (1988–1997), завідувача кафедри біохімії ХМІ, ХДМУ (1986–1997)
- Синельников
Рафаїл
Давидович** (25.08.1896–21.02.1981) – 120 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри анатомії (1937–1971)

Соловйов Михайло Миколайович	(29.05.1886–28.03.1980) – 130 років з дня народження доктора медичних наук, професора, академіка АМН СРСР (1945), заслуженого діяча науки УРСР (1946), засновника та завідувача кафедри епідеміології ХМІ (1930–1960)
Струков Анатолій Іванович	(06.04.1901–13.03.1988) – 115 років з дня народження доктора медичних наук, професора, академіка АМН СРСР (1966), заслуженого діяча науки РРФСР (1965), завідувача кафедри патологічної анатомії І-го ХМІ (1938–1944)
Татаренко Віктор Олександрович	(12.01.1926–12.12.2003) – 90 років з дня народження доктора медицини, професора, декана лікувального факультету, завідувача кафедри судової медицини та основ права ХМІ (1988–1998; 2000–2003)
Троїцький Іван Віссаріонович	(23.05.1856–18.03.1923) – 160 років з дня народження видатного педіатра, доктора медицини, професора, завідувача кафедри дитячих хвороб медичного факультету Харківського університету (1908–1919)
Хржонщевський Никанор Адамович	(26.07.1836–19.09.1906) – 180 років з дня народження відомого гістолога, доктора медицини, професора, засновника та завідувача кафедри гістології медичного факультету Харківського університету (1867–1869)
Часовніков Микола Сергійович	(19.07.1896–13.10.1936) – 145 років з дня народження доктора медицини, професора, завідувача кафедри гістології ХМІ (1933–1936).
Шантір Віктор Іларіонович	(03.04.1921–1987) – 95 років з дня народження доктора медицини, професора, завідувача кафедри рентгенології та радіології ХМІ (1979–1980), директора Харківського НДІ медичної радіології (1958–1981)
Штейнберг Соломон Якович	(11.04.1891–15.05.1968) – 125 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедр пропедевтики внутрішніх хвороб (1938–1941), госпітальної терапії (1941–1947), факультетської терапії (1947–1966) ХМІ

Ювілеї кафедр у 2016 р.

- 75 років** кафедрі латинської мови та медичної термінології.
- 90 років** кафедрі медичної біології.
- 15 років** кафедрі загальної практики – сімейної медицини.
- 95 років** кафедрі травматології та ортопедії.
- 145 років** кафедрі хірургії № 2.
- 70 років** кафедрі педіатрії № 2.
- 30 років** кафедрі стоматології дитячого віку, дитячої щелепно-лицевої хірургії та імплантології.
- 20 років** кафедрі медицини катастроф та військової медицини.
- 65 років** Центральній науково-дослідній лабораторії.
- 145 років** кафедрі патологічної фізіології ім. Д.О. Альперна.
- 145 років** кафедрі урології, нефрології та андрології ім. А.Г. Подреза.

Зміст

Вступ	3
Розділ I	
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА ДОДИПЛОМНОМУ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПАХ ОСВІТИ	5
Розділ II	
КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ТА НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ	131
Розділ III	
МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	188
Розділ IV	
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА, РОБОТА З СОЦІОЛОГІЧНОГО ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	201
Розділ V	
ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ КЛІНІЧНИХ КАФЕДР ТА ПІДРОЗДІЛІВ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	232
Розділ VI	
ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	239
Розділ VII	
ЗОВНІШНЄ ОЦІНЮВАННЯ ТА МОНИТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	248
Комплексний план	
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ, РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ У 2015–2016 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ	270
Рішення	
ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ КОЛЕКТИВУ СПІВРОБІТНИКІВ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ПРИСВЯЧЕНИХ ПОЧАТКУ НОВОГО 2015–2016 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ	288
Додаток 1	295
Додаток 2	302

ПІДСУМКИ РОБОТИ КОЛЕКТИВУ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
І ВИКОНАННЯ УМОВ
КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ
У 2014–2015 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ
ТА ЗАВДАННЯ НА НАСТУПНИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Відповідальний за випуск В.Д. Марковський

Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Умов. друк. арк. 19,00. Тираж 100 прим. Зам. № 15-3320.

Пр. Леніна, 4, м. Харків, 61022,
Редакційно-видавничий відділ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавництв,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.